

STORTINGET

Dokument 15:9

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 1201-1350

31.01.–13.02.2023

Innhold

1201.	Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. å motta støtte fra utenlandske givere, besvart av kommunal- og distriktsminister	11
1202.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. endringer nettoføringsordninga for meirverdiavgift, besvart av samferdselsminister.....	12
1203.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. den nye Skarvberg tunnelen på E69, besvart av samferdselsminister.....	12
1204.	Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. namsmennenes lange behandlingstid i saker om utlegg og gjeldsordning, besvart av justis- og beredskapsminister.....	13
1205.	Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. visuelle kunstfag, besvart av kunnskapsminister	14
1206.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. bruk at TikTok, besvart av justis- og beredskapsminister....	15
1207.	Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. lokaldemokratiet og kommunenes selvbestemmelse i forvaltningssaker, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	16
1208.	Fra stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe, vedr. forhandlingene om en byvekstavtale for Tromsø, besvart av samferdselsminister.....	17
1209.	Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. havbotnmineraler, besvart av olje- og energiminister.....	17
1210.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. den kinesiske applikasjonen TikTok, besvart av justis- og beredskapsminister.....	18
1211.	Fra stortingsrepresentant Ingjerd Schou, vedr. grensekryssende humanitær bistand til Syria, besvart av utenriksminister	19
1212.	Fra stortingsrepresentant Ingjerd Schou, vedr. palestinske mottagere av den svenske regjeringens bistand for 2023, besvart av utenriksminister	20
1213.	Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. estimatet for forsvarsbudsjettets andel av BNP målt opp mot NATOs kriterier, besvart av forsvarsminister.....	21
1214.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. strømstøtteordningen, besvart av olje- og energiminister	21
1215.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. anbud og forhandlinger om togkjøring på Østlandet, besvart av samferdselsminister	23
1216.	Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. et tilbud på togtrafikken på hele Østlandet, besvart av samferdselsminister.....	23
1217.	Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. om Vy kan drifte hele Østlandet, besvart av samferdselsminister	24
1218.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. anslagene for pris- og lønnsvekst, besvart av finansminister.....	25
1219.	Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. handlingsplan for sirkulærøkonomien, besvart av klima- og miljøminister	26
1220.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. lærlingeplasser, besvart av kunnskapsminister.....	27
1221.	Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. barnehagebygg, besvart av kunnskapsminister	28
1222.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. velferdstjenester, besvart av kommunal- og distriktsminister	29
1223.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. NTG Bergen og toppidrett, besvart av kunnskapsminister.....	30
1224.	Fra stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug, vedr. avsløringene av uheldige insentiver i skogforvaltningen både gjennom MiS-ordningen og PEFC-sertifiseringen, besvart av landbruks- og matminister	30
1225.	Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. forskningspolitikken, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	32
1226.	Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. høsting av laks og ørret i sjø og elv i Rogaland, besvart av klima- og miljøminister.....	33
1227.	Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. politidistriktene prioriterer oppfølging av tips fra Kripos om nettovergrep av barn ulikt, besvart av justis- og beredskapsminister	34
1228.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Wethrus Thorsvik, vedr. pasienter med behov for cannabis, besvart av helse- og omsorgsminister.....	34
1229.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. midlertidige ansettelser, jf. AML § 14-9, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	36
1230.	Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. saksbehandlingstidene på klager rundt sykepenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	36

1231.	Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. TikTok, besvart av statsminister	38
1232.	Fra stortingsrepresentant Ane Breivik, vedr. Ukrainere i Norge, besvart av justis- og beredskapsminister	39
1233.	Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. forhandlinger om EFTA-avtalen med Mercosur-blokken, besvart av næringsminister	40
1234.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Jillen-Njaarker reinbeitedistrikt sine beiteområder og Øyffellet vindkraftverk, besvart av olje- og energiminister	41
1235.	Fra stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt, vedr. Kvotemeldingen, besvart av fiskeri- og havminister	42
1236.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. smør, besvart av landbruks- og matminister	43
1237.	Fra stortingsrepresentant Helge Orten, vedr. offentlige virksomheters drift i 2023, besvart av finansminister	44
1238.	Fra stortingsrepresentant Helge Orten, vedr. finansministerens pressemelding 03.02.23 om prisjustering av statsbudsjettet 2023, besvart av finansminister	44
1239.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. garantiordningen for yrkesskadeforsikring, besvart av justis- og beredskapsminister	45
1240.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. beredskap for blålysetatene ved at det kun er en bro til Jeløy der det bor rundt 13 000 mennesker, besvart av justis- og beredskapsminister	46
1241.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. årsdøgntrafikk, besvart av samferdselsminister	46
1242.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. fylkesvegar, besvart av samferdselsminister	47
1243.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. nullutslippsfly, besvart av samferdselsminister	49
1244.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. endring i spesialistforskriften § 18 første ledd, besvart av helse- og omsorgsminister	49
1245.	Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. en leverandørportal for tredjepartsleverandører, besvart av kommunal- og distriktsminister	50
1246.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. bergvarmepumper, besvart av klima- og miljøminister	51
1247.	Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. situasjonen for barn som fødes i Norge som opplever vansker med ID-tvil knyttet til sine foreldre, besvart av justis- og beredskapsminister	52
1248.	Fra stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson, vedr. forsørgingstillegg til alderspensjon, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	53
1249.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. energikommisjonens anslag på 5 -10 TWh solkraft innen 2030, besvart av olje- og energiminister	54
1250.	Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. vindkraft, besvart av olje- og energiminister	55
1251.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. elektrifisering av Melkøya, besvart av olje- og energiminister	55
1252.	Fra stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug, vedr. vern av Sulafjellet, besvart av klima- og miljøminister	56
1253.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. barnevernet i Agder, besvart av barne- og familieminister	57
1254.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. applikasjoner som ikke er særskilt omtalt ved navn i Nasjonal sikkerhetsmyndighets 13 råd for mobilbruk, besvart av justis- og beredskapsminister	59
1255.	Fra stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt, vedr. de konkurransefremmende virkemidlene som ble innført etter «Melkeforliket» i 2007, besvart av landbruks- og matminister	59
1256.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. studentrabatt ved kjøp av kollektivbilletter, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	61
1257.	Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. forvaltningen, besvart av kommunal- og distriktsminister	61
1258.	Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. ny langsiktig finansiering eller refinansiering til oljeselskaper som akter å utvide olje- og gasstilbudet, besvart av næringsminister	63
1259.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. strømstøtte, besvart av olje- og energiminister	64
1260.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. ansatte ved et asylmottak i oppholdslandet ikke kan regnes som omsorgspersoner for helsøsken under 18 år, besvart av justis- og beredskapsminister	65
1261.	Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. strengere restriksjoner for import av kinesiske varer til Norge, besvart av utenriksminister	65
1262.	Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. regionale helseforetak, besvart av helse- og omsorgsminister	66
1263.	Fra stortingsrepresentant Erlend Svoldal Bøe, vedr. byvekstavtale for Tromsø, besvart av samferdselsminister	67
1264.	Fra stortingsrepresentant Mudassar Kapur, vedr. kommunene, besvart av kommunal- og distriktsminister	68
1265.	Fra stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug, vedr. naturplan, besvart av klima- og miljøminister	68

1266.	Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. krav ved avtale om innleie hos virksomhet som er bundet av tariffavtale med fagforening med innstillingsrett, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	69
1267.	Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. EØS-rettslig drøftelse, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	70
1268.	Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. at cruisetrafikken i stor grad flyttes ut av verdensarvfjordene til andre norske fjorder, besvart av klima- og miljøminister	71
1269.	Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. prisvekst for prisjustering av bistandsbudsjettet, besvart av finansminister	72
1270.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. filmpolitiske mål, besvart av kultur- og likestillingsminister	72
1271.	Fra stortingsrepresentant Naomi Wessel, vedr. saksbehandlere som jobber med reine kontrollfunksjoner i Nav, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	73
1272.	Fra stortingsrepresentant Gunhild Berge Stang, vedr. eit spesialisert rehabiliteringstilbud på Mork, besvart av helse- og omsorgsminister	74
1273.	Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. folkevalgt med næringsinteresser, besvart av kommunal- og distriktsminister	75
1274.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. SSBs misvisende statistikk over de største byområdene i Nord-Norge, besvart av kommunal- og distriktsminister	76
1275.	Fra stortingsrepresentant Hadia Tajik, vedr. konsesjonssøknader på solkraft, besvart av olje- og energiminister	77
1276.	Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. at flere sykehus har varslet kraftige kutt i viktige tilbud til sine pasienter, besvart av helse- og omsorgsminister	78
1277.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. elsparkesykler, besvart av samferdselsminister	78
1278.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. universell utforming av læremidler, besvart av kunnskapsminister	80
1279.	Fra stortingsrepresentant Helge Orten, vedr. hvilke anslag for prisvekst i 2023 offentlige virksomheter skal planlegge sin drift ut fra, besvart av finansminister	81
1280.	Fra stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen, vedr. tilbakekjøp av aksjer, besvart av finansminister	82
1281.	Fra stortingsrepresentant Helge Orten, vedr. styringsinformasjon om økte rammer fra prisomregning, besvart av finansminister	83
1282.	Fra stortingsrepresentant Emilie Schäffer, vedr. anslag for priskompensasjonen, besvart av finansminister	83
1283.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. forbud mot en demonstrasjon på grunnlag av sikkerhetstrusler, besvart av justis- og beredskapsminister	84
1284.	Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. utvinning av havbunnsmineraler, besvart av olje- og energiminister	85
1285.	Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. utredningsinstruksens bestemmelse, besvart av finansminister	86
1286.	Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. TikTok, besvart av justis- og beredskapsminister	87
1287.	Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. Istanbul-konvensjonen, besvart av justis- og beredskapsminister	88
1288.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. karbonfangst, besvart av finansminister	88
1289.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. flere mulige modeller for et bedre togtilbud for de reisende på Østlandet, besvart av samferdselsminister	90
1290.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. Vys tilbud med et ruteforslag, besvart av samferdselsminister	90
1291.	Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. 90 klager på Nasjonal behandlingstjeneste for kjønnsinkongruens (NBTK), besvart av helse- og omsorgsminister	91
1292.	Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. markering ved koranbrenning utenfor Tyrkias ambassade, besvart av utenriksminister	92
1293.	Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. koranbrenning utenfor Tyrkias ambassade, besvart av justis- og beredskapsminister	93
1294.	Fra stortingsrepresentant Johan Aas, vedr. koranbrenning utenfor Tyrkias ambassade, besvart av justis- og beredskapsminister	93

1295.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. alle dem med nedsatt funksjonsevne som ikke får hjelpemidler til rekreasjon og fritidsaktiviteter fordi potten for 2023 allerede er tømt, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	94
1296.	Fra stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug, vedr. Colombias tiltak som er iverksatt for å redusere trusler, angrep og drap på sosiale ledere og menneskerettighetsforkjempere, besvart av utenriksminister.....	95
1297.	Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. private aktører innenfor ulike skattefinansierte velferdstjenester, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	96
1298.	Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. jordskjelvramma i Syria og Tyrkia, besvart av utenriksminister...	97
1299.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. antallet mødre og fedre som tar ut ulønnet permisjon, besvart av barne- og familieminister.....	98
1300.	Fra stortingsrepresentant Heidi Nordby Lunde, vedr. ny prisjustering av statsbudsjettet for 2023, besvart av finansminister.....	99
1301.	Fra stortingsrepresentant Aram Karim, vedr. forbedringspunktene Riksrevisjonen har pekt på for å sikre kortere saksbehandlingstid i trygderetten, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	99
1302.	Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. stor kostnadssprekk på nye Drammen sykehus, besvart av helse- og omsorgsminister.....	100
1303.	Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. stramme budsjetter ved Oslo Universitetssykehus, besvart av helse- og omsorgsminister.....	101
1304.	Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. tidsskrifter som driver kritisk journalistikk om idrett, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	103
1305.	Fra stortingsrepresentant Naomi Wessel, vedr. kort tunnel med bratt stigning på Rv. 13 i Suldal, besvart av samferdselsminister.....	104
1306.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Wethus Thorsvik, vedr. terrorangrepet og 25. juni-evalueringen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	105
1307.	Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. styringssignalene, besvart av helse- og omsorgsminister.....	106
1308.	Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. Humanakonsernet, besvart av helse- og omsorgsminister.....	107
1309.	Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. sosialhjelp, besvart av arbeids- og inkluderingsminister...	108
1310.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. 420 kV strømförbindelsen Hamang-Smedstad, besvart av olje- og energiminister.....	109
1311.	Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. fortsatt digitalisering av filmene som dokumenterer Den norske brigadens aktiviteter i Skottland, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	110
1312.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. kompensert for manglende prisjustering i statlig sektor, besvart av barne- og familieminister.....	111
1313.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. mulighet til å kunne ta halve omsorgsdager, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	112
1314.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. rentene, besvart av næringsminister.....	112
1315.	Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. opptrappingsplan for norsk klimafinansiering i utviklingsland, besvart av utviklingsminister.....	113
1316.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. bompenger og bomstasjoner i Østfold, besvart av samferdselsminister.....	114
1317.	Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. intensivberedskapen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	115
1318.	Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. forholdene for norskadopterte, besvart av barne- og familieminister.....	116
1319.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. blålysetatene, besvart av justis- og beredskapsminister.....	117
1320.	Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. innføringen av Helseplattformen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	118
1321.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. gratis ferjestrekninger, besvart av samferdselsminister.....	119
1322.	Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. oversikt over grunnkjøp og innløsning av hus og eigedomar som Statens vegvesen har gjennomført i 2022, besvart av samferdselsminister.....	119
1323.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. kvinnen som lever i sin egen avføring som det fortelles om i Telemarksavisa, besvart av helse- og omsorgsminister.....	120
1324.	Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. fengselskapasiteten i Oslo, besvart av justis- og beredskapsminister.....	121

1325.	Fra stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen, vedr. mennesker med nedsatt funksjonsevne, besvart av helse- og omsorgsminister	122
1326.	Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. formuesskatt, besvart av finansminister.....	123
1327.	Fra stortingsrepresentant Ane Breivik, vedr. hvor stort kraftunderskudd Norge kan få i et tørrår, besvart av olje- og energiminister	125
1328.	Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. tall for hvor store skattefrie inntekter som er mottatt av selskaper som er personlig eid, med tre eller færre aksjonærer, for årene etter 2018, besvart av finansminister.....	126
1329.	Fra stortingsrepresentant Ane Breivik, vedr. grunnrenteskatt på vannkraftproduksjon, besvart av finansminister.....	126
1330.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. Helseplattformen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	127
1331.	Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. Nordfjordakademiet, besvart av kunnskapsminister.....	128
1332.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. TikTok på tjenestetelefonen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	129
1333.	Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. den økende volden mot lærere i skolen, besvart av kunnskapsminister.....	130
1334.	Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. gartnerfag, besvart av kunnskapsminister.....	131
1335.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. norskeide våpenselskapers salg av forsvarsmateriell og komponenter som ender opp i Israel, besvart av utenriksminister	132
1336.	Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. det grønne skiftet, besvart av olje- og energiminister	133
1337.	Fra stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg, vedr. jordskjelvkatastrofen i Tyrkia og Syria, besvart av utviklingsminister.....	134
1338.	Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. innsatte og bruk av medisinsk cannabis, besvart av justis- og beredskapsminister	134
1339.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. EØS-samarbeidet, besvart av utenriksminister	135
1340.	Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. straumstøtte, besvart av olje- og energiminister.....	136
1341.	Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. nullutsleppsdrift, besvart av klima- og miljøminister	137
1342.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. Statnett, besvart av olje- og energiminister.....	138
1343.	Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. strømstøtten, besvart av olje- og energiminister	139
1344.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. vindturbiner , besvart av olje- og energiminister	140
1345.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. foreldre overtar undervisningsdager/skoledager hvor lærere ikke er til stede, besvart av kunnskapsminister.....	140
1346.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. endringer i straffeloven for å kriminalisere samarbeid med fremmed etterretning, besvart av justis- og beredskapsminister.....	141
1347.	Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. utslippene fra luftfarten, besvart av samferdselsminister	142
1348.	Fra stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg, vedr. Rolleførståelsesutvalget, besvart av justis- og beredskapsminister.....	143
1349.	Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. markedsetterforskningsverktøy, besvart av næringsminister.....	144
1350.	Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. mulige dispensasjoner for pårørende i Ukraina, besvart av utenriksminister	145

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (1201 - 1350) for sesjonen 2022-2023**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	1230, 1286, 1318
Amundsen, Per-Willy (FrP)	1210, 1254, 1283, 1332
Aydar, Seher (R)	1291, 1303
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	1258, 1269
Bjørlo, Alfred Jens (V)	1236, 1339, 1340
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	1226, 1276
Breivik, Ane (V)	1232, 1327, 1329
Bøe, Erlend Svardal (H)	1208, 1263
Ellingsen, Cato Brunvand (SV)	1280, 1325
Elvenes, Hårek (H)	1213
Elvestuen, Ola (V)	1216, 1217, 1284, 1317
Eskeland, Liv Kari (H)	1202, 1341
Fagerås, Mona (SV)	1203, 1277
Fiskaa, Ingrid (SV)	1298
Foss, Ingunn (H)	1324
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	1233, 1273
Gulati, Himanshu (FrP)	1220, 1229, 1256, 1345
Halleland, Terje (FrP)	1249, 1250
Haltbrekken, Lars (SV)	1234, 1243, 1310, 1344
Hansson, Rasmus (MDG)	1261
Haug, Kristoffer Robin (MDG)	1224, 1252, 1265, 1296
Heiberg, Sigrid Zurbuchen (MDG)	1337, 1348
Hjemdal, Silje (FrP)	1270, 1299
Hoksrud, Bård (FrP)	1244, 1259, 1295, 1323, 1330
Hussein, Marian (SV)	1307, 1308
Jønnes, Kari-Anne (H)	1204, 1285
Jørgensen, Geir (R)	1347
Kapur, Mudassar (H)	1264
Karim, Aram (SV)	1301
Kjerstad, Birgit Oline (SV)	1209, 1219
Kristjánsson, Mímir (R)	1201, 1248, 1309
Larsen, Erlend (H)	1311
Lie, Kathy (SV)	1302
Limi, Hans Andreas (FrP)	1218, 1293
Listhaug, Sylvi (FrP)	1231
Lund, Tobias Drevland (R)	1260, 1274, 1350
Lunde, Heidi Nordby (H)	1300
Marhaug, Sofie (R)	1246, 1251, 1342, 1343
Martinussen, Marie Sneve (R)	1326, 1328
Melby, Guri (V)	1245, 1331
Molberg, Anna (H)	1207, 1266, 1267
Moxnes, Bjørnar (R)	1335
Nilsen, Marius Arion (FrP)	1214, 1253, 1336

Njåstad, Helge André (FrP)	1222, 1223, 1288, 1314
Nyholt, Hege Bae (R)	1205, 1221, 1297, 1304
Orten, Helge (H)	1237, 1238, 1279, 1281
Raja, Abid (V)	1225, 1333, 1334
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	1312, 1313
Schou, Ingjerd (H)	1211, 1212
Schäffer, Emilie (H)	1282
Skjelstad, André N. (V)	1215, 1289, 1290
Stang, Gunhild Berge (V)	1272
Stensland, Sveinung (H)	1206
Strifeldt, Bengt Rune (FrP)	1235, 1255
Sve, Frank Edvard (FrP)	1241, 1242, 1321, 1322
Tajik, Hadia (A)	1275
Thorsvik, Ingvild Wetrhus (V)	1228, 1306, 1346
Trellevik, Ove (H)	1268
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	1262
Tybring-Gjedde, Christian (FrP)	1292
Ulstein, Dag-Inge (KrF)	1315
Unneland, Andreas Sjalg (SV)	1227, 1287, 1338
Wessel, Naomi (R)	1271, 1305
Westgaard-Halle, Lene (H)	1257, 1349
Wiborg, Erlend (FrP)	1239, 1240, 1316, 1319
Wold, Grete (SV)	1247
Wold, Morten (FrP)	1320
Øvstegård, Freddy André (SV)	1278
Aas, Johan (FrP)	1294

STORTINGET

Dokument 15:9

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 1201

Innlevert 31. januar 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson

Besvart 7. februar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Er statsråden sikker på at norske partiers finansiering er i tråd med Valglovens bestemmelse om at det er ulovlig for partier å motta støtte fra utenlandske givere, eller ser han at det kan være behov for strengere kontroll eller endringer i lovverket for å begrense pengesterke utenlandske aktørers mulighet til å påvirke det norske demokratiet?

BEGRUNNELSE:

Dagens Næringsliv viser i en artikkel 27. januar at 40 prosent av partifinansieringen i 2021 til et stort norsk stortingsparti kom fra personer og selskaper med koblinger til Sveits, USA og Monaco.

Valglovens § 17 presiserer at det er ulovlig for et parti å motta bidrag fra «utenlandske givere, det vil si privatpersoner som ikke er norske statsborgere eller som ikke oppfyller vilkårene for å ha stemmerett ved kommunestyre- og fylkestingsvalg, jf. valgloven § 2-2, eller juridiske personer som er registrert i utlandet.»

Svar:

Føresegnene om forbod i partiloven §17 a, som representanten viser til, bygger på artikkel 7 i Rekommandasjonen 2003/4 fra Europarådet. Artikkelen handlar om felles føresegner mot korrupsjon i finansieringa av politiske parti og valkampanjar.

I artikkel 7 står det:

«Gåver frå utanlandske givarar

Statane bør særleg sette grense for, forby eller på anna måte regulere gåver frå utanlandske givarar.»

Noreg har sidan 2006 gjennomført tilrådinga frå Ministerkomiteén i Europarådet fullt ut, ved å forby norske parti å ta imot gåver frå utanlandske givarar. Føremålet med forbodet er å motverke at den nasjonale suvereniteten blir svekka, og å redusere uoversiktlege transaksjonar på tvers av landegrensene.

Eg viser til at tilsynet og kontrollen med etterlevinga av føresegnene om finansiering av politiske parti, er lagt til Partilovnemnda, jf. partilova § 24. Nemnda er eit uavhengig forvaltingsorgan. Kongen og departementet kan etter lova ikkje gjere instruks, eller gjere om Partilovnemnda sitt vedtak i enkelttilfelle. Nemnda har vide kontrollfullmaktar og kan ta i bruk administrative sanksjonar, for eksempel å trekkje inn ulovlege bidrag.

Gjennom dei årlege rapportane frå Partilovnemnda og oppslag i media, har eg notert meg at nemnda er opptatt av å føre streng kontroll med at føresegnene om dette forbodet i partilova blir følgt.

Eg kan difor ikkje sjå at det er naudsynt å innføre strengare kontroll eller endringar i partilova på dette punktet.

SPØRSMÅL NR. 1202**Innlevert 31. januar 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 6. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I 2015 vart det gjort endringar nettoføringsordninga for meirverdiavgift i nokre statsetatar. Dette medførte at m.a. Statens vegvesen etter dette kalkulerer alle prosjekta sine med full meirverdiavgift.

Er det same gjorde gjeldande for jernbaneprosjekt, flyplassprosjekt etc.?

Svar:

Nettoføringsordninga for meirverdiavgift blei innført frå 1. januar 2015. Med nokre unntak gjeld ordninga for alle ordinære statlege forvaltningsorgan. To av dei ordinære statlege forvaltningsorgana som ikkje blei omfatta av

ordninga, var Statens vegvesen og dåverande Jernbaneverket. Grunngevinga for Statens vegvesen var at etaten har fast eigedom som er unnateke frå meirverdiavgift. Da nettoføringsordninga blei innført, var Jernbaneverket alt fullt ut meirverdiavgiftspliktig, dvs. fekk frådragsført all meirverdiavgift. Dette omfatta òg jernbaneprosjekta.

Ved jernbanereforma fekk Bane NOR SF ansvaret for bygginga av jernbaneprosjekt. Som statsforetak er ikkje Bane NOR omfatta av nettoføringsordninga for meirverdiavgift, men er meirverdiavgiftspliktig.

Avinor AS som har ansvaret for bygging av flyplassprosjekt, er som aksjeselskap heller ikkje omfatta av nettoføringsordninga for meirverdiavgift, men er meirverdiavgiftspliktig.

SPØRSMÅL NR. 1203**Innlevert 31. januar 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 8. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Den nye Skarvbergtunnelen på E69 er ferdig, men likevel utsettes åpningen før testing. Nå haster det å få åpna den nye tunnelen. Siden fredag har det gått tre ras like ved den gamle Skarvbergtunnelen, det siste begravde en mann i snømassene til skuldrene.

Vil samferdselsministeren sørge for fortgang i åpningen, så trafikantene slipper å kjøre i de rasfarlige områdene?

BEGRUNNELSE:

Planlagt åpning av den nye Skarvbergtunnelen var 1. mars i år, men nå er åpningen utsatt på ubestemt tid. Bakgrunnen for forsinkelsen skal være forskriften for prosedyrer for testing. Men skredsesongen er nå, og det haster å få åpna den nye tunnelen, enten helt eller delvis, før det skjer en alvorlig ulykke. Samferdselsministeren bør kunne sikre et hurtigspor for testing, og at trafikken i mellomtiden kan ledes gjennom tunnelen med følgebil selv om testing fortsatt gjenstår.

Svar:

Jeg vil vise til at nye vegtunneler bygges med svært høy grad av sikkerhet. Dette er blant annet regulert gjennom tunnelsikkerhetsforskriften. Av denne grunn gjennomfører Statens vegvesen et omfattende testprogram i flere faser og en godkjenningprosedyre før tunnelen tillates åpnet for trafikk.

På E 69 Skarvbergetunnelen ble det i den første testfasen avdekket flere feil og mangler som måtte rettes opp før ytterligere testing kunne gjennomføres. Disse manglene er nå utbedret og avsluttende testfase igangsettes om kort tid. I denne fasen, som tar ca. 4 uker, inngår blant annet opplæring av driftspersonell og opplæring av og øvelser med lokalt brannvesen. I tillegg inngår testing av teknisk utstyr og kommunikasjon mot Vegtrafikksentralen. Forutsatt at det ikke oppdages alvorlige feil i denne fasen vil da prosessen med endelig godkjenning og brukstillatelse bli igangsatt. Dette tar normalt ytterligere ca. 6 uker, men Statens vegvesen opplyser at de vil forsøke å korte ned tiden noe.

Statens vegvesen opplyser videre at det ikke er mulig å ha trafikk i tunnelen samtidig som det pågår avsluttende testing. Det ville ført til at testfasen tar lengre tid. Det er heller ikke ønskelig med trafikk i tunnelen før godkjen-

ningsprosessen er avsluttet, men det kan vurderes ved helt spesielle tilfeller og med strenge restriksjoner som for eksempel ledebil og kolonnekjøring.

SPØRSMÅL NR. 1204

Innlevert 31. januar 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes

Besvart 6. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden gjøre rede for hvor lang saksbehandlingstiden i slike saker er per januar 2023, og hvilke tiltak som vil bli iverksatt for å redusere saksbehandlingstidene ytterligere?

BEGRUNNELSE:

Sivilombudet har i sak 2020/3898 på generelt grunnlag rettet kritikk mot namsmennenes lange behandlingstid i saker om utlegg og gjeldsordning. Dette gjelder særlig politidistriktene Vest og Innlandet, med hhv. 162 og 118 dager saksbehandlingstid i utleggssaker i 2021. Lang saksbehandlingstid i slike saker er et rettssikkerhetsproblem og hindrer borgerne fra å kunne forsvare sine rettslige interesser.

Svar:

Jeg er opptatt av at saksbehandlingstiden hos namsmennene ikke skal være for lang. Avgjørelser innen rimelig tid er nødvendig for å ivareta rettssikkerheten til den enkelte, og det er viktig at saksbehandlingstiden er forsvarlig over hele landet.

Den gjennomsnittlige nasjonale saksbehandlingstiden for utlegg var i januar 2023 på 87 dager. For Vest politidistrikt og Innlandet politidistrikt var den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden hhv. 102 og 90 dager. Politidirektoratet har opplyst at det ble tilført ressurser for å ta ned restansene for utlegg i 2020 og 2021. Dette bidro til at saksbehandlingstiden sank vesentlig, og de aller fleste distrikter kom ned på måltallet 60 dager eller under. Restansene økte gradvis gjennom 2022, og dette er tema i styringsdialogen med Politidirektoratet. Jeg har tillit til at politidistriktene gjør det de kan for å redusere uforholdsmessig lang saksbehandlingstid.

Den gjennomsnittlige nasjonale saksbehandlingstiden for gjeldsordning var i januar 2023 på 226 dager. Dette

er ikke tilfredsstillende. Imidlertid venter vi å se full effekt av tiltak som Politidirektoratet iverksatte siste del av 2022. Tiltakene var blant annet knyttet til ressursøkning på området, omlegging av interne arbeidsrutiner, tett porteføljestyling, etterlevelse av beste praksis m.m.

Det pågår også flere store regelverksarbeid som på sikt vil bidra til raskere og mer effektiv saksbehandling hos namsmannen. Dette gjelder blant annet Barne- og familiedepartementets arbeid med endringer i gjeldsordningsloven og det pågående samarbeidsprosjektet med deltakere fra Finansdepartementet, Skatteetaten, politi- og lensmannsetaten og Justis- og beredskapsdepartementet om modernisering av utleggsprosessen i tvangsfullbyrdsloven.

SPØRSMÅL NR. 1205**Innlevert 31. januar 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 8. februar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

I juni 2022 ble de fire kunstskolene (Strykejernet Kunstskole, Oslo Fotokunstskole, Prosjektskolen Kunstskole og Kragerø Kunstskole) flyttet fra friskoleloven til privatskoleloven kap. 6A.

Mener statsråden at dette er en formålstjenlig plassering i lovverket og hvis så hvordan mener statsråden at man best sikrer lik tilgang til det større nasjonale utdanningsløpet innen visuell kunst uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn?

BEGRUNNELSE:

Kunstskolene supplerer elever fra norsk offentlig grunnskole med kunnskap og ferdigheter som er nødvendige for å nå det faglig nivået kunsthøgskoler og -universiteter i Norge krever i sine inntak*, og som de ikke får ved å gjennomføre offentlig videregående opplæring i disse fagene. De aller fleste elever som ønsker å forfølge det offentlige studieløpet i visuell kunst i Norge må altså bruke lenger tid enn elever i andre fag for å settes i stand til å oppnå akademisk grad, og betaler i tillegg allerede en 25 % egenandel for undervisningen i denne ekstra tiden. Den varslede økningen i egenandel for studenter på skoler under Privatskoleloven, representerer derfor en trussel mot bredden i tilfanget av studenter til høyere utdanning innen kunstfag fra alle sosioøkonomiske lag i Norge og ultimo det fremtidige mangfoldet i kunst- og kulturfeltet i Norge.

*Dette er konsekvensen av flere reformer innen videregående opplæring, der undervisningstimene i visuelle kunstfag ble halvert for å gi rom til studiekompetansegivende fag.

Svar:

Det er i dag 28 skoler som er godkjent og i drift etter kapittel 6A i privatskoleloven. Diverse skolar som gir yrkesretta opplæring. Disse er bibelskoler, skoler innen kunst, musikk og media, samt én muslimsk skole. I tillegg er Norsk Yrkesdykkerskole godkjent etter dette kapitlet.

Kap. 6A-skolene er plassert i privatskoleloven av tekniske grunner. I perioden 1. juli 2010 til 1. januar 2021 var disse skolene, herunder de fire kunstskolene, regulert i et eget kapittel i voksenopplæringsloven. Fra 1. januar 2021 ble skolene samlet flyttet til kapittel 6A i privatskoleloven. Flyttingen til ny lov hadde ingen innvirkning på skolenes rettigheter, plikter eller finansiering. Jeg vil ellers vise til at

«friskoleloven» med virkning fra 15. juni 2022 skiftet navn til «privatskoleloven», jf. Prop. 98 L (2021-2022) kapittel 3 og Innst. 404 L (2021-2022). Dette hadde ingen betydning for kap. 6A-skolene, som på dette tidspunkt allerede var innplassert i dette lovverket.

Kap. 6A-skolene får tilskudd over kap. 228, post 72 på statsbudsjettet. Det følger av privatskoleloven § 6A-6 at disse skolene har fått statstilskudd tilsvarende 75 pst. av et tilskuddsgrunnlag, mens de har kunnet ta inntil 25 pst. av dette grunnlaget i skolepenger. Regjeringen foreslo i Prop. 1 S (2022-2023) for Kunnskapsdepartementet å redusere tilskuddsandelen til private skoler godkjent etter kap. 6A i privatskoleloven fra 75 pst. til 65 pst. fra og med høsten 2023.

Begrunnelsen for kuttet var at disse skolene er vesentlig forskjellig fra andre skoler godkjent etter privatskoleloven ved at de verken gir studiekompetanse, yrkeskompetanse eller grunnkompetanse. Det er heller ikke krav om at opplæringen ved disse skolene skal være jevngod med offentlig videregående opplæring. Stortinget har vedtatt statsbudsjettet for 2023 for kap. 6A-skolene i tråd med regjeringens forslag. Ettersom tilskuddsandelen er lovfestet, har forslaget om å endre loven i samsvar med Stortingets budsjettvedtak, vært på høring. Departementet går nå gjennom høringssvarene og vil komme tilbake til Stortinget med en lovproposisjon.

Kunstskolene, og de andre skolene godkjent etter kap. 6A i privatskoleloven, kan gi verdifulle tilbud til sine elever. Det er forståelig at kuttet oppleves krevende for enkelte skoler. Forslaget innebærer samtidig at skolene kan øke skolepengene fra 25 pst. til 35 pst. av tilskuddsgrunnlaget.

Lånekassen har gode ordninger for lån og stipend. Elever ved kap. 6A-skolene kan søke om basislån hos Lånekassen på inntil 117 700 kroner skoleåret 2022-23. Inntil 40 pst. av lånet kan bli omgjort til stipend. Det gis også lån til å dekke ev. skolepenger. For skoleåret 2022-23 er skolepengelånet 69 500 kroner. Skolepengelånet kan ikke bli omgjort til stipend. Både basislånet og skolepengelånet er imidlertid rente- og avdragsfritt så lenge elevene mottar lån og stipend til utdanning på fulltid.

I Norge er det et bredt offentlig og privat tilbud av fagene som kunstskolene godkjent etter kap. 6A i privatskoleloven tilbyr, innen høyere utdanning. Tilbudet har god geografisk spredning. Det finnes også lignende tilbud i private fagskoler.

SPØRSMÅL NR. 1206**Innlevert 31. januar 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland****Besvart 10. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsministeren redegjøre for hvilke sikkerhetshensyn som hindrer finansministeren og justis- og beredskapsministeren fra å opplyse om de har hatt den kinesiske appen TikTok installert på sine tjenestetelefoner, og vil statsministeren vurdere å gi offisielle føringer som forbyr bruk av TikTok og andre lignende apper på tjenestetelefoner i regjeringsapparatet?

BEGRUNNELSE:

Viser til skriftlig spørsmål nr. 7, nr. 65, nr. 152, nr. 433, nr. 728, nr. 729, nr. 953, nr. 1041, samt spørsmål til justis- og beredskapsministeren i trontaledebatten 4. oktober 2022 og i spørretimen 18. januar 2023. Det vises også til sak i Dagbladet den 17. januar 2023, hvor justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl uttalte at «[s]om opplyst tidligere har jeg flere digitale enheter i tjenesten til ulike formål. Av sikkerhetshensyn ønsker jeg ikke å gå inn på hvordan dette er satt opp». Under trontaledebatten 4. oktober 2022 uttalte statsråden at det ikke var riktig å «gå inn på detaljer om hvordan jeg bruker mine ulike digitale enheter, fordi vi også kan være sikre på at fremmed etterretningstjeneste følger med på debatter i Stortinget og i offentligheten». I sak i Dagbladet 26. januar 2023 fremgår det at:

«Dagbladet har spurt samtlige statsråder om de har hatt TikTok på telefonen de bruker i tjeneste. Samtlige har svart, bortsett fra to statsråder, Mehl og hennes partileder Trygve Slagsvold Vedum».

I Sverige har Regeringskansliet sendt ut beskjed til alle ansatte om at appen Tiktok bør slettes fra tjenestetelefoner. I USA har den amerikanske regjeringen vedtatt at det fra februar 2023 skal være ulovlig å bruke Tiktok på enheter som er utstedt av den amerikanske regjeringen. Spørsmålsstiller ber om at statsministeren gjør rede for om lignende tiltak er noe som vurderes i Norge.

Svar:

Det vises til spørsmål fra stortingsrepresentanten Sveinung Stensland til statsministeren som han har bedt meg svare på. Jeg viser også til tidligere svar på spørsmål om samme tema.

Jeg har generelt høy bevissthet rundt at all informasjon kan misbrukes. Jeg er derfor generelt forsiktig med å dele informasjon om sikkerhetsrutiner, herunder rundt bruk av mine digitale verktøy i tjenesten. Som jeg rede-

gjorde for i ordinær spørretime 8. februar 2022, har jeg derfor vært varsom med å gi innsikt i min bruk av digitale verktøy, men jeg ser at jeg har vært for varsom. Jeg ser at forsiktigheten har skapt mer usikkerhet.

Jeg har flere ganger tatt opp viktigheten av å ha et bevisst forhold til bruk av sosiale medier, både med offentligheten og mine kollegaer i regjeringen. Det gjelder all bruk av sosiale medier eller andre apper.

Det foreligger som tidligere påpekt ikke råd rettet mot spesifikke apper fra sikkerhetsmyndighetenes side. Jeg vil ikke gi føringer som forbyr TikTok eller andre apper uten at det foreligger slike råd. Det er imidlertid viktig at hver bruker av digitale enheter forholder seg til gjeldende råd og retningslinjer, blant annet fra Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM), og for regjeringsmedlemmer fra eget departement.

NSM har 13 råd om sikkerhet på mobile enheter, som alle bør følge. Disse rådene er generelle og gjelder alle apper. Ett av rådene innebærer ikke å gi apper mer tilgang til informasjon enn nødvendig. Det er også gitt råd om å motvirke avlytning (råd 4), gi apper minimal tilgang til mikrofon, kamera og lokasjonsdata (råd 11), bare installere nødvendige apper og foretrekke tiltrudde kilder (råd 12), og å skille mellom jobb og privatliv (råd 13). For regjeringens medlemmer kan risikoreducerende tiltak også innebære å begrense hva slags innhold man lagrer på telefonen, når man har telefonen med seg, hva man snakker om på ugraderte telefoner mv.

Jeg lastet opprinnelig ned TikTok-appen på tjenestetelefonen og gjorde vurderinger om hvordan jeg kunne bruke appen på en trygg måte, men valgte på eget initiativ etter om lag en måned å ta i bruk en egen mobiltelefon for sosiale medier, selv om det ikke var et rettslig krav om dette. Dette er et tiltak for ytterligere forsiktighetshensyn jeg nok kunne ønske jeg hadde gjort fra starten av.

SPØRSMÅL NR. 1207**Innlevert 1. februar 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg****Besvart 8. februar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Hvilken holdning har den sittende regjering til lokaldemokratiet og kommunenes selvbestemmelse i forvaltningssaker, og er det et overordnet mål for regjeringen å fortsette å gi kommunene medhold i klagesaker om kommunale vedtak?

BEGRUNNELSE:

For regjeringen Solberg var det et gjennomgripende prinsipp at det kommunale selvstyret skulle vektlegges når enkeltvedtak i forvaltningen var påklaget til siste instans. Da Høyre var i regjering fikk kommunene ja i 8 av 10 klagesaker om kommunale vedtak. I Elverum kommune har det lenge pågått en fradelingssak der det er søkt om om-disponering av tomt på 2 dekar fra Thorud gård i Hernes. Fradelingen skal skje i forbindelse med et generasjonsskifte, og det er foreldrene til ny eier som vil bygge hus på tomta og skille ut denne fra gården. Et enstemmig formannskap har gitt tillatelse til fradeling hele tre ganger. Deretter ble saken oversendt kommunaldepartementet som sendte den videre til statsforvalteren i Oslo og Viken som settestatsforvalter. De ga avslag i saken 30.06.22. Formannskapet i Elverum kommune har lagt vekt på at en fradeling vil legge til rette for produksjon ved at foreldregenerasjonen kan bidra i gårdsarbeidet. Det vil heller ikke føre til noe mindre dyrket areal, tvert imot. Det planlegges å dyrke opp areal i forbindelse med fradelingen slik at samlet dyrket areal faktisk øker. Representanten er klar over at statsråden i utgangspunktet ikke kommenterer enkelt saker, men ber om en redegjørelse for regjeringens holdning når det kommer til klagesaker om kommunale vedtak.

Svar:

Både regjeringa og eg er opptekne av lokaldemokratiet og lokalt handlingsrom for kommunane. Regjeringa ønsker å styrke busettinga i heile landet og legge til rette for meir bustadbygging i område med liten befolkningstettleik. Kommunane skal få økt handlefridom når det gjelder kor i kommunen nye bustadar skal kunne byggast. Som lokal planmyndigheit har kommunane stor grad av fridom til å bestemme arealpolitikken. Dei folkevalde i kommunane må her ta heilskaplege omsyn til både lokale tilhøve, viktige regionale interesser og ulike nasjonale føringar i til dømes statlege planretningslinjer for samla bustad-, areal-, og transportplanlegging.

Når kommunale vedtak blir påklaga, er det alltid eit overordna mål å treffe vedtak som gir det rette resultatet i den konkrete saka. Statsforvaltaren skal i denne vurderinga vera varsam med å overprøve avgjerder som høyrer til det lokalpolitiske skjønnet. Samtidig er det viktig at statsforvaltaren ser til at nasjonale og viktige regionale interesser ikkje blir vesentleg sett til side i enkeltsaker.

Som representanten skriv, kan eg i utgangspunktet ikkje kommentere enkelt saker. Når det gjeld saker om frådelling, nemner eg generelt at landbruksinteresser skal ha fortrinn i områdar som er sett av til landbruks-, natur- og friluftsføremål samt reindrift (LNFR-formål). Frådelling av tomter til bustadformål er derfor i strid med LNFR-formålet. Dersom Elverum kommune ønsker å opne for frådelling til bustadformål, kan kommunen gi føresegn i kommuneplanen om spreidd bygging i LNFR-område. Plan- og bygningsloven bygger på eit prinsipp om at slike arealendringar skal skje ved en planprosess i kommunen, og ikkje gjennom enkeltvise dispensasjonar. Departementet har i brev 29. juni 2022 gitt rettleiing til Elverum kommune om korleis arealplanen kan oppdaterast.

SPØRSMÅL NR. 1208**Innlevert 1. februar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe****Besvart 6. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Når vil forhandlingene om en byvekstavtale for Tromsø komme i gang igjen og vil regjeringen øke det statlige økonomiske bidraget inn i en byvekstavtale for Tromsø basert på Stortingets vedtak?

BEGRUNNELSE:

I høst ble forhandlingene om en byvekstavtale for Tromsø brutt. Bakgrunnen for dette var at kommunen og fylkeskommunen ikke var fornøyd med regjeringens økonomiske bidrag inn i en byvekstavtale. I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og SV som ble vedtatt av Stortinget i desember står det at «Stortinget ber regjeringen gjenoppta forhandlingene om byvekstavtale med Tromsø med en statlig finansiering slik at bompengedelen er på nivå med andre inngåtte byvekstavgifter hensyntatt Tromsøs behov».

Bypakken som ble vedtatt på Stortinget i juni 2021 ble ansett som det første steget mot en byvekstavtale for Tromsø. Da bypakken ble behandlet på Stortinget understreket Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i transport- og kommunikasjonskomiteen følgende:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at denne bypakken bare er et første steg på veien mot en byvekstavtale for Tromsø. Disse medlemmer forutsetter at forhandlingene om en byvekstavtale kommer i gang umiddelbart. Tromsø har vært klar til å forhandle om en byvekstavtale lenge».

Regjeringspartiene har lagt store forventninger til en byvekstavtale for Tromsø. Både når det gjelder forhandlingene, men også om staten sin andel inn i en byvekstavtale for Tromsø.

Svar:

I mitt svar til representanten Erlend Svardal Bøe i november i fjor, jf. spørsmål nr. 343, påpekte jeg at i byvekstavtalene skal nullvekstmålet legges til grunn. Det betyr at klimagassutslipp, kø, luftforurensing og støy skal reduseres gjennom effektiv arealbruk og at veksten i persontransport skal tas med kollektivtransport, sykling og gange. Hvis Tromsø når nullvekstmålet, vil dette gi en bedre og mer miljøvennlig by for innbyggerne. Det bør derfor etter min mening være en rekke tiltak som er aktuelle å diskutere for å nå dette målet, også innenfor de rammene staten har trukket opp for sitt bidrag.

Det er for tidlig å si når forhandlingene vil bli startet opp igjen. Lokale parter må være villige til å gjenoppta forhandlingene, og i mitt ovennevnte svar i november påpekte jeg at døren til videre forhandlinger fortsatt er åpen fra statens side. Dette gjelder fortsatt, og kommunen og fylkeskommunen bør vurdere å ta kontakt med Statens vegvesen for å fortsette forhandlingene om en byvekstavtale dersom de ønsker det.

Når det gjelder spørsmålet om et eventuelt økt statlig økonomisk bidrag utover det som tidligere er meddelt, vil dette bli vurdert i de ordinære budsjettprosessene. Jeg må derfor få komme tilbake til dette i oppfølgingen av anmodningsvedtaket.

SPØRSMÅL NR. 1209**Innlevert 1. februar 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad****Besvart 8. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Meiner statsråden etter at høringa av KU for utvinning av havbotnmineraler er ute, at kunnskapsgrunnlaget er

godt nok for å åpne for leiting og utvinning av havbotnmineraler?

GRUNNGJEVING:

Høyringsfristen for KU for konsekvensutredning - undersøkelse og utvinning av havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel er ute, og det har kome inn ei rekke høyringsvar frå tunge faginstusjonar som er kritiske til om konsekvensutgreiinga er god nok til å fatte vedtak på grunnlag av. Miljødirektoratet seier det rett ut at dei meiner konsekvensutgreiinga ikkje oppfyller krava i havbunns-minerallove § 2-2. NGU kritiserer konsekvensutgreiinga for å vere ubalansert og for lite faktabasert og Polarinstittuttet peiker på store kunnskapsmanglar, grunndata status og tilstand for økosystem og artar, ukjent kunnskap om samla virkning, og anbefaler ei føre var tilnærming i tråd med Havpanelet sin uavhengige rapport tilrådde i 2020.

Svar:

Opningsprosessen for mineralverksemd på norsk kontinentalsokkel har gått føre seg i nærare tre år. Det har

vore ein grundig prosess og formålet har vore å få fram eit oppdatert kunnskapsgrunnlag som skal klargjera opningsspørsmålet. For utarbeiding av faggrunnlaget som inngår i konsekvensutgreiinga har relevante statlege etatar, slik som Havforskningsinstituttet, Polarinstittuttet, Kystverket og Fiskeridirektoratet og leiande kunnskapsmiljø i Noreg utarbeidd grunnlagsrapportar og verknadsstudiar om ei rekkje tema som er relevante for vurdering av opning.

Konsekvensutgreiinga og utkast til avgjerd om opning av område på norsk kontinentalsokkel for mineralverksemd har vore på tre månaders offentleg høyring. Det er viktig med brei involvering slik at interessentar kan komma med kommentarane sine, men det er også viktig som ei kvalitetssikring av faggrunnlaget. Vi er no i gang med å gå gjennom høyringsinnspela og vil vurdere innhaldet i desse.

Regjeringa tek sikte på å legge fram ei melding til Stortinget om opning av område på norsk kontinentalsokkel for mineralverksemd våren 2023.

SPØRSMÅL NR. 1210

Innlevert 1. februar 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 3. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Ser statsråden at motviljen mot å svare og de villedende svar som er gitt på Stortingets spørsmål om i hvilken utstrekning den kinesiske applikasjonen TikTok har vært installert på telefonen til statsråden med det konstitusjonelle ansvaret for vår sivile beredskap, herunder IKT-sikkerhet, vanskeliggjør Stortingets kontroll med om regjeringen har kontroll på konsekvensene av et slik eventuelt sikkerhetsbrudd?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mine muntlige spørsmål i Stortinget den 04.10.22, samt til mine skriftlige spørsmål nr. 65, nr. 152, nr. 433, nr. 728, nr. 729, nr. 933, nr. 1081, nr. 1131 og nr. 1158. Det vises videre til Dagbladets nettsak av 23.01.23 og av 30.01.23. En av Stortingets funksjoner er å føre kontroll med regjeringen, og en forutsetning for at Stortinget skal kunne utfylle sin kontrollfunksjon er at statsrådene på spørsmål gir korrekte opplysninger til Stortinget. Skrift-

lige og muntlige spørsmål fra Stortinget til regjeringen, er en del av Stortingets løpende kontrollvirksomhet.

Applikasjonen TikTok er omstridt, og myndighetene i flere land vi har sikkerhetspolitisk samarbeid med har advart mot bruk av den. Hovedbekymringen rundt bruk av applikasjonen er dens tilknytning til regimet i Kina, og det har blitt advart mot at applikasjonen kan bli brukt for å bistå det kinesiske regimets arbeid med etterretning og informasjonsinnhenting. Dersom denne applikasjonen har vært installert på en statsråds tjenestetelefon – særlig statsråden med det konstitusjonelle ansvaret for sivil beredskap og IKT-sikkerhet – representerer dette også flere brudd på Nasjonal sikkerhetsmyndighets råd for mobilbruk.

Dersom det foreligger et slikt sikkerhetsbrudd, inngår det i Stortingets kontrollfunksjon å få klarhet i om regjeringen gjennom egnede tiltak har kontroll over de eventuelle konsekvensene av sikkerhetsbruddet. Grunnforutsetningen for at Stortinget skal kunne oppfylle sin kontrollfunksjon i dette tilfellet, er at inngangsspørsmålet – om det har skjedd et slikt sikkerhetsbrudd – blir besvart

klart og utvetydig av statsråden. Spørsmålsstiller mener statsrådets måte å forholde seg til Stortinget på i denne saken er svært problematisk, og en aktiv motarbeidelse av Stortingets kontrollfunksjon. Det bes derfor om en tilbakemelding på om statsråden ser at motviljen mot å svare og de svarene som er gitt i denne saken, vanskeliggjør Stortingets kontrollfunksjon.

Svar:

Jeg viser til svar på spørsmål nr. 1131. Jeg har besvart en rekke spørsmål fra Stortinget om temaet, og hele veien ønsket å svare så åpent som jeg kan og mener er klokt. Det å gjøre slike vurderinger knyttet til å offentlig gi informasjon om sikkerhetsrutiner, er en del av å ha høy sikkerhetsbevissthet rundt bruk av digitale verktøy i tjenesten. Svar på skriftlige spørsmål til Stortinget er offentlig informasjon.

I det konkrete svaret jeg henviser til, opplyser jeg om at jeg hadde TikTok på en ugradert tjenestetelefon en drøy måned i fjor høst. Jeg har tidligere ikke ønsket å gå nærmere inn på dette, av hensynet jeg nevner innled-

ningsvis. At jeg nå velger å være helt åpen om dette er blant annet fordi jeg registrerer at det har vært spekulert i om applikasjonen kan ha vært installert på en gradert tjenestetelefon.

Jeg har i svaret også redegjort for at jeg mener det av sikkerhetsmessige årsaker ikke har vært klokt å gå inn på detaljene om hvordan jeg bruker ulike digitale enheter.

Når det gjelder bruken av sosiale medier, også TikTok, valgte jeg på eget initiativ å få en egen telefon til dette formålet helt i starten av oktober. Dette var et grep jeg tok selv om det ikke foreligger noe krav om dette fra sikkerhetsmyndighetene.

Det er viktig for meg å presisere og gjenta at jeg forholder meg til de rådene og retningslinjene som gjelder, blant annet fra NSM. Representantens konkrete spørsmål kan gi inntrykk av å bygge på et premiss om at dette ikke er tilfelle. Jeg tar en rekke forholdsregler når det gjelder digital sikkerhet og benytter ulike elektroniske kommunikasjonsmidler hvor noen ugradert og andre er tilpasset gradert kommunikasjon. Dette er også kommunisert til Stortinget ved flere anledninger.

SPØRSMÅL NR. 1211

Innlevert 1. februar 2023 av stortingsrepresentant Ingjerd Schou

Besvart 10. februar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Den 9. januar i år besluttet FNs sikkerhetsråd å forlenge resolusjonen som gjør det mulig med grensekryssende humanitær bistand til Syria. Under forrige periode var Norge pådriverer får slik hjelp. Samtidig opplyser enkelte aktører at hjelpen ikke kommer frem til de som trenger den.

Kan utenriksministeren redegjøre for status på grensekryssende bistand til Syria?

BEGRUNNELSE:

Siste resolusjon om grensekryssende bistand til Syria ble vedtatt 9. januar: <https://news.un.org/en/story/2023/01/1132282>

Svar:

FNs kontor for koordinering av humanitær innsats (OCHA) anslo ved årsskiftet at 15,3 mill. mennesker i Syria

hadde behov for humanitær assistanse på grunn av vedvarende konflikt, matusikkerhet, vannmangel, Covid-19, kolera og en stadig nedadgående økonomi. Dette var det høyeste antallet personer med humanitære behov etter at konflikten brøt ut i 2011. Det er spesielt bekymringsfullt at nesten halvparten er barn. Dette var før det tragiske jordskjelvet førte til ytterligere ufattelige lidelser og forsterkede humanitære behov.

Etter meget krevende forhandlinger ledet av Norge og Irland på tampen av vår rådsperiode, vedtok Sikkerhetsrådet 9. januar 2023 enstemmig resolusjon 2672 (2023) som forlenget med ytterligere seks måneder mandatet for den FN-ledede grensekryssende humanitære operasjonen fra Tyrkia inn i Nordvest-Syria over grenseovergangen Bab al-Hawa. Norge og Irland lyktes med å forhandle frem tre slike mandatforlengelser i løpet av vår toårige rådsperiode. Arbeidet med resolusjonen som autoriserer den grensekryssende humanitære mekanismen inn i Nordvest-Syria, er noe av det aller viktigste Norge bidro med i Sikkerhetsrådet.

Over fire millioner mennesker i det opposisjonskontrollerte Nordvest-Syria har behov for humanitær nødhjelp over grensen fra Tyrkia. Hjelpen når frem. FN og partnere nådde i snitt 2,7 millioner mennesker per måned i 2022 ved hjelp av den grensekryssende humanitære operasjonen. Operasjonen omfattet i snitt 630 lastebiler med humanitær bistand over grensen i måneden i 2022. Lastebiler som bl.a. bringer livreddende mat, medisiner og husly.

Det vil alltid være risiko forbundet med en humanitær operasjon som den grensekryssende humanitære mekanismen inn i Nordvest-Syria. Operasjonen finner sted i en meget krevende sikkerhetskontekst, og FN bruker partnere til å levere ut bistanden. For å sikre at den FN-organiserte humanitære responsen når frem, overvåkes operasjonen tett bl.a. ved hjelp av FNs egne monitoringsmekanisme, eksterne tredjeparter med tilgang til det opposisjonskontrollerte området, samt bruk av video og tids- og geomerkede bilder av utlevering. Det er også me-

kanismer for tilbakemeldinger og klager fra mottakerne av den humanitære bistanden. Implementeringen av den grensekryssende humanitære operasjonen er underlagt en kontroll som overgår det som er vanlig i humanitære kriser.

I tillegg til mekanismene jeg har nevnt, rapporterer FNs generalsekretær til FNs sikkerhetsråd annenhver måned om gjennomføringen av den humanitære grensekryssende operasjonen, inkludert om tiltakene for å sikre transparens og overvåking. Sikkerhetsrådet har ved enkelte anledninger også bedt om særskilte rapporter som har omhandlet tiltakene for å sikre transparens. Disse rapportene er offentlig tilgjengelige.

I tillegg til FN er en rekke internasjonale humanitære organisasjoner engasjert i Nordvest-Syria. Vi støttet i fjor blant annet FNs fond for grensekryssende bistand med 84 millioner kroner. Norge er også blant de største humanitære givere til Syria som helhet.

SPØRSMÅL NR. 1212

Innlevert 1. februar 2023 av stortingsrepresentant Ingjerd Schou

Besvart 10. februar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Den svenske regjeringen har varslet flere kutt i sin bistand for 2023. Blant annet omfattende kutt i bistand til palestinske mottagere.

Hvordan vurderer statsråden disse kuttene og hvordan vil det påvirke Norges bistand og engasjement for palestinske mottagere?

BEGRUNNELSE:

Den svenske regjeringens kutt ble omtalt i flere aviser, slik som Dagens Nyheter 13. januar: <https://www.dn.se/sverige/bistandet-till-palestina-minskar-kraftigt/>

Svar:

Den internasjonale bistanden til Palestina er under press, noe de varslede kuttene fra Sverige illustrerer. Dette gir grunn til bekymring. Ekstern budsjetstøtte har vært viktig for Den palestinske selvstyremyndigheten og giverbidragene er betraktelig redusert de siste årene. FNs organisasjon for palestinske flyktninger – UNRWA – er fortsatt i en svært vanskelig økonomisk situasjon. Okku-

pasjonen og oppsplittingen av det palestinske området har i tillegg betydelig negativ effekt på den palestinske økonomien. Israel konfiskerer en høy andel av palestinerne egne inntekter. Økt inflasjon påvirker også.

I en tid med økte økonomiske og politiske utfordringer er Norges langsiktige engasjement svært viktig. Regjeringen økte bistanden til palestinerne i 2022, inkludert vår støtte til UNRWA. Den norske bistanden går både til Den palestinske selvstyremyndighetens institusjoner, prosjekter i internasjonale organisasjoners regi og til det palestinske sivilsamfunnet. Norsk bistand støtter oppunder rammebetingelsene for en tostatsløsning, bidrar til bedre levekår og til å forsvare palestinerne rettigheter.

Norge vil fortsette å koordinere med øvrige givere og partene selv for å bidra til størst mulig grad av forutsigbarhet i en ustabil situasjon. Dette skjer blant annet gjennom vårt formannskap i giverlandsgruppen for Palestina (Ad Hoc Liaison Committee, AHLC). I AHLC møtes partene, sammen med det internasjonale samfunnet og samarbeider om utvikling av palestinske institusjoner og økonomi og overføring av myndighet fra Israel til palestinske myndigheter for å legge grunnlag for en politisk løsning som gir palestinerne selvbestemmelse.

SPØRSMÅL NR. 1213**Innlevert 1. februar 2023 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes****Besvart 9. februar 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Hva er det seneste estimatet for forsvarsbudsjettets andel av BNP målt opp mot NATOs kriterier, og med hvilket beløp måtte bevilgningene økes dersom to-prosentmålet nå skulle vært innfridd, sett opp mot dette estimatet?

Svar:

Den foreløpig beregning av forsvarsutgiftenes andel av BNP for 2023 er 1,43 prosent. Denne beregningen baserer seg på vedtatt budsjett for 2023 og Finansdepartementets prognose for BNP i 2023.

Dette betyr at dersom forsvarsutgiftene skulle utgjort 2,0 prosent av BNP i år, måtte utgiftene være om lag 32 mrd. kroner høyere enn de er nå. Det er imidlertid viktig å bemerke at det i dette beløpet ikke kun inngår utgifter som føres i forsvarsbudsjettet, men også enkelte utgifter som budsjetteres på andre departementers budsjetter. Et eksempel på dette er forsvarssektorens utgifter til merverdiavgift. Dette betyr at nivåforskjellen på forsvarsbudsjettet nå og et forsvarsbudsjett som ville gitt 2,0 prosent av BNP, er lavere enn 32 mrd. kroner.

En illustrasjon på hvordan BNP og forsvarsutgiftenes andel av BNP har utviklet seg, basert på mer og mer nøyaktige prognoser, ser man av tabellen nedenfor.

Andeler og BNP år

	2020		2021		2022		2023		
	BNP	Andel	BNP	Andel	BNP	Andel	BNP	Andel	
Prognose år	2020	3 393	1,99 %	3 690	1,90 %	3 917	1,89 %	4 144	1,85 %
	2021	3 413	2,00 %	3 844	1,85 %	4 018	1,90 %	4 223	1,87 %
	2022	3 415	2,00 %	4 148	1,75 %	5 597	1,45 %	5 724	1,43 %

*BNP i milliarder kroner

Av tabellen ser man f.eks. at prognostisert andel av BNP for 2023, har sunket betydelig siden 2020. Jeg vil også legge til at forsvarsutgiftenes andel av BNP i stor grad er påvirket av utviklingen i økonomien. Gjennom året som gikk (2022) forbedret utsiktene for norsk økonomi seg. Dette var selvsagt positivt, men det hadde en negativ effekt på forsvarsutgiftenes andel av BNP. I januar i fjor viste prognosen at andelen for det året ville bli 1,87 prosent (denne prognosen vises ikke i tabellen ovenfor, da prognosetidspunktet i den er oktober hvert år), mens resul-

tatet trolig kommer til å bli langt lavere. Endelige regnskapstall for forsvarsutgifter og BNP i 2022 foreligger ikke ennå.

Videre vil jeg påpeke at den nominelle økningen i de NATO-rapporterte forsvarsutgiftene har vært om lag 20 prosent siden 2020. Med hensyn til byrdefordelingen i NATO (i denne sammenheng «to-prosenten»), motvirkes denne betydelige veksten av at BNP har økt nominelt med om lag 68 prosent i samme periode. I denne beregningen er prognosen for BNP-vekst i 2023 lagt til grunn.

SPØRSMÅL NR. 1214**Innlevert 1. februar 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 14. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Regjeringen og Statsråden påstår ofte at den norske strømstøtteordningen er den beste og kraftigste som

finnes, og at det ikke er behov for noen endringer eller forbedringer. Tall på energistøtte fra EU derimot, viser at Norge kommer langt nede på listen over størrelse og sty-

rke på energistøtteordninger målt mot BNP, og også mot befolkningstall. Mange andre land, som Tyskland, bistår også næringslivet.

Mener regjeringen fremdeles at den norske modellen er best og sterkest, og at næringslivet heller ikke skal få hjelp framover?

BEGRUNNELSE:

Norge gir mindre i strømstøtte som andel av BNP enn andre land i Europa. Det viser tall fra tenketanken Bruegel i Brussel.

Tyskland bruker 264 milliarder Euro på energistøtteordninger (7 % av BNP), mens Norge bruker 8,1 milliarder Euro (2 % av BNP). Justert for folketall bruker Norge under halvparten av Tyskland, med sine 83,2 millioner Tyskere mot 5,4 millioner Nordmenn.

Til forskjell fra andre land som bruker mer både målt mot BNP, og mot folketall, så tjener Norge store penger på dagens høye energipriser, mens andre land tar opp store lån for å bistå befolkning og næringsliv. Noe som gjør at Norges strømstøttemodeller fremstår enda mer merkelig og dårlig begrunnet.

<https://www.bruegel.org/dataset/national-politics-shield-consumers-rising-energy-prices>

Svar:

Norge har en svært omfattende strømstøtteordning til husholdninger og kommer godt ut i sammenlikning med andre lands ordninger av flere grunner. For det første, var Norge i europeisk sammenheng tidlig ute med å innføre en såpass omfattende strømstøtteordning. Mange europeiske land brukte vesentlig lenger tid på å innføre slike ordninger. Norge innførte for eksempel sin strømstøtteordning i 2021, mens Tyskland først vil innføre sin i mars 2023. For det andre har vi en ordning som gjelder for hele året. Det er store forskjeller i tidsavgrensningen til de ulike ordningene. I flere land gjelder kun tiltakene i noen måneder, mens i andre land gjelder de for lengre perioder. For det tredje har vi en omfattende ordning. I motsetning til Norge, har ikke de fleste land en såkalt «strømstøtteordning» for husholdninger, slik som i Norge. Det skyldes blant annet at europeiske husholdninger bare bruker en liten andel strøm sammenliknet med norske husholdninger, men også at virkemidlene rettes mot ulike grupper av forbrukere. I de fleste europeiske land består derfor støtteordningene av ulike midlertidige og kortvarige tiltakspakker.

Stønadsordningen for husholdninger ble innført i desember 2021. Når den månedlige gjennomsnittlige kraftprisen overstiger 70 øre per kWh, dekker staten en prosentandel over denne prisen (90 pst. jan.-mars, 80 pst. apr.-sep., 90 pst. okt.-des.). Husholdninger kan motta støtte for et månedlig forbruk opp til 5 000 kWh. Jeg me-

ner stønadsordningen er en velfungerende ordning som har vært svært viktig for mange husholdninger og som står seg godt i internasjonale sammenligninger.

Flere andre europeiske land har egne støtteordninger til husholdninger som tiltak mot høye energipriser. Et av disse landene er Tyskland, som representanten viser til. I Tyskland er det to forskjellige støtteordninger for husholdninger, en for gass og en for strøm. For å oppnå full gevinst av støtteordningene, må husholdningene redusere sitt gass- og strømforbruk. Avhengig av hvor mye den enkelte husholdning reduserer forbruket og hvor høy kontraktsprisen på gass er, står tyske husholdninger trolig overfor en pris på gass i området 120 – 180 øre per kWh. Støtteordningen for strøm fungerer på samme måte, men er noe svakere. Her er taket i ordningen satt til om lag 4 kroner per kWh for inntil 80 pst. av fjorårets forbruk.

Utbetalt støtte som andel av BNP er ikke godt egnet til å sammenlikne støtteordninger mellom land, for eksempel mellom Tyskland og Norge. BNP per innbygger er betydelig høyere i Norge enn i Tyskland, som derfor vil tilsa at ellers like ordninger vurderes svært ulikt i en slik sammenligning. Det er også svært ulikt hvilke tiltak som tas inn i slike internasjonale sammenligninger av energitiltak. Det relevante sammenligningsgrunnlaget er hvilke energipriser husholdningene står overfor etter at støtteordninger er hensyntatt. Slik sett har Norge, som vi flere ganger har påpekt, en svært gunstig strømstønadsordning. Det er også samtidig er verdt å nevne at Norge har hatt strømstønadsordningen siden 2021, mens Tyskland først har fått på plass sin strømstøtte nå i 2023.

Jeg vil legge til at Norge også har en rekke andre tiltak utover stønadsordningen til husholdningene. Regjeringen har blant annet innført egne støtteordninger for landbruket og frivillige organisasjoner, gjennomført en økning i bostøtten og økt stipendet til studenter. Regjeringen har også fått på plass endringer i grunnrenteskatten for vannkraft, som gjør at kraftbransjen enklere kan tilby fastprisavtaler enn det som tidligere har vært praktisk mulig. Dermed kan bedrifter som ønsker økt forutsigbarhet rundt sine strømkostnader ha en reell mulighet til å sikre seg dette.

SPØRSMÅL NR. 1215**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 8. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Siden statsråden plutselig ba Jernbanedirektoratet om å be Vy levere tilbud på hele jernbanetrafikken på Østlandet, kan han garantere at Vy sitt forslag og tilbud reelt sett er konkurransedyktig mot en modell der både Flytoget og Vy vil drifte hver sine trafikkpakker?

BEGRUNNELSE:

Over lang tid har både Vy og Flytoget forberedt anbud og forhandlinger om togkjøring på Østlandet. Trafikkpakkene ble delt i Østlandet 1 og Østlandet 2. Målet til Regjeringa var blant annet å få mer fornøyde kunder, flere reisende, bedre rutetilbud for togreisende på Østlandet. Flytoget har arbeidet med Østlandet 2, togtransporten på Skien-Eidsvoll, Drammen – Lillehammer, Kongsberg-Eidsvoll, Drammen-Dal, og Asker-Kongsvinger samt Bratsbergbanen.

17. januar skriver avisene plutselig at den planlagte oppdeling av togtilbudet på Østlandet kan bli lagt til side. Regjeringen ønsker nå at Vy leverer et tilbud på hele trafikken, og Samferdselsdepartementet ba Jernbanedirektoratet umiddelbart innhente et bindende tilbud fra Vy på samlet drift av Østlandet.

I den sammenheng uttalte statsråden:

«Vy har presentert en interessant og uforpliktende skisse om hvordan de kan drifte begge avtaleområdene i det som nå utgjør Østlandet 1 og Østlandet 2. De hevder at dette kan gis til en lavere pris enn det staten betaler i dag, og de peker blant annet på stordriftsfordeler.»

Svar:

Jernbanedirektoratet gjennomfører etter mandat fra Samferdselsdepartementet en direktetildeling av togtilbudet på Østlandet. Direktetildeling skal blant annet gi mer fornøyde kunder, flere reisende, bedre kapasitetsutnyttelse, rutetilbud og pålitelighet, effektiv drift og lavere statlig vederlag. Vy har god og lang erfaring med å kjøre tog på Østlandet. Flytoget scorer regelmessig høyest i undersøkelser om kundetilfredshet. Regjeringen ønsker at begge selskapers erfaringer og kompetanse skal kunne vurderes gjennom direktetildelingen for å gi det beste jernbanetilbudet til innbyggerne på Østlandet.

Brevet fra Vy med et rutforslag og en samlet pris for Østlandet kom sent i prosessen og er ikke et bindende tilbud. Som samferdselsminister skal jeg bidra til at samfunnets ressurser utnyttes best mulig. Jeg ønsker derfor å få klarhet i hvorvidt Vys forslag gir et bedre togtilbud til de reisende til en bedre pris for staten. Jeg har derfor bedt Jernbanedirektoratet om å innhente et bindende tilbud fra Vy og forutsatt at dette kan skje raskt.

Jeg kan dermed ikke garantere, slik stortingsrepresentanten spør om, at en samlet tildeling til Vy av togtilbudet på Østlandet vil gi et bedre togtilbud til de reisende enn en delt tildeling mellom Vy og Flytoget. Dette vil Jernbanedirektoratet som kjøper vurdere. Jeg understreker at innhenting av et bindende tilbud fra Vy ikke skal gå på bekostning av Flytoget sin mulighet til å overta togtilbudet som er omfattet av avtalen der selskapet er preferert avtalepart dersom en slik løsning viser seg å ha høyere måloppnåelse. Jeg vurderer derfor en noe forlenget oppstartsperiode ved et ev. operatørbytte.

SPØRSMÅL NR. 1216**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 8. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Jernbanedirektoratets klare anbefaling har vært å dele togtrafikken i Østlandet i to trafikkpakker, med to ulike

operatører. Deres samlede vurdering er at de potensielle fordelene ved dette veier tyngre enn ulempene, dersom målet er å gi de reisende et best mulig togtilbud.

Kan statsråden redegjøre for det faglige grunnlaget for å overkjøre Jernbanedirektoratets anbefaling og be Vy levere et tilbud på togtrafikken på hele Østlandet?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen avlyste togkonkurransen for Trafikkpakke 4 og 5 i november 2021. Etter dette kom Jernbanedirektoratet med en faglig vurdering der de konkluderte med at det var hensiktsmessig å opprettholde to trafikkavtaler fremfor å samle hele trafikken på Østlandet i én trafikkavtale.

Basert på mandatet Jernbanedirektoratet mottok fra Samferdselsdepartementet i mars, ble det innledet dialog med de to statlige selskapene Vygruppen og Flytoget.

Etter at direktoratet mottok mandat for direktetildeling av togtrafikken på Østlandet i mars 2022, ble direktetildelingsprosessen konkretisert. De to aktuelle avtalepartene ble i april informert om prosessen, herunder at det blir to trafikkavtaler og at det er to aktuelle avtaleparter for begge avtalene.

Våren 2022 gjorde direktoratet en vurdering av hvordan den knappe kapasiteten i infrastrukturen på strekningen mellom Oslo S og Lysaker best kan utnyttes. Jernbanedirektoratet la til grunn at den kapasiteten som Flytoget i dag benytter skal utnyttes innenfor trafikkavtalen Østlandet 2, senest fra februar 2028.

Jernbanedirektoratet konkluderte med at det som vil gi et best mulig togtilbud til de reisende, er å gå i forhandlinger med Vygruppen om Østlandet 1 og med Flytoget om Østlandet 2. Et moment direktoratet tiller stor vekt var behovet for å finne løsninger på kapasitetsutfordringene for togtrafikken gjennom jernbanetunnelen i Oslo. Tunnelen er overbelastet, noe som fører til at forsinkelser forplanter seg og kan gi store ringvirkninger for reisende i hele Oslo-området. Økt trengsel i rushtid tilsier at det er behov for å øke kapasiteten ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 1217

Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 8. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I Nettavisen 17. januar sier statsråden følgende: «Vy har presentert en interessant og uforpliktende skisse om hvordan de kan drifte begge avtaleområdene i det som nå utgjør Østlandet 1 og Østlandet 2. De hevder at dette kan

Svar:

Jernbanedirektoratet gjennomfører etter mandat fra Samferdselsdepartementet en direktetildeling av togtilbudet på Østlandet. Direktetildeling skal blant annet gi mer fornøyde kunder, flere reisende, bedre kapasitetsutnyttelse, rutetilbud og pålitelighet, effektiv drift og lavere statlig vederlag. Vy har god og lang erfaring med å kjøre tog på Østlandet. Flytoget scorer regelmessig høyst i undersøkelser om kundetilfredshet. Regjeringen ønsker at begge selskapers erfaringer og kompetanse skal kunne vurderes gjennom direktetildelingen for å gi det beste jernbanetilbudet til innbyggerne på Østlandet. Direktoratet har valgt en løsning der de velger en preferert avtalepart for hver av avtalene. Vy er preferert avtalepart for Østlandet 1 og Flytoget for Østlandet 2. Direktetildelingen av togtilbudet på Østlandet er pågående. Dette er ikke det samme som at Jernbanedirektoratet har kommet med en klar anbefaling om at togtilbudet bør deles mellom to aktører, men har vært et utgangspunkt for forhandlingene som nå pågår.

Brevet fra Vy med et ruteforslag og en samlet pris for Østlandet kom sent i prosessen og er ikke et bindende tilbud. Som samferdselsminister skal jeg bidra til at samfunnets ressurser utnyttes best mulig. Jeg ønsker derfor å få klarhet i hvorvidt Vys forslag gir et bedre togtilbud til de reisende til en bedre pris for staten. Jeg har derfor bedt Jernbanedirektoratet om å innhente et bindende tilbud fra Vy og forutsatt at dette kan skje raskt.

Jeg understreker at innhenting av et bindende tilbud fra Vy ikke skal gå på bekostning av Flytoget sin mulighet til å overta togtilbudet som er omfattet av avtalen der selskapet er preferert avtalepart dersom en slik løsning viser seg å ha høyere måloppnåelse. Jeg vurderer derfor en noe forlenget oppstartsperiode ved et ev. operatørbytte.

gis til en lavere pris enn det staten betaler i dag, og de peker blant annet på stordriftsfordeler».

Hvis Vy nå kan drifte hele Østlandet bedre enn de gjør i dag, har statsråden noen tanker om hvorfor de ikke har innført disse tilbudsforbedringene til enn lavere pris tidligere?

Svar:

Jernbanedirektoratet gjennomfører etter mandat fra Samferdselsdepartementet en direktetildeling av togtilbudet på Østlandet. Direktetildeling skal blant annet gi mer fornøyde kunder, flere reisende, bedre kapasitetsutnyttelse, rutetilbud og pålitelighet, effektiv drift og lavere statlig vederlag. Vy har god og lang erfaring med å kjøre tog på Østlandet. Flytoget scorer regelmessig høyest i undersøkelser om kundetilfredshet. Regjeringen ønsker at begge selskapers erfaringer og kompetanse skal kunne vurderes gjennom direktetildelingen for å gi det beste jernbanetilbudet til innbyggerne på Østlandet.

Forhandlingene er pågående og jeg vil ikke nå komme med mine vurderinger av brevet fra Vy med et ruteforslag og en samlet pris for Østlandet. Brevet kom sent i proses-

sen og er ikke et bindende tilbud. Som samferdselsminister skal jeg bidra til at samfunnets ressurser utnyttes best mulig. Jeg ønsker derfor å få klarhet i hvorvidt Vys forslag gir et bedre togtilbud til de reisende til en bedre pris for staten. Jeg har derfor bedt Jernbanedirektoratet om å innhente et bindende tilbud fra Vy og forutsatt at dette kan skje raskt. Ved å innhente et bindende tilbud får Jernbanedirektoratet som kjøper mulighet til å kritisk vurdere Vys tilbud.

Jeg understreker at innhenting av et bindende tilbud fra Vy ikke skal gå på bekostning av Flytoget sin mulighet til å overta togtilbudet som er omfattet av avtalen der selskapet er preferert avtalepart dersom en slik løsning viser seg å ha høyere måloppnåelse. Jeg vurderer derfor en noe forlenget oppstartsperiode ved et ev. operatørbytte.

SPØRSMÅL NR. 1218

Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi

Besvart 9. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan finansministeren redegjøre for hvordan valget av de nå tilsynelatende for lave anslagene for pris- og lønnsvekst påvirker, eller vil påvirke, tjeneste fra stat, fylker og kommuner inneværende halvår, herunder forsvar, justis, helse og omsorgssektorene og videre hvorfor regjeringen valgte å legge lavere anslag til grunn enn tilgjengelige anslag fra SSB og Norges Bank?

BEGRUNNELSE:

Regjeringens anslag på prisveksten i Nasjonalbudsjettefor 2023 var av ukjente grunner satt betydelig lavere enn både SSBs og Norges Banks siste anslag på samme tid. For 2023 anslo regjeringen årslønnsveksten til 4,2 prosent, dvs. litt under SSBs prognose og også under anslaget fra Norges Bank. Konsumprisveksten (KPI) ble anslått å øke med 2,8 prosent i 2023, langt under anslagene fra SSB og Norges Bank.

Det må antas at sett opp i mot oppdaterte anslag for disse størrelsene vil flere av utgiftspostene i vedtatt statsbudsjett for 2023 og ha behov for vesentlige justeringer ifbm. revidert nasjonalbudsjett 2023.

Svar:

I tråd med vanlig budsjettpraksis ble konsumprisanslagene i nasjonalbudsjettet utarbeidet tidlig i august. Den gang anslo vi den underliggende prisstigningen (justert for avgiftsendringer og utenom energivarer) til 3,1 pst. i 2023. Til sammenligning var anslagene fra SSB på samme tid (Økonomiske analyser 2/2022) og Norges Bank (Pengepolitisk rapport 2/2022) henholdsvis 2,7 pst. og 3,3 pst. Det ble i tillegg gitt anslag på energiprisene i KPI, men disse ser nå ut til å bli lavere enn anslått, det var da lite sannsynlig med mild vinter og fulle gasslagre i Europa.

I nasjonalbudsjettet i oktober skrev vi:

«De høye inflasjonstallene som har kommet for juli og august, etter at budsjettanslagene ble utarbeidet, indikerer at KPI-veksten kan bli høyere enn lagt til grunn i denne meldingen.»

Videre skrev vi:

«Skulle den økonomiske utviklingen gjennom 2023 bli vesentlig annerledes enn lagt til grunn (...), kan budsjettopplegget justeres. Revidert nasjonalbudsjett i mai er i så fall en stasjon for dette, og det kan også gjøres justeringer på andre tidspunkt dersom endringene i den økonomiske situasjonen er store.»

Prisveksten i 2023 ser ut til å bli høyere enn ventet. Det gir en utilsiktet innstramming i budsjettet. Derfor vil regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett,

som legges frem 11. mai, fremme forslag for Stortinget om en pris- og lønnsjustering av budsjettet som veier opp for den ekstraordinære kostnadsveksten i år. Statsbudsjettet justeres vanligvis ikke for slike endringer gjennom buds-

jettåret. Når pris- og lønnsveksten ligger an til å bli så mye høyere enn det som var forutsetningen, er det likevel behov for å justere nivået på bevilgningene i 2023.

SPØRSMÅL NR. 1219

Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad

Besvart 9. februar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

I Hurdalsplattforma heiter det at regjeringa vil “Lage en ny og forbedret handlingsplan for sirkulærøkonomi med konkrete og målrettede tiltak for å redusere avfall – og for å sikre økt gjenvinningsindustri og handel basert på resirkulerte ressurser i Norge”.

Når kjem regjeringa med ein slik handlingsplan for sirkulærøkonomien?

GRUNNGJEVING:

Då Regjeringa Solberg i juni 2021 lanserte sin strategi for sirkulærøkonomi vart denne kritisert frå fleire hald, mellom anna for å vere for vag, og utan konkrete og spissa tiltak for å kome i mål og oppnå ein meir sirkulær økonomi der færre nye ressursar går inn i kretsløpet. Klima- og miljøministeren sjølv, den gong i rolla som stortingsrepresentant, var ei av røystene som sa at strategien ikkje var bra nok.

Både den nye naturavtalen og våre eigne klimamål forpliktar oss til å ta grep og omstille samfunnet. Vi kan ikkje lenger hente ut så mykje ressursar vi vil, utan å tenkje på konsekvensane av inngrepa. Produksjon og transport av stadig nye varar er òg som sett preg på klimarekneskapen. Når vi kjenner til alvoret i naturkrisa og klimakrisa er det heilt klart at omstillinga må skje raskt nok.

Det er ikkje meir enn ein månad sidan eit samla Storting vedtok fleire oppmodningsvedtak som gjaldt sirkulærøkonomi. Dette er ein god start, men vi treng meir kraft inn i sirkulærøkonomien, og vi treng eit fokus som er breiare enn materialar og avfall. Sirkulærøkonomien bør òg handle om vedlikehald, reparasjon, lengre varigheit, restaurasjon, deling og byting. Vi må bruke ting fleire gongar, og vi må bruke ting saman. Å få til dette krev endringar i reguleringar, praksisar og økonomiske incentiv. Då oversikta over saker frå regjeringa kom for nokre dagar sidan, var ikkje nokon handlingsplan på sirkulærøkonomi

å finne. Derfor vonar eg statsråden vil gje eit konkret tidspunkt for når denne handlingsplanen kjem.

Svar:

Regjeringen har satt høye ambisjoner for sirkulær økonomi i Hurdalsplattformen, og har gjennomført en rekke tiltak. Den 3. februar holdt næringsministeren og jeg stormøte om sirkulær økonomi som belyste utviklingen i EU, regjeringens tiltak, samt status, muligheter og utfordringer i næringslivet. Møtet hadde også en innspillsdel hvor næringsliv og organisasjoner fikk komme med innspill til regjeringens politikktutvikling. Stormøtet samlet over 130 deltakere fra bransjeorganisasjoner, næringslivet, offentlig forvaltning, virkemiddelaktører og klima- og miljøorganisasjoner. Departementene er nå i gang med å sortere innspillene vi har fått fra aktørene. Disse innspillene vil inngå i arbeidet med handlingsplanen. En endelig dato for slutføring er ikke satt, men vi vil legge frem denne handlingsplanen så raskt som mulig.

SPØRSMÅL NR. 1220**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 9. februar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Har kommunene og fylkeskommunene noe krav for hvor mange lærlingeplasser de er nødt til å inneha, og hva utgjør i så fall dagens krav?

BEGRUNNELSE:

Det er et stort press for å finne nok lærlingplasser i samfunnet. Dette gjelder ikke minst for de som går på ulike yrkesfagsutdanninger.

Svar:

Spørsmålet er stilet til kommunal- og distriktsministeren, men besvares av meg som rette statsråd.

Det er ikke satt nasjonale krav til hvor mange læreplasser kommunene og fylkeskommunene skal ha.

Hovedmodellen for opplæring fram til fag- og svennebrev er at ungdom først er elever i videregående skole for så å være lærling i en lærebedrift. Det er arbeidsgiver som har ansvar for å stille læreplasser til disposisjon og å ansette lærlinger. I dette tilfellet er det kommuner og fylkeskommuner som er arbeidsgivere.

Arbeidet med å skaffe flere læreplasser må først og fremst gjøres lokalt. Det er regionale og lokale forskjeller i behovet for lærlinger og fag. Jeg vet at kommunal sektor er opptatt av å rekruttere fagarbeidere gjennom å tilby læreplasser og sørge for at de som ønsker det får læreplass. Flere kommuner og fylkeskommuner har for eksempel ulike former for læreplassgarantier, der de garanterer at søkere får læreplass.

Det er fylkeskommunene som har ansvar for å dimensjonere tilbudet i videregående opplæring. I dette arbeidet veier fylkeskommunen ulike hensyn, som elevenes ønsker, tilgang på læreplasser lokalt og arbeidslivets og samfunnets behov for kompetanse. Jeg mener det er særlig viktig at vi har et opplæringstilbud som er i tråd med samfunnets behov for kompetanse. Et av forslagene i høringen av ny opplæringslov er at fylkeskommunen skal legge stor vekt på hvilken kompetanse samfunnet trenger i dimensjoneringen, nettopp for å tydeliggjøre hvor viktig det er. Partene i arbeidslivet deltar i dimensjonering gjennom de fylkesvise yrkesopplæringsnemndene. Dette mener jeg også er viktig for å treffe med dimensjoneringen lokalt og regionalt.

Gjennom Samfunnskontrakten for flere læreplasser har vi ett nasjonalt mål. Målet er at alle formelt kvalifiserte søkere skal få tilbud om læreplass. Samfunnskontrakten

for flere læreplasser danner et systematisk og målrettet grunnlag for samarbeid mellom partene i arbeidslivet og nasjonale myndigheter om læreplasser. KS, som arbeidsgiverorganisasjon for kommunal sektor og en av partene i Samfunnskontrakten, støtter arbeidet aktivt og sier at det er både smart og lønnsomt å satse på lærlinger i kommunal sektor.

Jeg er enig med representanten i at læreplasser er viktig og nødvendig. Regjeringen satser derfor stort på læreplasser og styrker dette arbeidet. I Statsbudsjettet for 2023 er det en reell økning på om lag 90. mill. kroner til flere læreplasser og bedre kvalifisering og formidling til læreplass. Dette arbeidet får et tilskudd på til sammen 458 millioner i år.

Et annet tiltak for flere læreplasser er lærlingklausulen som ble innført i 2017. I bransjer der det er særlig behov for lærlinger må offentlige oppdragsgivere stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter. Klausulen skal motvirke økonomisk kriminalitet, bidra til flere læreplasser og utdanne flere fagarbeidere. Regjeringen syns det er positivt at lærlingklausulen har bidratt til en økning i antall læreplasser, og vi vurderer derfor hvordan lærlingklausulen kan videreutvikles for at den skal bidra til enda flere læreplasser.

SPØRSMÅL NR. 1221**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 10. februar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Er statsråden enig i at det er av offentlig interesse hvem som eier barnehagebygg, og synes statsråden at det er tilfredsstillende at man i dag ikke har noen sentral oversikt eller åpent tilgjengelig informasjon om hvem som eier og har økonomisk gevinst på barnehagetomter- og bygg?

BEGRUNNELSE:

Denne uken kunne Fagbladet fortelle at den svenske eiendomsgiganten SBB, som har en stor andel av FUS- og Læringsverkstedets barnehagebygg i sin porteføljen, har skilt ut utdanningsbygg i et eget selskap (EduCo), og solgt 49 % av dette selskapet til det kanadiske Private Equity-fondet Brookfield Supercore Infrastructure Partners.

Læringsverkstedet og FUS solgte opprinnelig sine tomter til SBB med såkalte sale-leasebackavtaler med fastsatte husleier. Dette binder barnehagene til et gitt husleienivå i 25-35 år fram i tid. De samme husleiene finansieres i all hovedsak gjennom kapitaltilskudd fra norske kommuner. Halvparten av fortjenesten på disse husleiene vil nå tilfalle Brookfield og dets investorer. Investorene er svært bevisste på hvordan norske skattebetaleres penger sikrer deres investering. I pressemeldingen der de kunngjør avtalen med SBB skriver de: "EduCo benefits from strong and predictable, inflation-secured cashflows backed by "AAA" government funding".

Dersom man undersøker, finner fort at en rekke av Brookfields investorer er selskaper som er registrert i skatteparadisier som Bermuda og Cayman Island. Ut over det er det svært vanskelig å si noe om hvilke personer eller interesser disse selskapene representerer, og dermed hvilke interesser norsk barnehagedrift bidrar til å finansiere. Dette er etisk betenkelig, uavhengig av hvilket syn man har på finansiering av private barnehager.

Enda mer betenkelig er risikoen det utsetter norske barnehager for. Bygg som tjener som investeringsobjekt vil være prisgitt andre interesser enn barnehagens beste, for eksempel svingninger i kapitalmarkedene. For barnehagen kan dette påvirke for eksempel nivå husleie, langsiktighet i vedlikehold og oppgraderinger.

Barnehageeiendommer- og bygg er slik helt sentral infrastruktur i velferdsstaten. Til tross for dette er svært lite informasjon om eiere, transaksjoner, verdier eller salgspriser åpent tilgjengelig. Dette påpekes blant annet i Velferdstjenesteutvalgets rapport (NOU 2020:13), der det vises til enkelte kartlegginger gjort av media.

Mye tyder på at den relevante informasjonen finnes, men ikke er sammenstilt og tilgjengeliggjort på en måte offentligheten kan dra nytte av.

Svar:

Jeg er enig med representanten i at det er av offentlig interesse hvem som eier barnehagebygg. Jeg deler også representantens bekymring for konsekvensene av dagens svake regulering av barnehageeiendom. Regjeringen har nylig lagt fram strategien «Barnehagen for en ny tid. Nasjonal barnehagestrategi mot 2030». I strategien slår regjeringen blant annet fast at private barnehager skal være en del av det kommunale velferdstilbudet, ikke et investeringsobjekt for kommersielle interesser.

Mange barnehageeiere har valgt å skille ut eiendom i egne selskaper og enten beholde dem som en del av konsernet eller selge dem til en ekstern aktør – og i økende grad til utenlandske eiere. I en slik situasjon vil barnehagen begynne å betale leie til eiendomsselskapet. Når barnehagene går fra å eie til leie ser vi at kostnadene til bygg øker betydelig, og at kapitaltilskuddet ikke kompenserer for de nye og høyere kostnadene til husleie. Vi kan registrere at konsernene bruker mer av tilskuddet fra kommunen og foreldrebetalingen til å dekke kostnader til bygg og mindre til å dekke personalkostnader. For foreldrene og barna i disse barnehagene innebærer det at en større andel av barnehagens inntekter ikke nødvendigvis går til barna, men til eiere av næringsbygg. Regjeringen mener det er en utfordring at eierne har gjort omstruktureringer i selskapene som er kostnadskrevenne for barnehagene. Det kan være en optimal tilpasning for eiere av næringsbygg, men det er negativt for barnehagen som pedagogisk virksomhet.

Regjeringen har i den nye barnehagestrategien uttrykt bekymring for at barnehageloven har for svak regulering av husleie, noe som kan gi insentiver til å drive leiekostnadene i barnehagene opp. I strategien framkommer det også at regjeringen mener at kjøp og salg må reguleres strengere. Jeg har startet arbeidet med å gjennomgå regelverket med mål om å utvikle et mer moderne styrings- og finansieringssystem for barnehagesektoren, og tar sikte på å sende et forslag til endringer i lov- og forskrift på bred høring i løpet av 2023.

SPØRSMÅL NR. 1222**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 10. februar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Vil statsråden fortsatt opprettholde utvalget som skal gjennomgå kommersiell drift av velferdstjenester i lys av NRK brennpunkt sin dokumentar?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen sendte ut en pressemelding 12.08.2022 om at det skal oppnevnes et offentlig utvalg som skal utrede hvordan kommersiell drift kan fases i ulike skattefinansierte velferdstjenester. Utvalget skal i tillegg levere en delrapport med forslag om juridisk definisjon av ideelle bedrifter. Utvalget skal levere utredningen i form av en NOU til Kommunal- og distriktsdepartementet innen 20.juni 2024. Statsråden sa følgende:

«Dei offentlege velferdstenestene i Noreg er bygd opp med skattefinansiering og folkevald kontroll for å gi befolkninga lik tilgang og eit godt tilbod av grunnleggjande tenester innan helse, utdanning og omsorg. Legitimiteten til den norske velferdsmodellen kviler på at skattepengane kjem fellesskapet til gode i form av gode velferdsytningar til innbyggjarane, og ikkje endar opp hos store kommersielle eigarar».

Forrige uke publiserte NRK brennpunkt en dokumentar som belyser problemene i eldreomsorgen. Mye av det som kommer frem er hårreisende, og er ikke verdig de eldre. Istedenfor for å sikre verdighet og kvalitet i den velferden som faktisk ytes, velger heller regjeringen å bruke utgifter og ressurser på et utvalg som skal utrede kommersiell drift av velferdstjenester. Norge har i generasjoner stått på tre bein – det offentlige, det private og frivilligheten. Det ser ut til at regjeringen vil endre dette.

Svar:

Det som har korne fram i dei seinare vekenes oppslag om eldreomsorga går inn på oss alle. Historiene syner at eldreomsorga ikkje er god nok alle stader. Kommunane har ansvaret ute i tenesta og kjenner verkemidla sine, kompetansen sin, innbyggjarane sine. Samstundes skal regjeringa sørge for at staten bidreg med sine verkemiddel, så vi saman når måla om ein trygg og god alderdom. Eit av dei viktigaste måla til regjeringa er å bidra til ein framtidsretta og berekraftig helse- og omsorgsteneste i kommunane. Difor har vi starta arbeidet med ein Bo trygt heime-reform, som vi tek sikte på å leggja fram denne våren. Vi har også lagt fram ein eigen opptrappingsplan for heiltid og god bemanning i omsorgstenesta som ein del av Prop. 1 S HOD (2022-2023). I 2023 har vi også prioritert ei historisk

satsing på fastlegeordninga. Gjennom satsinga vil vi bidra til at fastlegen får betre tid til pasientane sine og til å samhandla godt med andre delar av tenesta. Det er spesielt viktig for dei eldre, som oftare går til fastlegen.

Representanten Njåstad meiner at det er ein motsetnad mellom å arbeide for ei betre eldreomsorg og det å utgreie kommersiell drift av velferdstjenester. Det er ikkje regjeringas utgangspunkt. Regjeringa vil ha ein sterk og effektiv offentlig sektor som gjev innbyggjarane gode tenester, valfridom og medverknad.

I Hurdalsplattforma slår vi fast at velferdstjenester ikkje skal kommersialiserast, og at vi ynskjer å minke innslaget av kommersielle aktørar i velferden. Oppslutninga om den norske velferdsmodellen er avhengig av at innbyggjarane er trygge på at offentlege middel samla sett vert brukt på gode tenester for brukarane, og at tilsette i tenestene har gode arbeidsvilkår. Kommersialisering av velferdstenestene kan utfordre denne modellen. Dei seinare åra har vi sett ein sterk vekst i innslaget av kommersielle leverandørar i velferdstenestene, mellom anna gjennom store og, i mange tilfelle, utenlandsk eigde konsern innanfor helse- og omsorgssektoren og barnevernet. Regjeringa vil snu denne utviklinga.

Utvalet skal syte for at regjering og Storting får eit godt fagleg grunnlag for den vidare utviklinga av politikken på dette feltet. Det inneber å drøfte konsekvensar av dei modellane og tiltaka som utvalet greier ut. A vurderer konsekvensar for brukarane, pårøyrande og for dei tilsette, i mellom anna omsorgstenesta, vil i den samanheng vere heilt sentralt. Difor er det viktig at utvalet gjennomfører arbeidet sitt i tråd med mandatet og til fastsett tid.

SPØRSMÅL NR. 1223**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 8. februar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Vil statsråden ordne opp slik at NTG Bergen får toppidrettstilskudd slik at elevene får et tilbud i henhold til Olympiatoppens kriterier, tilsvarende tilbudet ved øvrige toppidrettsgymnas?

BEGRUNNELSE:

NTG Bergen ble etablert til skolestart 2021, og har sine lokaler på Brann Stadion. NTG Bergen er kvalitetssikret og godkjent av Olympiatoppen. Likevel har ikke skolen fått toppidrettstilskudd i henhold til kapittel 228, post 71 og 74 på statsbudsjettet. For at elevene ved NTG Bergen får opplæring i henhold til Olympiatoppens kvalitetskriterier er det viktig at NTG Bergen tilgodesettes et toppidrettstilskudd tilsvarende de øvrige 13 godkjente toppidrettsgymnasene i Norge. At NTG Bergen ikke tilgodesettes toppidrettstilskudd vil ramme NTG Bergen og skolens elever, og vil være en forskjellsbehandling.

Svar:

Private videregående skoler som er godkjent etter privatskoleloven, får tilskudd over kap. 228, post 71 på stats-

budsjettet etter satser som bygger på gjennomsnittlige utgifter for relevante utdanningsprogrammer i offentlige videregående skoler. Det gjør også NTG Bergen. Skoler med tilbud om toppidrett som er godkjent av Olympiatoppen, kan i tillegg få et ekstra tilskudd over kap. 228, post 79 Toppidrett. Dette tilskuddet er ulovfestet, og skoler som er godkjent av Olympiatoppen blir ikke automatisk omfattet av ordningen med toppidrettstilskudd. Nye skoler i ordningen må prioriteres i de årlige statsbudsjettene.

I Prop. 1 S (2022–2023) for Kunnskapsdepartementet er det opplyst om at i tillegg til NTG Bergen, ble Wang Romerike og Metis videregående skole i Bergen godkjent som toppidrettsgymnas av Olympiatoppen i 2021. I et stramt budsjettforslag der regjeringen måtte nedprioritere enkelte formål for å bidra til å holde inflasjon og renter nede, ble det ikke foreslått toppidrettstilskudd til noen av disse skolene. Om skolene skal få toppidrettstilskudd i framtidige budsjetter må dette vurderes opp mot andre formål i de årlige budsjettprosessene. Det ble i Prop. 1 S (2022–2023) for Kunnskapsdepartementet varslet at departementet vil vurdere ordningen med toppidrettstilskudd.

SPØRSMÅL NR. 1224**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug****Besvart 9. februar 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch****Spørsmål:**

Hvilke tiltak har statsråden tenkt å iverksette for å rydde opp etter avsløringene av uheldige insentiver i skogforvaltningen både gjennom MiS-ordningen og PEFC-sertifisering?

BEGRUNNELSE:

Norge har nylig forpliktet seg til en ambisiøs naturavtale i Montreal om å verne 30 % natur innen 2030. I Norge er knapt 3,9 % av den produktive skogen vernet. Skal vi nå

våre forpliktelser i naturavtalen trenger vi et virkemiddelapparat som sørger for at vi verner mer natur, og ikke fortsetter å ødelegge den. Å ta vare på naturen er å ta vare på vårt eget livsgrunnlag.

Artsdatabankens rødliste for arter er dyster lesning: 2 752 arter er vurdert som truede. Nesten 50 % av dem lever i skogen og skogvern er noe av det viktigste vi kan gjøre for å ta vare på dem. NRK har i det siste hatt en artikkelserie om den norske skognæringen der de kan dokumentere at verdifull skog blir hogget på tross av at vi etter sigende skal ha ordninger for å beskytte sårbar og verdifull natur.

Det er åpenbart at det vil gi uheldige insentiver når de som er avhengige av å tjene penger på å hugge skog også skal være de som har ansvaret for å sjekke om skogen er verneverdig først. Det ville gitt helt andre insentiver dersom registreringer av miljøverdier var en offentlig oppgave, med krav om at kartlegging av naturverdiene i skog gjennomføres av næringsuavhengige og sertifiserte kartleggere med skogøkologi- og artskompetanse.

Det er også vanskelig å få tillit til merkeordninger dersom man ikke mister sertifiseringen selv når man ikke etterlever kravene en sertifisering stiller. Her trengs det også en opprydning om man skal gjenopprette tilliten til apparatet som skal ivareta naturen. Selv om de enkelte sertifiseringsordninger ikke ligger direkte under staten så er det regjeringens oppgave å sørge for at vi har et velfungerende system på plass, og ta nødvendige grep om så ikke er tilfelle. Det er vanskelig å finne tegn på at også det som burde vært noen av de tyngre virkemidlene for naturvern, nemlig skogloven og bærekraftforskriften, i det hele tatt fungerer etter intensjonen i dagens situasjon. Dette kreves det i så fall handling fra regjeringshold for å rydde opp i.

Svar:

De norske skogene er verdifulle, både som viktige leveområder for biologisk mangfold, som rekreasjonsområder for befolkningen og som ressurs for råvarer, arbeidsplasser og lokal, regional og nasjonal økonomisk verdiskaping. Dette krever en god og helhetlig forvaltning som omfatter både bruk og vern.

Landsskogtakseringen, som har overvåket de norske skogressursene i over 100 år, viser at den årlige tilveksten i skogen i dag er over 24 millioner kubikkmeter, samtidig som vi vet at den årlige hogsten ligger mellom 10 og 13 millioner kubikkmeter.

Landsskogtakseringens statistikk viser at vi får mer skog, mer gammel skog, flere store og gamle trær, og vi får mer dødt trevirke. Den systematiske kartleggingen som har pågått i over 100 år viser at viktige livsmiljøer for det biologiske mangfoldet har en positiv utvikling.

Den samlede forvaltningen av natur i Norge skal sikre vern og beskyttelse av naturverdier. Vi har vernet 5 prosent av skogarealet i Norge, noe som utgjør over 6000 kvadratkilometer. Dette er et areal større enn tidligere Akershus fylke. Stortinget har fastsatt et langsiktig mål om at dette skal økes til 10 prosent.

Miljøregistreringer i skog (MiS) er et kartleggingsystem som er utviklet av forskningsinstituttet NIBIO, og som er basert på forskningsresultater om sammenheng mellom arter og livsmiljøer.

Plikten til å gjennomføre miljøregistreringer er nedfelt i bærekraftforskriften § 4. Selv om denne plikten påhviler den enkelte skogeier er det ikke den enkelte skogeier som gjennomfører miljøregistreringene. Kartleggingsopdragene tildeles etter en anbudspesess der kompetanse

er vektlagt. Registreringene gjennomføres av kompetente kartleggere etter en instruks fra Landbruksdirektoratet. Etter at registreringene er gjennomført er det skogeierne og deres organisasjoner, inklusive personell med biologisk kompetanse, som velger hvilke registrerte forekomster som skal settes av som nøkkelbiotoper.

Skogeierne har på denne måten, så langt, satt til side rundt 1,2 millioner mål skog til ikke-hogst i områder der det ellers skal drives skogbruk, et areal som tilsvarer rundt 170 000 fotballbaner. Dette er båndlegging av skog som næringen pålegger seg selv, og som innebærer tap av inntekter – uten erstatning fra det offentlige.

Miljøregistreringene og nøkkelbiotopene utgjør til sammen et opplegg for ivaretagelse av miljøverdier som kommer i tillegg til skogvern, og som foregår i de delene av skogen der det skal drives skogbruk.

Når det gjelder sertifiseringssystemet PEFC ser jeg at representanten er kritisk til hvordan sertifiseringssystemet håndterer feil. Det er verdt å merke seg at denne typen sertifiseringssystemer, uavhengig av bransje, utformes for å kunne følge opp og lukke avvik. Skogeierne er nå i gang med et satelittovervåkingssystem for å kunne følge enda bedre med på at nøkkelbiotopene ikke ødelegges. Jeg er kjent med at blant annet Norges Skogeierforbund på sitt nettsted skog.no også har presentert avvikshåndteringen.

Det er alltid mulig å gjøre ting bedre når det gjelder miljøkunnskap og miljøhensyn. Som en oppfølging av Stortingets behandling av Meld. St. 6 (2016–2017) Verdier i vekst — Konkurransedyktig skog- og trenærning, la en arbeidsgruppe med representanter fra KLD og LMD fram forslag om tiltak på dette området. Det pågår oppfølging både når det gjelder registreringsopplegg, økt overvåking av nøkkelbiotoper og styrkede krav til kompetanse hos dem som gjennomfører miljøregistreringene. Parallelt har skognæringen arbeidet sammen med miljøbevegelsen og andre, for å forbedre og effektivisere sertifiseringssystemet PEFC.

Jeg vil understreke at skogen må forvaltes klokt ut fra mange hensyn. Dette innebærer blant annet at den skogen vi bygger i dag skal tjene kommende generasjoner på en god måte. I tråd med anbefalinger fra FNs klimapanel må vi sørge for at norsk skog fortsetter å ta opp og lagre store mengder karbon, samtidig som vi bruker skogressursen til klimavennlige produkter som samfunnet trenger.

SPØRSMÅL NR. 1225**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 10. februar 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe****Spørsmål:**

Hva legger statsråden i begrepet «total makeover» av forsknings- og høyere utdanningssektoren, og hvordan vil statsråden sørge for at en gjennomgang av forskningsspolitikken blir helhetlig dersom det samtidig skal gjøres endringer underveis på sentrale områder?

BEGRUNNELSE:

Ved inngangen til året oppsummerte statsråden for forskning og høyere utdanning sitt arbeid med sektoren som en «total makeover», og varslet flere større endringer i tiden framover. Det siste året har statsråden kastet styret i Forskningsrådet, innført studieavgift for studenter utenfor EU/EØS og varslet strammere økonomiske tider for forskning og høyere utdanning. Samtidig har det blitt levert flere rapporter om viktige saker for sektoren, som også er omtalt i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (LTP) som Stortinget har til behandling.

I LTP varsles det også en større gjennomgang av forsyningsystemet som skal munne ut i en stortingsmelding. Regjeringen skriver at denne skal basere seg på en gjennomgang av Forskningsrådet, men også se de forskningutøvende sektorene i sammenheng med hverandre og med NFR sine funksjoner. Som regjeringen selv skriver, påvirker endringer i de forskningsutførende sektorene Forskningsrådet og samspeillet mellom rådet og sektorene. Dette gir grunn til å se helhetlig på sektoren.

Likevel vil regjeringen sette i gang endringer i sektoren før denne helhetlige gjennomgangen er tatt, fordi enkelte tema er «modne for tiltak». Dette inkluderer ifølge regjeringen områder som internasjonalt samarbeid, FoU i næringslivet og koordinering av forskningsspolitikk, som er sentrale områder av forskningsspolitikken i dag.

Svar:

I tråd med ambisjonene for å styrke norsk som fagspråk vil jeg først presisere at jeg bruker begrepet «ekstrem oppussing». Ekstrem oppussing handler kort og godt om at vi må forenkle, gi tillit og ansvar til sektoren, og bruke ressursene til norske skattebetalere mer effektivt. Vi kan ikke lenger bare øke bevilgningene over statsbudsjettet.

Oppussingen er en kombinasjon av helt nødvendige oppryddinger etter store byggeprosjekter i sektoren som hadde gått over stokk og stein og en storrengjøring i Forskningsrådet. Fellesnevneren her er at oppussingen handler om å fikse det som ikke fungerer. Og det som ikke

fungerer er altså styringen av forskningsmidlene – ikke forskningen som sådan.

I tillegg har vi varslet flere nye meldinger; utsynsmeldingen, profesjonsmeldingen, fagskolemeldingen og meldingen om forskningssystemet. I tillegg kommer det nytt opptakssystem og et nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler. Samlet kvalifiserer det til begrepet «ekstrem oppussing».

Vi skal ha en gjennomgang av forskningssystemet som helhet. Vi skal jobbe kunnskapsbasert og åpent med dette. Men det vil være uansvarlig at helt nødvendige endringer blir satt på vent fordi vi skal ha en gjennomgang eller en melding. Den nødvendige oppryddingen i Forskningsrådet på grunn av engangskutt og dårlig økonomistyring er et kroneksempel.

I andre tilfeller er grunnen for å gjøre endringer allerede godt utredet og kan iverksettes. Arbeidet med ny universitets- og høyskolelov så vel som ny forskrift for vitenskapelig ansatte er eksempler på det. Det samme er behovet for å få på plass en akkrediteringsordning for fagskolene. Å vente med å gjøre endringer vil være å trenere endringsbehov alle er enige om eksisterer og dermed være uansvarlig ressursforvaltning. Slik kan vi ikke drive politikk.

SPØRSMÅL NR. 1226**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 10. februar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for at høsting av laks og ørret i sjø og elv i Rogaland skal balanseres på en bærekraftig og rettferdig måte sett opp mot byrdefordelingsprinsippet og hva som er tilfellet i dag?

BEGRUNNELSE:

Sjølaksefisket i Rogaland ble mer eller mindre strengt i forkant av fiskesesongen 2021 etter klare politiske føringer. Dette til tross for at Rogaland er et av de fylkene i landet med best gytebestandsmål. Begrunnelsen for å stenge fiske var at det var fare for at man skulle beskatte 33 små og sårbare laksebestander.

Etter fiskesesongen 2021 ble fangstatestikken gjennomgått og ifølge SSB viste det seg da at det ble fisket i 25 av de elvene hvor de 33 små og sårbare bestandene er hjemmehørende og gyter. Det ble høstet ca. 3.1 tonn laks på nevnte sårbare bestander som altså danner grunnlaget for at sjølaksefisket ble stengt. Fritidsfiske med stang i sjø etter de samme små og sårbare bestander er heller ikke stengt eller begrenset for sesongene 2021 og 2022.

Nå er situasjonen i Rogaland at sjølaksefisket er mer eller mindre stengt til tross for at sjølaksefisket i sammenlignbare fylker har dårligere gytebestandsmål enn hva som er tilfellet i Rogaland.

Svar:

Formålet med reguleringen av fisket etter anadrom laksefisk, både i elv og i sjø, er å sikre at beskatningen er bærekraftig og at det så langt mulig kun høstes av bestander som produserer et høstbart overskudd. Rundt 450 laksebestander gyter i norske vassdrag, og det er viktig at vi regulerer fisket på en måte som sikrer videreføring av dette mangfoldet av bestander, også de bestandene som er små og sårbare.

Fisket etter anadrome laksefisk i sjø reguleres på regionsnivå, og fiskeområdene langs hele norskekysten er inndelt i 11 kystregioner, og 36 fjordregioner. Inndelingen av regionene tar hensyn til hvilke bestander som beskattes i ulike områder. I kystområdene er det mange bestander som blandes og fisket beskatter dermed bredt, mens i fjordregionene er det færre bestander som inngår i fisket. Fisket er derfor også regulert ulikt i kystregionene og i fjordregionene. I region kysten av Jæren inngår 33 sårbare bestander i fisket, og Vitenskapelig råd for lakseforvaltning har anslått at det er mer enn 97 % sannsynlighet

for overbeskatning av disse bestandene i sjølaksefisket i kystregionen. Fisketidene i hver region er altså satt basert på tilstanden til de bestander som vandrer i regionen, ikke på gytebestandsmåloppnåelsen i regionens egne vassdrag.

I 2021 gjorde Miljødirektoratet en ny hovedrevisjon av fiskeforskriftene for laksefisket. Basert på råd fra Vitenskapelig råd for villaksforvaltning, ble det ikke åpnet for fiske i noen av kystregionene sør for Finnmark. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning viste til at laksens vandringsruter medfører at en del laks fanges i kystfisket relativt langt fra der de hører hjemme, og at det dermed var høy risiko for overbeskatning i sjølaksefisket i kystregionene.

Samtidig vil jeg vise til at mange fjordregioner er åpne for sjølaksefiske, blant annet også i region Indre Rogaland i deler av juli og august. Region Indre Rogaland inkluderer kommunene Bokn, Tysvær, Vindafjord, Sauda, Suldal, Stavanger, Hjelmeland, Strand, Sandnes og Gjesdal. Av disse er det bare Vindafjordssystemet som ikke er åpnet for fiske i gjeldende forskrift.

Til kategorien små og sårbare hører bestander med få individer, bestander som har dårlig status, bestander fra kalkede vassdrag, eller bestander som ellers er i en situasjon hvor utsiktene til vekst er usikre. En liten eller sårbar bestand kan likevel produsere et høstbart overskudd. Dersom det åpnes for beskatning av slike bestander er det svært viktig at beskatningen er kontrollert. I vassdrag kan fisket reguleres mer treffsikkert, ved at man vet hvilke bestander som beskattes, hvor de beskattes og hvor mange individuelle laks som tas opp. I sjø er fisket mer uoversiktlig, og man kan ikke kontrollere hvilke bestander som beskattes eller hvor mye av hver bestand som tas ut. Ved en tilfældighet kan en hel gytebestand fiskes opp. Dette er også grunnen til at man i St.prp. nr. 32 (2006-2007) fravek prinsippet om lik byrdefordeling mellom elvefisket og sjølaksefisket, ved å slå fast at for å redusere fisket på små og sårbare laksebestander, vil fangstene i sjø måtte reduseres mer enn fangstene i elv (s.35). Det ble i samme proposisjon påpekt at man i vurderingen av hvor beskatningen må reduseres, skal legge særlig vekt på de samlede konsekvensene reduksjonen i fisket har for de berørte lokalsamfunnene.

SPØRSMÅL NR. 1227**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 8. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan justisministeren redegjøre for hvorfor politidistriktene prioriterer oppfølging av tips fra Kripos om nettovergrep av barn så ulikt, og hvilke tiltak justisministeren vil iverksette for å sikre langt bedre oppfølging i politidistriktene av tipsene fra Kripos?

BEGRUNNELSE:

Nylig viste Stavanger Aftenblad at mange tips om nettovergrep mot barn som Kripos har oversendt politidistriktene ikke følges opp. Av 2000 saker som ble oversendt politidistriktene fra Kripos ble det opprettet 610 straffesaker. Videre viser Aftenbladet sine avsløringer at hvor mange prosent av sakene ulike politidistrikt følger opp varierer svært mye. Der noen politidistrikt etterforsker 70-80 prosent av tipsene de mottar fra Kripos, etterforsker andre ned mot to prosent av sakene.

Riksadvokaten har bedt politidistriktene prioritere seksuallovbrudd og internettrelaterte overgrep mot barn. Det kan være gode grunner til at ikke alle tips følges opp med etterforskning. Det er likevel behov for at det undersøkes i samråd med hvert enkelt politidistrikt hva grunnene til varierende og mulig manglende oppfølging er.

Svar:

National Center for Missing and Exploited Children utgjør en veldig viktig kilde til informasjon om mulige overgrep der norske barn eller voksne er berørt. Et tips innebærer imidlertid ikke nødvendigvis at det rent faktisk er begått en straffbar handling. Dette må vurderes nærmere av politiet. Antall tips og antall straffesaker er dermed ikke direkte sammenlignbart. Flere NCMEC-tips kan også gjelde én og samme gjerningsperson.

Det er påtalemyndigheten i politidistriktene som vurderer hvorvidt det enkelte tips skal etterforskes. Riksadvokaten har stor oppmerksomhet på registrering og behandling av informasjon fra NCMEC. Våren 2022 fikk Riksadvokaten en redegjørelse fra Kripos om arbeidet opp mot politidistriktene hva gjelder NCMEC-sakene. Det ble i den forbindelse også avholdt et møte mellom Riksadvokatembetet og Kripos. Riksadvokaten vurderte situasjonen som gjennomgående tilstrekkelig betryggende.

Regjeringen vil styrke innsatsen på dette området og har besluttet å utarbeide en opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner. Opptrappingsplanen vil legges frem innværende år.

Formålet med opptrappingsplanen er å forebygge og avdekke vold og overgrep, gi bedre oppfølging til voldsutsatte, øke kompetansen i hjelpeapparatet, styrke samarbeidet mellom tjenester og sektorer samt legge til rette for at vold og overgrep prioriteres høyere i hele straffesakskjeden.

SPØRSMÅL NR. 1228**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 14. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva gjør ministeren for å sikre at pasienter med behov for cannabis som medisin får en ansvarlig og forutsigbar behandling, når Helse Sør-Øst nå med umiddelbar virkning har avsluttet behandling med medisinsk cannabis for sine pasienter?

BEGRUNNELSE:

I en rekke mediesaker, i henvendelser fra pasienter og i dialog med organisasjoner på feltet fremstår behandlingen pasientene med behov for behandling med cannabis som medisin får, som tilfeldig og uten tilstrekkelig fokus på individuell vurdering. Den medisinske nytten og effekten er

ofte avklart for disse pasientene, med solid dokumentasjon i pasientenes journaler.

Pasienter rapporterer om stor usikkerhet, at de mister medisinen uten begrunnelse og at nye henvisninger avvises. Praksis varierer fra klinikk til klinikk, fra sykehus til sykehus og mellom helseregionene - omtrent fra dag til dag. Samtidig stiger antall pasienter som søker til utlandet for sin medisin. Dette er pasienter som har støtte fra norske spesialister om sitt behov, men som det norske velferdssystemet velger å ikke behandle. Disse pasientene får store personlige og økonomiske kostnader.

Svar:

Både Helsedirektoratet og Legemiddelverket oppgir at det kan være en liten gruppe pasienter som kan ha nytte av lindrende behandling med cannabis. Det er ikke etablert noen offisiell liste over tilstander hvor bruk av cannabis kan være aktuelt, men de fleste pasientene som tilbys slik behandling har sterke smerter uten tilstrekkelig lindring av godkjente legemidler.

Når en pasient behandles på sykehus, har sykehuset ansvar for å finansiere de legemidlene som gis under behandlingen. Sykehuset har også ansvar for legemiddelbehandling som skjer utenfor sykehus, når behandlingen styres av en lege i spesialisthelsetjenesten. Dette kalles forskrivning på h-resept, og det finnes en egen oversikt over hvilke legemidler dette gjelder for. Det er to cannabis-legemidler som finansieres over ordningen med h-resept, hvorav et ved multippel sklerose og et annet ved enkelte former for epilepsi hos barn. All annen bruk av cannabis regnes som utprøvende behandling. At en behandling er utprøvende betyr at behandlingens effekt og sikkerhet ikke er godt nok dokumentert til at behandlingen kan være en del av det ordinære behandlings-tilbudet. Pasienter har ikke krav på utprøvende behandling, men det er et mål om å gi pasienter mer likeverdig tilgang til utprøvende behandling. Utprøvende behandling skal tilbys og følges opp i tråd med nasjonal veileder for utprøvende behandling. Hovedregelen er at utprøvende behandling skal tilbys gjennom kliniske studier. Dersom det av ulike grunner ikke er mulig å gjennomføre en klinisk studie, eller pasienten ikke oppfyller inklusjonskriteriene, kan det unntaksvis tilbys utprøvende behandling utenom kliniske studier. Pasienter skal ikke betale for utprøvende behandling tilbudt av den offentlige spesialisthelsetjenesten. Finansiering av utprøvende behandling som ikke gis som en del av en klinisk studie må være avklart før behandlingen startes.

I og med at ansvaret for gjennomføring av utprøvende behandling ligger til det enkelte helseforetaket og gjøres etter en individuell vurdering i hvert enkelt pasienttilfelle, foreligger det ingen regional føring for hvordan søknader om behandling med medisinsk cannabis skal vurderes spesifikt. Vurderingen som gjøres ved søknad om utprøvende behandling ved bruk av medisinsk cannabis skiller seg dermed ikke fra vurderinger som gjøres ved søknad om andre legemidler som benyttes til utprøvende behandling. Dersom en lege ved et offentlig sykehus tilbyr behandling med medisinsk cannabis, skal sykehuset etter søknad om godkjenning fritak også dekke utgiftene til behandlingen.

Til dette spørsmålet har departementet innhentet informasjon fra Helse Sør-Øst RHF. Det regionale helseforetaket har i den forbindelse bedt sykehusene i regionen om en tilbakemelding på gjeldende praksis og omfang av uregistrerte cannabis-produkter. Tilbakemeldingene fra sykehusene i regionen er at omfanget er lavt, og at utskrivningen er gjort etter søknad og etter en individuell vurdering. Indikasjoner og kontraindikasjoner for alle legemidler vurderes uavhengig av tidligere bruk og opp mot tilgjengelig kunnskapsgrunnlag vedrørende forventet behandlingseffekt versus bivirkninger, og hvor prioriteringskriteriene nytte, ressursbruk og alvorlighet, som Stortinget har sluttet seg til, tas i betraktning. Dersom det mangler god dokumentasjon for en gitt behandling, vurderes det på individuell basis om det er mulighet for deltakelse i utprøvende behandling enten i Norge eller i utlandet.

Den 18. januar i år ble behandling med medisinsk cannabis diskutert i det regionale fagdirektørmøtet i Helse Sør-Øst RHF. Bakgrunnen var en henvendelse fra Oslo universitetssykehus HF, som på grunn av mangelfullt kunnskapsgrunnlag og noe variasjon i praksis i regionen ønsket en diskusjon omkring mulighetene for å gjennomføre en klinisk studie. Det var enighet om at det er hensiktsmessig med en felles tilnærming, fortrinnsvis gjennom et samarbeid i regionen om en klinisk studie for å samle kunnskap om effekt og bivirkninger. Oslo universitetssykehus HF fikk i oppgave å komme tilbake til fagdirektørmøtet for å legge frem forslag til hvordan dette eventuelt kan gjennomføres. På den måten kan man ivareta de enkelte pasientene på en god måte samtidig som det genereres ny kunnskap om behandlingen.

SPØRSMÅL NR. 1229**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 9. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Kan jeg få vite på hvilken måte departementet har foretatt eller planlegger å foreta denne vurderingen (herunder hvordan man har inkludert eller planlegger å inkludere partene i arbeidslivet), og ønsker også å vite om det i forkant av fremleggelsen av proposisjonen er foretatt utredninger av hvilke konsekvenser lovendringen vil ha for event-/arrangementsbransjen (herunder kulturarrangementer), samt om det anses i tråd med utredningsinstruksen om slike utredninger ikke er foretatt?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til Innst. 108 L (2022–2023) om Endringer i arbeidsmiljøloven m.m. (inn- og utleie fra bemanningsforetak), hvor et flertall i komiteen blant annet gikk inn for følgende i innstillingen:

«Flertallet vil understreke adgangen i arbeidsmiljøloven til direkte, midlertidige ansettelser, jf. § 14-9 (2) bokstav a. Likevel vil flertallet anmode regjeringen i samarbeid med partene i arbeidslivet om å vurdere hvorvidt event-/arrangementsbransjen har behov for et unntak for tidsbegrenset innleie.»

Svar:

Spørsmålet fra representanten knytter seg til Innst. 108 L (2022–2023) om Endringer i arbeidsmiljøloven m.m. (inn- og utleie fra bemanningsforetak), hvor et flertall i komiteen blant annet gikk inn for følgende i innstillingen:

«Flertallet vil understreke adgangen i arbeidsmiljøloven til direkte, midlertidige ansettelser, jf. § 14-9 (2) bokstav a. Likevel vil flertallet anmode regjeringen i samarbeid med partene i arbeidslivet om å vurdere hvorvidt event-/arrangementsbransjen har behov for et unntak for tidsbegrenset innleie.»

Regjeringen er nå i gang med de vurderingene representanten viser til. Det ble avholdt et møte mellom Arbeids- og inkluderingsdepartementet og partene i arbeidslivet 2. februar for å høre deres innspill. Departementet mottok nyttige innspill knyttet til hvordan kulturarrangementer normalt organiseres med tanke på bemanning, herunder omfanget av innleie, og om slike arrangementer kan organiseres ved bruk av entrepris. Alle hovedorganisasjonene på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden var invitert.

Jeg vil videre understreke at forslagene om endringer i reglene for inn- og utleie fra bemanningsforetak var på en bred offentlig høring i tre måneder før lovproposisjonen ble fremmet, og at departementet i forbindelse med høringen også avholdt flere møter med partene. Departementet mottok en rekke høringssvar, også fra arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner som organiserer denne bransjen. Problemstillingen knyttet til konsekvenser for event-/arrangementsbransjen ble imidlertid først særlig tatt opp i etterkant av at lovproposisjonen var fremmet.

Departementet vurderer nå i samråd med Kultur- og likestillingsdepartementet om det er behov for særregler eller unntak på dette området, i lys av de innspill som er kommet og hvordan de nye innleiereglene vil virke.

SPØRSMÅL NR. 1230**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland****Besvart 9. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Hva gjør statsråden for å sørge for at saksbehandlingstiden blir kortere?

BEGRUNNELSE:

I flere mediasaker den siste tiden har det fremkommet at saksbehandlingstidene på klager rundt sykepenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd er vedvarende lange. I 2021 rettet Riksrevisjonen kritikk mot Nav og

Trygderetten for å bruke altfor lang på å behandle klagesaker. Riksrevisjonen skrev at saksbehandlingstidene er for lange og at de har blitt lengre over tid. Det ble vist til at problemet med lang saksbehandlingstid er særlig alvorlig rundt helserelatert ytelse, som sykepengesaker, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd. I rapporten sto det:

«I saker som omhandler uføretrygd, arbeidsavklaringspenger og andre helserelatert ytelse, vil utfallet ofte ha svært stor velferdsmessig betydning for brukeren. At disse brukerne opplever en særlig lang saksbehandlingstid er alvorlig, gitt den økte belastningen og påkjeningen ventetiden innebærer.»

Svar:

Jeg vil innledningsvis si at det er svært beklagelig at saksbehandlingstidene for behandling av klager både i Arbeids- og velferdsetaten og Trygderetten er såpass lang. Lang saksbehandlingstid vil kunne ha store konsekvenser for brukerne, og området følges derfor tett opp i dialogen med virksomhetene.

Arbeids- og velferdsetatens drift er fremdeles preget av ettervirkningene av koronapandemien. Koronapandemien medførte en situasjon med en tredobling i inngang av dagpengesøknader, i tillegg til en økning i øvrige søknader som omsorgspenger og sykepengesaker. I tillegg kom en rekke nye oppgaver til Arbeids- og velferdsetaten som følge av anmodningsvedtakene med midlertidige endringer i regelverk. Dette resulterte i at Arbeids- og velferdsetaten måtte prioritere kapasitet til å behandle nye søknader til livsopphold fremfor klagebehandling. Denne omprioriteringen av ressurser fra klagebehandling og etterkontroll i Arbeids- og velferdsetaten til behandling av søknader har hatt konsekvenser med et stort etterslep av klagesaker som igjen gir lange saksbehandlingstider på klagebehandling.

Jeg får opplyst fra Arbeids- og velferdsdirektoratet at gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2022 for klager på uføretrygd og arbeidsavklaringspenger var på om lag 80 dager i førsteinstans (NAV Arbeid og Ytelse). I januar i 2023 var status på gjennomsnittlig saksbehandlingstid hhv. på 76 dager for arbeidsavklaringspenger og 100 dager på uføretrygd i førsteinstans. Videre var gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2022 for NAV Klageinstans om lag 110 dager for de samme ytelsene, som er en reduksjon fra 2020 og 2021. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i NAV Klageinstans var ytterligere redusert i januar 2023 til hhv. 76 dager for arbeidsavklaringspenger og 85 dager for uføretrygd.

Som representanten sikkert er kjent med, er situasjonen for klager på sykepengesaker spesielt utfordrende. Saksbehandlingstiden for å behandle en klage på et vedtak om sykepengesaker er 52 uker i førsteinstans (NAV Arbeid og Ytelse), mens ventetiden i NAV Klageinstans nå er på 12 uker. Ventetiden er for lang, og det har derfor vært tett dialog med direktoratet om tiltak for å få ned saksbehandling-

stidene. Arbeids- og velferdsdirektoratet har informert meg om at de nå forsterker bemanningen på sykepengeområdet for å redusere saksbehandlingstidene på klager. Videre endres arbeidsprosessen slik at saker raskere blir oversendt fra NAV Arbeid og ytelse til NAV Klageinstans. For å sikre at sykemeldte i en akutt situasjon prioriteres, vil etaten videreføre ordningen med å behandle disse sakene innen få dager.

For de øvrige helserelaterte ytelsene vil Arbeids- og velferdsetaten gjøre løpende vurderinger av nødvendig ressursnivå på ytelsene og de enkelte oppgavetyperne innenfor ytelsene. Dette for å begrense belastningen brukerne opplever ved å vente på vedtak.

I tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsdirektoratet har departementet gitt føringer for utvikling av ytelsesforvaltningen. Det er forventninger om at Arbeids- og velferdsetaten skal bedre kvaliteten i ytelsesforvaltningen. Videre skal det være høy oppmerksomhet på å oppnå en positiv utvikling i saksbehandlingstidene på søknader og klager. Trygderetten skal redusere antallet ubehandlede ankesaker samtidig som alderen på gjenværende portefølje ikke øker. Videre er det viktig at det er en dialog mellom virksomhetene om tiltak som kan redusere samlet saksbehandlingstid i ankesaker, og om prognoser og prioriteringer av saksområder. Dette er føringer som vil følges opp i styringsdialogen med virksomhetene.

Som Riksrevisjonen også påpeker i sin undersøkelse av årsaker til lang saksbehandlingstid i klage- og ankesaksbehandling i Nav og Trygderetten (Dokument 3:8 (2020–2021)), har klage- og ankeområdet hatt utfordringer over tid med en relativt stor økning i antall klager på vedtak gjort i Arbeids- og velferdsetaten. Det har derfor vært behov for en grundigere gjennomgang om hva som er de bakenforliggende årsakene til økningen av klager og hva som kan være mulige forbedringsområder. Det ble derfor satt ned et offentlig utvalg som foretar en slik helhetlig gjennomgang av klage- og ankesakskjeden, der de vil se på forbedringer både innenfor dagens modell og organisering, men også vurdere alternative måter å organisere klage- og ankesystemet på. Jeg vil motta utvalgsrapporten i slutten av mars, der vurdering av tiltak vil være viktig i oppfølgingsarbeidet videre.

SPØRSMÅL NR. 1231**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug****Besvart 10. februar 2023 av statsminister Jonas Gahr Støre****Spørsmål:**

Mener statsministeren at justis- og beredskapsministeren ved å ha den kinesiske applikasjonen TikTok installert på sin tjenestetelefon har handlet i henhold til Nasjonal sikkerhetsmyndighets råd for mobilbruk nr. 12 og nr. 13 (Hvis svaret er ja, bes det om at svaret begrunnes)?

BEGRUNNELSE:

Det vises til statsministerens uttalelser til VG 2. februar 2023 om justis- og beredskapsministerens bruk av den kinesiske applikasjonen TikTok på tjenestetelefonen:

«Hun følger det rådet hun får i Justisdepartementet og det er et departement som kan denne situasjonen godt, så det er jeg trygg på at hun har gjort på en riktig måte. Og så er jo dette en telefon som ikke du har hemmelige og fortrolige samtaler på eller andre oppkoblinger, sier statsministeren.»

Det vises til Nasjonal sikkerhetsmyndighets råd for mobilbruk, herunder særlig råd nr. 12 og råd nr. 13. Råd nr. 12 lyder:

«Bare installer nødvendige apper og foretrekk kjente og tiltrodde kilder

Du bør utvise forsiktighet og tilbakeholdenhet ved installasjon av apper. Hver ekstra app som installeres på enheten kan potensielt redusere sikkerheten på enheten, snoke i lokale data, forårsake datalekkasjer mot internett, svekke personvernet til deg som bruker og øke faren for misbruk av enhetens mikrofon og kamera til avlytting og avtitting av dine omgivelser.

Skadevare, spionprogrammer og andre ondsinnede applikasjoner kommer ofte via uoffisielle distribusjonskanaler. Installer bare applikasjoner fra offisielle biblioteker fra leverandøren. Installer aldri apper som kommer fra en ukjent tjeneste eller apper som krever at sikkerhetsinnstillinger endres for at du skal kunne installere dem.

Du bør derfor bare installere apper som du virkelig trenger, og da foretrekke apper fra kjente og tiltrodde kilder. Du bør være spesielt kritiske til apper som ber om personlig informasjon og tilgang til data i offentlige skyer.»

Råd nr. 13 har overskriften:

«Skill mellom jobb og privatliv»

Videre lyder rådets tre første avsnitt som følger:

«Husk at både dine private, personlige data og informasjon fra din jobb kan være sensitive og verdifulle. Hvis du for eksempel mister telefonen kan du miste private bilder og andre data som ligger lagret der. Sammenblanding av private og arbeidsrelaterte konti og funksjoner øker derfor din mobile sårbarhet.

Bruk så få personlige konti som mulig, og ikke bruk mobilenheten som permanent lager for private data. Ta sikkerhetskopier av dine personlige data fra telefonen, nettbrett og PC-en, så du ikke mister noe ved et eventuelt tap.

Vurder å bruk én telefon til jobb og en annen telefon privat.»

Svar:

Justis- og beredskapsministeren har gitt utfyllende svar på spørsmål knyttet til hennes bruk av TikTok på tjenestetelefonen i Stortingets ordinære spørretime 8. februar 2023. Hun har også redegjort for Nasjonal sikkerhetsmyndighets råd for mobilbruk og hennes vurderinger i sitt skriftlige svar til stortingsrepresentant Sveinung Stensland i dag. Jeg viser til hennes svar, som jeg slutter meg til.

SPØRSMÅL NR. 1232**Innlevert 2. februar 2023 av stortingsrepresentant Ane Breivik****Besvart 8. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Blant ukrainerne som har kommet til Norge og søkt beskyttelse her, er det 700 personer som befant seg utenfor Ukraina da krigen brøt ut, og som UDI mener ikke har krav på kollektiv beskyttelse.

Hvilken informasjon mener regjeringen mangler for å kunne gi disse beskyttelse på individuelt grunnlag, og vil søknadene kunne vurderes på humanitært grunnlag slik at UDI kan ferdigbehandle disse sakene?

BEGRUNNELSE:

Vi er inne i den 13. måneden siden Russland startet sin brutale og folkerettsstridige krig mot Ukraina. Russlands krigføring i Ukraina blir verre dag for dag.

Blant ukrainerne som har kommet til Norge og søkt beskyttelse her, er det 700 personer som befant seg utenfor Ukraina da krigen brøt ut, og som UDI mener ikke har krav på kollektiv beskyttelse, da oppfatningen er at de skal søke beskyttelse der de befant seg, og ikke i Norge. Men deres oppholdstillatelse der de befant seg var ofte midlertidige, for eksempel på turist- eller arbeidsvisum. For mange av disse har visumene utløpt, og de kan verken vende tilbake til der de befant seg, eller til Ukraina. Felles for de fleste er at de også har familie som har kommet direkte fra Ukraina og har fått kollektiv beskyttelse eller de har en annen sterk tilknytning til Norge, for eksempel ved at de har vært bosatt i Norge tidligere.

Ifølge UDI er sikkerhetssituasjonen i Ukraina «flytende og usikker», og UDI har ikke nok informasjon til å vurdere en søknad på individuelt grunnlag. UD på sin side mener at krigen i Ukraina gjør situasjonen i landet farlig og uforutsigbar. UD fraråder reiser til Ukraina og oppfordrer norske borgere å forlate landet. Den norske ambassaden i Kyiv er midlertidig stengt, og ambassaden drives inntil videre fra Warszawa.

Når det gis avslag på søknad om individuell beskyttelse, skal UDI av eget tiltak vurdere om det skal gis oppholdstillatelse på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket.

Svar:

Som kjent etablerte regjeringen i mars i fjor en ordning med midlertidig kollektiv beskyttelse for fordrevne fra Ukraina. I likhet med EUs ordning ble det satt som vilkår for tillatelse etter ordningen at søkeren var bosatt i Ukraina per 24. februar 2022 (krigens oppstart). Ukrainere som

var bosatt utenfor Ukraina på dette tidspunktet vil derfor ikke kunne få midlertidig kollektiv beskyttelse verken i Norge eller i EU. De er henvist til en ordinær asylprosedyre der beskyttelsesbehovet vurderes på individuelt grunnlag. For Regjeringen er det viktig at vi i Norge ikke har en ordning som vesentlig fraviker det som gjelder i andre land vi sammenligner oss med.

Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som behandler søknader om beskyttelse og som gjennom dette arbeidet legger praksis i de ulike saksporteføljene. UDI og UNE ser i denne forbindelse hen til en rekke kilder – både nasjonale og internasjonale, samt andre lands praksis. Departementet kan gi generelle instruksjoner om lovtolkning og skjønnsutøvelse, men vil som hovedregel være svært varsomme med å instruere om praksis som krever omfattende landkunnskap. Departementet har ikke inngående kjennskap til UDIs løpende arbeid med fastsettelse av asylpraksis for de enkelte nasjonaliteter eller grupper og kan derfor ikke svare på hva som til enhver tid er status når det gjelder UDIs vurdering av praksis.

Vedrørende representantens forslag om å gi oppholdstillatelse på humanitært grunnlag til dem som venter på vedtak, vil jeg vise til at lovens system legger opp til at en slik tillatelse først vurderes dersom asylsøkeren ikke fyller vilkårene for beskyttelse. Opphold på humanitært grunnlag gis på bakgrunn av en individuell vurdering, og terskelen er relativt høy. At man ikke har fått avklart sin asylstatus er ikke et selvstendig moment som gir grunnlag for slik tillatelse. Det er derfor lite aktuelt å innføre en ordning der søkerne gis opphold på humanitært grunnlag i stedet for en reell vurdering av beskyttelsesbehovet. Det er heller ikke grunnlag for en slik forskjellsbehandling av ukrainske asylsøkere sammenlignet med asylsøkere fra andre land.

Jeg vil avslutningsvis understreke at alle asylsøkere har lovlig opphold i Norge i påvente av et asylvedtak, og at dersom søkerne har en avklart identitet, vil de kunne få midlertidig arbeidstillatelse i påvente av asylsaksbehandlingen.

SPØRSMÅL NR. 1233**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes****Besvart 10. februar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Har Norge gjenopptatt forhandlinger om EFTA-avtalen med Mercosur-blokken, hvilke endringer er i så fall gjort i forhandlingsmandatet det siste året og når forventer en at avtalen kan være ferdigforhandlet?

BEGRUNNELSE:

Norge har sammen med de andre EFTA-landene forhandlet med Mercosur-blokken over flere tiår. Forhandlingene stoppet tilsynelatende opp over geopolitiske problemer under siste del av perioden til Bolsonaro-regjeringen i Brasil, spesielt grunnet avskoging og menneskerettighetsbrudd.

Avtaleutkastet mellom Mercosur og både EU og EFTA har lenge vært gjenstand for kritikk fra sivilsamfunn, fagbevegelse, urfolk og bondebevegelse. Spesielt var mange kritiske til forholdene under Bolsonaros regjering som nasjonalt i mange tilfeller undergravde miljø og urfolks rettigheter. Likevel har det blitt påvist at avtalen i seg selv - med eller uten Bolsonaro - vil undergrave urfolks rettigheter til egne områder, utkonkurrere småbønder og skape unødvendige klimagassutslipp.

Med en ny ledelse i Brasil har Norge og avtalepartene mulighet til å lage en helt ny historisk solidarisk, bærekraftig og rettferdig type handelsavtale - om nok revisjon gjøres av det originale avtaleutkastet. EU har uttalt at de håper å endelig ferdigstille deres avtale med Mercosur allerede i juli i år, men lite er offentliggjort om hvilke eventuelle endringer som er gjort i avtalen.

Svar:

I august 2019 ble EFTA-landene og MERCOSUR enige om et utkast til en frihandelsavtale, som siden har vært gjennomgått teknisk og juridisk. Siden mars 2020 har denne gjennomgangen skjedd i digitale møter. Det gjenstår fortsatt enkelte utestående spørsmål. Avskogingen i Amazonas har utløst betydelig kritikk mot frihandelsavtalen i EFTA-landene. Norge og EFTA har overfor Mercosur gitt klart uttrykk for våre bekymringer knyttet til dette. EU-kommisjonen har opplyst at EU vil be om tilleggsavtaler vedrørende avskoging og urfolks rettigheter før signering og ratifikasjon av EUs frihandelsavtale med Mercosur. Norge følger sammen med de øvrige EFTA-landene EUs initiativ nøye. Når det er nærmere avklart hvilke tilleggsavtaler EU og Mercosur eventuelt blir enige om, vil vi vurdere om en tilsvarende løsning også kan være aktuell for

EFTA. Fra regjeringens side er det viktig at løsningen blir god nok ut fra norske behov.

På sin første dag som nyvalgt president i Brasil signerte Lula da Silva et presidentdekret som gjeninnsetter styret i Amazonasfondet, med bred representasjon fra sivilsamfunn og andre berørte parter. Styret i Amazonasfondet har ansvar for å etablere retningslinjer og kriterier for bruk av pengene i fondet. Et styre med en slik bred representativitet er godt posisjonert til å vurdere avskogingsdynamikken i regionen og mest effektiv pengebruk. President Lula signerte også et dekret som oppretter en tverrdepartemental kommisjon for forebygging og kontroll av avskoging, og gjenoppretter med det Brasils strategi for å redusere avskoging i Amazonas og i savanneskogen.

Regjeringen er positiv til de nye signalene fra brasilianske myndigheter, og vil følge nøye med på hvordan de følges videre opp. Hvorvidt dette eventuelt kan få betydning for prosessen med å ferdigstille og undertegne frihandelsavtalen med Mercosur, må vurderes i samråd med de øvrige EFTA-statene Island, Liechtenstein og Sveits. Den store usikkerheten rundt disse spørsmålene gjør det uvisst når et endelig utkast til avtale kan være klar til å undertegnes og legges frem for Stortinget for ratifikasjon.

SPØRSMÅL NR. 1234**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 9. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Over 60 % av Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt sine beiteområder vil med Øyfjellet vindkraftverk, være berørt av inngrep. Stikkelvika kraftverk som fikk konsesjon i 2018 ligger i distriktets beiteområder. Fristen for byggestart er høsten 2023.

Dersom fristen ikke holdes, og utbygger søker om utsatt frist, vil statsråden da, i lys av Fosen-dommen, sørge for at det foretas nye utredninger av konsekvensene for reindrifta, av alle foretatte og planlagte inngrep i dette området før spørsmålet om utsatt frist behandles?

BEGRUNNELSE:

I 2015, i forbindelse med høringen på de endrede planene for utbyggingen, skrev fylkesmannen i Nordland:

“Reindriftsfaglige vurderinger

Områdestyret i Nordland reinbeiteområde fremmet høsten 2013 innsigelse til planene for Stikkelvika kraftverk. Hovedbegrunnelsen for innsigelsen var tiltakets forringelse av et viktig sommerbeiteområde i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt i form av: arealbeslag, tekniske inngrep, anleggs- og vedlikeholdsvirksomhet og økt ferdsel i et uberørt område. I tillegg viste Områdestyret til den samlede belastningen for reinbeitedistriktet ved en rekke utbyggingstiltak med negative konsekvenser for distriktet.

Planjusteringen som nå er på høring, omfatter endret inntakssted, justert rørgatetrasé, økt regulering (0,9 m) for alternativ B og endringer i minstevannføringsregime. Vi har vurdert planendringene i forhold til reindriftsinteressene, og kan ikke se at endringene vil medføre endret konsekvens for reindrifta.

Når det gjelder samlet belastning, er fremdeles Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt svært utsatt, blant annet på grunn av Øyfjellet vindkraftverk og Reinfjellet vindkraftverk, hvor førstnevnte har fått konsesjon og det sistnevnte avslag. Begge disse vil bli endelig behandlet i departementet. Miljøkraft Hattfjelldal AS nevner tre vannkraftverk rundt Røssvatnet som ikke har fått konsesjon, og at den samlede belastningen for reinbeitedistriktet derfor ikke er så stor, men bare ett av disse ligger innenfor Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt (Sørbuktelva kraftverk).

Vi mener derfor at Områdestyrets bekymring for den samlede belastning for reinbeitedistriktet fremdeles gjør seg gjeldende.”

Fylkesrådet i Nordland behandlet saken 23. januar 2015 og var enstemmige i sin fraråding av utbyggingen. Blant annet pga. konsekvensene for reindrifta.

Svar:

Det ble ved kongelig resolusjon av 26. oktober 2018 gitt konsesjon etter vassdrags-reguleringsloven og vannressursloven til bygging av Stikkelvika kraftverk. Det framgår av vilkårene at arbeidet med tiltaket må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonen ble gitt og fullføres innen ytterligere fem år. Fristene kan forlenges, og denne myndigheten er gitt til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

Jeg er ikke kjent med at det foreligger noen søknad om fristutsettelse. Departementet vil dessuten være klageinstans for et eventuelt vedtak fra NVE. Jeg mener derfor det ikke er riktig av meg å mene noe nå om hvilken saksbehandling som eventuelt vil være nødvendig dersom energimyndighetene får en søknad om fristforlengelse for Stikkelvika kraftverk til behandling.

SPØRSMÅL NR. 1235**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt****Besvart 10. februar 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran****Spørsmål:**

Når kan fiskerinæringen forvente at statsråden legger frem den varslede Kvotemeldingen for behandling i Stortinget.

BEGRUNNELSE:

Statsråden uttalte til High North News 1. februar i fjor at det er "Viktig for fiskerinæringa at kvotemeldinga blir levert fort", og sa ved tiltredelsen at "dette skulle vi klare på ett års tid". I et juleintervju med Fiskeribladet nevnte Statsråden at den skulle komme i løpet av 2022.

Fiskerinæringen som ønsker forutsigbarhet hadde forventinger til at Statsråden ville holde ord, men som vi vet i dag så falt denne fremdriften helt i fisk.

Det ble gitt nye forhåpninger om når Regjeringen ville levere kvotemeldingen som svar på et spørsmål jeg stilte i i muntlig spørretime den 19. oktober i fjor, da svarte Statsråden at "Den kommer på nyåret". På nytt har Statsråden gitt fiskerinæringen forhåpninger om at saken skal behandles innen rimelig tid.

Men i oversikten over saker som regjeringen har meldt at de vil legge frem for Stortinget i løpet av vårsesjonen 2023, så fremgår det heller ikke at kvotemeldingen skal legges frem for stortinget før sommeren;

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Saker-som-ventes-fra-regjeringen/>

Dersom vi ikke så raskt som mulig kan få en stortingsbehandlet kvotemelding, kan det få store negative konsekvenser for hele fiskerinæringen. Ikke bare for fartøyeiere som sitter med strukturkvoter, men også for verftsnaeringen all den tid ingen tør å ta noen beslutninger om veien videre.

Statsråden har med de gjentatte utsettelsene satt fiskerne i sjakk. De tør ikke gjøre noe som helst av langsiktig planlegging, de er bundet på hender og føtter.

Fiskerinæringen behøver forutsigbarhet for å utvikle seg videre og av respekt for denne viktige næringen så må Statsråden kunne fremkomme med et mer ullent svar enn at "saken kan komme opp utenom den oppsatte dagsordenen."

Svar:

Stortingsrepresentant Strifeldt stiller et relevant spørsmål. Det er riktig at jeg har uttalt at meldingen både skulle komme fort, og innen ett års tid. Begrunnelsen for dette er nettopp den forutsigbarhet representanten etterlyser på vegne av fiskerinæringen, og den usikkerheten Stortingets behandling av den forrige meldingen skapte i næringen. Så ja, jeg har fremstått som utålmodig på dette punktet, og det er jeg fortsatt, fordi vi ikke er kommet i mål riktigt enda.

Representanten har også tidligere etterlyst meldingen. Jeg vil gjerne gjenta hva jeg svarte representanten skriftlig til hans spørsmål om tidsperspektivet på meldingen like etter at regjeringen Støre hadde tiltrådt, 29. oktober i 2021:

«Jeg har allerede satt i gang dette arbeidet, og det vil være viktig for meg at ny kvotemelding utarbeides i tett dialog med næringen for å sikre nødvendig legitimitet. For å sikre næringen størst mulig stabilitet i rammevilkårene, vil det være en viktig målsetting å søke bred politisk forankring i Stortinget.

Det er for det første behov for å se på en del problemstillinger som Solberg-regjeringen ikke kom i mål med, hvor det er behov for avklaring. Fordeling av strukturgevinst er en slik problemstilling. For det andre skal vi se på at kvotene fordeles på en forutsigbar og mer rettferdig måte. Det er også andre elementer som det kan være naturlig å inkludere i dette arbeidet.

Dette er en prioritert oppgave for regjeringen, og jeg vil bruke tilstrekkelig tid på å utarbeide en god plan for det videre arbeidet, nettopp for å sikre at vi får til den brede forankringen vi er opptatt av.»

Dette står jeg fast ved. Planen er lagt og vi er godt i gang med arbeidet. En av årsakene til at det har tatt lengre tid enn først antatt, er at det er flere sammenhengende problemstillinger som skal finne sin løsning. Vi har hatt flere høringer om sentrale spørsmål som skal behandles i den nye kvotemeldingen, og deler av næringen har ønsket mer tid for å kunne få en god organisatorisk behandling av de spørsmål som er stilt, eksempelvis om fordeling av strukturgevinst fra utløpt tidsbegrensning på strukturkvoter. Det har jeg valgt å lytte til. Da dette spørsmålet var oppe ved behandlingen av forrige stortingsmelding, av slo Stortinget Solberg-regjeringens forslag, og kom selv

opp med et alternativ som ble sendt på høring, men som ingen av høringsinstansene ønsker at skal innføres.

Nå er en alternativ modell for fordeling av strukturgevinst på høring med frist for innspill 14. februar. Når denne høringen avsluttes, vil vi på vanlig måte ta med oss de innspillene som kommer her, i det videre arbeidet.

Samtidig gjennomfører vi flere utredninger av ulike tema, for å være trygg på at de forslagene vi kommer med svarer på de utfordringene vi har sagt at vi skal løse. Ved behandling av forrige kvotemelding ga Stortinget klar beskjed om at flere av tiltakene skulle utredes før de ble innført. Det er en situasjon vi ikke ønsker å havne i på nytt.

Jeg kan forsikre representanten Strifeldt om at vi arbeider godt i departementet for å få meldingen ferdig så raskt som mulig, og vi har en ambisjon om å kunne legge frem en ny melding for Stortinget i løpet av kort tid. I jakten etter de gode løsningene må vi ta oss tid til å gjøre en skikkelig jobb, og være trygge på at de løsninger som foreslås, er noe som kan sikre næringen gode rammebetingelser og som kan stå seg over tid.

Vårt mål er fortsatt å legge fram ei melding som kan få bred tilslutning og skape nødvendig forutsigbarhet, både i næringen og på Stortinget. Jeg vil også legge til rette for god dialog med partiene på Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 1236

Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 9. februar 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

Vil statsråden følge opp sitt sterke engasjement i media for prisen på smør ved faktisk å gå inn i saka systematisk og kunnskapsbasert, og snarast ta initiativ til ei marginstudie på smør?

GRUNNGJEVING:

Matprisane i Noreg stig. Landbruksministeren har ved fleire høve vore særskilt opptatt av prisauke på smør, m a i intervju med Nettavisen 12/1 og med NTB 13/1. I følge statsråden lar prisauken i butikkane seg ikkje forklare.

Kjedene sin versjon av saka er at smør er eit produkt som i periodar har vore seld med betydeleg tap, og som det typisk er tøff konkurranse på. Andre aktørar i matvare-kjeden har andre forklaringar.

Statsrådene Borch og Vestre har utfordra aktørane i daglegvarebransjen til ikkje å auke prisane meir enn absolutt nødvendig. Borch har vidare synt til at jordbruksoppgjere har bidrege til å halde prisane nede. Vidare har statsrådene Vestre og Borch varsla ei undersøking av kva marginar dei ulike aktørane opererer med. Parallelt varslar regjeringa i regjeringserklæringa avvikling av dei konkurransefremjande tiltaka i meierisektoren, som i følge Landbruksdirektoratet og Konkurransetilsynet vil gje mindre konkurranse og høgare prisar ut til forbrukar på meieriprodukt.

Svar:

Både jeg og næringsminister Jan Christian Vestre har uttrykt bekymring for konkurranse-situasjonen i dagligvarebransjen og den kraftige prisveksten på matvarer som vi har sett den siste tiden. For norskproduserte matvarer har regjeringen, gjennom et historisk godt jordbruksoppgjør og gjennom strømstøtteordningen for jordbruks- og veksthusnæringen, bidratt til at mindre av kostnadsøkningen må tas ut i markedet. Det har trolig bidratt til at veksten i matprisene i Norge hittil har vært lavere enn i landene rundt oss. Det er viktig nå at alle ledd i verdikjeden gjør sitt for å begrense prisveksten og ikke utnytter en uoversiktlig situasjon til å øke prisene unødvendig. Det er i den forbindelse jeg har benyttet eksempelet på smør, der prisøkningen har vært svært høy den siste tiden.

Jeg vil ellers vise til de ti tiltakene som regjeringen nå har igangsatt for å bedre konkurransesituasjonen i dagligvarebransjen, inkludert gjennomføring av en marginstudie for å se på hvilke marginer de ulike delene av verdikjeden for dagligvare har.

SPØRSMÅL NR. 1237**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Helge Orten****Besvart 14. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Skal offentlige virksomheter innrette sin drift basert på tildelte rammer fra vedtatt budsjett 2023, eller skal de allerede nå legge til grunn at de blir kompensert for økt prisvekst og dermed kan ha et høyere utgiftsnivå?

BEGRUNNELSE:

Revidert nasjonalbudsjett legges først frem 11. mai. Det vises til finansministerens pressemelding 03.02.23 om prisjustering av statsbudsjettet 2023.

Svar:

Det er Stortinget som fastsetter rammene for offentlige virksomheter gjennom bevilgningsvedtak og andre vedtak i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet.

Mange anslag og forutsetninger som ligger til grunn for Stortingets vedtak vil endre seg etter at budsjettet er lagt frem, noe som vil kunne føre til behov for bevilgningsendringer gjennom budsjettåret. Det er derfor en etablert praksis for å samle de fleste forslag om budsjettendringer gjennom året til to hovedrunder – én om våren

i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett og én om høsten i forbindelse med nysalderingen, jf. Finansdepartementets veileder i statlig budsjettarbeid.

Regjeringen omtalte i nasjonalbudsjettet for 2023 at det var risiko for at prisstigningen kunne bli høyere enn antatt, og at det kunne bli aktuelt med en justering av budsjettoplegget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Oppdaterte anslag for lønns- og prisvekst for 2023 er nå betydelig høyere enn det som ble lagt til grunn da statsbudsjettet ble utarbeidet. Dersom budsjettet ikke justeres, vil det virke betydelig strammere enn det som var lagt til grunn da Stortinget vedtok budsjettet i fjor.

Regjeringen har derfor varslet at vi i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vil fremme forslag for Stortinget om en pris- og lønnsjustering av statsbudsjettet for 2023. Det er fortsatt usikkert hvordan prisene og lønningene vil utvikle seg utover året. Hensikten med å varsle om dette nå er at virksomheter og andre som mottar penger over statsbudsjettet kan planlegge året på en god måte og være forberedt på endringer når Stortinget har behandlet regjeringens forslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

SPØRSMÅL NR. 1238**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Helge Orten****Besvart 13. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Gjelder finansministerens varsel om prisjustering også nivået på skattefradrag og beløpsgrenser i skattesystemet som normalt prisjusteres?

BEGRUNNELSE:

Det vises til finansministerens pressemelding 03.02.23 om prisjustering av statsbudsjettet 2023, hvor det heter at "endringene vil bli innarbeidet på de budsjettpostene som vanligvis er gjenstand for prisomregning i budsjettet". Økt prisvekst vil innebære en skatteøkning dersom skat-

tefradrag og beløpsgrenser ikke prisjusteres, siden flere personer vil betale høyere skatt enn planlagt og den reelle verdien av fradragene reduseres.

Svar:

Oppdaterte anslag for lønns- og prisvekst i år er høyere enn det som ble lagt til grunn i budsjettet for 2023. Dersom budsjettet ikke justeres, vil det virke betydelig strammere enn det som var meningen. Derfor varslet jeg 3. februar 2023 at regjeringen jobber med en pris- og lønnsjustering av statsbudsjettet for 2023 i revidert nasjonalbudsjett.

Varsellet i pressemeldingen gjelder utgiftssiden av budsjettet. Finansdepartementet vil presentere oppdaterte anslag for pris- og lønnsveksten i revidert nasjonalbudsjett, og justeringen vil ta utgangspunkt i disse anslagene. Endringene vil bli innarbeidet på de budsjettpostene

som vanligvis er gjenstand for prisomregning i budsjettet. Formålet med justeringene er at utviklingen i det offentlige tjenestetilbudet skal bli om lag som forutsatt i budsjettet da Stortinget vedtok det.

SPØRSMÅL NR. 1239

Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 10. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil regjeringen ta opp problematikken rundt yrkesskadde som står uten forsikringsutbetaling med EU slik at arbeidstakere ikke blir økonomisk skadelidende?

nanstilsynets forslag. Et lovforslag vil antakelig bli sendt på høring i løpet av dette halvåret.

BEGRUNNELSE:

Viser til mine spørsmål nr. 15:1637 (2021-2022) og nr. 15:2224 (2021-2022) knyttet til garantiordningen for yrkesskedeforsikring. Denne problematikken ble aktualisert gjennom konkursen i det danske forsikringsselskapet Alpha Insurance i 2018 noe som medførte at flere yrkesskadde nordmenn ikke fikk sin lovmessige forsikringsutbetaling da forsikringsselskapet var registrert i Danmark og dermed gjaldt ikke den norske garantiordningen. FrP har ment at regjeringen her må rydde opp i den situasjonen som har oppstått, både med tanke på de som nå er berørt i denne aktuelle saken, men også sørge for at lignende ikke skjer igjen. Regjeringen bør derfor løfte problematikken til EU for å sørge for at norske arbeidstakere ikke mister lovfestede rettigheter.

Svar:

For regjeringen er det viktig å tette det hullet i lovverket som ble avdekket gjennom konkursen i Alpha Insurance.

Regjeringen arbeider med et høringsnotat med forslag til endringer i regelverket for å gi skadelidte et bedre vern ved konkurs i forsikringsselskap som har solgt yrkesskedeforsikring på grensekryssende basis utenom norsk filial. Saken reiser imidlertid kompliserte spørsmål som må vurderes. Finanstilsynet har utarbeidet et utkast til høringsnotat om utvidelse av garantiordningen for skedeforsikring i finansforetaksloven, som bl.a. peker på utfordringer ved en slik løsning. På denne bakgrunn utreder Justis- og beredskapsdepartementet og Finansdepartementet også andre løsninger enn de som fremgår av Fi-

SPØRSMÅL NR. 1240**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 8. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Mener beredskapsministeren det er tilfredsstillende beredskap for blålysetatene at det kun er en bro til Jeløy der det bor rundt 13 000 mennesker?

BEGRUNNELSE:

Viser til mine tidligere spørsmål over flere år der Fremskrittspartiet og undertegnende har uttrykt bekymring for at det kun er en bro til Jeløy i Moss kommune. Svarene jeg tidligere har fått har i stor grad handlet om dagens broforbindelse. Jeg ber nå om beredskapsministerens vurderinger knyttet til at det kun er en broforbindelse som ved ulykker eller ved bevisste handlinger kan sperres, noe som vanskeliggjør tilgangen til Jeløy for blålysetatene.

Svar:

Jeg viser til spørsmål 2103 fra representanten og svar 30. mai 2022 fra samferdselsministeren, om samme tema.

Jeg kan legge til at Justis- og beredskapsdepartementet stiller krav til responstid til brann- og redningsvesen og til politiet. Helse- og omsorgsdepartementet stiller krav til

ambulansetjenesten. Nødetatene planlegger sin innsats og tar høyde for sårbare punkter lokalt, og skal være godt forberedt på å håndtere ulike situasjoner. Nødetatene har eksempelvis båter for å kompensere for manglende fremkommelighet på vei. Helse og politi har også helikoptre i ordinær beredskap.

Kommunene har en lovpålagt plikt til å sørge for å etablere og drifte et brann- og redningsvesen, alene eller i samarbeid med andre kommuner. De skal kunne ivareta forebyggende og beredskapsmessige oppgaver på en effektiv og sikker måte. Kommunen skal med bakgrunn i risiko- og sårbarhetsanalyser sørge for at det er en sammenheng mellom uønskede hendelser og hvordan brann- og redningsvesenet er organisert, utrustet og bemannet.

Jeg er opptatt av et brann- og redningsvesen som er i stand til å håndtere både dagens og fremtidens utfordringer, alene og i samarbeid med andre nødetater og beredskapsaktører. Jeg har derfor tatt initiativ til en helhetlig gjennomgang og nedsatt en arbeidsgruppe som DSB leder. De er i gang med arbeidet. Gjennomgangen skal munne ut i en stortingsmelding som planlegges lagt frem innen utgangen av 2023.

SPØRSMÅL NR. 1241**Innlevert 31. januar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 14. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren legge fram dokumentasjon jmf. det alvorlige ulykkesåret 2022 på norske vegar, som viser at forslaget frå STVV om høgare ÅDT på vegklasse H2 og H3 er forsvarleg med trafikksikkerhets hensyn?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa har satt i gang høyring for endring av N100 Dimensjonsklasse H2 og H3 med endring av vegnormalen samt grunnlaget for fartsgrenser.

2022 vart eit meget alvorleg år med tanke på dødsulykker og alvorlige ulykker her i landet. Satsing på trygge og gode vegar samt eit godt vegvedlikehold sikrar liv og hindrar ulykker.

Det verkar relativt sjølvmotseiande at ein ynskjer å auke ÅDT for Vegnormalen for H2 og H3, i ein situasjon der trafikktrygging skulle tilseie det stikk motsatte. Betre vegar med lågare ÅDT ville være logisk, ikkje fleire bilar på dårlegare vegstandard.

Svar:

Statens vegvesen har foreslått nokre endringar når det gjeld krav knytt til bruk av dei to vegklassane H2 og H3. Forslaget har vore ute på offentleg høyring og det blir no jobba med ein gjennomgang og oppsummering av dei innkommande høyringsfråsegnene.

Vegklasse H2 er ein 2/3-felts veg, medan vegklasse H3 er ein 4-felts veg. Begge vegklassane blir bygde med midtdelar. Dagens vegnormal seier at vegklasse H2 med 90 km/t skal nyttast for årsdøgntrafikk (ÅDT) inntil 12 000. På vegar det er forventa ÅDT over 12 000 skal det byggjast H3 veg med fartsgrense 110 km/t.

I forslaget som har vore på høyring blir følgjande foreslått:

- Vegklasse H2 kan nyttast for ÅDT inntil 15 000.
- Vegklasse H3 skal då nyttast frå ÅDT 15 000. (Det vil i tillegg vera mogleg å nytta vegklasse H3 for vegar med trafikkmengd frå og med ÅDT 8 000 dersom dette er samfunnsøkonomisk fornuftig.)
- H3 kan byggjast for fartsgrense 90 km/t og 100 km/t i tillegg til 110 km/t som er gjeldande i dagens vegnormal. Det blir utarbeidd nye krav til kurvatur tilpassa dei nye fartsgrensene.

Vegar med dimensjoneringsklasse H2 og H3 i samsvar med gjeldande N100 er gode vegar sett i forhold til trafiktryggleik, då begge vegklassane har krav om midtdelar og strenge krav til kurvatur, sideterreng og kryssutforming.

At ein utvidar mogleghetsrommet for H2 frå ÅDT 12000 til ÅDT 15000 er ikkje forventa å ha nokon store konsekvensar for dagens trafiktryggleiksnivå. Ulykkesfrekvensen for vegar med dimensjoneringsklasse H2 og H3 er i utgangspunktet låge samanlikna med resten av

riks- og fylkesvegnettet. Heile riks- og fylkesvegnettet hadde i perioden 2016-2021 ein ulykkesfrekvens på 0,076 ulykker pr million køyretøykilometer. For vegar med 90 km/t med midtrekkverk (svarer til H2) er den 0,025, for 100 km/t (svarer til H3) er den 0,023 og for 110 km/t (svarer til H3) er han på 0,021.

Når det gjeld ulykkesåret 2022 er det ikkje på den delen av vegnettet som omfattar vegklassane H2 og H3 at me har sett ein auke i talet på ulykker. I 2021 var det to dødsulykker på veg med 90 km/t og midtdelar (det næraste me kjem H2 i N100), medan i 2022 omkom ingen på denne delen av vegnettet. Tilsvarende tal for vegnettet med 100 km/t er 1 dødsulykke i 2021 og 2 dødsulykker i 2022. På vegar med 110 km/t var det ei dødsulykke i 2021 og ingen i 2022. Desse tala underbyggjer at vegar med midtdelar er eit viktig trafiktryggleikstiltak.

Ulykkestala frå 2022 viser altså ingen tydeleg forskjell når det gjeld vegklassane H2 og H3.

Forslaget som har vore ute på høyring antas å ikkje gi vesentleg innverknad på dagens trafiktryggleiksnivå då dette vegnettet i utgangspunktet er svært trygt. Målet med dei foreslåtte endringane er å gi meir fleksibilitet for utbyggjar når det gjeld standardval og auka høve til gjenbruk av eksisterande vegnett, samtidig som det høge trafiktryggleiksnivået skal varetakast.

Det er forventa at dei foreslåtte endringane vil ha positiv innverknad på mellom anna anleggskostnader, arealbeslag og klimagassutslepp. Samtidig vil forslaget kunna ha noko negativ innverknad på reisetida for nokre trafikantgrupper. Statens vegvesen vil leggja fram si anbefaling for godkjenning for Samferdselsdepartementet. Deretter vil departementet handsame saka.

SPØRSMÅL NR. 1242

Innlevert 31. januar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 13. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Fylkeskommunane landet over har fått ein svært anstrengt økonomi med dagens regjering.

Kva vil samferdselsministeren gjere i 2023 for at fylkeskommunane skal vere i stand til å kunne utbetre farlege fylkesvegar samt gjennomføre eit nødvendig og forsvarleg vegvedlikehald for å kunne få ned ulykkestala?

GRUNNGJEVING:

Dagens regjering kuttar betydeleg i samferdselsbudsjettet og brukar dette området som den store salderingsposten for andre prioriteringar.

Samtidig hevdar finansministeren at det bygges for gode vegar her i landet og at dette er begrunnelsen for at ein kuttar i samferdselsbudsjettet.

Fylka har ansvaret for store delar av vegnettet her i landet, og opplever heller skrale økonomiske tider.

2022 var eit svært dramatisk år på norske vegar med heile 118 dødsulykker og mange andre alvorlege ulykker. Ut av det ein kan sjå tyder mykje på at nye firefelts motorvegar og nye sikre vegar IKKJE er problemet, men meir dei vegane som absolutt er tryggast.

At regjeringa går til angrep på dei trygge vegane, i staden for å ha fokuset på betydeleg auka vegvedlikehald og auka bygging av nye og trygge vegar er rett og slett uforsvarleg.

Dårleg vegbane og lite vegvedlikehald er openbart ein risikofaktor i trafikken og fører årleg til mange ulykker. Dagens regjering har kutta i vegbudsjettet, og omlag oppretthalde nivået på vegvedlikehald som med bakgrunn i den galopperande kostnadsveksten innan transport, bygg og anleggsbransjen også er usikkert.

Dagens regjering møter skyhøge ulykkestall i trafikken med mindre pengar til bygging av nye og trygge vegar samt inga auke innan vegvedlikehold. Dette gjeldande både riks og fylkesvegane. Dette samla kan ikkje betegnast som noko anna enn ein “trafikkfarleg politikk”.

Ein stor andel av dødsulykkene skjedde i 2022 på fylkesvegar.

Fylkeskommunane som har ansvaret for drift og vedlikehald av 44 000 km med fylkesveg, opplever at dei må kutte brutalt i sine budsjett for 2023. Berre i Møre og Romsdal som har 3 108 km med fylkesveg, måtte ein kutte over 200 mill. kr i budsjette for 2023 pga. skyhøge drivstoffprisar. Fylkeskommunane fekk heller ikkje noko “gavepakke” i overføringane frå regjeringa, sjølv om både SP og AP før valet lova at det skulle skinne av kommunane dersom dei kom til makta.

Dette betyr mindre utbetringar av farlege fylkesvegar, og vesentleg mindre vegvedlikehald av fylkesvegane over heile landet.

Svar:

Ansvaret for det offentlege vegnettet i Norge er delt mellom stat, fylkeskommunar og kommunar. Fylkeskommunane har eit sjølvstendig ansvar for finansiering, planlegging, bygging, utbetring, drift og vedlikehald av sine eigne vegar. Dei fylkeskommunale utgiftene til investeringar og drift av fylkesvegar utgjorde i alt om lag 19,9 mrd. kr i 2021.

Finansieringa av fylkesvegane kjem frå frie inntekter (rammetilskot og skatteinntekter), øyremerka tilskot og brukarbetaling (bompengar). Hovuddelen av finansieringa av fylkesvegane er frie inntekter gjennom inntektssystemet for fylkeskommunane. Kjenneteikn ved fylkesveg (eit sett kriterie) ligg til grunn for fordelinga av midlane i inntektssystemet.

Delar av rammetilskotet til fylkeskommunane blir gitt etter særskild fordeling som går fram av tabell-C i

inntektssystemet. Dette er ei fordeling som avvik frå kriteria for generell fordeling av mildar over inntektssystemet. Det er i dag tre ordningar på tabell-C som er knytta til fylkesveg og der summene inngår i rammene for Nasjonal transportplan 2022-2033 jf. Meld. St. 20 (2020-2021). Dette gjeld opprusting og fornying av fylkesveg (1 680 mill.kr i 2023. kr), ras- og skredsikring av fylkesveg (903 mill. kr i 2023) og kompensasjon for forskrift om tunnel-sikkerheit (579 mill. kr i 2023). Midlane som blir fordelte særskilt, er òg frie midlar som fylkeskommunane sjølve fritt avgjer bruken av.

Over budsjettet til Samferdselsdepartementet blir det òg løyvd øyremerka tilskot retta mot fylkesveg, som inngår i rammene for Nasjonal transportplan 2022-2033. Dette gjeld spesielt ordningane for utbetring på fylkesvegar for tømmertransport (21 mill. kr) og tilskot til fylkesvegar (389,6 mill. kr).

Vi er i ein spesiell økonomisk situasjon med høg kostnadsvekst og stor uvisse. Regjeringa har varsla at det fram mot revidert nasjonalbudsjett 2023 vil bli arbeidd med ei pris- og lønnsjustering av statsbudsjettet for 2023 som vil motverke den ekstraordinære kostnadsveksten i år. Det gjeld også fylkeskommunane.

Eg har tru på at fylkeskommunane i 2023 vil prioritere nødvendig drift og vedlikehald av fylkesvegane og gjera fornuftige investeringar på fylkesvegane sine innanfor dei gjeldande rammene for finansiering.

Til neste nasjonal transportplan 2025-2036 blir det i samarbeid med fylkeskommunane henta inn eit oppdatert kunnskapsgrunnlag for tilstanden på fylkesvegnettet, som kan leggjast til grunn for å utarbeide ein heilskapleg og forpliktande plan for å redusera vedlikehalds-etterslepet på fylkesvegar.

SPØRSMÅL NR. 1243**Innlevert 31. januar 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 9. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Det er viktig å signalisere tidlig til luftfartprodusenter dersom de skal utvikle nullutslippsfly til norske forhold, i følge regjeringens egen luftfartsstrategi.

Vil regjeringen i det minste stille krav til innføring av nullutslipp i løpet av perioden i neste anbud, og krav til nullutslipp fra 2028 og 2029?

BEGRUNNELSE:

Nullutslippsfly er et viktig klimatiltak, ved siden av å fly mindre, særlig på lengre ruter. Nullutslippsfly på kortbanenettet er også viktig for å utvikle teknologi som senere kan skaleres opp til større fly.

I lufthavnstrategien står det: Flyoperasjoner på det norske kortbanenettet er generelt mer krevende enn i andre europeiske land på grunn av geografiske, værmessige og topografiske forhold ved lufthavnene. Det kan derfor være viktig å signalisere tidlig til flyprodusenter at det er et ønske om at null- og lavutslippsflyene som utvikles også takler norske forhold.

I strategien står det også at det allerede i neste anbud som skal lyses ut i 2024 er mulig å innrette kontrakten så man kan åpne for bruken av null- og lavutslippsfly dersom disse blir tilgjengelig i kontraktperioden.

I luftfartsmeldingen kommer det også fram at det trolig vil være mulig å innføre disse kravene i anbudene med oppstart fra 2028 og 2029. Disse kravene er viktige for teknologiutviklingen, og derfor bør ministeren allerede nå signalisere at det kommer krav om dette.

Svar:

Regjeringen er opptatt å fase inn og fremskynde null- og lavutslippsløsninger på de regionale flyrutene. Dette er derfor inngående omtalt luftfartsstrategien, jf. Meld. St 10 (2022-2023) Bærekraftig og sikker luftfart (Nasjonal luftfartsstrategi).

Som det fremgår av meldingen, ønsker regjeringen å bidra til å fremskynde teknologiutvikling, å starte en innfasing av null- og lavutslippsfly senest ved de neste FOT-anskaffelsene med forventet avtaleoppstart i 2028 og 2029, dersom teknologiutviklingen muliggjør det. Det er på nåværende tidspunkt betydelig usikkerhet knyttet når egnede fly er tilgjengelig, men målsettingen i meldingen er i seg selv et viktig signal til luftfartsmarkedet. Regjeringen vil, som det går frem av luftfartsstrategien, også vurdere en mulig pilot-/utviklingskontrakt.

Null- og lavutslippsfly ikke er tilgjengelig for kommersiell bruk på nåværende tidspunkt. Teknologiutviklingen er fortsatt på et usikkert stadium, men vi kan ikke utelukke trendbrudd og at det oppstår et mulighetsrom vi bør benytte oss av. Vi kan også bidra til å fremme en ønsket utvikling. Regjeringen vurderer derfor nå tiltak som kan tas inn allerede i den kommende FOT-anskaffelsen i 2023 med avtaleoppstart 1. april 2024, herunder en innretting av kontrakten som åpner for bruk av null- og lavutslippsfly om dette viser seg både mulig og hensiktsmessig. Dette vil jeg komme tilbake til når konkurransen lyses ut denne våren.

SPØRSMÅL NR. 1244**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 13. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva gjør regjeringen for å følge opp Stortingets vedtak om å utrede endring i spesialistforskriften § 18 første ledd for å åpne for at leger som har gjennomført praktisk tjeneste i et annet EU-/EØS-land, etter søknad og konkret vurdering

av læringsmål kan få godkjent hele eller deler av den praktiske tjenesten som LIS1-tjeneste, samtidig som LIS1-ordningen sikres og opprettholdes?

BEGRUNNELSE:

Innføringen av ny spesialistutdanning 1. mars 2019 gjorde at studenter må ta praksistjeneste i utdanningslandet for å få autorisasjon og deretter LIS1 i Norge. For studenter som studerer i for eksempel Danmark, betyr dette at de må fullføre klinisk basisutdanning (KBU) i Danmark før de kan søke autorisasjon og LIS1 plass i Norge. KBU og LIS1 er i stor grad sammenfallende.

Det er ikke nok kapasitet på norske utdanningsinstitusjoner til å utdanne alle de legene vi trenger i Norge, noe som gjør at vi er avhengige av at studenter drar til utlandet for å studere medisin. Da er det svært uheldig at studenter som drar til utlandet og tilegner seg ettertraktet kompetanse må gjennomføre såkalt 'dobbel turnus.' All den tid det er mangel på LIS1 plasser og det er et stort behov for medisinsk kompetanse, er det uheldig at studenter må ta dobbel turnus for å få godkjent utdanningen sin i Norge. Det vil være svært gunstig at veien inn i arbeid i Norge er så sømløs som mulig for medisinstudentene utdannet i EØS.

På bakgrunn av dette fattet Stortinget følgende vedtak i 2022:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig utrede å endre spesialistforskriften § 18 første ledd for å åpne for at leger som har gjennomført praktisk tjeneste i et annet EU-/EØS-land, etter søknad og konkret vurdering av læringsmål kan få godkjent hele eller deler av den praktiske tjenesten som LIS1-tjeneste, samtidig som LIS1-ordningen sikres og opprettholdes. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget på egnet måte innen utgangen av 2022.»

Utgangen av 2022 har passert, men regjeringen har ikke kommet tilbake til Stortinget på "en egnet" måte.

SPØRSMÅL NR. 1245

Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 15. februar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Vil statsråden vurdere å be UU-tilsynet utvikle en leverandørportal for tredjepartsleverandører, slik at disse selv kan utarbeide tilgjengelighetserklæringer for sine tjenester direkte til tilsynet, og dermed unngå dobbeltarbeid?

BEGRUNNELSE:

Fra 1. februar 2023 gjelder krav om universell utforming av digitale flater og dokumenter. Noe som gjør dette ar-

Svar:

I spørsmålet vises det til følgende vedtak i Stortinget; Vedtak nr. 561, 24. mai 2022:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig utrede å endre spesialistforskriften § 18 første ledd for å åpne for at leger som har gjennomført praktisk tjeneste i et annet EU-/EØS-land, etter søknad og konkret vurdering av læringsmål kan få godkjent hele eller deler av den praktiske tjenesten som LIS1-tjeneste, samtidig som LIS1-ordningen sikres og opprettholdes. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget på egnet måte innen utgangen av 2022.»

I min tilbakemelding til Stortinget i statsbudsjettet for 2023 (Prp. nr. 1 S 2022 – 2023) står følgende om dette anmodningsvedtaket:

«Helse- og omsorgsdepartementet vil utrede saken helhetlig og i henhold til Stortingets vedtak. Som grunnlag inngår rapporter og annet materiale som Helsedirektoratet har utarbeidet om den første delen av legenes spesialistutdanning (LIS1). I tillegg vil ulike regelverk være relevante, herunder spesialistforskriften, EØS-regelverket og regelverk om krav til kompetanse for leger som arbeider i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Saken vil bli utredet i lys av behovet for leger, særlig i distriktene. Helse- og omsorgsdepartementet vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

I Innst. 11 S (2022 – 2023) står det at komiteen legger til grunn at arbeidet med å følge opp vedtak som ikke er avsluttet vil bli videreført.

I tråd med dette arbeides det med saken i departementet, og jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte i løpet av året.

beidet utfordrende er at kommunen også er ansvarlig for å lage tilgjengelighetserklæring for tredjepartstjenester. Dette er svært tidkrevende arbeid. Mange leverandører leverer mer eller mindre ferdig utfylte WCAG-erklæringer som er kompatible med det UU-tilsynet etterlyser i sitt skjema for tilgjengelighetserklæring, men det skal likefullt fylles ut skjema for dette i den enkelte kommune og fylkeskommune.

Tredjepartsleverandører har per nå ikke tilgang til UU-tilsynets skjemaløsning og kan derfor ikke fylle ut

skjema. En hensiktsmessig løsning for å spare kommuner, fylkeskommuner og andre offentlige virksomheter for arbeid knyttet til dette kunne vært om UU-tilsynet utviklet en egen leverandørportal eller annen skjemaløsning for tredjepartsleverandører, slik at de selv kan utarbeide tilgjengelighetserklæring for sine tjenester. Det burde være enkelt siden tilgjengelighetserklæringer handler om funksjonalitet, og i seg selv ikke stiller andre krav enn å dokumentere hvilke WCAG-krav nettsider eller andre digitale flater oppfyller. Kommunene er uansett ansvarlige for å sikre at innholdet som er produsert på tredjepartsplattformer er i henhold til de nye kravene, og bør derfor ha muligheten til å legge til eventuelle tilleggsopplysninger for sin kommune.

Svar:

Eg er oppteken av at alle skal kunne delta digitalt på like vilkår, også uavhengig av funksjonsevne. Krava i forskrift om universell utforming av IKT-løysingar er eit viktig verkmiddel for å sikre digital inkludering. Dette er spesielt viktig for offentleg sektor, som i aukande grad tilbyr sine tenester digitalt. Derfor er det eit steg i positiv retning at den nye forskrifta stiller auka krav til offentleg sektors digitale løysingar. Tilgjengelegheitserklæringa er eitt av desse nye forskriftskrava.

Gjennom tilgjengelegheitserklæringane skal offentlege verksemdar sjølv opplyse om dei oppfyller forskriftskrava, og i kva grad. Gjennom tilbakemeldingsfunksjonen kan innbyggjaren be om tilgang til innhaldet som ikkje oppfyller krava, og ei lenkje som forklarar korleis dette kan klagast på. Slik sett har det no vorte meir åpent om kva som er universelt uforma og kva som ikkje

er det. Samstundes blir det enklare for innbyggjaren å hevda rettane sine gjennom klageinstituttet.

Gjennom prosjektet «eit digitalt datadrive tilsyn», har tilsynet for universell utforming av IKT (UU-tilsynet) over tre år jobba med å digitalisera arbeidsprosessane sine. Dette har effektivisert tilsynet si eiga saksavvikling, forenkla befolkningas informasjonstilgang, og samstundes effektivisert arbeidet for verksemdene som er underlagt forskriftskrava. Som ledd i dette arbeidet vart det bestemt at tilsynet skulle etablere ei standardisert digital løysing for tilgjengelegheitserklæringar. Dette har spart offentlege verksemdar for mykje arbeid, ved at dei slepp å utarbeida sine eigne løysingar for slike erklæringar. Etersom løysinga er sentralisert kan tilsynet automatisera kontrollen med erklæringane og høste viktig statistikk som grunnlag for tilsyn.

Eg er kjent med at verksemdar i varierende grad brukar underleverandørar for dei digitale løysingane sine, og at det reint praktisk kan vera ressurskrevjande for verksemdene å vurdere om, og i kva grad, underleverandøren overheld forskriftskrava. Det er viktig at det er så lett som mogleg for verksemdene å oppfylla offentlege pålegg. Samstundes er systemet med tilgjengelegheitserklæringar bygd på at det er pliktsubjekta, altså offentlege verksemdar, som fyller ut erklæringane og publiserer desse på nett-løysingane sine. Eit system der leverandørar også har direkte tilgang til å fylla ut tilgjengelegheitserklæringar for løysingane sine, må greiast ut nærare med omsyn til kva som teknisk, juridisk og organisatorisk er mogleg å gjennomføra. Eg vil ta opp saken med tilsynet med sikte på å avklare dette nærare.

SPØRSMÅL NR. 1246

Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 13. februar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Bergvarmepumper og solcelleanlegg på bolig har noenlunde lik investeringskostnad.

Kan statsråden redegjøre for om økningen i antall tiltak når det gjelder solcelleanlegg (260 prosent opp), og nedgangen i antall tiltak for bergvarmepumper (16 prosent ned), har sammenheng med at solceller i 2022 fikk økte tilskuddssatser?

BEGRUNNELSE:

Bergvarmepumper har typisk en investeringskostnad på rundt 250 000 kroner. Støtten fra Enova til dette tiltaket er på 10 000 kroner. Et solcelleanlegg har typisk omtrent like høy investeringskostnad som en bergvarmepumpe. For solceller økte Enova støttesatsene den 1. februar 2022 fra 27 500 kroner til 47 500 kroner.

Det kan dermed fremstå som at den økte støttesatsen er nært forbundet med den store økningen i antall tiltak. Men korrelasjon medfører som kjent ikke kausalitet. Jeg lurer derfor på hva statsrådets vurdering er om hvor viktig støtteøkningen har vært.

Svar:

Enova økte støtten til solceller i 2022, fra maksimalt 27 500 til maksimalt 47 500 kroner.

Enova støtter i dag væske-vann-varmepumper (berg-varmepumper) med inntil 10 000 kroner. I tillegg gir En-

ova inntil 15 000 kroner i bonus ved installasjon av både væske-til-vann varmepumpe, akkumulatortank og vannbåren varme. Totalt kan man få inntil 40 000 kroner i støtte.

Det er vanskelig å si noe sikkert om sammenhengen mellom antall tiltak og støttesats, fordi det er mye annet som spiller inn på etterspørselen. Dette gjelder spesielt høy strømpris og betydelig interesse for mange typer energitiltak. Det er dermed vanskelig å si med sikkerhet hvor stor del av effekten som skyldes støtten og ev. samspill mellom støtteordninger.

SPØRSMÅL NR. 1247

Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold

Besvart 10. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvordan jobbes det med å bedre situasjonen for barn som fødes i Norge, men opplever vansker med ID-tvil knyttet til sine foreldre?

BEGRUNNELSE:

Rapporter fra Redd Barna og Norske Folkehjelp viser at både barn og voksne som lever med begrenset oppholdstillatelse har vansker med å bli integrert i samfunnet. Uten BankID eller annen dokumentasjon oppstår det mange begrensninger i skole, arbeid og fritid som ekskluderer barn fra et felleskap. Barn som er født på et norsk sykehus, og hvor det ikke er noen reell tvil om hvem de er, bør ikke oppleve disse vanskene. Statsråden har vist forståelse for dette, og signalisert forbedringer så det er derfor av interesse å vite status på dette arbeidet.

Svar:

Jeg viser til det svaret jeg ga i brev 27. januar i år på spørsmål nr. 1115 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik.

Jeg viste her bl.a. til at alle som gis oppholdstillatelse, får utstedt et Schengen-standardisert oppholdskort. Jeg viste videre til at departementet i fjor hadde ute på høring et forslag om å tilby nasjonalt ID-kort til utlendinger, og at høringsinstansene ble bedt om å uttale seg om hvorvidt oppholdskortet eventuelt bør oppgraderes til et fullverdig legitimasjonsdokument på linje med nasjonalt ID-kort.

Departementet arbeider nå med oppfølgingen av denne høringen.

For det tilfellet at noen som har fått en begrenset tillatelse på grunn av tvil om identiteten, har et ekstraordinært behov for reisedokument fra norske myndigheter, er dette noe som eventuelt må vurderes konkret av Utlendingsdirektoratet etter særskilte unntaksbestemmelser i utlendingsloven § 64 annet ledd og utlendingsforskriften § 12-5 fjerde ledd.

SPØRSMÅL NR. 1248**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson****Besvart 9. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Vil statsråden ta initiativ til at det gjeninnføres et forsørgingstillegg til alderspensjon?

BEGRUNNELSE:

Klassekampen skriver 16. januar om en familie der faren har mistet forsørgingstillegget til alderspensjon i Folketrygden fra nyttår. De tre har kun 10 000 kroner i inntekt etter husleie som skal dekke forbruksutgifter som strøm, mat, transport, klær, telefon og helseutgifter.

Forsørgingstillegget ble vedtatt utfaset i Lovvedtak 40 (2020-2021). Arbeiderpartiet og Senterpartiet stemte mot lovendringene.

Svar:

Regelverket med forsørgingstillegg ble innført samtidig med folketrygden i 1967. Dette var en tid der det var vanlig at kvinner var hjemmeværende og ble forsørget av mannen. Slik er ikke dagens familiesituasjon. I dag er hovedregelen at husholdninger med to voksne også har to yrkesaktive. Både barne- og ektefellestillegg er ordninger som kan gjøre det lettere for husholdningen å velge at kvinnen skal være hjemmeværende, og dermed stå helt utenfor arbeidslivet, eller kun ha lav yrkesdeltakelse. De fleste kvinnene som forsørges er i arbeidsfør alder. Det å stå utenfor arbeidslivet har flere uheldige konsekvenser for den enkelte. De fleste vil komme bedre ut ved å forsørge seg selv gjennom lønnet arbeid, og dermed også tjene opp til egen pensjon, framfor å bli forsørget. Særlig gjelder dette de som omfattes av nye opptjeningsregler i pensjonssystemet.

Omtrent tre av fire av de forsørgede kvinnene har ikke full trygdetid, og har flyttet til Norge på et tidspunkt i livet. For mange av disse kvinnene vil det å ta del i arbeidslivet både kunne ha en økonomisk verdi og en sosial verdi. Uten forsørgingstillegg kan det tenkes at flere familier ser behovet for at også kvinnen i større grad deltar i arbeidslivet. Regjeringen mener at ektefellestillegget bidrar til å svekke arbeidsinsentivene for kvinner som er tjent med å ta del i arbeidslivet.

Under behandling av saken i Stortinget, fremmet partiene i nåværende regjering forslag om at dagens regler for barnetillegg skulle videreføres i ny alderspensjon fra folketrygden. Regjeringen anerkjenner imidlertid at denne ordningen har noen uheldige egenskaper. Barnetillegget er behovsprøvd og inntektsprøves mot både mottakers og

barnets inntekt. Det kan oppleves som urettferdig at familien får redusert barnetillegg som følge av at en ungdom har inntekt fra en kvelds- eller sommerjobb. For barn som bor sammen med begge foreldrene, inntektsprøves tillegget mot begge foreldrenes inntekt. Det at avkortningen av barnetillegget blir høyere jo høyere inntekt barnets mor har, kan bidra til at noen familier velger at barnets mor skal være helt eller delvis hjemmeværende. Ordningen med barnetillegg til alderspensjon kan som følge av dette være en medvirkende faktor til at kvinnen står helt eller delvis utenfor lønnet arbeid.

Regjeringen mener det er viktig at familier ser seg tjent med at også kvinner deltar i arbeidslivet. For å oppnå det, bør også alderspensjonssystemet i størst mulig grad være individbasert, og ikke knyttet til forsørgeransvar. Regjeringen har ikke planer om å foreslå at forsørgingstillegget skal gjeninnføres, og vil heller prioritere andre ytelser. I vurdering har regjeringen lagt vekt på at familier som mister forsørgingstillegget, og som har for lav samlet inntekt til å dekke nødvendige utgifter, ofte vil være berettiget andre eksisterende ytelser. Personer som av ulike årsaker ikke kan forsørge seg selv gjennom arbeid eller egen alderspensjon, vil kunne være berettiget ytelser som for eksempel dagpenger eller uføretrygd. De fleste personer over 67 år har rett til egen alderspensjon. Et mindretall av kvinnene som forsørges er over 67 år. Det at noen i denne aldersgruppen forsørges av ektefellen skyldes i hovedsak at kvinnene har for kort botid i Norge før 67 år til å ha rett til egen alderspensjon. Denne gruppen kan motta supplerende stønad for personer med kort botid i Norge. Barnetrygd er en ytelse som skal bidra til å dekke utgifter som følger med det å ha barn. Alle som har omsorg for barn under 18 år, vil kunne motta barnetrygd. I tilfeller der det er et reelt behov for bidrag til forsørgelse av barn, vil familien kunne motta eksisterende ytelser innrettet mot lavinntektsfamilier, som økonomisk sosialhjelp og bostøtte.

SPØRSMÅL NR. 1249**Innlevert 5. februar 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 10. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Mener statsråden at energikommisjonens anslag på 5 -10 TWh solkraft innen 2030 er realistisk og hva vil han da eventuelt gjøre for å realisere dette?

BEGRUNNELSE:

Energikommisjonen legger opp til mye ny kraftproduksjon og mener det er realistisk med 5-10 TWh solkraft innen 2030. Som statsråden er kjent med er det kort tid til 2030, men solkraft er gjerne blant de teknologiene som raskest kan etableres.

Kommisjonen skriver blant annet: Det er viktig at reguleringen tilpasses den raske utviklingen. Det innebærer at barrierer må fjernes. Dagens reguleringer er preget av terskelverdier og unntaksbestemmelser som kan skape suboptimale tilpasninger i markedet. Dagens regelverk er i hovedsak tilpasset sentralisert kraftproduksjon og bør endres for å innfase desentralisert kraftproduksjon.

Videre kommer det frem at det bør utformes en mer helhetlig politikk for solkraft, både for solkraft på bygg og bakkemontert solkraft.

For bygningsintegrert solkraft mener Energikommisjonen at: – Det må utarbeides en strategi for solkraft på bygg, som omtaler innpasning i kraftmarkedet, byggesaksbehandling, og krav i teknisk byggeforskrift til solkraft på nye og rehabiliterte bygg. Strategien ses i sammenheng med oppgradering av eksisterende bygg og må sikre smart integrering av solkraft i kraftsystemet for en rask og trygg innfasing og utbygging.

– Flertallet i Energikommisjonen mener at strategien må legge til rette for områdeløsninger og deling av lokalprodusert strøm og energilagring, der dette ikke påfører kraftnettet vesentlige ekstrakostnader som må dekkes av andre kunder over nettleien.

Svar:

Departementet mottok Energikommisjonens rapport 1. februar, og rapporten er nå sendt på høring. Samtidig er vi allerede i gang med flere tiltak for å øke lokal fornybar energiproduksjon. Departementet hadde nylig et forslag på høring som vil legge bedre til rette for lokal energiproduksjon i borettslag og næringslivseiendommer, og arbeider med sikte på å vedta nødvendige forskriftsendringer så snart som mulig.

Videre har regjeringen igangsatt et arbeid med å kartlegge regulatoriske barrierer som et steg i å legge til rette for mer etablering av lokal energiproduksjon.

Potensialet for å utnytte solenergi til kraftproduksjon er betydelig, også i Norge. Meteorologisk institutt og NVE gjennomfører nå en nasjonal kartlegging av solressursene i Norge. I dag utgjør solkraft en liten del av kraftproduksjonen i Norge, men veksten er rask. Tall fra Elhub viser at det var knyttet om lag 299 MW solkraft til nettet i Norge ved utgangen av 2022. Det tilsvarer en årlig kraftproduksjon på om lag 0,225 TWh. I løpet av 2022 ble det knyttet 149 MW solkraft til nettet, noe som tilsvarer en dobling av den totale installerte effekten i løpet av året.

Energikommisjonen slår fast i sin rapport at det er stor usikkerhet knyttet til hvor stort potensialet for utbygging av solkraft de neste ti årene er. Kommisjonen mener likevel det er realistisk med en utbygging i størrelsesorden 5-10 TWh innen 2030. NVE la i sin langsiktige kraftmarkedsanalyse fra 2021 til grunn 7 TWh mer solkraft i Norge i 2040. I lys av dagens situasjon i kraftmarkedet har det imidlertid skjedd betydelige endringer i forutsetningene som ligger til grunn for NVEs analyse.

Energikommisjonens rapport er nå på høring, og jeg ønsker ikke nå å gi noen vurderinger av kommisjonens anslag. Det viktigste uansett ambisjon vil være arbeidet med å fjerne barrierer og legge til rette for en effektiv behandling av prosjekter.

SPØRSMÅL NR. 1250**Innlevert 5. februar 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 10. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Om anslaget fra Energikommisjonen på 10 TWh vindkraft blir gjennomført, hvilke erfaringer på hvor stort arealbruk og bygging av veier og oppstillingsplasser må man beregne at en slik utbygging vil medføre?

BEGRUNNELSE:

Energikommisjonen er tydelig på at det er et stort behov for ny kraftproduksjon fremover. På tross av lange ledetider i konsesjonsbehandling for produksjon og nett, uavklarte rammebetingelser og folkelig motstand mot vindkraft på land, ser kommisjonen det som realistisk at vindkraftproduksjonen kan økes med 5-10 twh frem mot 2030.

Svar:

La meg innledningsvis få understreke at jeg nettopp har mottatt Energikommisjonens rapport, og at mitt departement nå gjennomgår denne grundig. Rapporten er også sendt på høring. Så langt har jeg derfor ingen synspunkter

på de forutsetninger og anbefalinger rapporten legger til grunn.

For å vurdere mulig arealbruk ved 10 TWh vindkraft, må det nødvendigvis tas en del forbehold og benyttes standardiserte verdier. NVE har gjennomgått arealbruken ved vindkraftverk basert på erfaringer med hva som er bygget ut. Detaljer om dette kan leses på NVEs hjemmeside [Arealbruk for vindkraftverk - NVE](#)

Med bakgrunn i NVEs beregninger kan det antas at 10 TWh vindkraft vil utgjøre samlede planområder på rundt 350 kvadratkilometer (km²). De faktiske direkte arealinngrepene i planområdet ved etablering av turbiner, oppstillingsplasser internveier mv, utgjør imidlertid bare 3-5 prosent av arealet i planområdet. Den faktiske direkte arealbruken av 10 TWh kan derfor anslås å utgjøre i størrelsesorden 12 m².

Energikommisjonen peker på nærvind som noe det bør satses på fremover. Når det gjelder arealbruk må det antas at nærvind i større grad benytter eksisterende infrastruktur og gir en relativt sett lavere arealbruk enn større vindkraftverk.

SPØRSMÅL NR. 1251**Innlevert 4. februar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 14. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden gi et detaljert kostnadsestimat for søknaden om PUD og PAD for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG, inkludert usikkerheseestimater og hvor mange prosent usikkerhet det er?

BEGRUNNELSE:

Grensen for stortingsbehandling er 15 milliarder. Søknaden regjeringen nå har mottatt for det som populært refereres til som elektrifisering av Melkøya innebærer et kostnadsestimat på 13,2 milliarder.

Teknisk Ukeblad skrev nylig (30. januar) om at kostnadene for Balder-prosjektet, som lå under datidens grense for stortingsbehandling, endte opp med å bli nesten det dobbelte.

Elektrifisering av Melkøya vil få enorme konsekvenser for hele Nord-Norge, med et årlig kraftforbruk på rundt 3 TWh og utbygging av infrastruktur som kan gi store arealkonflikter. Dette er i seg selv argumenter for at saken bør behandles av Stortinget. Det minste vi bør få innsikt i, er hva som er den sannsynlige kostanden elektrifiseringen innebærer i en tid med raskt stigende priser.

Svar:

Rettinghaverne i Snøhvitfeltet leverte 20. desember 2022 endret plan for utbygging og drift (PUD) og endret plan for anlegg og drift (PAD) for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG til Olje- og energidepartementet. Planene omfatter prosjektet Snøhvit Future som vil gi økt gassproduksjon fra Snøhvitfeltet og medføre omlegging av energiforsyningen på Hammerfest LNG til drift kun med kraft fra nettet.

Prosjektet vil øke akkumulert gassproduksjon med om lag 60 mrd. Sm³ salgsgass, forlenge levetiden til LNG-anlegget til 2040 og redusere CO₂-utslippene ved anlegget med 850 000 tonn per år.

Det er for alle utbyggingsprosjekter på investeringstidspunktet knyttet usikkerhet til hva de faktiske investeringene vil bli når prosjektet er gjennomført. Dette gjelder ikke bare i olje- og gassvirksomheten, men helt generelt.

Planleggingen av utbyggingsprosjekter i olje- og gassvirksomheten følger en trinnvis prosjektutviklingsprosess, basert på etablert industripraksis, hvor formålet er å identifisere den beste utbyggingsløsningen og etablere et godt beslutningsgrunnlag for å ta en eventu-

ell investeringsbeslutning. Trinnvis prosjektutvikling innebærer at det gjennom planleggingsfasen er flere milepæler hvor rettighetshaverne beslutter om prosjektet skal videreføres eller stanses. Gjennom denne prosjektutviklingsprosessen modner rettighetshaverne gradvis fram prosjektet og reduserer med det også usikkerheter. Dette legger grunnlaget for at prosjektet kan gjennomføres innenfor investeringsanslaget og til planlagt tid.

Rettighetshaverne i et utbyggingsprosjekt tar investeringsbeslutningen basert på et investeringsanslag. Investeringsanslaget som legges frem av rettighetshaverne i utbyggingsplanen utgjør forventet investering. Usikkerhetsspennet rundt forventningsverdien er på +/- 20 prosent. Det er dette investeringsanslaget som ligger til grunn for myndighetenes godkjenning av et utbyggingsprosjekt. Erfaringsmessig ender de fleste utbyggingsprosjektene på norsk sokkel innenfor usikkerhetsspennet når de er ferdigstilt.

Rettighetshaverne har i endret PUD/PAD for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG oppgitt at de forventede, samlede investeringer i prosjektet er 13,2 mrd. kroner med et usikkerhetsspenn på +/- 20 prosent.

SPØRSMÅL NR. 1252

Innlevert 5. februar 2023 av stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug

Besvart 13. februar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Sulafjellet huser i dag urørt natur, flere sårbare arter og turområder som i dag er godt brukt av allmennheten. Nå planlegges en gondolbane med store irreversible inngrep som vil ha negative effekter for arts mangfoldet, den urørte naturen og allmennhetens tilgang til denne naturen. Et vern av fjellet vil kunne sikre disse interessene for fremtiden og støtte opp under den globale naturavtalen som Norge nylig har forpliktet seg til.

Vil regjeringen ta initiativ til vern av Sulafjellet?

Svar:

Som det fremgår av Hurdalsplattformen, vil regjeringen sikre naturmangfold og sårbare økosystemer gjennom en kombinasjon av et godt nasjonalt regelverk og god og langsiktig lokal forvaltning. Gode forvaltertradisjoner gir ofte god ivaretagelse av naturen, men vern av natur er likevel nødvendig i enkelte tilfeller. Regjeringen er opptatt

av at verneprosessene foregår slik at lokaldemokratiet og grunneierne får økt innflytelse.

Regjeringen vil at tap av sårbar natur skal forebygges og repareres. Vi følger opp Naturmangfoldmeldingen som ble behandlet av Stortinget i 2016, og i den forbindelse pågår det ulike prosesser for vern av norsk natur. For det første en prosess med sikte på å sikre et representativt utvalg av variasjonsbredden i norsk natur gjennom supplerende vern av viktige naturområder i lavlandet. Dette er i hovedsak mindre områder, med svært høye naturverdier. I tillegg pågår det en prosess for vern av nye nasjonalparker og landskapsvernområder, som omfatter større områder som ligger i både fjellområder og andre områder. Begge prosesser håndteres nå av Miljødirektoratet og de aktuelle statsforvalterne.

Lokale og regionale ønsker om vern av enkeltområder bør i første omgang spilles inn til statsforvalter i det aktuelle fylket, for vurdering i de ovennevnte verneprosessene. I dialog med statsforvalter kan man få avklart om

dette aktuelle området har vært vurdert tidligere, om det har naturkvaliteter nok til å kunne bli foreslått som verneområde og om det er grunnlag for å ev. gå videre med en verneplanprosess.

Jeg vil understreke at vurdering av områder for vern etter naturmangfoldloven er basert på områdets naturfaglige kvaliteter. I områder som ikke er vernet vil spørsmål om avveining mellom naturmangfoldinteresser og utbyggingsinteresser avklares gjennom plan- og bygningsloven og sektorlovene, og de plan- og konsesjonsprosessene disse lovene legger opp til. Naturhensyn og andre miljøhensyn ivaretas også gjennom disse prosessene, både av kommunene og sektormyndighetene. Kommunene forventes

å ta vare på viktige miljøverdier, og dette er beskrevet nærmere i de nasjonale forventningene til kommunal og regional planlegging. Videre kan statsforvalter fremme innsigelse til planer som berører nasjonale og vesentlig regionale miljøinteresser.

Prosessene som er satt i gang for å opprette nye nasjonalparker og landskapsvernområder legger opp til omfattende involvering av lokaldemokratiet og bruker- og grunneierinteressene. Tilrådninger om nye nasjonalparker og landskapsvernområder vil etter hvert bli oversendt meg fra Miljødirektoratet, og jeg vil ta stilling til disse når de kommer. Jeg finner det derfor ikke riktig å ta stilling til vern av Sulafjellet nå.

SPØRSMÅL NR. 1253

Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 16. februar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

I sørlandske medier det siste året har det vært mange historier om utfordringer fra barnevernet i Agder. Flere av sakene har omhandlet mangelfulle tilbud til barnevernsbarn, grov vold, knivstikking, narkotikasalg, brannstifting og mer. Antallet barnevernsinstitusjoner er uforholdsmessig høy i Agder, med over 22 % av barnevernplassene i landet, målt mot Agders under 5,6 % av befolkningen.

Forstår regjeringen utfordringene, og vil regjeringen ta grep for å få antallet barnevernsplasser i Agder ned til et håndterlig nivå?

BEGRUNNELSE:

I Agder er det 14 barnevernsinstitusjoner med til sammen 50 avdelinger. I Norge er det kun Oslo og Viken som har flere barnevernsavdelinger enn Agder.

Til sammenligning har Vestfold og Telemark, med over 100 000 flere innbyggere enn Agder, kun 29 barnevernsavdelinger.

Målt mot befolkningstallet har Agder fire ganger så mange plasser som befolkningstallet skulle tilsi, og i tillegg er uforholdsmessig mange av de mest utfordrende brukerne også lagt til Agder.

I 2022 rykket politiet nærmest daglig ut for å bistå barnevernet i Agder. Antall utrykninger i denne kategorien har mer enn doblet seg siden 2015.

Hendelser tilknyttet barnevernsavdelinger i Agder skaper en stor arbeidsbelastning for politiet.

Politiet i Agder la 31.1.23 fram sine vurderinger av de mest alvorlige truslene som politiet på Agder jobber med, hvor forhold rundt barnevern og institusjoner ble trukket fram som en utfordring.

Ungdommene omtales som en særlig sårbar gruppe – samtidig som flere av ungdommene er gjengangere hos politiet.

I trusselrapporten fra politiet leser vi om barnevernsungdommene:

«Enkelte av dem er sentrale aktører i kriminelle ungdomsmiljøer.»

Politiet er selv svært bekymret over utviklingen.

Ungdom på institusjoner omtales som pådrivere bak voldskriminalitet og omsetning av narkotika, hvorav politiet uttaler følgende til Agderposten: Det bekymrer oss veldig. Vi ser skjebnen bak mange av barna vi håndterer, og derfor bekymrer dette oss ekstra. Ikke bare ser vi en negativ utvikling hos dem, men ser også at det øker mye i omfang - Bård Austad, politiinspektør i Agder politiet.

Informasjonsflyten mellom de forskjellige aktørene er også kritikkverdig, noe som gjør jobben til politiet enda mer vanskelig, og utfordrende og potensielt voldsparate ungdommer kan dermed flyttes til Agder, uten at politiet informeres.

Ikke bare politiet er utelatt fra informasjonsflyten, men både kommunene og byene etterlyser mer informasjon.

– Dette kan vært potensielt farlige ungdommer som oppholder seg i vårt distrikt, uten at vi vet det, sa Johanne Benitez Nilsen, kriminalitetsforebyggende koordinator i Kristiansand til Fædrelandsvennen.

<https://www.agderposten.no/nyheter/i/APpgan/merenn-dobling-i-utrykninger-til-barnevern>

Svar:

Eg er kjend med at det har vore ein krevjande situasjon i Agder den siste tida, der både barnevernsinstitusjonar og politiet har hatt utfordringar med einskilde ungdommar. Eg ser at den relativt store konsentrasjonen av barnevernsinstitusjonar i Agder er uheldig. Eg vil i mitt vidare arbeid leggje ein annan politikk til grunn, slik at barn får større nærleik til barneverninstitusjon og at ein tek omsyn til den geografiske spreinga i tilboda.

Bufdir har auka merksemnda på utfordringane med høg konsentrasjon av institusjonsplassar i Agder, og vil ha dialog med regionane om denne problemstillinga. På bakgrunn av utfordringsbiletet knytta til ungdomskriminalitet og uforutsette hendingar, har barnevernet og politiet intensivert sitt samarbeid. Nasjonal retningslinje for samhandling mellom politi og barnevern gir konkrete rammer for mellom anna informasjonsflyten mellom barnevern og politiet. Samarbeidet vil òg bli prioritert i 2023, og består mellom anna av jamleg dialog i samband med uønska hendingar. Barnevernet har òg tett kontakt med involverte kommunar og andre relevante aktørar, som statsforvaltaren og spesialisthelsetenesta, om korleis utfordringane best bør møtast.

Alle barnevernsinstitusjonar må vere godkjente for å kunne ta i mot barn, enten dei er statlege, kommersielle eller ideelle. Det er Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) som etter barnevernslova har ansvaret for å godkjenne barnevernsinstitusjonar. Oslo kommune har tilsvarende ansvar for institusjonar i Oslo. Barnevernsinstitusjonen kan godkjennast dersom den oppfyller krava i barnevernslova og forskrifter til lova. I tillegg er det mellom anna stilt krav om at institusjonen må kunne gi barn forsvarleg omsorg og behandling, og at institusjonen elles blir driven på ein forsvarleg måte.

I forskrift til barnevernslova er det presisert at tett geografisk konsentrasjon kan inngå som eit moment i vurderinga av om institusjonen kan gi barn forsvarleg omsorg og behandling, jf. kvalitets- og godkjenningforskrifta § 3 tredje ledd. Det skal leggjast til rette for at barn i barnevernsinstitusjonar skal leve så normalt som mogleg, med positive nettverk og gode tilbod frå andre tenester. Dersom den geografiske konsentrasjon av institusjonar blir for høg, kan dette skape eit nærmiljø som både gir risiko for negativ læring og som kan gjere det vanskeleg å skape gode nettverk. Den einskilde institusjonens arbeid for å redusere og handtere risiko må inngå i vurderinga. Dette betyr at det er ein moglegheit i kvalitets- og godkjennings-

forskrifta som opnar for å trekke inn geografisk konsentrasjon av institusjonar i vurderinga av om institusjonen oppfyller vilkåra for godkjenning. Eg vil be direktoratet om å ha spesiell merksemd på dette når det gjeld eventuelle nye søknader om godkjenningar i Agderfylka.

Som følge av Bufetat si bistandsplikt må dei sørge for å tilby kommunen ein institusjonsplass dersom kommunen ber om det. Bufetat skal i slike tilfelle tilby ein plass tilpassa det einskilde barnet sitt behov. Bufetats eining for inntak av barn til dei einskilde institusjonane skal gjere konkrete vurderingar for det einskilde barn ved val av tiltak, dette gjeld mellom anna gruppesamansetning i avdelinga/institusjonen. Dersom eining for inntak er kjend med at det er andre ungdommar i området som vil ha ei negativ påverknad på ungdommen, vil dette bli vektlagt i val av tiltak.

I Agder er det relativt mange institusjonsavdelingar, men få av desse er statlege. Mange av dei er kommersielle. Regjeringa har som mål å fase ut kommersielle leverandørar i barnevernet. Det er samtidig eit mål at dei statlege institusjonane i større grad enn i dag kan ta imot barna med dei største utfordringane. Regjeringa skal også gjennomføre ein kvalitetsreform i Barnevernet. I dette arbeidet vil barns nærleik til institusjonstilbodet og geografisk fordeling av institusjonstilboda vere viktig.

SPØRSMÅL NR. 1254**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 15. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Mener statsråden at alle applikasjoner som ikke er særskilt omtalt ved navn i Nasjonal sikkerhetsmyndighets 13 råd for mobilbruk ikke omfattes av rådene, og at enhver bruk av disse dermed er i henhold til rådene?

BEGRUNNELSE:

Det vises til statsrådets besvarelse av mitt skriftlige spørsmål nr. 1132, samt til hennes uttalelser til TV2 den 01.02.23 om bruk av den kinesiske applikasjonen TikTok på tjenestetelefonen. Fra besvarelsen av spørsmål nr. 1132 hitsettes:

«Før jeg tok appen i bruk vurderte jeg hvordan jeg kunne bruke TikTok på en sikker måte. Jeg sjekket om det forelå noen råd eller retningslinjer som rettet seg spesifikt mot denne appen, noe det så langt jeg kjenner til ikke gjorde og fortsatt ikke gjør.»

Fra statsrådets uttalelser til TV2 hitsettes:

«Det ble da klart at det ikke forelå noen råd som er spesifikt rettet mot TikTok. Det er ikke noen råd om at man ikke bør laste ned akkurat den appen, sier Mehl.

Noe slikt råd mot TikTok foreligger fortsatt ikke, ifølge Mehl. Men Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) har gitt et sett med generelle råd om mobilbruk i tjeneste.»

Slik spørsmålsstiller forstår statsrådets uttalelser tolker hun NSMs råd for mobilbruk dithen at bruk av alle applikasjoner som ikke er særskilt omtalt ved navn i rådene, ikke reguleres av rådene og at enhver bruk av disse dermed er i henhold til rådene. Nasjonal sikkerhetsmyndighets

13 råd for mobilbruk er generelt utformet og ingen applikasjoner blir spesifikt nevnt ved navn. Med den tolkningen av NSMs råd for mobilbruk som statsråden tilsynelatende legger til grunn, vil dermed enhver bruk av alle applikasjoner være i tråd med NSMs råd.

Spørsmålsstiller har en ganske annen oppfatning enn dette av hvordan NSMs råd for mobilbruk skal forstås og ikke minst anvendes i praksis. På bakgrunn av bekymringen over statsrådets forståelse og implementering av NSMs råd for mobilbruk, stilte jeg den 17.11.22 og den 14.12.22 spørsmål ved hennes forståelse av NSMs råd nr. 12 (spørsmål nr. 433 og nr. 728) og NSMs råd nr. 13 (spørsmål nr. 729). Statsråden svarte ikke på det hun ble spurt om men henviste til besvarelsen av tidligere spørsmål, hvor hun hevdet at hun forholdt seg til gjeldende råd og retningslinjer for mobilbruk i tjenesten. Det bes om at statsråden nå klargjør hvordan hun har forstått og anvendt NSMs 13 råd for mobilbruk.

Svar:

Jeg viser til tidligere svar i spørretimen på stortinget 8. februar 2023 NSM har gitt generelle råd, som omfatter alle applikasjoner. Rådene innebærer at hver forvalter og bruker av slike må gjøre vurderinger på bakgrunn av disse. Det er gjennomgående viktig å ha høy sikkerhetsbevissthet rundt bruk av sosiale medier og andre apper, som blant annet innebærer et bevisst forhold til hvordan man bruker digitale enheter, hva man lagrer av informasjon og hvilke innstillinger man har på.

SPØRSMÅL NR. 1255**Innlevert 3. februar 2023 av stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt****Besvart 9. februar 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch****Spørsmål:**

I Hurdalsplattformen skriver Regjeringen at de gradvis vil fase ut de konkurransepolitiske virkemidlene fra PU-ord-

ningen. Dette frarådes på det sterkeste av både Konkurransetilsynet og Forbrukerrådet.

Vil næringsministeren som ansvarlig minister for konkurransesituasjonen i dagligvarebransjen bidra til å

skape ro om konkurransesituasjonen i meierimarkedet, og avlyse den varslede utfasingen av de konkurransepolitiske virkemidlene fra PU-ordningen for å opprettholde konkurransen i meierisektoren?

BEGRUNNELSE:

De konkurransefremmende virkemidlene som ble innført etter «Melkeforliket» i 2007 har utvilsomt ført til et større produktmangfold i butikkhyllene til glede for forbrukerne. Det er i tillegg gode grunner til å mene at anvendelsen av norsk melk hadde vært betydelig lavere uten denne konkurransen.

Meierimarkedet er et stort og viktig marked for norske forbrukere. Nesten 20 år med konkurransefremmende tiltak har ikke hatt tilstrekkelig effekt. Normalt er Konkurransetilsynet skeptisk til tilskuddsordninger, men i dette markedet er det et klart behov for tiltak som kan styrke konkurransen og konkurransedirektør Tina Søreide anbefaler derfor videreføring av alle de konkurransefremmende tiltakene.

Når det gjelder det generelle tilskuddet til Tines konkurrenter, foreslår tilsynet faktisk å øke summen.

– Høy markedskonsentrasjon, Tines sterke posisjon og høye etableringshindringer tilsier at konkurransen i meierimarkedene fremdeles er svak. For å beholde den konkurransen som er på ost og melk i Norge, bør dette generelle tilskuddet ikke bare beholdes, vi bør også vurdere å øke det.

Dette understøttes av Forbrukerrådet som i sitt høringssvar til Landbruksdirektoratets utredning av konkurransefremmende tiltak i prisutjevningsordningen for melk, skriver de følgende:

«Selv om det er blitt mer konkurranse i meierisektoren er den fremdeles svært konsentrert, med Tine som en dominerende aktør i de vesentlige varekategoriene. Det er derfor prement å fase ut konkurransefremmende tiltak.»

«Hva har så skjedd med prisene på smør der Tine er superdominerende og utfordrerne i liten grad har satsset? Hylleprisene på smør har steget med hele 142 prosent siden 2007. Det er naturligvis sammensatte årsaker til denne voldsomme prisøkningen. Det er imidlertid grunn til å tro at priskonkurransen hadde vært hardere hvis noen av utfordrerne hadde satsset på smør i volumsegmentene.»

«Landbruksdirektoratets rapport konkluderer at tiltaket fungerer etter hensikten. Hvis det er et ønske om å opprettholde konkurransen på innkjøp av råmelk, mener rapporten at tiltaket minst bør videreføres på dagens nivå.»

Svar:

Med bakgrunn i Hurdalsplattformen og at det siden 2007 er gjennomført evalueringer av de konkurransefremmende tiltakene hvert femte år, bad regjeringen Landbruksdirektoratet i samarbeid med Konkurransetilsynet om en evaluering i 2022.

Rapporten ble levert i desember og hadde høringsfrist den 27. januar. Det er kommet en rekke høringsinnspill til departementet, og jeg har også gjennomført høringssmøter med aktørene i prisutjevningsordningen for å lytte til deres innspill. I prosessen har Tine, faglagene i jordbruket, kommuner med Tine-anlegg, NNN i Tine og Norsk Landbruksamvirke spilt inn at de mener at de konkurransefremmende tiltak bør avvikles, subsidiært finansieres over statsbudsjettet. Begrunnelsen er at tilskuddene undergraver landbrukspolitiske målsettinger og svekker norsk melk sin konkurransekraft. Tines konkurrenter, aktørene i dagligvarehandelen, Konkurransetilsynet, Forbrukerrådet og aktører knyttet til de uavhengige selskapene (NNN-klubbene, produsentlagene, vertskommuner og enkeltpersoner), mener at de konkurransefremmende tiltakene er viktige for å sikre en skjør konkurranse og at tiltakene bør bestå eller styrkes.

Regjeringen har ikke gjort vedtak om å fjerne de konkurransefremmende tiltakene for meierisektoren. Regjeringens politikk bygger på Hurdalsplattformen, som sier at regjeringen vil bevare prisutjevningsordningen for melk, men gradvis fase ut de konkurransepolitiske virkemidlene fra ordningen.

Rapporten fra Landbruksdirektoratet vil, i tillegg til de ulike høringsinnspillene, være et viktig grunnlag for videre oppfølging av saken.

SPØRSMÅL NR. 1256**Innlevert 5. februar 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 13. februar 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe****Spørsmål:**

Kan statsråden informere om hvilke studentgoder (som studentrabatt på kollektivtrafikk, evt. tilknytning til samskipnad med tilhørende fordeler, osv.) som studenter mister når de går over i lærlingplass, og om det er slik at studenter ved fagskoler nyter færre goder (som evt. studentrabatt på kollektivtrafikk, mulighet for evt. tilknytning til samskipnad med tilhørende fordeler, osv.) enn studenter ved høyskoler og universiteter?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til VGs nylige sak om en lærling som har mistet studentrabatt ved kjøp av kollektivbilletter, samt den pågående politiske diskusjonen om å heve statusen på og attraktiviteten til fagskoler og yrkesrettede utdanninger.

Svar:

Elever i videregående skole har gratis skoleskyss og ordning med ungdomskort. De fleste elevene på yrkesfag får opplæring i bedrift de to siste årene i videregående opplæring. I den perioden er de lærlinger og inngår kontrakt som ansatt i bedriften – og får lønn etter gjeldende tariff. De faller dermed ikke inn under Samferdselsdepartementets regelverk om rabattordninger i kollektivtransporten.

De elevene og lærlingene som søker videre utdanning ved universiteter, høyskoler og fagskoler vil få studentstatus. De vil da få rabatt for kollektivtransport med fyl-

keskommunal tjenestekontrakt når de er under 30 år, iht. Samferdselsdepartementet. Eventuell jobb de velger å ha ved siden av studiene påvirker ikke dette så lenge de har utdanning som hovedbeskjeftigelse. Det vil ellers være variasjoner mellom fylkene med hensyn til hvorvidt deltidsstudenter gis rabatt, og i hvilken grad ordningen tilbys skoleelever eller studenter over 30 år, eller som befinner seg på andre steder enn studiestedet.

Studenter ved fagskoler, universiteter og høyskoler har samme studentstatus uavhengig av om de tar en akademisk eller yrkesfaglig høyere utdanning, og om de er i praksis som en del av utdanningen. En studentsamskipnad har til oppgave å ta seg av studenters velferdsbehov ved universiteter og høyskoler, og ved fagskoler tilknyttet studentsamskipnader. Hvilket tilbud den enkelte studentsamskipnad har avgjøres av styret i samskipnaden.

Alle institusjoner som omfattes av universitets- og høyskoleloven skal være tilknyttet en studentsamskipnad. Fagskoler som omfattes av fagskoleloven, har rett, men ikke plikt til å være tilknyttet en studentsamskipnad. Studenter ved institusjoner som er tilknyttet en studentsamskipnad, må betale semesteravgift for å ha tilgang på studentsamskipnadens tilbud. En studentsamskipnad kan bare i begrenset omfang tilby tjenester til andre enn studenter. Denne aktiviteten skal i så fall gå med overskudd og komme studentvelferden til gode, og holdes regnskapsmessig atskilt fra studentsamskipnadens øvrige virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 1257**Innlevert 6. februar 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle****Besvart 16. februar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Hvordan sørger regjeringen for at norsk næringsliv unngår flaskehals i innrapportering ved at allerede innrap-

porterte opplysninger til én offentlig virksomhet deles og gjenbrukes av andre offentlige virksomheter?

BEGRUNNELSE:

I Meldt. St. 27 (2015–2016) presenteres prinsippet om «kun én gang», at informasjon til forvaltningen kun leveres én gang. Å avvike fra dette skaper arbeid både i forvaltningen selv og blant bedriftene og innbyggerne som brukere av forvaltning. Derfor burde det være en viktig prioritering å forenkle innrapporteringen og automatisere datadelingen der det er mulig. Forekommer regulatoriske hindringer burde de også raskt avklares. Gevinstene ved forenklinger i innrapporteringen er spesiell verdifull for små- og mellomstore bedrifter.

Svar:

«Kun én gang» har vore ein sentral del av Noregs politikk for digitalisering av offentleg sektor sidan Meld. St. 27 (2015–2016) Digital agenda for Norge. Realiseringa av «kun én gang» er ei stor oppgåve for offentleg sektor som føreset juridiske, organisatoriske og teknologiske tiltak.

«Kun én gang» prinsippet stiller i tillegg store krav til dokumentasjon av kva opplysningane som innhentes faktisk betyr.

Samstundes med at vi over fleire år har jobba med å redusere rapporteringsbyrda ser vi at også EU set fokus på problemstillinga. Digitaliseringsdirektoratet har fått i oppdrag å planleggja implementeringa av EUs forordning Single Digital Gateway i Noreg. Å avgrensa ytterlegare administrative byrder for borgarar og verksemder som vil utøva rettane sine på den indre marknaden, er eitt av tre formål for forordninga. Gitt at Stortinget vedtek at forordninga skal gjennomførast i Noreg vil dette bidra til at norsk næringsliv unngår flaskehalsar i innrapportering ved at allereie rapporterte opplysningar til éi offentleg verksemd i eit land blir delte og blir gjenbrukte av offentleg verksemder i andre land.

Etter lov om Oppgåverregisteret, lov 6. juni 1997 nr 35, har Brønnsunnregistrene etablert ei oversikt over opplysningar som næringsdrivande plikter å rapportera til statlege styresmakter. Alle statlege verksemder skal melda nye eller endra rapporteringsplikter til Oppgåverregisteret. Statlege verksemder skal så langt det er mogleg samarbeide om å spørja næringsdrivande berre ein gong.

Sjølv om «kun én gang»-prinsippet og oppgåverregisterloven slår fast at offentlege verksemder skal gjenbruke frå kvarandre for å unngå denne byrda, viser ferske tal frå Oppgåverregisteret at rapporteringsbyrda likevel aukar frå 917 oppgåveplikter i 2021 til 940 oppgåveplikter i 2022, m.a. gjennom innføringa av nye regelverk som åpenhetsloven.

Regjeringa har derfor løpande fokus på at nye rapporteringsplikter møtest med forenklingar slik at den totale byrda på dei små og mellomstore bedriftene ikkje aukar. Regjeringa har som mål å redusera kostnadene

for næringslivet knytt til pålagde reglar og utfylling av offentlege skjema med 11 mrd. kroner innan 2025.

Det er satt i verk fleire tiltak for å nå målet og vil her kort orientere om nokre relevante satsningar:

- Digital Selskapsetablering, er eit forenklingstiltak som sørgjer for at heile prosessen med å etablere ei verksemd blir meir smidig og enklare. Opplysningar som blir gitt i fleire skjema og steig kan gjenbrukast.

- Brønnøysundregistra har vidare teke initiativ til å koordinere aktørar innan berekraftsområdet for at små og mellomstore verksemder ikkje opplever ei auka byrde i å dokumentere eiga berekraft og innhenta informasjon i eiga verdikjede – eit krav frå åpenhetsloven. Berekraftsrapportering for norsk næringsliv kan sjåast i samanheng med anna relevant rapportering for næringslivet, m.a. rekneskapsrapportering.

- Digitaliseringsrundskrivet er ei samanstilling av pålegg og tilrådingar om digitalisering i offentleg sektor. Rundskrivet gjeld for departementa, dei ordinære forvaltningsorgana til staten, forvaltningsorgan med særskilde fullmakter og forvaltningsbedrifter. Digitaliseringsrundskrivet stiller mellom anna krav om at:

- offentlege verksemder ikkje skal spørja brukarane på nytt om forhold dei allereie har oppgitt
- når data finst hos ei anna verksemd, skal data hentast derfrå, føreset at det ligg føre rettsleg grunnlag
- verksemda skal registrera datasett i ein felles datakatalog.

- Felles datakatalog vart lansert i 2017 som eit svar på ambisjonen om «kun én gang» og meir gjenbruk av offentlege data. Føresetnadene for å lykkast med ei nasjonal oversikt, er at verksemdene har oversikt i eiga verksemd over eigne data, har dokumentert kva dei betyr, og at dei er i stand til å utveksla denne informasjonen i tråd med gjeldande standardar. Kommunal sektor, som er ein viktig aktør for å oppnå målet om «kun-en-gang», har ikkje eit tilsvarende krav.

- Digitaliseringsdirektoratet har etablert «Nasjonalt ressurscenter for deling og bruk av data» som eit eige tilbud til offentlege og private verksemder. Ressurscenteret har fokus på juridiske og organisatoriske utfordringar, og skal bidra til ein effektiv og brukarorientert offentleg sektor som utnyttar potensialet i data og datadeling.

SPØRSMÅL NR. 1258**Innlevert 6. februar 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 13. februar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Den Danske Bank har vedtatt at de ikke vil gi “ny langsiktig finansiering eller refinansiering til oljeselskaper som akter å utvide olje- og gasstilbudet utover det som var vedtatt for utbygging innen 31. desember 2021.”

Deler næringsministeren bankens risikovurderinger og vil ministeren be DNB om å vurdere å gjøre det samme?

BEGRUNNELSE:

Det vises til DN den 29.01 hvor det går frem at Danske Bank ønsker å etterleve kravene fra Parisavtalen og at produksjonen av fossilt brennstoff da må ned for å bidra til dette. Banken mener at prosjekt som er vedtatt til og med 2021 bør være nok til å bidra til å håndtere energikrisen i Europa. Som de oppgir vil det ikke komme mer gass på norsk sokkel på kort sikt dersom de fortsetter å gi lån til olje og gass sektoren. Den Danske Bank mener det er viktigere å få frem andre energikilder og derigjennom bidra til å gjøre oss mindre avhengig av fossil energi. MDG støtter fullt ut Den Danske Banks vurderinger. Den norske stat er allerede sterkt eksponert mot olje og gasssektoren og det var en av begrunnelsene for å trekke oljefondet ut av olje og gassproduserende selskap. Staten har negativt flertall i DnB og banken bør utfordres på å følge i Danske Banks fotspor når det gjelder investeringer i selskap som skal investere i olje og gassvirksomhet på sokkelen.

Svar:

Jeg opplever at det er bred enighet om de grunnleggende rammene for statens eierutøvelse, jf. Meld. St. 6 (2022-2023). Her fremgår det blant annet at et sentralt prinsipp er at statens eierutøvelse skal legge til grunn selskapslovgivningens ansvars- og rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder, samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder. I tråd med dette er styret ansvarlig for å forvalte selskapet, mens daglig leder står for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet. Gjennom å stille tydelige forventninger til selskapene, ønsker staten å være en aktiv eier for å bidra til å nå statens mål som eier. Statens mål som eier i DNB er høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer. Forventningene stilles fra staten som eier til styrene i selskapene. Staten forventer blant annet at:

- Selskapet utarbeider og implementerer ambisjoner og tydelige mål og strategier.

- Selskapet inkluderer arbeidet med FNs bærekraftsmål i selskapets strategier og arbeider aktivt med å følge dette opp i daglig drift.

- Selskapets risikovurdering er en integrert del av selskapets strategier.

På klimaområdet forventer staten at:

- Selskapet identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til klima og integrerer dette i selskapets strategier.

- Selskapet setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp på kort og lang sikt i tråd med Parisavtalen, og rapporterer om måloppnåelse. Målene er vitenskapsbaserte der dette er tilgjengelig.

- Selskapet rapporterer på direkte og indirekte klimagassutslipp og klimarisiko, og benytter anerkjente standarder for rapportering på klimagassutslipp og klimarisiko.

Jeg er stolt over at Norge er det første landet i verden som forventer at selskaper med statlig eierandel skal ha vitenskapsbaserte klimamål.

Ifølge DNB skal selskapet være en pådriver for bærekraftig omstilling i norsk næringsliv, og de skal bruke sin posisjon og kompetanse til å aktivt hjelpe kundene i en mer bærekraftig retning gjennom rådgivning, finansiering og tydelige krav. DNB støtter Parisavtalen og FNs bærekraftsmål. DNB har et overordnet mål om å nå netto nullutslipp fra sine utlåns- og investeringsporteføljer samt egen drift innen 2050. DNB gir uttrykk for at selskapet vil primært bruke positiv påvirkning, men kan også velge å ikke finansiere eller investere i, enkelte selskaper eller næringer som ikke er i tråd med strategien. DNB har satt konkrete finansieringsmål for bærekraftige aktiviteter samt konkrete mål om å redusere utslippsintensiteten i porteføljen frem mot 2030. Når det gjelder olje og gass har DNB mål om å redusere CO₂ utslippsintensitet relatert til oppstrøms olje- og gassporteføljen med 25 prosent i perioden fra 2019-2023. DNB synes å følge utviklingen innenfor klimaområdet tett, og i tråd med utviklingen planlegger de å utarbeide og publisere en omstillingsplan løpet av 2023. Ifølge DNB vil planen ta utgangspunkt i selskapets eksisterende målsetninger og strategi, men vil tydeliggjøre hvilke steg DNB vil ta for å oppnå deres netto null ambisjon. I dette arbeidet vil de blant annet tilpasse målene slik at de blir vitenskapsbaserte og i tråd med Parisavtalen. Målene skal bidra til å redusere DNBs risiko i kredittporteføljen og drive kundene mot en bærekraftig

omstilling, samtidig som det bidrar til konsernets konkurransekraft i en mer bærekraftig økonomi. DNB gir uttrykk for at de er opptatt av å finne en god balanse i energidilemmaet – å avkarbonisere energisystemet samtidig som energisikkerheten og tilgangen på rimelig energi til en voksende verdensbefolkning ivaretas.

Som Norges største finanskonsern har DNB betydelig påvirkningskraft på den bærekraftige omstillingen i Norge og internasjonalt. Det er viktig at DNB bruker sin posis-

jon for å bidra til å akselerere den grønne omstillingen. DNBs utlånsportefølje speiler norsk økonomi, der olje- og gassnæringen fortsatt er en sentral del av næringsstrukturen. DNB gir uttrykk for at de har valgt en strategi der de ønsker å drive frem endringer innen bærekraft og grønn omstilling innenfra, heller enn å ekskludere selskaper. Staten som eier vil i eierdialogen med styret og ledelsen følge opp selskapets måloppnåelse og arbeid med statens forventninger på klimaområdet.

SPØRSMÅL NR. 1259

Innlevert 6. februar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 17. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

I avisa Varden 30.01.23, kommer det frem at beboere i kommunale omsorgsboliger, ikke får noen form for strømstøtte, fordi strømmåleren er for hele huset og ikke for den enkelte leiligheten. For de som bor her føles dette både urettferdig og urimelig. De kan heller ikke selv justere varmen i leilighetene, fordi dette blir fjernstyrt. Nå betaler beboerne a-konto beløp hver måned, og avregningen kommer kun en gang i året. Dette bekymrer flere av beboerne som frykter at man kan få en stor baksmell på strømmen. Frykten er at plutselig må de ut med over 10000 kroner ekstra på rappen eller kanskje enda mer.

Vil statsråden se på og rydde opp i regelverket, slik at også beboere som bor i kommunale omsorgsboliger med felles strømmåler i huset, skal kunne få strømstøtte for sine strømutfgifter, og ikke risikere å få en skyhøy ekstra-regning når etterregningen kommer?

Svar:

Jeg har forståelse for at beboere i kommunale omsorgsboliger, som ikke mottar strømstøtte, bekymrer seg for høye strømpriser.

Når det gjelder strømstøttsloven, viser jeg til at nettkunder med separat måler og som er registrert som husholdningskunde hos nettselskapet har rett til stønad. For forbruk i leiligheter med slike målere gis det strømstønad for forbruket bak målepunktet. Etter midlertidig forskrift om strømstønad er strømstøttsordningen for husholdninger utvidet til å gjelde eierseksjonssameier, borettslag, boligaksjeselskaper og ikke-seksjonerte boligsameier. Fellesmålt husholdningsforbruk i omsorgs-

boliger organisert på denne måten, er omfattet av strømstøttsordningen. Annet fellesmålt forbruk er ikke inkludert.

Begrepet omsorgsboliger omfatter ulike typer boliger som er tilrettelagt for mennesker med særskilt hjelpe- og/eller tjenestebehov. Etter hva jeg er kjent med kan omsorgsboliger være eid av kommunene, organisert som borettslag eller sameie med brukerne selv som eiere, eller på andre måter, eksempelvis gjennom stiftelser. Spørsmålet om rett til strømstønad vil kunne bero på hvordan de er organisert i det konkrete tilfellet. Når det gjelder hvordan disse omsorgsboligene er organisert, må spørsmål om dette rettes til kommunen.

Strømstøttsordningen administreres av nettselskapene, og er i stor grad basert på at disse kan benytte sine eksisterende kunderegistre. Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om rett til stønad, kan saken bringes inn for Reguleringsmyndigheten for energi (RME).

Regjeringen har gjentatte ganger justert og forsterket strømstøttsordningen for husholdninger, samt andre tiltak for å skjerme folk mot de høye strømprisene. Jeg viser blant annet til at regjeringen nylig har foreslått flere endringer i strømstøttsordningen for husholdninger for å gjøre ordningen mer forutsigbar og treffsikker.

I alle vurderinger av eventuelle justeringer i ordningen må omfanget av problemet som skal løses veies opp mot ressursbruk og eventuelle andre konsekvenser ved å foreta endringer.

SPØRSMÅL NR. 1260**Innlevert 6. februar 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 8. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsråden bekrefte at ansatte ved et asylmottak i oppholdslandet ikke kan regnes som omsorgspersoner for helsøsken under 18 år etter utlendingsforskriftens § 9-7 første ledd bokstav d, jf. utlendingsloven § 49, og i så fall er det grunn til å tro at utlendingsforvaltningen har feilpraktisert i søknader som omhandler familieinnvandring der denne gruppen er involvert?

BEGRUNNELSE:

Nylig kom det en rettskraftig dom fra Oslo Tingrett der retten slo fast at UNE har foretatt en uriktig tolkning og anvendelse av utlendingsforskriftens § 9-7 første ledd bokstav d, jf. utlendingsloven § 49. UNE har i nevnte tilfelle gitt avslag på en søknad om familiegjengeforening til Norge for en enslig, foreldreløs, mindreårig gutt med begrunnelse at gutten er under omsorgen til myndighetene i oppholdslandet da han bor på et mottak der. Slik retten ser det i det nevnte eksempelet, kan det ikke forstås slik at sitat; «de som jobber på asylmottak, et barnehjem e.l kan være omsorgspersoner i forskriftens forstand, alene i kraft av å være ansatt».

Svar:

Innledningsvis vil jeg bemerke at jeg som statsråd ikke kan gripe inn i eller påvirke utfallet av enkeltsaker som dette.

Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som behandler søknader om oppholdstillatelse etter utlendingsloven, og jeg har full tillit til de vurderingene som gjøres i den sammenheng.

Utlendingsloven kapittel 6 har regler om hvem som kan få familieinnvandringstillatelse, og det fremgår at slik tillatelse hovedsakelig gis til ektefelle/samboer, foreldre og barn. Av lovens § 49 følger det videre at det også kan gis tillatelse til andre familiemedlemmer, dersom sterke menneskelige hensyn tilsier det. Lovbestemmelsen er utdypet i utlendingsforskriften, der det fremgår at familieinnvandringstillatelse kan gis til et helsøsken under 18 år som er uten annen omsorgsperson i hjemlandet eller oppholdslandet.

I henhold til forarbeidene er forskriftsbestemmelsen ment å omfatte helsøsken under 18 år, som ikke har noen som tar seg av det i hjemlandet eller oppholdslandet. Det stilles ikke krav til hvem i hjemlandet eller oppholdslandet som kan anses som omsorgsperson; en omsorgsperson må ikke nødvendigvis være et familiemedlem. Dersom barnet blir tatt hånd om av en person utenfor familien, vil ikke vilkårene i forskriften være oppfylt. Det er med andre ord tale om en skjønnsmessig bestemmelse, der det er opp til UDI og UNE å avgjøre – etter en konkret vurdering – om et barn som er uten foreldre, heller ikke har annen omsorgsperson i hjemlandet eller oppholdslandet, og om familieinnvandringstillatelse skal gis.

SPØRSMÅL NR. 1261**Innlevert 6. februar 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 17. februar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Wall Street Journal hevder at Kina skal ha gitt militært utstyr til Russland som nå brukes i Ukraina. Dersom dette er riktig, så vil det bidra til å øke lidelsene til den ukrainske befolkningen.

Hva gjør regjeringen for å verifisere disse påstandene, og hvis påstandene stemmer, hva vil det ha å si for reg-

jeringens Kina-politikk, og vil regjeringen i så fall vurdere strengere restriksjoner for import av kinesiske varer til Norge?

Svar:

Jeg er enig i at land som aktivt støtter Russlands krigføring, bidrar til de tap og lidelser aggresjonskrigen medfører. Norge har, sammen med allierte og likesinnede land, fordømt land som har støttet Russlands krigshandlinger materielt.

Siden Russlands folkerettsstridige invasjon av Ukraina for ett år siden, har Kina unnlatt å ta klar avstand fra den russiske krigføringen. Kinesiske myndigheter sier de er nøytrale i konflikten, men har også ved flere anledninger uttrykt forståelse for Russlands posisjoner, og har holdt fast ved det strategiske partnerskapet med Russland.

Vi har notert oss med bekymring rapportene om at kinesiske selskaper skal ha eksportert utstyr og teknolo-

gi til Russland som kan brukes til både sivile og militære formål.

For Regjeringen har det vært avgjørende å kommunisere tydelig til kinesiske myndigheter at Kina må bruke sin innflytelse overfor Russland til å få en slutt på krigen. Dette budskapet har vi stått sammen med allierte og partnere om. Da jeg møtte den kinesiske utenriksministeren under FNs generalforsamling i september i fjor, understreket jeg behovet for å stå opp for FN-pakten og Ukrainas territoriale integritet. I den løpende dialogen vår med kinesiske myndigheter, blant annet gjennom vår ambassade i Beijing, har krigen i Ukraina vært et svært viktig tema. Vi vil fortsette å bruke de møteplassene vi har med kinesiske myndigheter til å ta opp bekymringer og fremme våre posisjoner om krigen i Ukraina.

SPØRSMÅL NR. 1262

Innlevert 6. februar 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen

Besvart 13. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Skal de regionale helseforetakene innrette sin drift basert på tildelte rammer fra vedtatt budsjett 2023, eller skal de allerede nå legge til grunn at de blir kompensert for økt prisvekst og dermed kan ha et høyere utgiftsnivå?

BEGRUNNELSE:

Revidert nasjonalbudsjett legges først frem 11. mai. Det vises til finansministerens pressemelding 03.02.23 om prisjustering av statsbudsjettet 2023, hvor det heter at "endringene vil bli innarbeidet på de budsjettpostene som vanligvis er gjenstand for prisomregning i budsjettet". Økt prisvekst vil innebære en strammere sykehusøkonomi og kutt i behandlingstilbud.

Svar:

Som ansvarlig statsråd for spesialisthelsetjenesten gir jeg oppdrag og stiller krav til de regionale helseforetakene gjennom oppdragsdokumentet og foretaksmøter. Dette skjer innenfor de økonomiske rammene som stilles til rådighet. Helse- og omsorgsdepartementet følger jevnlig opp status på oppdragene som er gitt. Dette vil også bli gjort gjennom 2023.

Utviklingen vi har sett den siste tiden gjør at jeg nå har funnet det riktig å varsle et behov for å justere rammebe-

tingelsene. Den sterke prisveksten ut over forutsetningene lagt til grunn i Prop 1 S, har påvirket den forutsigbarheten sykehusene tidligere har hatt når det gjelder å planlegge drift og investeringer. Den ekstraordinære prisveksten reduserer handlingsrommet i sykehusene.

Regjeringen er klar over at situasjonen nå er krevende for sykehusene. Regjeringen ønsker å legge til rette for at vi så raskt som mulig kommer tilbake til en mer normal utvikling slik at sykehusene kan ivareta en forsvarlig drift og samtidig gjennomføre planlagte og nødvendige investeringer. Jeg vil derfor avholde et foretaksmøte med de regionale helseforetakene 17. februar der jeg vil informere om at regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vil foreslå en varig bevilgningsøkning på 2,5 mrd. kroner. Dette vil sette sykehusene i bedre i stand til å følge opp styringsdokumentene for 2023, der prioriterte tiltak er psykisk helsevern og rask tilgang til helsetjenester. Det er også viktig at helseforetakene kan gjennomføre nødvendige investeringer i kompetanse, bygg, IKT og medisinsk utstyr.

Regjeringen vil i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett også fremme forslag for Stortinget om en pris- og lønnsjustering av budsjettet som veier opp for den ekstraordinære kostnadsveksten i 2023. Oppdaterte anslag vil også omfatte investeringsposter. Den ekstraordinære kompensasjonen er en teknisk endring for å unngå en utilsiktet innstramming i det budsjettet Stortinget vedtok

i desember 2022 og de prioriteringene som lå til grunn for vedtaket. Det legges til grunn at det planlagte aktivitetsnivået i helseforetakene i liten grad påvirkes av dette, men justeringen reduserer usikkerheten i budsjettet for 2023 i betydelig grad.

De økonomiske rammebetingelsene vil endres betydelig dersom Stortinget gir sin tilslutning til regjeringens forslag, slik dette er beskrevet over. Jeg vil be de regionale helseforetakene vurdere hvordan de på best mulig måte kan hensynta regjeringens varslede forslag i sin drift og planlegging.

SPØRSMÅL NR. 1263

Innlevert 6. februar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Svardal Bøe

Besvart 14. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva ble diskutert om en byvekstavtale for Tromsø i middagen mellom statsministeren og ordføreren i Tromsø kommune under Arctic Frontiers, og hvordan tolker statsministeren vedtaket som Stortinget har fattet om en byvekstavtale for Tromsø?

BEGRUNNELSE:

Det vises til denne saken i iTromsø: <https://www.itromso.no/nyheter/i/0QoPdJ/samferdselsministeren-ber-tromsoe-krype-til-korset-det-faar-disse-to-til-aa-rase>

I saken viser ordføreren i Tromsø kommune til en middag med statsministeren under Arctic Frontiers i Tromsø i januar. Det står følgende i saken:

«Han viser til sin middag med Støre under forrige ukes Arctic Frontiers, der han bekreftet at en byvekstavtale ville bli diskutert over en bedre middag, og forholder seg heller til sin dialog med statsministeren enn samferdselsministerens utsagn.

– For meg er det som Stortinget har sagt i denne saken tydelig. Det er en ordre fra Stortinget til regjeringen om å gjenoppta forhandlingene. Det sier Jonas (Gahr Støre red.anm.) at vi skal få til, og da gjør vi det, sier han».

I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og SV som ble vedtatt av Stortinget i desember står det at «Stortinget ber regjeringen gjenoppta forhandlingene om byvekstavtale med Tromsø med en statlig finansiering slik at bompengandelen er på nivå med andre inngåtte byveksttaler hensyntatt Tromsøs behov».

Det vises også til dette spørsmålet med svar fra samferdselsministeren: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=92651>

Svar:

Jeg var ikke til stede under middagen under Arctic Frontiers, og kan derfor ikke gå inn på de samtalene som fant sted. Jeg har fått opplyst at statsministeren under middagen lyttet til ordfører Wilhelmson sine synspunkter om en byvekstavtale for Tromsø.

Når det gjelder byvekstavtalen i Tromsø vil jeg nok en gang vise til mitt svar til representanten Erlend Svardal Bøe i november i fjor, jf. spørsmål nr. 343.

Jeg viser også til mitt svar på spørsmål nr.1208 til representanten Erlend Svardal Bøe. Det er for tidlig å si når forhandlingene vil bli startet opp igjen. Vi ønsker å få på plass en byvekstavtale for Tromsø, som fra statens side har vært prioritert som den første av de fem mindre byene til å få en slik avtale.

Når det gjelder spørsmålet om et eventuelt økt statlig økonomisk bidrag ut over det som er lagt til grunn i det fastsatte mandatet for forhandlingene, er dette noe som må vurderes i de ordinære budsjettprosessene. Dette, og dermed også oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak nr. 121 om byvekstavtale for Tromsø, er derfor noe jeg vil komme tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 1264**Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Mudassar Kapur****Besvart 10. februar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Mener statsråden at kommunene skal innrette driften etter vedtatt statsbudsjett, eller skal de allerede nå legge til grunn at de blir kompensert for økt prisvekst og dermed kan ha et høyere utgiftsnivå?

BEGRUNNELSE:

Fredag 3. februar varslet finansministeren at regjeringen jobber med en pris- og lønnsjustering av statsbudsjettet for 2023, som først vil legges fram 11. mai. Kommuneadministrasjoner arbeider samtidig med de første budsjettjusteringene i forbindelse med tertialrapportene. Det er viktig at kommunesektoren har forutsigbarhet og derfor har jeg følgende spørsmål.

Svar:

Kommunane må på vanleg måte sørge for at inntekter og utgifter i økonomiplan og årsbudsjett er realistiske. Kommunane må ut frå kunnskapen om tilhøva lokalt innarbeide inntekter og utgifter med det som mest sannsynleg kan påreknast. Regjeringa tek på alvor at det er ein spesiell situasjon med mellom anna sterk kostnadsvekst. Regjeringa valde derfor å varsle om lønns- og prisjustering av statsbudsjettet på eit tidleg tidspunkt slik at verksemdene kan planlegge budsjettåret på ein god måte. Som varsla vil kommunesektoren få kompensasjon for auka kostnadsvekst i 2023. Samstundes kan sektoren også i år få høgare skatteinntekter enn anslått i det opphavlege budsjettet. Regjeringa vil derfor gjere ei samla vurdering av økonomien til kommunesektoren i samband med revidert nasjonalbudsjett.

SPØRSMÅL NR. 1265**Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug****Besvart 13. februar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Regjeringen har varslet at det skal komme en naturplan som skal bidra til at Norge når sine internasjonale forpliktelser til naturavtalen som ble signert i Montreal desember 2022.

Hvilke elementer vil planen inneholde og hvilken dato kan vi forvente at denne planen vil komme?

BEGRUNNELSE:

Norge signerte den internasjonale naturavtalen i Montreal før jul. Her har Norge forpliktet seg til å bidra til de overordnede målene om å nå 30 prosent vern av natur til land og til havs innen 2030, og å restaurere minst 30 prosent ødelagt natur innen samme år.

På klima har vi statistikk over hvor mye vi slipper ut nasjonalt, i kommuner og fylker. Vi har lovfestede mål for hvor mye vi skal redusere utslippene på kort og lang sikt. Regjeringen har lagt frem en plan for å kutte utslippene,

og de skal rapportere til Stortinget årlig på klimaeffekt av statsbudsjettet og status for å nå klimamålene.

Alt dette mangler på natur, selv om naturkrisen er like alvorlig som klimakrisen. Vi har per i dag ingen detaljert oversikt over hvor mye natur som bygges ned, hva slags natur som bygges ned og til hvilke formål natur bygges ned. Vi ikke har noe arealregnskap. Vi har heller ingen plan for hvordan dette skal snus.

En naturplan må være et verktøy for å styre politiske vedtak for å nå naturmålene med konkrete tiltak for å iverksette handling som bidrar til å stoppe forringelsen av natur, nedbygging av areal og på sikt få naturpositivitet.

Naturkrisen er alvorlig, og i en tid der energikrisen skaper debatt om utbygging av mer kraft, er det mer presserende enn noensinne at vi evner å ha to tanker i hodet samtidig, og ikke prøver å løse en krise ved å forsterke en annen. En naturplan må komme på plass så fort som mulig: det haster med å implementere naturavtalen.

Svar:

Regjeringen har besluttet å legge frem Norges nasjonale handlingsplan for natur i form av en stortingsmelding. Dette vil forhåpentligvis bidra til bred forankring og være en styrke for den norske oppfølgingen av det globale rammeverket for natur. Det er gledelig å se at det er stort engasjement rundt dette arbeidet!

Det å utarbeide en stortingsmelding, som også vil være en handlingsplan, for natur innebærer at vi nå må gjøre et grundig arbeid. Vi må blant annet se på hva vi allerede gjør for naturen, hvordan dette bidrar til å nå de nye globale målene og om det er behov for å gjøre noe anner-

ledes. Videre ønsker vi å involvere bredt i arbeidet med stortingsmeldingen, slik det også legges opp til i det nye globale rammeverket. Med andre ord har startskuddet for den nye nasjonale handlingsplanen akkurat gått, og det er for tidlig å skulle si akkurat hvilke elementer den nasjonale handlingsplanen vil inneholde. Det følger av rammeverkets system for gjennomføring at hvert land skal legge frem sine reviderte handlingsplaner for natur innen neste partsmøte. Dette partsmøte skal finne sted i Tyrkia i andre halvdel av 2024. Regjeringen vil derfor jobbe for at den norske handlingsplanen legges frem i løpet av 2024.

SPØRSMÅL NR. 1266

Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 13. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Kan statsråden på en pedagogisk og oversiktlig måte gi en forklaring på hvilke krav som må være oppfylt for at en virksomhet som er bundet av tariffavtale med fagforening med innstillingsrett skal kunne inngå en avtale om innleie?

BEGRUNNELSE:

Det kommer tilbakemeldinger fra virksomheter som er bundet av tariffavtale med fagforening med innstillingsrett om at det ikke er så enkelt å få til avtale om innleie. Det stilles for eksempel krav om at den tillitsvalgte må representere minst halvparten av dem som avtale inngås på vegne av. Dette er det mange virksomheter som ikke oppfyller og samtidig er mange usikre på hvordan reglene skal tolkes. Norefjell Ski og spa har i media blitt trukket frem, og her er rundt 46-48 pst. av de ansatte fagorganisert. Det ønskes særlig en forklaring fra departementet hvor strengt kravene til organisering skal tolkes, da det tilsynelatende er et krav om at minst 50 pst. må være organisert i samme arbeidskategori for å kunne leie inn.

Svar:

Hovedregelen om innleie følger av arbeidsmiljøloven § 14-12 første ledd. I § 14-12 andre ledd er det gitt en adgang til å foreta innleie utover lovens hovedregel. Ifølge bestemmelsen kan virksomheter som er bundet av tariff-

avtale inngått med fagforening med innstillingsrett etter arbeidstvistloven inngå skriftlig avtale om tidsbegrenset innleie. Det er et vilkår at avtalen inngås mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte som til sammen representerer et flertall av den arbeidstakerkategori innleien gjelder. At den tillitsvalgte må representere et flertall av den arbeidstakerkategori innleien gjelder, innebærer ikke et krav om at minst 50 prosent i samme arbeidstakerkategori må være organisert i en fagforening. Tillitsvalgtbegrepet i arbeidsmiljøloven er ikke begrenset til å forstås snevert som bare representanter for arbeidstakere som er organisert i tradisjonelle fagforeninger/fagforbund; det kan også være tale om valgte representanter for arbeidstakere uten organisasjonsmessig tilknytning.

Når det gjelder hva som anses som en arbeidstakerkategori, fremgår det av forarbeidene at «I en virksomhet hvor en tillitsvalgt representerer f.eks. 40 % av kontorpersonalet vil den tillitsvalgte ikke kunne inngå avtale om innleie av kontorpersonale, fordi vedkommende ikke representerer et flertall av denne arbeidstakerkategorien. Vedkommende kan heller ikke inngå avtale om innleie av f.eks. lagerarbeidere fordi vedkommende ikke representerer samme arbeidstakerkategori», jf. Ot.prp. nr.70 (1998-1999) s. 45.

Bestemmelsen gir partene en forholdsvis vid adgang til selv å avklare om det er behov for innleie på deres arbeidsplass. De tillitsvalgte hos innleievirksomheten vil ved denne bestemmelsen sikres innflytelse på spørsmålet om det skal forekomme innleie ut over lovens hovedregel.

Avtalen inngås lokalt i innleievirksomheten. Avtalen må

likevel gjelde tidsbegrenset innleie. Det kan derfor ikke avtales innleie på ubestemt tid.

SPØRSMÅL NR. 1267

Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 13. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Kan statsråden gi en EØS-rettslig drøftelse av om de nylig vedtatte innleiereglene er i overensstemmelse med våre forpliktelser etter EØS-retten og er det kjent om flere bedrifter i Norge har klaget regelverket inn for ESA?

BEGRUNNELSE:

ESA har nylig sagt ja til å vurdere om det nye regelverket for bemanningsforetak er i strid med EØS-retten på bakgrunn av en klage som ble sendt inn fra Terje Andersen som leder et lite bemanningsselskap i Estland. Videre har også advokatfirmaet Wiersholm konkludert med at forbudet mot innleie fra bemanningsforetak til bygningsarbeid i Oslo, Viken og tidligere Vestfold er i strid med EØS-reglene fordi det er en restriksjon etter vikarbyrådirektivets artikkel 4 som ikke kan begrunnes i allmenne hensyn. Det hevdes at departementet ikke har påvist at de foreslåtte tiltakene er egnede og nødvendige for å nå de påberopte formål og faktagrunnlaget er uansett for svakt til å kunne begrunne tiltakene på en måte som står seg EØS-rettslig. Når det gjelder opphevelsen av adgangen til innleie for å dekke midlertidige behov, peker utredningen på at forslaget er en meget vidtgående restriksjon som stiller strenge krav til proporsjonalitetsvurderingen fra statens side.

Den juridiske utredningen viser videre til at departementets tilnærming til de EØS-rettslige vurderingene er beheftet med flere svakheter. Det pekes på at departementet i høringsnotatet til endringene i innleieregelverket ikke foretar en konkret forenlighetsvurdering opp mot EØS-retten. Det vises isteden til tidligere utredninger og kilder som gjelder andre regelverksendringer.

Svar:

De EØS-rettslige drøftelser av innleiereglene er grundig behandlet i forarbeidene til endringene i arbeidsmiljøloven som Stortinget nå har vedtatt.

I Prop. 131 L (2021-2022) punkt 14 gjøres det rede for hvordan de enkelte lovendringene er vurdert opp mot

våre EØS-rettslige forpliktelser. I dette inngår nærmere vurderinger av om tiltakene utgjør en restriksjon på de fire friheter, hvilke formål tiltakene skal oppfylle, og på hvilket grunnlag de vurderes å være egnet, nødvendige og proporsjonale. Regjeringens konklusjon er at lovendringene knyttet til inn- og utleie fra bemanningsforetak anses å være forenelige med EØS-retten.

Departementet er ikke gjort kjent med andre klager til ESA fra virksomheter i Norge.

Tilleggssvar:

Jeg viser til mitt brev av 13. februar 2023 med svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1267 fra representanten Anna Molberg. Der ble det opplyst at departementet ikke er gjort kjent med andre klager til ESA fra virksomheter i Norge.

Fredag ettermiddag 10. februar 2023 mottok departementet et brev fra ESA hvor det fremgår at ESA har mottatt en klage fra et norsk bemanningsforetak, i tillegg til klagen som er omtalt i spørsmålet fra representanten Molberg.

SPØRSMÅL NR. 1268**Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Ove Trellevik****Besvart 13. februar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Korleis vil regjeringen sikre at det også etter 2026 blir cruise og turistaktivitet i disse fjordane og at blir investert i landstrøm og anna ny nødvendig infrastruktur?

GRUNNGJEVING:

Menon har i sin vurdering av den samfunnsøkonomiske analysen av nullutslippskravet i verdenshavsfjordene gjort rede for endringer i klimagassutslipp, økonomiske konsekvenser, andre virkninger som bosetting, bolyst, infrastrukturinvesteringer, aktivitet i maritim industri mv.

Ifølge Menon vil klimagassutslippene i verdensarvfjordene reduseres, men samtidig vil verdiskapningen bli redusert lokalt. Årsaken er i hovedsak oppgitt å være at cruisetrafikken i stor grad flyttes ut av verdensarvfjordene til andre norske fjorder. Dette kan gi negative konsekvenser for verdiskapningen, sysselsettingen og bosetningen knyttet til destinasjonene Flåm og Geiranger. Det er forventet at disse virkningene kompenseres av økte utslipp og økt verdiskapning i andre fjorder på Vestlandet, og at kostnadene i stor grad utligner nyttevirkningene og at nettoverdien for landet samlet både når det gjelder utslipp av CO₂ og verdiskapning er begrenset.

Aurland Hamnevesen KF foreslår derfor en løsning som sikrer cruisetrafikk til Flåm også etter 2026 og at man sikrer nullutslipp i havn ved etablering av landstrøm. Videre kan Nærøyfjorden holdes utslippsfri fra turistskip og ferger ved at det etableres el-hub i Flåm og Gudvangen og overgang fra kommersiell drift til offentlig rute på ferge-strekningen.

Sjøfartsdirektoratet sier at en vurdering av landstrøm og andre infrastrukturtiltak ikke er ihht. til mandatet de fikk fra regjeringa.

Svar:

Stortinget vedtok i 2018 et nullutslippskrav for turistskip og ferjer i verdensarvfjordene så snart det kan gjennomføres teknisk, og senest innen 2026.

I februar 2021 behandlet Stortinget et representantforslag om å utsette nullutslippskravet i verdensarvfjordene. Stortinget konkluderte med to nye anmodningsvedtak:

- Vedtak 690

Stortinget ber regjeringen bidra til gjennomføring av til-

tak initiert av lokale og regionale myndigheter, som reduserer utslipp i verdensarvfjordene.

- Vedtak 691

Stortinget ber regjeringen foreslå tiltak som sikrer verdensarvfjordene som anløpshavn for cruisebåter også etter 2026, blant annet ved at staten sikrer etablering av landstrøm i Flåm som planlagt innen 2022.

På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet leverte Sjøfartsdirektoratet 3. januar 2023 en anbefaling til forskrift og høringsdokument om nullutslippskrav for turistskip og ferjer i verdensarvfjordene. Forslaget innebærer regulering av utslipp av klimagassene karbondioksid (CO₂) og metan (CH₄) i verdensarvfjordene og bruk av best tilgjengelige teknologi for å redusere utslipp av lystgass (N₂O).

Som bakgrunn for anbefalingen ble det blant annet utarbeidet en teknologistatusrapport fra Sjøfartsdirektoratet og en rapport om samfunnsøkonomiske virkninger fra Menon Economics.

Kravene kan skape ny næringsutvikling, ved at det vil bygges flere cruiseskip og turistskip som kan operere på nullutslipp, noe som igjen vil gi muligheter for norsk maritim leverandørindustri. På sikt vil den innovasjonen dette utløser også kunne «smitte» til øvrig maritim sektor og bidra til å få ned utslippene gjennom teknologiutvikling.

Det finnes knapt transportformer som er verre pr. passasjerkilometer enn nettopp cruisetrafikk. Dette fordi man ikke bare skal bruke fossil energi til framdrift av selve skipet, men også til å drive til helt flytende hotell med alt det medfører av energibehov til oppvarming, varmtvann, kjøling, matlaging og alle andre tjenester. Skal cruisenæringen ha noen framtid i lav- og nullutslippssammenheng, må den omstille seg. Kravene som Stortinget vedtok enstemmig for fem år siden hva angår noen av våre aller mest attraktive turistdestinasjoner sender et tydelig signal om retning, og vil være et av mange tiltak som kan bidra til å fremskynde en helt nødvendig omstilling.

For å gi lokale myndigheter og andre berørte aktører en realistisk mulighet for å omstille seg og tilpasse seg de nye kravene, foreslår Sjøfartsdirektoratet at det innføres en overgangsordning hvor bruk av biogass kan brukes av skip over BT 10 000 frem til 31. desember 2035 for å oppfylle nullutslippskravet.

Regjeringen jobber nå med oppfølgingen av anbefalingen fra Sjøfartsdirektoratet, og vil komme tilbake

til stortinget med oppfølging av vedtakene på egnet tidspunkt.

Når det gjelder etablering av landstrøm i Flåm, har Aurland Hamnevesen KF i 2020 fått tilsagn fra Enova på 27 mill. kroner til dette.

SPØRSMÅL NR. 1269

Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 15. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hvilken prisvekst vil finansministeren legge til grunn når bistandsbudsjettet skal prisjusteres i revidert nasjonalbudsjett?

BEGRUNNELSE:

Finansministeren lovet på politisk kvarter på NRK 3. februar 2023 at statsbudsjettet skal prisjusteres i revidert nasjonalbudsjett fordi Finansdepartementet hadde regnet med en lavere prisvekst enn den faktiske prisveksten i samfunnet.

MDG legger til grunn at også bistandsbudsjettet skal prisjusteres i revidert nasjonalbudsjett. Mens statistisk

sentralbyrå har estimert prisveksten i Norge til 4.9 prosent i 2023, er den mangedoblet i de landene hvor store deler av bistandsbudsjettet skal brukes. Inflasjonsraten i 15 lav- og mellominntektsland er i snitt over 49 prosent, og matvareprisene har økt i snitt over 50 prosent. Det har ført til at kostnadene for å levere bistand og humanitær hjelp er dramatisk høyere og man får mindre hjelp per krone.

Svar:

Regjeringen vil komme tilbake med vurderinger av prisjustering av bistandsbudsjettet som en del av en samlet vurdering ifm. revidert nasjonalbudsjett.

SPØRSMÅL NR. 1270

Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 15. februar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Hvilke filmpolitiske mål mener statsråden vil oppfylles gjennom en medfinansieringsplikt som ikke tilstrekkelig oppfylt i dag?

BEGRUNNELSE:

Det vises til Dokument nr. 15:1128 (2022-2023) Skriftlig spørsmål som er besvart 01.02.2023

De filmpolitiske målene er som følger:

Mål 1: Et bredt og variert filmtilbud av høy kvalitet.

Mål 2: God formidling og tilgjengeliggjøring for publikum.

Mål 3: Solid publikumsoppslutning.

Mål 4: En profesjonell filmbransje med sunn økonomi. Det er derfor vanskelig å se at disse målene ikke er oppfylt i dag. Mangfold, kvalitet og publikumsoppslutning har trolig ikke vært bedre. Det produseres faktisk historisk mange norskspråklige og til og med samiskspråklige filmer og TV-serier av høy kvalitet.

Statsråden går dessuten langt i å innrømme i sitt svar til meg av 1. februar at det ikke er en markedssvikt i brans-

jen per dag. Hun kan heller ikke sannsynliggjøre at markedet i vesentlig grad er på vei nedover.

Et tiltak bør ha en god begrunnelse. Den synes fraværende i statsrådets ønske om å innføre avgift og investeringstvang, utover et ønske om å dele ut penger til utvalgte produksjonsmiljøer. Da bør man kanskje ta en fot i bakken.

Svar:

Jeg må bare konstatere at her er Hjemdal og jeg uenige. Regjeringen vil ha mer film av høy kvalitet, vi vil ha mer likestilling i filmbransjen og vi ønsker å styrke norsk filmbransje. I den grad vi har kommet et stykke på vei mot å oppfylle målene skyldes det, i alle fall delvis, at vi over tid har opprettholdt gode offentlige tilskudd som understøtter og stimulerer til audiovisuell produksjon og utvikling av norsk filmbransje.

En samlet filmbransje ønsker medfinansieringsplikt og jeg er enig med dem i det. Sammen med de eksisterende virkemidlene på filmsektoren vil det bidra til å oppfylle de filmpolitiske målene.

Jeg må også påpeke at de filmpolitiske målene som representanten Hjemdal gjengir i sitt spørsmål ikke er gjeldende filmpolitiske mål. De filmpolitiske målene fremgår av Kultur- og likestillingsdepartementets budsjettproposisjon for 2023 og lyder:

- Bevilningene på filmområdet skal legge til rette for
- et mangfoldig filmtilbud av høy kvalitet i hele landet
- likestilling og mangfold både foran og bak kamera
- en sterk og bærekraftig bransje
- gjennomslagskraft for norske produksjoner nasjonalt og internasjonalt

For å kunne opprettholde det nivået vi har i dag er det behov for å videreføre de offentlige virkemidlene vi har nå – ikke kutte 100 millioner i filmfondet som er Frp sitt forslag. I tillegg er det behov for nye virkemidler for å svare på tydelige endringer i pengestrømmene i markedet. Det er dette som ligger til grunn for forslaget om en medfinansieringsplikt, som den norske filmbransjen er enig i og som det er gjort rede for i høringsnotatet om gjennomføring av AMT-direktivet.

SPØRSMÅL NR. 1271

Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Naomi Wessel

Besvart 15. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hvor mange saksbehandlere jobber med rene kontrollfunksjoner i Nav, og vurderer statsråden å be Nav flytte ressurser fra kontroll til saksbehandling for å få ned ventetidene?

BEGRUNNELSE:

Klassekampen har gjennom flere artikler satt søkelys på at det er svært lang ventetid for å få behandlet klager på sykepengesaker fra Nav. Personer som får avslag på sykepengesaker kan stå i en prekær økonomisk situasjon, og saksbehandlingstid på et år kan gjøre en vanskelig situasjon enda verre. I saldert budsjett for 2022, prioriterte regjeringen å sette av 30 årsverk i Nav til å etterkontrollere mindre dagpengesaker fra 2020. I lys av den lange saksbehandlingstiden på sykepengeområdet, ville det vært interessant å vite om statsråden fortsatt mener dette er en riktig prioritering.

Svar:

Jeg vil innledningsvis si at det er svært beklagelig at saksbehandlingstiden for behandling av klager på sykepengesaker er lang. Lang saksbehandlingstid vil kunne sette mange i en usikker og vanskelig situasjon, og ha betydning for velferden til den enkelte.

Hovedårsaken til lang saksbehandlingstid på klagebehandling er at Arbeids- og velferdsetatens drift fremdeles er preget av ettervirkningene av koronapandemien. Koronapandemien medførte en situasjon med en ekstraordinært høy inngang av dagpengesøknader, i tillegg til en betydelig økning i andre ytelser som omsorgspenger og sykepengesaker. I tillegg til dette kom en rekke nye oppgaver som følge av midlertidige endringer i regelverk. Det resulterte i at Arbeids- og velferdsetaten måtte prioritere sine ressurser til å behandle nye søknader til livsopphold fremfor klagebehandling.

Videre ble omfanget av mulige feilutbetalingsaker i etaten ekstraordinært stort som følge av koronapandemien.

mien. Både svært høy saksinngang og rask implementering av de midlertidige koronatiltakene uten at det var tid til å bygge inn tilstrekkelige kontrollmekanismer i løsningsene var årsaker til dette. I tillegg ble mange av ressursene til kontrollarbeid omdisponert for å behandle den store mengden dagpengesøknader. Stortinget ble orientert om disse prioriteringene i Prop. 79 S (2020-2021) og Prop. 1 S (2021-2022).

Mangel på etterkontroller ble påpekt av Riksrevisjonen i en etterlevelserevisjon om Navs kontroll med koronarelaterte ytelser. I Dokument 1 (2022–2023) konkluderte Riksrevisjonen med at det var kritikkverdig at etaten kun i begrenset grad hadde gjennomført etterkontroller og anbefalte at omfanget av gjenstående etterkontroller ble vurdert for å forhindre foreldelse av saker fra 2023. Med et så stort volum av potensielle feilutbetalte saker som ville gå til foreldelse, ba jeg etaten omprioritere ressurser tilsvarende om lag 30 årsverk i 2023 til etterkontroller knyttet til de midlertidige koronatiltakene, i tillegg til det ordinære arbeidet med feilutbetalinger og kontroll. I dette arbeidet prioriterer Arbeids- og velferdsetaten behandlingen av feilutbetalingssaker der antatt feilutbetalt beløp er stort, og risikoen for bevisst svindel er høy. Det vil derfor ikke være de mindre feilutbetalingssakene som blir prioritert i dette arbeidet. Det er viktig for tilliten til velferdsstaten å sikre korrekte utbetalinger, og justere ev. feil om nødvendig.

I NAV Kontroll er det om lag 130 årsverk som jobber med kontrollsaker. Tallet inkluderer saksbehandlere, ledere, merkantilt personell, a-krimssenterledere og ansatte ved a-krimssentrene for øvrig. Arbeids- og velferdsdirektoratet opplyser at ingen saksbehandlere i vedtaksenhetene, som behandler ytelsene NAV forvalter, utelukkende jobber med rene kontrollfunksjoner. Me-

darbeiderne jobber primært med saksbehandling, men vil ha kontrolloppgaver som en av oppgavetyperne som behandles.

I tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsdirektoratet har departementet gitt føringer om at kvaliteten i ytelsesforvaltningen skal bedres, og at det skal være høy oppmerksomhet på å oppnå en positiv utvikling i saksbehandlingstidene på søknader og klager. Arbeids- og velferdsdirektoratet har et ansvar for å utvikle NAV slik at etaten kan nå sine fastsatte mål om saksbehandlingstider. Det gjelder alle ytelsene NAV forvalter. Derfor må direktoratet hele tiden gjøre vurderinger og prioriteringer mellom ytelsene som er avgjørende for personer i mange ulike situasjoner. Dette holder de departementet orientert om, og departementet følger utviklingen i saksbehandlingstidene i styringen av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har informert meg om at de nå forsterker bemanningen på sykepengeområdet for å redusere saksbehandlingstidene på klager. Videre endres arbeidsprosessen slik at saker raskere blir oversendt fra NAV Arbeid og ytelsene til NAV Klageinstans. For å sikre at sykemeldte i en akutt situasjon prioriteres, vil etaten videreføre ordningen med å behandle disse sakene innen få dager.

Jeg vil til slutt vise til at klage- og ankeområdet har hatt utfordringer over lengre tid med en relativt stor økning i antall klager på vedtak gjort i Arbeids- og velferdsetaten. Det har derfor vært behov for en grundigere gjennomgang om hva som er de bakenforliggende årsakene til økningen av klager og hva som kan være mulige forbedringsområder. Et offentlig utvalg som foretar en slik helhetlig gjennomgang av klage- og ankesystemet i Arbeids- og velferdsetaten og Trygderetten avgir sin rapport innen 31. mars 2023.

SPØRSMÅL NR. 1272

Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Gunhild Berge Stang

Besvart 14. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Dersom tilsette ved Mork i samarbeid med kommunane, eller i privat regi, ønsker å etablere eit spesialisert rehabiliteringstilbod på Mork, kva vil vere statsråden si haldning til at det vert inngått ein langsiktig avtale som sikrar gode spesialiserte rehabiliteringstenester nær der folk bur?

GRUNNGJEVING:

Denne regjeringa gjekk til val på at det no er vanlege folk sin tur. Tenester skulle plasserast nær der folk bur. Denne veka vedtok styret i Helse Møre og Romsdal likevel å legge ned Mork Rehabiliteringssenter. Sju kommuner på Søre Sunnmøre har eit forslag om at kommunane bidreg med to millionar kroner per år i fem år til drifta av Mork rehab-

iliteringssensenter - slik at Helse Møre og Romsdal får tid til å gjere tiltak for å flytte drifta til nye lokaler i Volda.

I svar på Venstres forrige spørsmål om nedlegginga av dei spesialiserte rehabiliteringsplassane svarar statsråden at pasientane kan nytte seg av fritt behandlingsval, ei ordning som regjeringa allereie har vedtatt å avvikle. Fritt behandlingsval for rehabiliteringstilboda i sjukehus og private rehabiliteringsinstitusjonar gir pasientar rett til å velje behandling i heile landet og er med på å utjamne regionale forskjellar i tilgang til rehabilitering, skriv Kjerkol.

Underteikna er heilt einig med statsråden i den store verdien av at pasienter kan velje behandling i heile landet. Fleire av dei tilsette har varsla at dei ikkje blir med frå Volda til Ålesund. Dersom tilsette ved Mork finner ut at de vil starte et privat tilbud om eit spesialisert rehabiliteringstilbod, kan ei mulig løysing vere at verksemda kan levere tenester under fritt behandlingsval eller at dei kan inngå ein langsiktig avtale med Helse Midt.

Svar:

I sitt spørsmål refererer representanten Berge Stang til mitt svar av 31. januar 2023 til representanten Bjørlo. Jeg sier i svaret at fritt behandlingsvalg for rehabiliteringstilbudene i sykehus og private rehabiliteringsinstitusjoner gir pasienter rett til å velge behandling i hele landet og er

med på å utjevne regionale forskjeller i tilgang til rehabilitering.

Rettigheten gjelder alle rehabiliteringsinstitusjoner i helseforetakene, og private som har avtale med regionale helseforetak.

Representanten Berge Stang stiller spørsmål om

«kan ei mulig løysing vere at verksemda kan levere tenester under fritt behandlingsval eller at dei kan inngå ein langsiktig avtale med Helse Midt».

Godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg er avvirket med virkning fra 1. januar 2023, jf. Stortingets behandling av Prop. 5 L (2022–2023). Private aktører kan følgelig ikke søke om godkjenning som leverandør i denne ordningen.

Vi har ikke fjernet pasientens rett til å velge behandlingssted, slik representanten sier i sitt spørsmål. Alle pasienter i spesialisthelsetjenesten kan fremdeles velge mellom offentlige tilbud, og private tilbud som de regionale helseforetakene har avtale med. Pasienten kan også velge tilbud utenfor egen helseregion.

Det er de regionale helseforetakene som vurderer om spesialisthelsetjenester de har ansvar for skal settes ut på anbud. De regionale helseforetakene er underlagt regelverket for offentlige anskaffelser. Det innebærer blant annet at alle leverandører må behandles likt.

SPØRSMÅL NR. 1273

Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes

Besvart 15. februar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Mener statsråden det skal være mulig å sitte på begge sider av bordet, som folkevalgt og med næringsinteresser, under kommuners arealplanbehandling, og ivareta plan- og bygningslovens bestemmelser knyttet til arealplan rettsikkerheten for miljøet og mulig berørte innbyggere?

BEGRUNNELSE:

Brønnøysund avis har gjennomgått arealplanbehandlingen i Brønnøy kommune, etter at grunneier klaget på mulig inhabilitet under kommunens behandling av søknad om oppdrettstillatelse fra selskapet Codfarm på Gåsholman i Småværet. En daværende kommunestyrerepresentant i Brønnøy kommune var oppdrettseier og tok ikke opp sin habilitet for kommunestyret. Habiliteten

ble kun tatt opp med rådmann og ordfører. Som majoritetseier og styreleder i eget private oppdrettsselskap avga kommunestyrerepresentanten og dens selskap innspill og høringsuttalelser til kommunal arealplan, samtidig deltok representanten i behandlingen av samme arealplan.

To andre kommunestyrerepresentanter ble i motsetning erklært inhabile etter å ha avgitt høringsuttalelse, på grunnlag av egeninteresse; de var henholdsvis fyreier og en bonde. De tok selv opp spørsmål i kommunestyret om sin habilitet på grunnlag av avgitte høringsuttalelser hvor de tok opp problemer arealplanen skapte for deres egeninteresser.

Kommunene er i dag ikke pliktig etter plan- og bygningsloven til å varsle grunneiere direkte under arealplanprosesser, slik som de må i reguleringsplanarbeid. Både

grunneiere og andre bør ha mulighet til å påvirke arealplanprosesser.

Det forventes normalt at folkevalgte som har avgitt høringsuttalelse til arealplan tar opp spørsmål knyttet til sin habilitet i kommunestyret. Likevel opptrer kommuner og statsforvaltere ulikt i liknende forhold. Statsforvalteren i Trøndelag uttalte i 2018 til Frøya kommune at innspill og høringsuttalelse til arealplan kommer inn under hva som må regnes som særinteresse og dermed kan utløse inhabilitet. Mens Statsforvalteren i Nordland av slo i september 2022 å gjennomføre lovlighetskontroll av oppdrettseierens habilitet.

Svar:

Eg kjenner ikkje detaljane i saka som Fylkesnes viser til, men eg kan svare på generelt grunnlag. Eg legg til grunn at politikarane i kommunane er medvitne om det ansvaret dei har som folkevalde i den enkelte sak.

Plan- og bygningslova har ikkje eigne reglar om habilitet. Det er difor dei alminnelege forvaltningsrettslege reglane i forvaltningslova og kommunelova om habilitet

som gjeld ved handsaming av saker etter plan- og bygningslova. Som folkevald er ein inhabil dersom ein sjølv er part i saka, nokon ein har nær tilknytning til er part i saka, eller det ligg føre forhold i saka som er eigna til å skape tvil om ein vil handsame saka på ein objektiv og upartisk måte. Dette går fram av forvaltningslova § 6 første og andre ledd. Både KS og departementet har gitt ut hefte med rettleiing om inhabilitetsreglane i forvaltningslova og kommunelova.

Folkevalde skal først sjølv vurdere om dei kan vere inhabile, og reise spørsmål om fråtreiding når saka blir handsama i et folkevald organ. Det er likevel det folkevalde organet sjølv som avgjer habiliteten til medlemmane i organet når saka er til handsaming i det aktuelle organet. At ein inhabil person har deltatt i til dømes kommunestyrehandsaminga av saka, vil ofte være ein sakshandsamingsfeil, men det gjer ikkje nødvendigvis at vedtaket blir ugyldig. For å ta stilling til om vedtaket kan vere ugyldig, må det vurderast om feilen kan ha vore avgjerande for innhaldet i vedtaket, og då vil resultat frå avstemminga vere særleg relevant.

SPØRSMÅL NR. 1274

Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 10. februar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for at SSBs misvisende statistikk over de største byområdene i Nord-Norge ikke brukes i denne konkrete saken om fylkeskommunenes inntektssystem, eller som grunnlagsinformasjon for noen andre offentlige beslutninger?

BEGRUNNELSE:

Tromsø er Nord-Norges klart største by. Likevel gir Statistisk Sentralbyrås statistikk over de største tettstedene et annet inntrykk. Byen Tromsø er i hovedsak delt i tre i statistikken; Tromsø, Tromsdalen og Kvaløysletta. Dette har kun en naturgitt årsak; Tromsøya har to sund på hver side - Tromsøysundet og Sandnessundet. Statistikken gir inntrykk av at man faktisk ikke har en stor by med nærmere 80 000 innbyggere i Nord-Norge.

Denne "faktafeilen" har lenge vært mest til velbegrunnet irritasjon for Tromsøværingene og til glede for Bodøværingene. Dessverre ser man nå bevis på at den har

reelle, økonomiske konsekvenser. Et "ekspertutvalg" nedsett av Kommunal- og distriktsdepartementet leverte 2. desember 2022 sin rapport om nytt inntektssystem for fylkeskommunene fra 2024. De legger denne misvisende statistikken om størrelsen på tettsteder/byer til grunn.

Virkningen av forslagene er at tilskuddet til nye Troms Fylkeskommune fra 2024 vil bli redusert med 116 millioner kroner.

Dette skyldes blant annet at Tromsø ikke får ekstra tilskudd for å være en stor by med behov for et godt kollektivtilbud. Til tross for at Tromsø har Norges 3. beste kollektivandel brukes dette som begrunnelse i en tid hvor Tromsø har fått bompenger og flere tar bussen.

Svar:

Ekspertutvalet som har gått gjennom inntektssystemet for fylkeskommunene kjem med fleire forslag til endringer. Eitt av forslaga er å innføre eit nytt kriterium i kostnadsnøkkelen - ein såkalla trengselsfaktor - som byggjer

på Statistisk sentralbyrås statistikk over personar busett i tettstader.

Regjeringa har sendt rapporten frå ekspertutvalet på offentlig høyring med frist 3. mars 2023. Vi vil vurdere innspel frå fylkeskommunane og andre før vi tek stilling til dei ulike forslaga i rapporten, inkludert forslaget om å innføre trengselsfaktoren som eit nytt kriterium i kostnadsnøkkelen.

Dagens inntektssystem er utforma med tanke på den fylkesinndelinga som blei innført i 2020. Vi må derfor sørge for at inntektssystemet er tilpassa den nye fylkesinndelinga vi får frå 2024. Regjeringa tek sikte på å leggje fram eit forslag til endringar i inntektssystemet for fylkeskommunane i kommuneproposisjonen for 2024.

SPØRSMÅL NR. 1275

Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Hadia Tajik

Besvart 16. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kva er NVEs kapasitet til å handsame konsesjonssøknader på solkraft framover, og kva planer har statsråden for å styrke dette arbeidet?

GRUNNGJEVING:

2022 vart eit rekordår for norsk solkraft, med ei tredobling i løpet av året. Den installerte effekten er no på 149 MW, opp mot berre 45 MW i 2021. Men fortsatt utgjør solkraft ein svært liten andel av krafta i Norge. Ifølge Energikommisjonen som nett leverte arbeidet sitt, bør Norge 33-doble solkrafta i løpet av dei neste sju åra. For at ei utbygging av solkraft skal vere realistisk må kraftselskapa kunne rekne med at kapasiteten til å handsame konsesjonssøknader på dette i NVE er sterk nok.

Svar:

Solkraft i Noreg har fram til no vore prega av å bli montert på bygg der det ikkje er krav om energikonsesjon eller anna sakshandsaming hos NVE. Det synast klart at solkraft framover i større grad vil bli dominert av større bakkemonterte produksjonsanlegg som det er krav om konsesjon for å bygge.

NVE har rapportert at det no kjem inn fleire søknadar om slike anlegg og at desse blir tatt til handsaming fortløpande. Det er med andre ord inga kø i handsaminga av nye solkraftverk. NVE melder samtidig at dette er ein situasjon som kan endre seg i framtida ettersom dei er blitt varsla om fleire store prosjekt. Dermed kan sakshandsamingskapasiteten bli utfordra. Regjeringa har følgd opp dette med å foreslå auka midlar til konsesjonshandsaming i NVE. For 2023 er det ei auke på over 60

mill. kroner for å styrke kapasiteten i NVE og for å digitalisere konsesjonsprosessane. Dette vil vere eit betydeleg bidrag til raskare konsesjonshandsaming framover.

Eg vil i tillegg nemne at solkraftutbygging i stor skala også vil krevje utbygging av nettkapasitet. Pågangen på handsaming av nettsaker er generelt stor. Når det gjeld sakshandsaming av nettsaker så vil eg vise til regjeringa sitt pågåande arbeid med Straumnettutvalget si utgreiing NOU 2022: 6 «Nett i tide – om utvikling av strømnettet», som har som målsetting å få til ei raskare nettutvikling i Noreg. Dette vil også vere viktig for utbygginga av solkraft.

SPØRSMÅL NR. 1276**Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 15. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvilke mål og rammer mener statsråden sykehusene skal styre etter, og vil statsråden sørge for at sykehusene får konkret og tydelige informasjon slik at de varslede kuttene kan unngås?

BEGRUNNELSE:

I etterkant av at statsbudsjettet ble vedtatt har flere sykehus varslet kraftige kutt i viktige tilbud til sine pasienter. Et eksempel er ABC-klinikken på Oslo Universitetssykehus. I slutten av januar varslet regjeringen at budsjettet likevel skulle justeres for prisvekst, og at de ulike sektorene ikke trenger å bekymre seg. Nå ser vi at sykehusene likevel vil kutte fordi det er uklart hva det konkret vil bety for budsjettene at regjeringen vil justere for prisvekst i revidert budsjett. Det skaper stor forvirring i sykehusene og dette går først og fremst utover pasienter og ansatte som lever med usikkerhet om sin jobb. Uforutsigbarhet fra regjeringen er ikke et godt grunnlag for å ta avgjørelser, og det er nødvendig med tydelig ledelse fra statsråden slik at det ikke gjøres kutt i viktige tjenester. Uforutsigbarheten fra regjeringen må ikke føre til at det gjennomføres kutt i første kvartal som kunne vært unngått når økte budsjetter konkretiseres i revidert nasjonalbudsjett.

Svar:

Regjeringen har varslet at vi vil forslå å justere 2023-budsjettet med nye anslag for pris- og lønnsvekst. I tillegg har vi varslet at vi vil foreslå en varig budsjettøkning på 2,5 mrd. kroner til sykehusene slik at sykehusene settes bedre i stand til å prioritere psykisk helsevern og rask tilgang til helsehjelp. Med denne økningen vil sykehusene også kunne gjennomføre nødvendige investeringer i kompetanse, bygg, IKT og medisinsk utstyr. Begge endringene vil bli foreslått i revidert nasjonalbudsjett. Det er viktig å varsle dette nå, slik at sykehusene kan ta hensyn til dette i sine planer. Jeg har derfor kalt inn til et foretaksmøte med de regionale helseforetakene 17. februar. Jeg vil be de regionale helseforetakene vurdere hvordan de best mulig kan ta hensyn til vårt varslede forslag om økte bevilgninger i videre drift og planlegging.

Jeg vil understreke at budsjettet fortsatt er stramt, og det vil fortsatt være behov for prioritering og omstilling. Det er de regionale helseforetakene som selv vurderer og beslutter hvordan midlene skal benyttes for å følge opp styringsdokumentene for 2023. Vi vet at sykehusene fremover vil ha betydelige bemanningsutfordringer, slik også Helsepersonellkommissjonen har pekt på. Økende utfordringer med tilgang på personell krever omstilling i sykehusene for fortsatt å kunne gi gode og likeverdige helsetjenester til hele befolkningen.

SPØRSMÅL NR. 1277**Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 15. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Viser til den nye undersøkelsen fra TØI blant medlemmene til Norges Blindforbund og Norges Handikapforbund som tydelig tegner et bilde av at syns- og bevegelsehemmede har store problemer og er utrygge knyttet til el-sparkesyklene som både kan kjøre og parkere fritt på fortauene i Norge.

Vil ministeren nå vurdere nasjonale regler mot at motorkjøretøy kan kjøre på fortauene i Norge og bør det ikke innføres faste parkeringsplasser for el-sparkesyklene slik en f.eks. har i Stockholm?

BEGRUNNELSE:

En undersøkelse, som nylig er gjennomført av Transportøkonomisk institutt (TØI) blant medlemmene til

Norges Blindeforbund og Norges Handikapforbund, viser at:

16 prosent av dem med nedsatt syn har opplevd å falle over en parkert elsparkesykkel, mens 4 prosent har blitt påkjørt av en elsparkesykkel.

13 prosent av dem som er rullestolbrukere eller bevegelseshemmet på andre måter, har falt over en parkert elsparkesykkel, mens hele 17 prosent har blitt påkjørt av en.

Undersøkelsen viser også at elsparkesyklene påvirker eller også til en viss grad styrer atferden til syns- og bevegelseshemmede.

Blant dem med nedsatt syn svarer 11 prosent at de ofte eller av og til dropper turer i bymiljøet på grunn av elsparkesykler.

17 prosent svarer at de unngår gater eller områder på grunn av elsparkesykler.

Hele 47 prosent sier at de bruker mer tid når de beveger seg i bymiljøet, på grunn av elsparkesykler.

Nær to tredeler av dem som har deltatt i den nye TØI-undersøkelsen, svarer at de føler seg utrygge i møte med elsparkesyklister.

Denne utryggheten blir enda enklere å forstå når vi ser på tallene for hvor mange som har opplevd nestenulykker. Mer enn seks av ti av dem med erfaring fra Oslo eller andre store byer i Norge med elsparkesykler, svarer at de nesten har blitt påkjørt av en slik sykkel.

Blant de 127 syns- og bevegelseshemmede i undersøkelsen, som opplyser at de har blitt påkjørt eller har falt over en parkert elsparkesykkel, svarer nær halvparten at de ble skadet. Av dem igjen var det i underkant hver femte som trengte behandling av helsepersonell.

Det er ikke noe særlig tvil om at sparkesykler er for blinde, svaksynte og bevegelseshemmede. Det er utfordrende både med kjørende sparkesykler og parkerte. Og jeg skjønner godt at synshemmede opplever utrygghet i møte med disse tunge monstrene. Det er bare i Norge og på Island det er lov å kjøre på fortauene med sparkesykler.

Jeg tror vi trenger nasjonale regler. I Stockholm har de innført faste parkeringsplasser og forbud mot å kjøre på fortau. Samferdselsminister har tidligere sagt at han er i tenkeboksen.

Svar:

Små elektriske kjøretøy er et positivt tilskudd til mikromobiliteten, særlig i byene. Vi legger til rette for ansvarlig bruk av slike kjøretøy, men det er viktig at brukere tar hensyn til andre trafikanter, særlig de gående.

Regelverket legger til rette for at fortauene skal være trygge for gående. Bruk av sykkel, elsparkesykkel og andre små elektriske kjøretøy på fortau er bare tillatt når det skjer på de gåendes premisser. Er det mange gående på fortau er det forbudt å kjøre. Er gangtrafikken liten, skal kjøring forbi gående skje i god avstand, tilnærmet gang-

fart og ikke over 6 km/t. Parkering er bare tillatt der det ikke er til hinder eller ulempe for gående. Den bruken av elsparkesykkel som medlemmene i Norges Blindeforbund og Norges Handikapforbund i undersøkelsen finner problematisk er derfor i stor grad ulovlig.

Den eksplosive økningen i bruk av elsparkesykler de siste årene, har dessverre gitt et uakseptabelt høyt antall skader. Det har også gitt utfordringer for fremkommeligheten og tryggheten til særlige grupper av gående som syns- og bevegelseshemmede.

For å ivareta sikkerheten, tryggheten og fremkommeligheten til både brukere av små elektriske kjøretøy og andre trafikanter, har vi gjort en rekke innstramminger i regelverket knyttet til bruken av disse kjøretøyene. Den seneste endringen, om innføring av forsikringsplikt for privateide elsparkesykler og andre små elektriske kjøretøy, trådte i kraft 1. januar 2023.

I tillegg fikk kommunene mulighet til å regulere utleievirksomheten ved ny lov om utleie av små elektriske kjøretøy i 2021. Vi ser at mange kommuner har benyttet muligheten til å regulere utleiemarkedet, og erfaringene så langt er at loven i hovedsak gir et hensiktsmessig verktøy.

Loven gir kommunene mulighet til å innføre blant annet lokale parkeringsbegrensninger, herunder faste parkeringsplasser, og soner med ferdselsbegrensninger eller ferdselsforbud. Dette vil kunne brukes til å håndtere utfordringer som parkering og kjøring med utleide elsparkesykler forårsaker. Mange av utfordringene det pekes på er jo lokale, og håndteres da best med lokale virkemidler.

Innstramminger i den generelle adgangen til bruk av elsparkesykler og andre små elektriske kjøretøy på fortau har vært vurdert, og har tidligere vært på høring. Høringssinstansene var delt i synet på forslaget. Mange pekte på at utfordringene varierer og at å tvinge elsparkesyklister vekk fra fortauene og ut i veibanen kan ha trafiksikkerhetsmessige utfordringer.

Jeg ser ikke grunnlag for å stramme inn reglene for kjøring med slike kjøretøy på fortau nå. Men jeg vil selvfølgelig følge utviklingen tett, blant annet i bruken av lokale reguleringer og effekten av allerede innførte nasjonale innstramminger, og vil vurdere ytterligere innstramminger ved behov.

SPØRSMÅL NR. 1278**Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård****Besvart 15. februar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

I behandlingen av statsbudsjettet for 2023, kapitlene fordelt utdannings- og forskningskomiteen, pekte et flertall i komiteen og på Stortinget på universell utforming av læremidler, situasjonen i StatPed for elever med nedsatt funksjonsevne og universell utforming av skolebygg.

Hvordan følger regjeringen opp disse sakene?

BEGRUNNELSE:

I behandlingen av statsbudsjettet for 2023, kapitlene fordelt utdannings- og forskningskomiteen, uttrykte flertallet i komiteen følgende merknader:

Komiteens flertall, medlemmene av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er opptatt av at Veikart skole 2030, som skal sikre universelt utformede nærskoler innen 2030, blir realisert.

Komiteen merker seg at det i proposisjonen foreslås å redusere bevilgningen til Statped. Komiteen vil understreke viktigheten av at Statped sammen med kommunene og fylkene har ressurser til å utføre oppgavene på en forsvarlig måte.

Komiteens flertall, medlemmene av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er kjent med utfordringer ulike grupper barn med funksjonsnedsettelse opplever som følge av redusert støtte til Statped. Flertallet understreker at formålet med endringer i Statped er å bidra til mer likeverdige tjenester over hele landet når det gjelder barn og elever med varige, omfattende eller særlig komplekse behov. Flertallet imøteser at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på en egnet måte

Komiteen er bekymret over mangelen på universelt utformede digitale læremidler. Komiteen mener at det er behov for et tiltak for å sikre tilgang til universelt utformede digitale læremidler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, merker seg at Barneombudet blant annet anbefaler økt nasjonal kontroll av universell utforming av læremidler, for eksempel gjennom en statlig kontroll- eller godkjenning, eller økt tilsyn.

Svar:

Universell utforming av læremidler

Jeg er kjent med at det har vært meldt om utfordringer med universell utforming av digitale læremidler. Jeg har god dialog med både Kultur- og likestillingsdepartement-

et og med Kommunal- og distriktsdepartementet, som er ansvarlig for regelverket og tilsynet med bestemmelsene om universell utforming av IKT, om disse problemstillingene.

En lang rekke leverandører av digitale læremidler, har sammen med Utdanningsdirektoratet og Standard Norge, etablert en egen standardiseringskomite for universell utforming av digitale læremidler. Komiteen leverte fire minirapporter i 2022, og jobber i år med tre ulike prosjekter som blant annet vil bidra til bedre kompetanse hos leverandørene om universell utforming og etablere beste praksis på feltet. Dette arbeidet er svært viktig for at elevene skal møte digitale læremidler som ikke bare oppfyller regelverket for universell utforming, men som er utformet hensiktsmessig for barn og unge i en opplærings situasjon.

Gjennom arbeidet med ny strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole har vi fått innspill fra både kommuner og forlag/læremiddelprodusenter om at de synes regelverket om universell utforming er vanskelig å forstå og oppfylle. Både kommuner og leverandører melder om at det er behov for mer støtte i å gjøre vurderinger.

Opplæringssektoren er avhengig av kompetansen fra, og god dialog med, Digitaliseringsdirektoratet ved tilsynet for universell utforming. I arbeidet med den nye strategien vil Kunnskapsdepartementet i samarbeid med KS vurdere utfordringer og tiltak knyttet til universell utforming av digitale læremidler.

Universelt utformede nærskoler

Jeg er opptatt av at det fysiske skolemiljøet skal være godt og inkluderende for alle barn og elever, og at alle har tilgang til fellesarenaer. Veikartet for en universelt utformet nærskole i 2030 omhandler fysisk tilgjengelighet i skolebygg og -anlegg. Jeg er ikke fornøyd med at tilstanden i mange skolebygg er for dårlig når det gjelder dette. Det må samtidig understrekes at skolebygg er et kommunalt ansvar.

Det følger av opplæringsloven § 9 A-7 at skolene skal bygges, tilrettelegges og drives slik at det tas hensyn til tryggheten, helsen, trivselen og læringen til elevene. Bestemmelsen slår også fast at det fysiske miljøet i skolen skal være i samsvar med de faglige normene som fagmyndigheten til enhver tid tilrår, og at dersom enkelte forhold ved skolen avviker fra disse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel er tilfredsstillende. Det følger videre av opplæringsloven § 9 A-7 tredje ledd at alle elever har rett til en arbeidsplass som er tilpasset behovene deres, og at skolen skal innredes slik at det blir tatt

hensyn til elever med funksjonsnedsettelse. Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. fastsetter nærmere krav til det fysiske miljøet til skolen, inkludert krav til utforming. Kommunen skal føre tilsyn med at forskrift om miljø og helse i barnehager og skoler mv blir overholdt, og statsforvalteren fører tilsyn med at reglene i opplæringsloven oppfylles.

Likestillings- og diskrimineringsloven stiller krav om at alle private og offentlige virksomheter som retter seg mot allmennheten skal være universelt utformet.

Regjeringen vil vurdere realisering av veikart for universell utforming i de årlige budsjettprosessene.

Statped

Statped er i perioden 2020 – 2024 i en omfattende omstilling. Statpeds virksomhet er avgrenset til å støtte kommunene og fylkeskommunene i deres arbeid for at barn, unge og voksne med varige og omfattende behov for særskilt tilrettelegging får gode, tilpassede barnehage- og opplæringsstilbud i inkluderende fellesskap. Statped skal være en landsdekkende, flerfaglig virksomhet som skal gi

tjenester og kompetanse med lik kvalitet og lik tilgang til alle kommuner og fylkeskommuner i hele landet, innenfor sine fagområder.

Som følge av mer spisset mandat, blir driftsbudsjettet til Statped kuttet med et beløp årlig i omstillingsperioden, etter planen til sammen 155 millioner kroner. Midler overføres til oppbyggingen av et varig kompetanseløft innenfor spesialpedagogikk og inkluderende praksis for kommuner og fylkeskommuner, som skal styrke kompetansen til de ansatte i barnehage, skole, PP-tjenesten og andre tjenester i laget rundt barna og elevene.

Jeg er opptatt av at Statped fortsatt skal gi gode tjenester av lik kvalitet, uavhengig av hvor i landet du bor. Statped har god dialog med brukerorganisasjonene i sitt arbeid, og dette er viktig. Vi har nær kontakt med Statped om de ulike delene av omstillingsprosessen, og omstillingen følges opp. Vi vurderer løpende, både faglig og økonomisk, om omstillingen av Statped, sammen med oppbyggingen av kompetanseløftet, fører til et bedre tilbud for de som trenger ekstra tilrettelegging.

SPØRSMÅL NR. 1279

Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Helge Orten

Besvart 15. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Før RNB legges frem, hvilke anslag for prisvekst i 2023 skal offentlige virksomheter planlegge sin drift ut fra?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen gir uttrykk for at offentlige virksomheter ikke skal forholde seg til Stortingets budsjettvedtak, men innrette sin virksomhet ut fra en pressemelding hvor det varsles kompensasjon for prisveksten ifb. revidert nasjonalbudsjett. Det fremkommer ikke av pressemeldingen hvilke anslag for prisveksten i 2023 som virksomhetene skal legge til grunn. En rekke ulike prognosemiljøer har presentert ulike anslag, men Finansdepartementet har ikke publisert noen oppdaterte prognoser. Virksomhetene kan umulig justere driften fra måned til måned etter ulike prognoser for prisveksten. De må velge et nivå og innrette driften i tråd med dette.

Svar:

Det er fortsatt usikkert hvordan prisene og lønningene vil utvikle seg utover året. Regjeringen har varslet at den i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vil fremme forslag for Stortinget om en pris- og lønnsjustering av statsbudsjettet for 2023. Da vil vi ha bedre innsikt både i hva pris- og lønnsutviklingen for 2023 faktisk blir. Finansdepartementet vil presentere oppdaterte anslag for pris- og lønnsveksten i revidert nasjonalbudsjett, og justeringen på kapittel/post vil ta utgangspunkt i disse anslagene.

Ved at regjeringen nå har varslet om justeringen det legges opp til basert på oppdaterte anslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, reduseres usikkerheten som ellers ville gjort det krevende for mange virksomheter å planlegge. Formålet med justeringene som er varslet er at utviklingen i det offentlige tjenestetilbudet blir om lag som forutsatt i budsjettet da Stortinget vedtok det i fjor høst.

Det er praksis for at departementene har dialog med virksomhetene i arbeidet med regjeringens budsjettforslag på relevant kapittel/post. Dette bidrar til at virksom-

hetene kan ta hensyn til planlagte budsjettjusteringer i sin interne planlegging, også i de tilfellene der virksomhetene må avvente endelig bevilgningsvedtak i Stortinget.

Jeg viser for øvrig til svar på skriftlig spørsmål 1237 fra stortingsrepresentant Helge Orten.

SPØRSMÅL NR. 1280

Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen

Besvart 15. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hva er statsrådets vurdering av det økende omfanget av aksjetilbakekjøp som et mer skattegunstig alternativ til utbytte for mange aksjonærer, og mener statsråden dette utgjør et hull i skattesystemet som bør tettes?

BEGRUNNELSE:

Tilbakekjøp av aksjer øker i omfang. Det er et fleksibelt virkemiddel for selskapene og skattegunstig for aksjonærene. Utviklingen kan ha negative konsekvenser for skattegrunnlaget. Det er også problematisk i et næringspolitisk perspektiv, særlig i den kapitalintensive grønne omstillingen vi skal gjennom. Det er fordi selskapene får incentiver til å investere kapital i sin egen lønnsomhet på børsen, og ikke den faktiske virksomheten herunder arbeidsplasser og omstilling. Derfor har Biden-administrasjonen i USA innført en skatt på aksjetilbakekjøp som en del av sin Inflation Reduction Act, som president Biden, i sin «state of the union»-tale, annonserte skal trappes videre opp.

Svar:

Selskapers tilbakekjøp av aksjer vil normalt øke markedsverdien på de resterende aksjene og dermed gi økte latente gevinster for eksisterende aksjonærer. I mange land vil en slik økt latent gevinst være skattemessig gunstig fordi den effektive beskatningen av gevinster er lavere enn den effektive skatten på utbytter, slik som for eksempel i USA. Det gjelder særlig hvis gevinsten realiseres etter 1 års eierskap eller mer.

For norske aksjonærer er det ikke slik. For det første er den formelle skattesatsen den samme på utbytter og gevinster. For det andre bidrar skjermingsfradraget i beskatningen av aksjeinntekter (aksjonærmodellen) til at den effektive beskatningen i prinsippet ikke blir påvirket av tidspunktet for når gevinsten realiseres, jf. blant annet omtale i pkt. 8.5 i NOU 2022: 20 Et helhetlig skattesystem.

Det er derfor ikke skattemessig gunstigere for norske aksjonærer at selskaper velger å kjøpe tilbake aksjer sammenlignet med at selskapet velger å dele ut utbytte.

For personlige utenlandske aksjonærer er det slik at utbytter fra norske selskaper ilegges kildeskatt, som regel på 15 pst., mens gevinster ikke ilegges kildeskatt. I disse tilfellene vil det være en skattemessig forskjell på om selskapet deler ut utbytte eller kjøper tilbake aksjer. For utenlandske selskapsaksjonærer innenfor EØS vil fritaksmetoden gjelde for utbytter. De skattemessige motivene for et norsk selskap til å velge tilbakekjøp av aksjer er dermed begrenset til utenlandske personlige aksjonærer eller selskapsaksjonærer utenfor EØS.

SPØRSMÅL NR. 1281**Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Helge Orten****Besvart 14. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Før RNB legges frem, vil regjeringen gi ny, formell styringsinformasjon til hver enkelt virksomhet om økte rammer fra prisomregning, eller forventes det at virksomheten selv finner pressemeldingen fra Finansdepartementet om dette?

BEGRUNNELSE:

Det vises til finansministerens svar i spørretimen 8.2.23. Vanligvis formidler departementene Stortingets budsjettvedtak til offentlige virksomheter i sin sektor gjennom tildelingsbrev, og virksomhetene må innrette sin drift i tråd med dette. Nå har finansministeren sendt ut en pressemelding om at virksomhetene ikke skal forholde seg til budsjettvedtaket. Det reiser spørsmål om hvordan

regjeringen nå har tenkt å styre de offentlige virksomhetene.

Svar:

Finansdepartementet har i brev til de andre departementene av 7. februar 2023 informert om lønns- og prisjusteringen av budsjettet som vil bli foreslått for Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjettet for 2023. Det er departementene som tildeler budsjettmidler til virksomhetene, i tråd med regjeringens budsjettforslag og Stortingets behandling av statsbudsjettet. Det er praksis for at departementene har dialog med virksomhetene i arbeidet med regjeringens budsjettforslag på relevant kapittel/post.

Jeg viser for øvrig til svar på skriftlig spørsmål nr. 1237 og nr. 1279 fra stortingsrepresentant Helge Orten.

SPØRSMÅL NR. 1282**Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Emilie Schæffer****Besvart 15. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Dersom en virksomhet legger til grunn et høyere anslag for priskompensasjonen enn det regjeringen ender opp med å foreslå til RNB, forutsetter regjeringen at virksomheten dekker inn differansen med kutt?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen gir uttrykk for at offentlige virksomheter ikke skal forholde seg til Stortingets budsjettvedtak, men innrette sin virksomhet ut fra en pressemelding hvor det varsles kompensasjon for prisveksten ifb. revidert nasjonalbudsjett. Det fremkommer ikke av pressemeldingen hvilke anslag for prisveksten i 2023 som virksomhetene skal legge til grunn. Virksomheten risikerer å måtte foreta kutt i driften dersom de innretter virksomheten etter en prognose for prisveksten i dag som er høyere enn den

prognosen Finansdepartementet legger til grunn for den varslede kompensasjonen ifb. revidert nasjonalbudsjett.

Svar:

Det er Stortinget som fastsetter rammene for offentlige virksomheter gjennom bevilgningsvedtak og andre vedtak i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet.

Det er fortsatt usikkert hvordan prisene og lønningene vil utvikle seg utover året. Regjeringen har varslet at den i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vil fremme forslag for Stortinget om en pris- og lønnsjustering av statsbudsjettet for 2023. Da vil vi ha bedre innsikt både i hva pris- og lønnsutviklingen for 2023 faktisk blir. Finansdepartementet vil presentere oppdaterte anslag for pris- og lønnsveksten i revidert nasjonalbudsjett, og justeringen på kapittel/post vil ta utgangspunkt i disse anslagene.

Ved at regjeringen nå har varslet om justeringen det legges opp til basert på oppdaterte anslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, reduseres usikkerheten som ellers ville gjort det krevende for mange virksomheter

å planlegge. Formålet med justeringene som er varslet er at utviklingen i det offentlige tjenestetilbudet blir om lag som forutsatt i budsjettet da Stortinget vedtok det i fjor høst.

SPØRSMÅL NR. 1283

Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 16. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener statsråden at politiloven hjemler forbud mot en demonstrasjon på grunnlag av sikkerhetstrusler andre steder enn der demonstrasjonen finner sted, eksempelvis i utlandet, og kan hun redegjøre for på hvilket grunnlag politiet i Oslo under henvisning til politiloven forbød en lovlig demonstrasjon ved koranbrenning utenfor den tyrkiske ambassaden i Oslo?

BEGRUNNELSE:

Ytringsfriheten er en av bærebjelkene i de liberale demokratier. Retten til å demonstrere for eller imot noe ligger i kjernen av denne ytringsfriheten. I Norge er retten til ytringsfrihet grunnlovsfestet i Grunnloven § 100. Bestemmelsen lyder:

«Ytringsfrihet bør finne sted.

Ingen kan holdes rettslig ansvarlig for å ha meddelt eller mottatt opplysninger, ideer og budskap med mindre det lar seg forsvare holdt opp imot ytringsfrihetens begrunnelse i sannhetssøken, demokrati og individets frie meningsdannelse. Det rettslige ansvar bør være foreskrevet i lov.

Frimodige ytringer om statsstyret og hvilken som helst annen gjenstand er tillatt for enhver. Det kan bare settes klart definerte grenser for denne rett der særlig tungtveiende hensyn gjør det forsvarlig holdt opp imot ytringsfrihetens begrunnelse.

Forhåndssensur og andre forebyggende forholdsregler kan ikke benyttes med mindre det er nødvendig for å beskytte barn og unge mot skadelig påvirkning fra levende bilder. Brevsensur kan ikke settes i verk utenfor anstalter.

Enhver har rett til innsyn i statens og kommunenes dokumenter og til å følge forhandlingene i rettsmøter og folkevalgte organer. Det kan i lov fastsettes begrensninger i denne rett ut fra hensyn til personvern og av andre tungtveiende grunner.

Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale.»

Som det fremgår av tredje ledd er det en svært snever adgang til å begrense ytringsfriheten, og det er der hvor særlig tungtveiende hensyn gjør det forsvarlig holdt opp mot ytringsfriheten. Adgangen til å begrense en demonstrasjon på offentlig sted, følger av politiloven § 11(3) som lyder:

«Politiet kan forby arrangementer som nevnt i første ledd, men bare når det er grunn til frykt for at de kan forårsake alvorlig forstyrrelse av den offentlige ro og orden eller den lovlige ferdsel, eller det formål som tilsiktes fremmet eller måten dette skjer på, strider mot lov.»

Svar:

Ytrings- og demonstrasjonsfriheten er vernet av Grunnloven og den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). Retten til å fremme religions- og samfunnskritikk ligger i kjernen av ytringsfriheten. Vi har derfor ikke noe forbud mot skjending av religiøse symboler, slik som brenning av Koranen eller andre religiøse tekster, i Norge.

Politiloven § 11 tredje ledd gir politiet hjemmel til å forby demonstrasjoner på offentlig sted dersom det er «grunn til frykt for at de kan forårsake alvorlig forstyrrelse av den offentlige ro og orden eller den lovlige ferdsel». Ved avgjørelsen av om slike arrangementer bør forbys, skal politiet ta hensyn til «om politiet vil være i stand til å trygge avviklingen, samt bevare eller gjenopprette ordenen og sikkerheten forøvrig, eller om andre viktige samfunnshensyn taler mot at arrangementet finner sted», jf. politiinstruksen § 8-5 tredje ledd. Bestemmelsene må tolkes i lys av Grunnloven og EMK, som oppstiller strenge vilkår for at statens inngrep i befolkningens forsamlings- og ytringsfrihet skal være lovlige. Hensynet til ro, orden og sikkerhet kan etter omstendighetene begrunne inngrep i disse rettighetene.

Det er politifaglige vurderinger av muligheten til å ivareta ro, orden eller sikkerheten på stedet, i tilknytning til demonstrasjonen, som kan begrunne et forbud etter

politiloven. Det er da også hovedsakelig denne situasjonen som behandles i lovforarbeider, praksis og teori. Det virker klart at det ikke kan nedlegges forbud med den begrunnelse at demonstrasjonen vil føre til en helt generell økning i terrorfare eller sikkerhetsrisiko.

Hvorvidt vilkårene i politiloven § 11 tredje ledd kan være oppfylt i tilfeller hvor det er grunn til å frykte at demonstrasjonen vil føre til alvorlige forstyrrelser – slik som fare for liv og helse for enkeltpersoner – andre steder enn i nokså umiddelbar tilknytning til demonstrasjonen, og hvor trusselen er konkretisert, for eksempel med hensyn til tid og sted, er det så vidt meg bekjent ingen praksis om. Ordlyden avgrenser ikke mot slike tilfeller. Om en demonstrasjon skal forbys må imidlertid alltid vurderes konkret opp mot opp mot ytrings- og demonstrasjonsfriheten.

Oslo politidistrikt har opplyst at de i forkant av arrangementet ble orientert om en trusselvurdering fra PST. Basert på PSTs vurdering av trusselbildet og politiets egne opplysninger om potensielle trusler knyttet til arrangementet, ble det gjort en helhetsvurdering. Konklusjon til politiet ble at det ikke var sikkerhetsmessig forsvarlig å tillate markeringen. Politiet har ikke gått ut offentlig med etterretningsopplysninger som de baserer denne beslutningen på, men har uttalt at sikkerheten i forbindelse med denne markeringen ikke ville vært god nok, verken for de som skulle se på eller for arrangørene.

Jeg tar til etterretning at politiet vurderte at det ikke var mulig å ivareta sikkerheten ved arrangementet på en tilfredsstillende måte. Etter det jeg er kjent med, er beslutningen om å forby demonstrasjonen påklaget og til behandling i Politidirektoratet.

SPØRSMÅL NR. 1284

Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 20. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvilke betraktninger har statsråden gjort seg om Norges rykte internasjonalt når land etter land, selskap etter selskap, forskningsmiljø etter forskningsmiljø advarer mot utvinning av havbunnsmineraler fordi vi mangler kunnskap om konsekvensene av slik aktivitet og kanskje heller ikke har behov for mineraler som kommer fra potensielt svært miljøskadelig utvinning?

BEGRUNNELSE:

Våre fremste forskningsinstitutt på hav er mot utvinning av havbunnsmineraler. Havforskningsinstituttet slår fast at vi har svært lite kunnskap om økosystemene i de aktuelle områdene, og etterlyser en stor kunnskapsheving. Norsk polarinstitutt mener utvinning trolig vil føre til en irreversibel endring av havbunnen, og skriver i sitt høringssvar i dag at de ikke ser at offentlig tilgjengelig informasjon muliggjør kunnskapsbasert beslutningstaking for gruvedrift på havbunnen, og følgelig forsvarlig gjennomføring.

Miljødirektoratet er helt klokkeklare i deres advarsel mot dette. De skriver blant annet at det ikke finnes faglig eller rettslig grunnlag for åpne havbunnen for gruvedrift og peker på betydelige mangler i regjeringens konsekvensutredning.

Flere, store kommersielle aktører, som Google, Volvo og BMW, sier nei til havbunnsmineraler og mener de ikke kommer til å trenge disse i sin produksjon av varer til det grønne skiftet. EUs investeringsbank og Storebrand har ekskludert selskap som driver innenfor havbunnsmineraler. KLP har bedt om at regjeringen jobber for et internasjonalt moratorie. Forskere og miljømyndighetene mener regjeringens plan for gruvedrift i havet er umulig og flertallet av verdens land har satt foten ned for gruvedrift på havbunnen. 12 land har de siste månedene tatt til orde for et midlertidig forbud, pause eller totalforbud for gruvedrift på havbunnen, inkludert store aktører som Frankrike og Tyskland. SINTEF har kommet med en rapport som viser at man ikke trenger havbunnsmineraler for å gjennomføre det grønne skiftet.

Under arbeidet med naturavtalen i Montreal gikk Norge ved klima- og miljøminister Espen Barth-Eide høyt på banen og jobbet for økt vern og beskyttelse av havet. Norges statsminister leder Det internasjonale havpanelet.

Stadig flere land sier nei til mineralutvinning på havbunnen. Norges hastverk med å åpne for dette på norsk sokkel matcher dårlig med vårt fokus på bevaring og vern av havet. Det svekker dessuten vårt omdømme og vår troverdighet i internasjonal sammenheng når det kommer til naturvern og hav.

Svar:

Vi har lang erfaring i Norge for god forvaltning av våre naturressurser. Det vil regjeringen fortsette med. Våre havbunnsmineralforekomster skal forvaltes på en faktabasert, forsvarlig og bærekraftig måte. Så lenge vi gjør det, er jeg ikke bekymret for Norges rykte.

Jeg mener at Norge skal ta ansvar ved å gå foran og vise vei på dette området. Vi har lang og god erfaring med forsvarlig, bærekraftig og faktabasert forvaltning av naturressursene våre. Vi vet at leteaktivitet ikke vil ha negative miljøeffekter og jeg har tro på fremtiden vil vise at utvinning kan gjøres forsvarlig og bærekraftig. For å avklare om utvinning kan skje lønnsomt, forsvarlig og bærekraftig, må områder åpnes.

Som det fremgår av Oljedirektoratets ressursvurdering har vi et betydelig ressurspotensial på norsk sokkel som på noe sikt vil kunne bidra til diversifisering og møte deler av fremtidens økte behov for mineraler og metaller. Og vi har en høyteknologisk industri som er fremst i verden på å operere offshore under krevende forhold og som er vant til å operere med strenge krav til helse, miljø og sikkerhet. En slik fremtidig virksomhet vil kunne gi verdiskaping og arbeidsplasser langs kysten.

Vi vet ikke i dag hvilke utvinningsløsninger for havbunnsmineraler som vil være aktuelle for kommersiell utvinning på kontinentalsokkelen. Vil har begrenset kunnskap om lokale natur- og miljøforhold der slik utvinning kan bli lønnsom. På grunn av dette kjenner vi

ikke i dag godt nok de mulige miljøvirkninger ved gjennomføring av en ev. utvinningsplan som kommersielle aktører søker om å få godkjent. Det vil vi kun få kjennskap til ved åpning, leteaktivitet og et ev. arbeid med å utarbeide en utvinningsplan hvis industrien påviser kommersielle forekomster. Utbyggingsplaner vil kun godkjennes hvis utvinningen kan gjennomføres på en forsvarlig og bærekraftig måte.

Før en ev. utvinningsplan for utvinning av havbunnsmineraler blir godkjent, skal det – som en del av utbyggingsplanen, gjennomføres en konsekvensutredningsprosess. Gjennom denne vil det samles inn oppdatert og relevant kunnskap både om de lokale natur- og miljøforhold og potensielle miljøvirkninger. Forebyggende og avbøtende tiltak skal også identifiseres og vurderes. Dette følger også direkte av havbunnsmineralloven: «Konsekvensutredningen skal i tillegg omfatte nærings- og miljørelaterte forhold, som forebyggende og avbøtende tiltak, og opplysninger om hvordan en innretning vil kunne disponeres ved avslutning av mineralvirksomheten.». Systemet er altså satt opp slik at før utvinning vil vi ha nødvendig kunnskap til å ta stilling til om den konkrete omsøkte planen vil medføre forsvarlig, bærekraftig utvinning.

Hvis disse ressursene er lønnsomme og kan utvinnes på en bærekraftig og forsvarlig måte, mener jeg Norge skal undersøke disse mulighetene. For å få avklart dette, må områder åpnes for slik virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 1285

Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes

Besvart 21. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Innebærer utredningsinstruksens bestemmelse (kap. 2-2) om at utredninger skal stå i forhold til virkningene av foreslåtte tiltak at minimumskravene til utredning (kap. 2-1) kan fravikes, eller skal de grunnleggende spørsmålene alltid besvares?

BEGRUNNELSE:

Det vises til statsråd Ola Borten Moes svar på mitt skriftlige spørsmål til besvarelse nr. 1193.

Svar:

Utredningsinstruksen er regjeringens instruks for behandling av statlige tiltak knyttet både til innhold i beslutningsgrunnlag og prosesser. Den har som formål å legge et godt grunnlag for beslutninger om statlige tiltak. Instruksen ble sist endret i 2016 ved en kgl. resolusjon. Finansdepartementet har nå ansvaret for å forvalte instruksen. Direktoratet for økonomi og forvaltning (DFØ) har fått delegert veiledningsansvar for instruksen og svarer blant annet på spørsmål om hvordan instruksen bør etterleves.

Representanten spør om utredningsinstruksens bestemmelse (kap. 2-2) om at utredninger skal stå i forhold til virkningene av foreslåtte tiltak innebærer at min-

imumskravene til utredning (kap. 2-1) kan fravikes, eller om de grunnleggende spørsmålene alltid skal besvares. Det vises i denne sammenheng til svar gitt av statsråd Ola Borten Moes på spørsmål nr. 1193 som omhandler endringer i forskrift om vedtektene i Norges Forskningsråd.

Utgangspunktet er, slik det sies i veilederen til utredningsinstruksen, at svar på de seks grunnleggende spørsmålene er minimumskrav til enhver utredning. Det sies videre at dette kan gjøres svært enkelt eller mer omfattende og grundig avhengig av tiltakets omfang. Det er imidlertid ikke lagt til grunn et spesifikt formkrav

til hvordan spørsmålene skal besvares, ved for eksempel krav til oppstilling av spørsmål og svar. Den samlede fremstilling skal få fram svar på spørsmålene.

I instruksen (Punkt 1-3) fremgår det at det er forvaltningsorganet som har ansvaret for utredningsarbeidet som skal påse at bestemmelsene i instruksen blir fulgt. Departementene har et overordnet ansvar for kvaliteten på beslutningsgrunnlag innenfor egen sektor. Det er ikke lagt opp til et sentralt system for vurdering av kvaliteten på de ulike utredninger av beslutningsgrunnlag for ulike statlige tiltak.

SPØRSMÅL NR. 1286

Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 16. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vurderer regjeringen at deler eller summen av informasjonen tilgjengelig på en statsråds tjenestetelefon bør være å betrakte som skjermingsverdig informasjon etter sikkerhetsloven?

BEGRUNNELSE:

Ved flere anledninger har justisministeren understreket i media at hun ikke oppbevarte sikkerhetsgradert informasjon på sin tjenestetelefon hvor den kinesiske appen TikTok var installert. I utgangspunktet framstår det imidlertid rimelig å anta at det også ville kunne skade nasjonale sikkerhetsinteresser at deler eller summen av informasjonen på en statsråds tjenestetelefon – tross at denne ikke er sikkerhetsgradert – blir kjent for uvedkommende, går tapt, blir endret eller blir utilgjengelig. Én ting er dersom en statsråds passord blir kjent for uvedkommende, med påfølgende risiko for digitale angrep og lignende. En annen er dersom eksempelvis politiske vurderinger blir kjent for fremmed etterretning før de når offentligheten. Dersom regjeringen er enige i en slik vurdering, anser denne representanten at det neste naturlige skritt ville være at regjeringsskollegiet hadde felles retningslinjer som slår fast at statsråder ikke burde benytte seg av programvare eller utstyr som er produsert av blant annet Kina og Russland.

Svar:

Det vises til spørsmål fra stortingsrepresentanten Grunde Almeland til statsministeren som han har bedt meg svare på.

Etter sikkerhetsloven § 5-1 er informasjon skjermingsverdig dersom det kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser at informasjonen blir kjent for uvedkommende, går tapt, blir endret eller blir utilgjengelig. Etter lovens § 5-3 skal informasjon som kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser om den blir kjent for uvedkommende, sikkerhetsgraderes og merkes.

Sikkerhetsgradert informasjon skal verken håndteres eller lagres på statsrådenes ugraderte tjenestetelefoner. Statsrådene har egne kommunikasjonsmetoder for gradert informasjon. Det skal derfor ikke foreligge informasjon på telefonen som kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser. Summen av informasjon på tjenestetelefoner er ikke å anse som skjermingsverdig iht. sikkerhetsloven.

Det er likevel viktig å ha høy bevissthet om at all informasjon kan misbrukes. For regjeringens medlemmer kan risikoreducerende tiltak for eksempel innebære å begrense hva slags innhold man lagrer på telefonen, når man har telefonen med seg, hva man snakker om, personverninnstillinger mv.

SPØRSMÅL NR. 1287**Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 14. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om at kravet om anmeldelse for sikkerhetsvurdering er i strid med Istanbul-konvensjonen, og hvilke retningslinjer ligger til grunn for når en skjønnsmessig vurdering skal gjøres om hvorvidt det foreligger «gode grunner» for at man foretar sikkerhetsvurdering uten anmeldelse?

BEGRUNNELSE:

Statsråden skriver i sitt svar på mitt spørsmål den 13.12.2022 at Politidirektoratet har som hovedregel at det skal foreligge anmeldelse som utgangspunkt for risikovurdering og eventuell vurdering av beskyttelsestiltak. Artikkel 18 i Istanbul-konvensjonen sier likevel: «Tjenestetilbudet skal ikke avhenge av at offeret er villig til å melde eller vitne mot en voldsutøver». Istanbul-konvensjonen har vært lov i Norge siden 2017.

Statsråden skriver videre i sitt svar at: «Det er samtidig åpning for å foreta en risikovurdering også i tilfeller hvor det ikke foreligger anmeldelse, dersom gode grunner tilsier det», uten å redegjøre for hva vurderingsprosessene her er.

Per i dag er det stor forskjell på hvor mange som får innvilget hemmelig adresse i Norge, Sverige og Danmark. Ifølge Kripos lever over 700 mennesker i Norge på hemmelig adresse. Til forskjell lever rundt 24 000 i Sverige og 120 000 i Danmark med skjulte personopplysninger og/eller hemmelig adresse.

Svar:

Som det fremgikk av mitt svar på spørsmål nr. 703 fra representanten Unneland om samme tema, er ikke anmeldelse et vilkår for å gjennomføre risikovurdering, slik spørsmålet synes å forutsette.

Jeg har igjen fått bekreftet fra Politidirektoratet at det ikke stilles krav fra politiet om anmeldelse fra den trusselutsatte før gjennomføring av risikovurdering.

Som hovedregel vil det foreligge en anmeldelse som danner utgangspunkt for risikovurdering og eventuell vurdering av beskyttelsestiltak. En risikovurdering forutsetter som nevnt ikke en anmeldelse, men det må kunne sannsynliggjøres at det foreligger en trussel.

Nasjonal instruks for risikovurdering og forebygging av partner- og æresrelatert vold, som trådte i kraft 1. desember i fjor, omhandler også anmodning om risikovurdering uten anmeldelse. Forholdet skal i disse tilfeller drøftes med påtalejurist før risikovurdering evt. foretas.

Kripos, som ivaretar fagforvaltningsansvaret på dette området, sendte allerede

18. september 2020 ut et brev til alle politimestrene hvor det ble tydelig presisert at politiet ikke skal kreve anmeldelse fra fornærmede for å utarbeide trusselvurderinger. Grunnen til at brevet ble sendt ut var tilbakemeldinger til Kripos om at enkelte politidistrikt stilte et slikt vilkår. De konkrete distriktene det gjaldt ble, i tillegg til å motta nevnte brev, kontaktet direkte av Kripos.

SPØRSMÅL NR. 1288**Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 17. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Ser finansministeren at CO₂-avgiften på avfallsforbrenning er svært uheldig for utnyttelse av lokal energi, og er et hinder for anleggenes planer om karbonfangst CCS og at den ødelegger regjeringens planer om at samfunnet må

frigjøre kraft i nettet ved å ta i bruk av fjernvarme og vil finansministeren lytte til bransjens innspill om endringer eller fjerne den i statsbudsjett for 2024?

BEGRUNNELSE:

1. februar la Energikommisjonen fram sin rapport “Mer av alt – raskere”. Rapporten er klokkeklar på potensialet i besparelsene i kraftnettet ved å benytte lokal energi som fjernvarme. Her kan Norge spare kraftnettet for 2–4 TWH. Statsråd Aasland poengterte også at satsingen på lokal energi som vil frigjøre mer kraft til elektrifiseringen vi står ovenfor, vil bli viktig i årene framover. I statsbudsjettet for 2023 står det også nevnt at det må bli en større samhandling mellom kraft og fjernvarmenettet. Dessverre for den lokale energiforsyningen valgte regjeringen å innføre en kraftig økning av forbrenningsavgiften. Økningen skjedde samtidig som Sverige varslet fjerning av sin tilsvarende avgift. Dette har ført til en umiddelbar reaksjon i markedet, der avfallsbesittere og kommuner nå kan få disse tjenestene billigere et annet sted. Avgiftsøkningen skjedde på et tidspunkt hvor det var og er lite avfall i omløp, og hvor vinteren står på døren, noe som betyr at overskuddsvarmen fra anleggene utgjør en viktig rolle i den lokale energimiksen. Avfallsbransjen selv har uttalt at de er svært bekymret for hvordan de skal kunne levere nok energi denne vinteren og de kommende vintre. Avgiften spenner bein på gode, lokale miljøløsninger, og bremser gode utviklingsprosjekter med konkret miljøgevinst. Sverige fjernet også avgiften fordi den ikke hadde en miljøeffekt. I et møte med Tafjord Varme 7. februar fikk jeg høre om hvordan anlegget nå har måttet ta i bruk strøm, fordi de mangler brensel. Dette må være et kroneksempel på hvor uheldig denne avgiften treffer. Fjernvarmebransjen selv har uttalt at de ønsker en annen innretning på CO₂ avgiften på forbrenning, slik at eksport av avfall blir pålagt en avgift. Fremskrittspartiet mener hele avgiften burde vært fjernet og heller erstattet med en politiskambisjon om anleggenes fremtidige karbonfangst og lagring.

I følge bransjen selv er dette ulempene ved avgiften:

- Avgiften gir ingen miljøgevinst – utslippene flyttes til Sverige
- Avgiften hindrer anleggene i å investere i karbonfangst (CCS)
- Avgiften fører til at lokale arbeidsplasser går tapt
- Avgiften fører til at utnyttelse av lokal overskuddsvarme går ned
- Avgiften fører til økt tungtransport med økt CO₂-utslipp og veitrafikk

Svar:

Hovedvirkemiddelet i regjeringens klimapolitikk er prising av utslipp gjennom avgifter og deltakelse i EUs kvotesystem. Så godt som alle norske utslipp av CO₂ er i dag omfattet av enten kvoteplikt eller klimaavgift. Det er godt dokumentert at prising av utslipp gjør at utslippene reduseres over tid, også for forbrenning av avfall.

Avfallsavgiften belønner anlegg som sorterer ut fossilt materiale fra avfallet som forbrennes, eller som investerer i teknologi for fangst og lagring av sine utslipp (CCS). Flere aktører har allerede søkt om eller fått godkjent redusert avgift som følge av at de sorterer ut plast fra avfallet. Næringen har derfor flere muligheter til å tilpasse seg avgiften og bidra til reduserte utslipp.

Avgiftens formål er å redusere norske utslipp av klimagasser og bidra til å innfri Norges mål under Parisavtalen. Eksport og forbrenning av avfall i andre land gir ikke utslipp i det norske utslippsregnskapet, og disse utslippene er derfor ikke omfattet av norsk avgift. Så godt som all eksport av norsk avfall skjer til Sverige og Danmark, der all forbrenning av avfall er omfattet av EUs kvotesystem. Økte utslipp fra svenske og danske anlegg som følge av forbrenning av norsk avfall, vil motsvares av reduserte utslipp fra andre deler av kvotesystemet og dermed ha liten til ingen virkning på globale utslipp. All tungtransport i Norge, Sverige og Danmark er ilagt utslippsavgifter. Videre er Norge en netto importør av varer. Norsk eksport av avfall skjer derfor i stor grad gjennom å utnytte lastebiler som ellers ville kjørt tomme og har derfor liten betydning for utslippene fra tungtransporten.

Siden alle svenske avfallsanlegg er omfattet av EUs kvotesystem, står de overfor en pris på 800–900 kroner per tonn CO₂ de slipper ut. Avgiften på de norske ikke-kvotepliktige anleggene er i dag på 238 kroner per tonn CO₂ og vil økes til 476 kroner per tonn når endringene i gruppeunntaksforordningen trer i kraft. Selv om den svenske avgiften er avvirket, betaler norske ikke-kvotepliktige anlegg kun om lag halvparten så mye for sine utslipp som det deres svenske konkurrenter gjør. Avgiften utgjør ingen urimelig konkurranseulempe for norske ikke-kvotepliktige anlegg. Det norske avgiftsnivået bør derfor ikke være til hinder for utnyttelse av lokal overskuddsvarme fra avfallsforbrenningsanlegg. Som følge av EFTAs overvåkingssorgan (ESA) sin foreløpige vurdering av statsstøtteregulverket, er norske kvotepliktige anlegg i dag ilagt avgift i tillegg til kvoteplikt. Regjeringen mener at et avgiftsfritak for kvotepliktige anlegg ikke utgjør statsstøtte, og Stortinget har vedtatt at et fritak for kvotepliktige anlegg skal tre i kraft dersom ESA godkjenner fritaket. Regjeringen er i dialog med ESA om saken.

SPØRSMÅL NR. 1289**Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 14. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvis statsråden er interessert i informasjon om flere mulige modeller for et bedre togtilbud for de reisende på Østlandet, hvorfor avlyste han da konkurransen på trafik-kpakke 4 og 5?

BEGRUNNELSE:

Statsråden har i to skriftlige spørsmål fra meg nylig svart at Vys tilbud med et ruteforslag og en samlet pris for Østlandet kom sent i prosessen og at det ikke er et bindende tilbud. Samtidig vil statsråden avklare hvorvidt Vys forslag gir et bedre tilbud til de reisende til en bedre pris enn en delt løsning mellom Vy og Flytoget.

Svar:

Denne regjeringen har stanset privatiseringen av jernbanen i Norge. Regjeringen ønsker en bedre jernbane for

alle, og har som mål å gi passasjerene et bedre togtilbud slik at flere velger å reise miljøvennlig med jernbanen. Vi mener tydelig statlig styring vil være best for å utnytte den begrensede kapasiteten på jernbanen i hovedstadsområdet.

Målet med direktetildeling av togtilbudet på Østlandet er blant annet å gi mer fornøyde kunder, flere reisende, bedre kapasitetsutnyttelse, rutetilbud og pålitelighet, effektiv drift og lavere statlig vederlag. Som jeg har omtalt i mine tidligere svar til representanten er Jernbanedirektoratet i dialog med begge persontogselskapene som staten eier. Vy har god og lang erfaring med å kjøre tog på Østlandet. Flytoget scorer regelmessig høyest i undersøkelser om kundetilfredshet. Regjeringen ønsker at begge selskapers erfaringer og kompetanse skal kunne vurderes gjennom direktetildelingen. Vi mener dette vil gi det beste jernbanetilbudet til innbyggerne på Østlandet fremfor å åpne jernbanemarkedet for enda flere aktører.

SPØRSMÅL NR. 1290**Innlevert 8. februar 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 14. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan statsråden vise til andre prosesser der departementet i siste liten har bedt om et ikke-forpliktende tilbud fra en aktør i en tilsvarende tildelingsprosess som den som pågår på Østlandet for jernbanen, for eksempel i et vei-prosjekt eller lignende og er dette en praksis statsråden mener er god?

BEGRUNNELSE:

Statsråden har i to skriftlige spørsmål fra meg nylig svart at Vys tilbud med et ruteforslag og en samlet pris for Østlandet kom sent i prosessen og at det ikke er et bindende tilbud. Samtidig vil statsråden avklare hvorvidt Vys forslag gir et bedre tilbud til de reisende til en bedre pris enn en delt løsning mellom Vy og Flytoget.

Svar:

Som jeg har skrevet i mine tidligere svar til representanten oversendte Vy i desember 2022 et ruteforslag og samlet pris for Østlandet 1 og 2 til Jernbanedirektoratet og Samferdselsdepartementet. Brevet kom sent i direktetildelingsprosessen og var ikke et bindende tilbud. Som Samferdselsdepartementet skriver i brev til Jernbanedirektoratet er den foreslåtte rutemodellen og vederlag beskrevet på et overordnet nivå. Jeg mener at det vil være til det beste for de reisende at Jernbanedirektoratet nå raskt innhentet et bindende tilbud fra Vy og får klarhet i hvorvidt Vys forslag gir et bedre togtilbud til de reisende til en bedre pris for staten. Som nevnt skal dette ikke gå på bekostning av Flytogets mulighet til å overta avtalen om Østlandet 2 som selskapet har dialog med Jernbanedirektoratet om.

Norge har i henhold til kollektivtransportforordningen et betydelig handlingsrom for hvordan prosessen for direktetildeling av togtilbudet innrettes og gjennomføres.

Dette kan ikke uten videre sammenlignes med andre prosesser som representanten viser til.

SPØRSMÅL NR. 1291

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 17. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Det er kommet fram etter en innsynsbegjæring at det i perioden 2019 – 2022 kom inn over 90 klager på Nasjonal behandlingstjeneste for kjønnsinkongruens (NBTK).

Hvordan er disse klagenes blitt fulgt opp, hvorfor har det ikke ført til noe tilsyn og hva tenker statsråden å gjøre med at den eneste enheten i det offentlig som nå tilbyr behandling til transpersoner ikke følger de nasjonale faglige retningslinjene for kjønnsinkongruens satt av Helsedirektoratet?

BEGRUNNELSE:

Nasjonal behandlingstjeneste for kjønnsinkongruens (NBTK) ved Rikshospitalet mottatt over 90 pasientklager de siste to årene. Helsetilsynet har ikke imidlertid opprettet tilsynssak selv etter et høyt antall klager.

NBTK nekter åpent å følge de nasjonale faglige retningslinjene for kjønnsinkongruens satt av Helsedirektoratet. Blant annet sa tjenestens leder i en nettsak i NRK 12. april 2022 at de er strengere enn den nasjonale retningslinjen.

Det er vedtatt at behandlingstilbudet for transpersoner skal desentraliseres, men nye signaler fra departementene angir at disse ikke vil tilby hormonbehandling. Transpersoner i Norge står da igjen med en nasjonal behandlingstjeneste som nekter å følge nasjonale faglige retningslinjer og som ikke blir ettergått av Helsetilsynet. I et intervju med Blikk har statsråden innrømmet at tilbudet til personer med kjønnsinkongruens lenge har vært mangelfullt, men dersom NBTK fortsatt skal ha behandlingsmonopol uten å forholde seg til retningslinjen, vil situasjonen for transpersoner som har behov for behandling utover psykososial støtte og hjelpemidler være uendret.

Svar:

Gjennom flere år har det vært en sterk økning i antall henviste pasienter til den nasjonale behandlingstjenesten for kjønnsinkongruens (NBTK). Volumet i henvisninger har utfordret kapasiteten, til tross for at Helse Sør-Øst RHF har styrket tjenesten gjennom ekstra bevilgninger. Blant de som henvises er det også personer som ikke har behov for eller ønske om å endre kjønn fra mann til kvinne eller fra kvinne til mann, men som like fullt har kjønnsinkongruens de trenger helsehjelp for. Siden den nasjonale tjenesten opprinnelig ble etablert for å bistå personer med (binært) kjønnskifte, har tjenesten foreløpig i begrenset grad et tilbud til ikke-binære. Når alle de regionale behandlingstilbudene etter hvert er kommet i drift, vil disse kunne være til hjelp og støtte for flere av de som i dag er henvist til NBTK i mangel av andre alternativer. Samtidig vil det regionale nivået være avhengig av løpende samarbeid med og veiledning fra NBTK i enkeltsaker for å sikre at utredning og behandling er fullt ut faglig forsvarlig i alle deler av pasientforløpet. Dette er spesielt viktig i tilfeller hvor pasienten har ønske om medisinske intervensjoner som kan ha irreversible virkninger.

Helse Sør-Øst RHF har på forespørsel fra departementet innhentet tall og informasjon om klager på NBTK. Antall registrerte klager er på nivå med det representanten viser til i spørsmålet. Foretaket opplyser at de fleste klager, om lag 4 av 5, handler om avslag på henvisning, både blant voksne og barn. Statsforvalteren har vært koblet inn i totalt syv saker, fordelt tilnærmet likt på barn (4) og voksen (3). Det fremgår at Statsforvalteren i to av sakene har opprettet tilsynssak og i de øvrige er klage oversendt Oslo universitetssykehus HF for videre behandling. I de to sakene som resulterte i tilsynssaker, dreide én sak seg om klage på innsyn i journal i forskningsøyemed uten pasientens samtykke og én om avslag på henvisning. I de øvrige sakene hvor Statsforvalteren var involvert var problemstillingene knyttet til lang ventetid, mangelfull helsehjelp og avslag på henvisning. For øvrig opplyser foretaket at

kjønnsinkongruens er tatt opp som et tema med Statsforvalteren i det faste årlige møtet mellom Oslo universitetssykehus HF og Statsforvalteren, og det er satt av tid til et eget møte om dette i mars.

Den nasjonale retningslinjen for kjønnsinkongruens skal ligge til grunn for innretningen av behandlingstilbudet på alle nivåer. Dette er kommunisert til de regionale helseforetakene. Retningslinjen omhandler imidlertid ikke de kliniske, medisinsk-faglige vurderinger og beslutninger som helsepersonellet er ansvarlig for å gjøre i tråd med etablerte kvalitetsstandarder og forsvarlighetskrav. Helseforetakene har et selvstendig ansvar for å sørge for at disse kravene etterleves.

Til slutt viser jeg til at det pågår en søknadsprosess hvor Helse Sør-Øst RHF ønsker å endre navn og beskriv-

else av innhold i den nasjonale behandlingstjenesten for kjønnsinkongruens. Søknaden behandles av Helse- direktoratet som treffer endelig beslutning i alle saker som gjelder opprettelse, endring og avvikling av nasjonale tjenester. Helsedirektoratet har bedt foretaket om å dokumentere omforente henvisningskriterier, plan for kompetansespredning og støtteerklæringer fra de andre helseregionene for å kunne godkjenne endringen. Til grunn for disse kravene er bl.a. forutsetningen om at den nasjonale tjenesten skal utføre høyspesialiserte oppgaver som er så avanserte at de kun kan ivaretas på ett sted i landet. Øvrige oppgaver, slik det også fremgår av den nasjonale retningslinjen for kjønnsinkongruens, skal ivaretas av de regionale funksjonene.

SPØRSMÅL NR. 1292

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde

Besvart 16. februar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Ble statsråden konsultert forut for Oslo politidistrikts beslutning av 02.02.23 om å ikke tillate en lovlig markering ved koranbrenning utenfor Tyrkias ambassade?

BEGRUNNELSE:

Det vises til Oslo politidistrikts beslutning av 02.02.23 om ikke å tillate en lovlig markering ved brenning av koranen utenfor den tyrkiske ambassaden i Oslo. Det vises videre til Filter nyheters sak av 07.02.23 hvor det fremgår at både statsministeren, utenriksministeren og justis- og beredskapsministeren ble koblet inne i saken allerede den 01.02.23, altså dagen før Oslo politidistrikt traff sin beslutning om å ikke tillate markeringen ved Tyrkias ambassade. Spørsmålsstiller ønsker derfor svar på om statsråden ble konsultert forut for Oslo politidistrikts beslutning om å ikke tillate markeringen ved den tyrkiske ambassaden.

Svar:

Nei.

SPØRSMÅL NR. 1293**Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi****Besvart 16. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Ble statsministeren konsultert forut for Oslo politidistrikts beslutning av 02.02.23 om å ikke tillate en lovlig markering ved koranbrenning utenfor Tyrkias ambassade?

BEGRUNNELSE:

Det vises til Oslo politidistrikts beslutning av 02.02.23 om ikke å tillate en lovlig markering ved brenning av koranen utenfor den tyrkiske ambassaden i Oslo. Det vises videre til Filter nyheters sak av 07.02.23 hvor det fremgår at både statsministeren, utenriksministeren og justis- og beredskapsministeren ble koblet inne i saken allerede den 01.02.23, altså dagen før Oslo politidistrikt traff sin beslutning om å ikke tillate markeringen ved Tyrkias ambassade.

Spørsmålsstiller ønsker derfor svar på om statsministeren ble konsultert forut for Oslo politidistrikts beslutning om å ikke tillate markeringen ved den tyrkiske ambassaden. Det er særlig i lys av statsministerens manglende forsvar av ytringsfriheten under karikaturstriden i

2006, den gangen etter press fra totalitære og fundamentalistiske krefter i Midtøsten, interessant å vite i hvilken utstrekning statsministeren har vært konsultert i forkant av denne beslutningen.

Svar:

Det vises til spørsmål fra stortingsrepresentanten Hans Andreas Limi til statsministeren som han har bedt meg svare på.

Det er politiet som vurderer sikkerheten ved gjennomføring av demonstrasjoner. Justis- og beredskapsdepartementet ble informert onsdag 1. februar om at det var planlagt en markering fredag 3. februar med brenning av koranen utenfor den tyrkiske ambassaden i Oslo. Torsdag 2. februar ble departementet orientert om at politiet ikke ville tillate den planlagte markeringen og at svarbrev om beslutningen var sendt til SIAN. Statsministeren ble ikke konsultert, men ble holdt orientert av Justis- og beredskapsdepartementet om Oslo politidistrikts beslutning og svarbrevet til SIAN.

SPØRSMÅL NR. 1294**Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Johan Aas****Besvart 16. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Ble statsråden konsultert forut for Oslo politidistrikts beslutning av 02.02.23 om å ikke tillate en lovlig markering ved koranbrenning utenfor Tyrkias ambassade?

BEGRUNNELSE:

Det vises til Oslo politidistrikts beslutning av 02.02.23 om ikke å tillate en lovlig markering ved brenning av koranen utenfor den tyrkiske ambassaden i Oslo. Det vises videre til Filter nyheters sak av 07.02.23 hvor det fremgår at både statsministeren, utenriksministeren og justis- og beredskapsministeren ble koblet inne i saken allerede den 01.02.23, altså dagen før Oslo politidistrikt traff sin beslut-

ning om å ikke tillate markeringen ved Tyrkias ambassade. Spørsmålsstiller ønsker derfor svar på om statsråden ble konsultert forut for Oslo politidistrikts beslutning om å ikke tillate markeringen ved den tyrkiske ambassaden.

Svar:

Jeg ble ikke konsultert i forkant av beslutningen. Det er politiet som gjør vurderinger knyttet til sikkerheten ved gjennomføring av demonstrasjoner. Justis- og beredskapsdepartementet ble informert onsdag 1. februar om at det var planlagt en markering fredag 3. februar med brenning av koranen utenfor den Tyrkiske ambassaden i Oslo. Torsdag 2. februar ble jeg informert om at Oslo po-

litidistrikt ikke ville tillate den planlagte markeringen og at svarbrev om beslutningen var sendt til SIAN.

SPØRSMÅL NR. 1295

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 15. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for alle dem med nedsatt funksjonsevne som ikke får hjelpemidler til rekreasjon og fritidsaktiviteter fordi potten for 2023 allerede er tømt?

BEGRUNNELSE:

I en artikkel i lokalavisa Telen, kan vi lese om Svein som er rullestolbruker og som ville søke om sitski, slik at han skulle kunne benytte seg av naturen slik som alle andre.

Svein fikk beskjed om at potten som var satt av til aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år snart er tom, og at han derfor ikke vil få innvilget søknaden sin i år. Potten er mer enn halvert fra 2021-budsjettet fra 118 millioner, til 56,8 millioner kroner. Det er bekymringsfullt når budsjettposten som skal holde hele året nesten er tom allerede i begynnelsen av februar, og det er helt klart at behovet er mye større enn det regjeringen har lagt opp til i sitt budsjett.

Dette bryter med at rullestolbrukere og andre med nedsatt funksjonsevne skal være mest mulig likestilt, og kunne delta i samfunnet på lik linje med andre. Ber om at statsråden svarer på om hun ønsker å øke budsjettposten til aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år, slik at flere får mulighet til å delta.

Svar:

Det ble innført en rammestyrte ordning med aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år fra 1. juli 2014. Aktivitetshjelpemidler er hjelpemidler som er spesielt utviklet for personer med nedsatt funksjonsevne slik at de kunne delta i fysisk aktivitet. Slike hjelpemidler er for eksempel sit-ski, som stortingsrepresentant Bård Hoksrud henviser til. Disse er gjerne spesialutviklet til gruppe personer som ikke nødvendigvis kan bruke ordinære aktivitetshjelpemidler. Også personer under 26 år får aktivitetshjelpemidler, men etter andre regler.

Denne ordningen har de siste årene blitt bedre kjent blant brukerne, og det har medført at etterspørselen har

vært høyere enn bevilgningen gir rom for. Siden ordningen ble innført har den årlige grunnbevilgningen vært på om lag 50 mill. kroner. I 2020 og 2021 har det imidlertid vært ekstra bevilgninger og overføring mellom år, slik at til den totale bevilgningen for gjeldende år var på hhv. 100 og 116 mill. kroner.

Ordningen følger av folketrygdloven. Det er et vilkår at personen har en varig funksjonsnedsettelse og at aktivitetshjelpemidlet er nødvendig og hensiktsmessig for at personen skal kunne utføre fysisk aktivitet, enten alene eller sammen med andre. Da ordningen er rammestyrte, vil Arbeids- og velferdsetaten stanse innvilgelse av nye søknader når rammen er bundet opp. For 2023 er det bevilget 56,8 mill. kroner, jf. Prop. 1 S (2022–2023) og Innst. 15 S (2022–2023).

SPØRSMÅL NR. 1296**Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Kristoffer Robin Haug****Besvart 17. februar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Kan utenriksministeren redegjøre for hvordan de samarbeider med og vurderer Colombias tiltak som er iverksatt for å redusere trusler, angrep og drap på sosiale ledere og menneskerettighetsforkjempere?

BEGRUNNELSE:

Colombias president Gustavo Petro har en ambisiøs plan for å oppnå “total fred” med de væpnede gruppene i landet. I tillegg til å støtte opp om implementering av fredsavtalen mellom myndighetene og den tidligere geriljaen FARC-EP, så er Norge en tilrettelegger i fredsforhandlingene med ELN. Landet er også et av Norges partnerland for langsiktig utvikling. Ifølge Ombudsmannen ble 2022 året hvor flest sosiale ledere og menneskerettighetsforkjempere ble drept, siden 2016, året fredsavtalen ble inngått. 199 ble drept mellom 1. januar og 30. november.

Svar:

Situasjonen for lokale ledere og menneskerettighetsforsvarere i Colombia er alvorlig. Jeg snakket selv med representanter for disse gruppene under mitt besøk til Colombia i oktober i fjor. Dette er personer som utsettes for trusler, trakassering og drap i stort antall – blant annet fordi de kjemper for fred i sine lokalsamfunn, og fordi de ønsker å beskytte skogen, jorda og miljøet der de bor.

Fredsavtalen fra 2016 inneholder en rekke forpliktelseser som, hvis de implementeres, vil kunne bidra til å bedre sikkerheten for disse utsatte personene. Noen punkter handler om å gi økt beskyttelse og sørge for effektiv etterforskning og rettsforfølgelse av forbrytelser mot menneskerettighetsforsvarere, mens andre handler om å endre de underliggende årsakene til konflikten

Å bedre situasjonen for menneskerettighetsforsvarere er en integrert del av Norges langsiktige innsats for fred i Colombia. Vi jobber bredt for å støtte opp om en helhetlig implementering av fredsavtalen med den tidligere geriljagruppen FARC-EP. Menneskerettighetsperspektivet er også en integrert del av vårt innsats som garantistland i forhandlingene med ELN-geriljaen og støtte til dialogen mellom myndighetene og andre væpnede grupperinger.

Fra norsk side har vi en kontinuerlig dialog med colombianske myndigheter. I denne dialogen er den utstrakte volden og behovet for styrket beskyttelse av utsatte grupper, som miljø- og menneskerettighetsforsvarere og tidligere FARC-soldater, et gjennomgangstema. Situasjonen

for menneskerettighetsforsvarere har også blitt diskutert i møter mellom statsministeren og Colombias president, og på utenriksministernivå. Vår oppfatning er at dette er en problemstilling som den sittende regjeringen i Colombia tar på høyeste alvor.

I flere av prosjektene og programmene som finansieres av Norge er det et spesielt fokus på beskyttelses- og varslingsmekanismer. Vi støtter også et eget program som bidrar til økt beskyttelse av kvinnelige menneskerettighetsforsvarere i utsatte områder.

Ambassaden i Bogotá gjennomfører regelmessige feltbesøk til utsatte områder og lokalsamfunn for bl.a. å synliggjøre vår støtte til miljø- og menneskerettighetsforsvarere, og urfolksledere.

Norge har ved flere anledninger tatt opp situasjonen for lokale ledere og menneskerettighetsforkjempere i Colombia i FNs sikkerhetsråd. I FNs menneskerettighetsråd har vi flere ganger tatt opp situasjonen for miljø- og menneskerettighetsforkjempere i Colombia. Norge legger vekt på å være en tydelig politisk og økonomisk støttespiller for det viktige arbeidet som FNs høykommissær for menneskerettigheter og FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling gjør i landet.

Regjeringen vil fortsette engasjementet for menneskerettigheter og bærekraftig fred i Colombia i relevante fora og sammenhenger.

SPØRSMÅL NR. 1297**Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 16. februar 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Mener statsråden at “styrker og svakheter med dagens organisering og innslag av private aktører innenfor ulike skattefinansierte velferdstjenester” ikke ble godt nok utredet av velferdstjenesteutvalget, og hvordan vil statsråden forholde seg til at 4 av utvalgets 13 medlemmer oppfatter dette tillegget i mandatet som så utfordrende at det er tvil om hvorvidt de kommer til å delta i arbeidet?

BEGRUNNELSE:

Utspringet for konflikten i avkommersialiseringsutvalget er formuleringen av mandatet. Til dags dato ligger to versjoner ute.

En der utvalget får i oppdrag å utrede modeller for avkommersialisering gjennom økt offentlig egenregi, økt innslag av ideelle og/eller sterkere regulering av kommersielle aktører i velferdstjenester. Så finnes det en annen versjon, med et tillegg under utvalgets formål, nemlig at: Utvalget skal utrede styrker og svakheter med dagens organisering og innslag av private aktører innenfor ulike skattefinansierte velferdstjenester.

I en kommentar i VG (9. feb.) påpeker Astrid Meland at dette tillegget kom til etter at regjeringen vedtok mandatet, rett før utvalgets første møte. Tillegget ble utspringet til en konflikt om forståelsen av hele mandatet og hvordan arbeidet skulle legges opp og prioriteres. Konflikten har siden eskalert og vært gjenstand for mye medieoppmerksomhet. Situasjonen er nå slik at, ifølge Klassekampen, 4 av 13 medlemmer av utvalget ikke møter i utvalget, og at det ellers er uavklart hva som kommer til å bli utfallet.

Tillegget er også overraskende, all den tid Velferdstjenesteutvalget NOU 2020:13 gir en grundig gjennomgang av private aktører i velferdstjenester, hvordan disse fungerer i dagens velferdssystem, samt anbefalinger til hvordan “private produsenter kan brukes bedre og mer effektivt”. Det synes at svært mye av det arbeidet som kan avledes av den tillagte setningen allerede er gjort. Det bør også nevnes at Storberget-utvalget leverte mye av det samme, spesifikt til barnehagesektoren.

Svar:

Representanten Bae Nyholt er oppteken av at det er to versjonar av mandatet for avkommersialiseringsutvalet kor setninga «utvalget skal utrede styrker og svakheter med dagens organisering og innslag av private aktører

innenfor ulike skattefinansierte velferdstjenester» utgjør skilnaden mellom dei to versjonane.

Mandatet er, uavhengig av den aktuelle setninga, tydeleg på at utvalet skal vurdere fordelar og ulemper av modellar for utfasing av kommersiell drift i velferdstenes- tene i ljøs av ei rekke omsyn kor dagens situasjon utgjør samanlikningsgrunnlaget. Då er det naudsynt å ha utgreia situasjonen i dag. Om velferdstenesteutvalet si utgreiing gjev eit fulldekkjande bilete i så høve, må utvalet sjølve vurdere.

Den aktuelle setninga har vore inkludert i arbeidet med mandatet heile vegen. Setninga går dessutan fram direkte av sjølve den kongelege resolusjonen som utnemner utvalet. Då det vart oppdaga at setninga ved ei inkurie ikkje var komen med i mandatet som var vedlagt den kongelege resolusjonen, vart utvalet straks gjort merksam på dette. Då fekk utvalet og utvalsmedlemmane tilsendt det gjeldande mandatet der setninga frå resolusjonen er teke inn. Departementet var 6g tilstades på det fyrste møtet i utvalet og gjorde greie for dette.

Avkommersialiseringsutvalet har fått eit breitt og detaljert mandat, som er fastsett av kongen i statsråd. Eg ventar at dei følgjer opp dei ulike delane av mandatet i tråd med oppdraget dei har fått. Korleis dei skal løyse oppdraget innanfor ramma av dette, er eit ansvar som ligg til utvalet sjølv.

SPØRSMÅL NR. 1298**Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 20. februar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Behovet for støtte til dei jordskjelvramma i Syria og Tyrkia er stort både på kort og lengre sikt.

Vil regjeringa (i) trappa opp norsk støtte, (ii) be tyrkiske styresmakter sørga for at aktuelle grenseovergangar til Syria heldast opne og at dei opnar fleire for humanitær hjelp og (iii) leggja press på styresmaktene i Syria om å tillata hjelp på tvers av frontlinjene?

BEGRUNNELSE:

Jordskjelvet som ramma den sørvestlege delen av Tyrkia og den nordlege delen av Syria har fått fatale konsekvensar. Meir enn 17 000 menneske er rapportert døde, og tala er venta å stiga. Det rapporterast om manglande hjelp både i form av menneskelege ressursar, maskinar og mat, husly og varme. Spesielt ille er det nordvest i Syria der situasjonen i utgangspunktet var svært vanskeleg. 4,1 millionar som allereie var avhengig av naudhjelp står no på bar bakke.

Syriske styresmakter legg hindringar i vegen for effektiv humanitær transport inn frå regimekontrollerte område i sør, og i nord er grensa mot Tyrkia meir eller mindre stengt. I januar vart heldigvis FN-resolusjonen om grensekryssande bistand utvida med 6 månader. Etter jordskjelvet har også tyrkiske styresmakter opna eit anna kryssingspunkt. Men den humanitære tilgangen til dette jordskjelvramma området i Syria frå tyrkisk side er framleis svært avgrensa. Humanitære organisasjonar ber om hjelp til å sikra at den opne kanalen forblir open, om gjenopning av overgangane som var en del av Tryggingrådetts resolusjon i 2014, men som seinare har blitt stengt, og at det opnast tilgang frå regimekontrollerte område i Syria. I den tidlege fasen er det avgjerande at hjelp også vert kanalisert via lokale aktørar som har betre tilgang via kommersielle grenseovergangar og allereie er i gang med storstilt hjelpearbeid.

Svar:

Jordskjelvene i Tyrkia og Syria er den verste naturkatastrofene som har rammet et europeisk land på nesten 100 år.

Regjeringen annonserte 6. februar, samme dag som skjelvet, 150 millioner kroner i humanitær støtte til Tyrkia og Syria.

FN annonserte kvelden 14. februar en humanitær responsplan for Syria, hvor de ba om 4 milliarder kroner for å dekke de akutte behovene. Regjeringen vedtok på denne

bakgrunn litt over et døgn senere (morgenen 18. februar), å gi ytterligere 100 millioner til responsen. Regjeringen har således allerede trappet opp støtten ettersom de humanitære aktørene har fått bedre oversikt over behovene og hvordan de best kan nå de hjelpetrengende.

Pengestøtte er kanalisert gjennom norske humanitære organisasjoner, FN og Røde Kors-bevegelsen. Norge har også sendt medisinsk utstyr, personell som hjelper å koordinere den internasjonale bistanden, og et militært fly for å hjelpe med medisinsk evakuering.

FN har de siste par årene kun kunnet bruke grenseovergangen Bab-al Hawa på grunnlag av autorisasjon fra Sikkerhetsrådet i en egen resolusjon. Som pennefører sammen med Irland, ledet Norge rådets arbeid med å tilrettelegge og fremforhandle tre forlengelser av denne autorisasjonen under vår rådsperiode. Syrias President Assad ga 14. februar FN tillatelse til å benytte ytterligere to grenseoverganger i tre måneder. Tyrkia har vært positive til disse åpningene. Det blir dermed lettere for FN å oppskalere den grensekryssende humanitære hjelpen.

Det er komplisert å få humanitær bistand fra områder kontrollert av syriske myndigheter over frontlinjene til det opprørskontrollerte området i nordvest-Syria. FN har de siste par årene fremforhandlet slik linjekryssende humanitær adgang med både syriske myndigheter og opprørsgruppen som kontrollerer området. Flere konvoier har blitt gjennomført, om enn i mye mindre skala og hyppighet enn den grensekryssende humanitære operasjonen. Det har vært planlagt ny linjekryssende FN-konvoi etter jordskjelvet, med syriske myndigheters tillatelse, men den har foreløpig ikke fått tillatelse fra opprørsgruppen. Norge støtter stadig FN i arbeidet med partene for å få på plass linjekryssende bistand, og har over tid oppfordret syriske myndigheter til å gi nødvendige tillatelser på deres side.

SPØRSMÅL NR. 1299**Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 17. februar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Kan ministeren redegjøre for utviklingen i antallet mødre og fedre som av ulike grunner tar ut ulønnet permisjon og gi tall fra 2022?

BEGRUNNELSE:

I en undersøkelse fra NAV analyse i fjor gikk det frem at det har vært en sterk økning i uttak av ulønnet foreldrepermisjon. Økningen kommer etter at det ble innført såkalt tredeling.

Fremskrittspartiet var imot tredelingen, og har flere ganger foreslått at ordningen burde skrotes og at det bør være opp til barnefamiliene å dele permisjonen slik det passer dem best. FrP varslet om at en tredeling ville føre til at flere familier opplevde at ordningen ikke lenger passer dem, og at flere ville måtte ta ut ulønnet permisjon. Akkurat det har nå skjedd.

Tall i undersøkelsen viser at nå tar nesten halvparten av alle mødre ut ulønnet permisjon. Det er en kraftig økning etter at tredelingen ble innført. Også andelen menn som tar ut ulønnet permisjon øker, og har faktisk mer enn doblet seg siden 2017.

For en rekke familier er det vanskelig å ta ut en tredjedel til hver av foreldrene. Det kan for eksempel skyldes turnusarbeid, at de er selvstendig næringsdrivende eller andre faktorer. For noen familier kan det også være et verdvalg om hvem som skal være hjemme med barnet, og når de skal være hjemme. Slike hensyn blir ikke ivaretatt med den rigide tredelingen.

En naturlig konsekvens av undersøkelsen ville være at det ble sett nærmere på hvordan den nye og lite fleksible tredelingen påvirker familiene. Hensikten var å tvinge flere familier til å dele tiden mer likt mellom seg, men effekten kan nå se ut til å være at en stor andel familier og ikke minst barna taper på ordningen. For rundt et år siden spurte jeg ministeren om hun ville gjøre delingen av foreldrepermisjonen mer fleksibel, ettersom det viser seg at dagens ordning gjør at familier taper og at målene med tredelingen ikke nås. Lite har skjedd. Ettersom regjeringen har nøyert seg med å følge nøye med på utviklingen kan det være interessant å få vite hva som er status i utviklingen.

Svar:

Bruk av ulønt permisjon etter fødsel er ikkje dekt av jamleg produsert statistikk, og den einaste metoden ein har

for å undersøke omfanget av bruken, er å gjennomføre ei spørjeundersøking. Eg har difor ikkje tal om foreldre sin bruk av ulønt permisjon i samband med fødsel for året 2022. Artikkelen «Ulønnet og lønnet foreldrepermisjon — mødre og fedres bruk og vurderinger», som Arbeids- og velferdsdirektoratet publiserte våren 2022, byggjer på ei spørjeundersøking direktoratet gjennomførte i 2021. Artikkelen var bestilt av mitt departement og gir den mest oppdaterte informasjonen vi har om bruk av ulønt permisjon i samband med fødsel.

Eg har tidlegare kommentert funn frå denne rapporten i brev av 1. april 2022 til representantforslag 8:137 S (2021-2022) frå representantane Hjemdal, Gulati og Listhaug om valfridom for familiane. Det er tredje gongen Arbeids- og velferdsdirektoratet gjennomfører ei spørjeundersøking om bruk av foreldrepengear og permisjon i samband med fødsel. Direktoratet har publisert rapportar basert på foreldrepengeundersøking i 2008 og 2017. Eg deler bekymringa for den store auken i ulønna permisjon som i stor grad gjeld mødrer, ikkje fedre. Det kan gjere at kvinner misser andre trygderettar under perioden dei tek ut ulønna permisjon.

Eg merka meg at det i grunngevinga for spørsmålet blir vist til tredelinga av perioden med foreldrepengear og fleksibiliteten i ordninga. Eg viser til at den norske foreldrepengeordninga gir foreldre moglegheit til å vere heime med barnet i barnet sitt første leveår, i 49 veker med 100 prosent dekningsgrad og i 59 veker med 80 prosent dekningsgrad, og slik kombinere omsorg for barnet med yrkesaktivitet

Når det gjeld fleksibiliteten i ordninga, vil eg vise til moglegheitene regelverket gir til å velje lenger stønadperiode med noko lågare utbetaling og at foreldre også kan kombinere stønadsuttaket med å arbeide gjennom gradert uttak. Eg vil vidare særleg trekkje fram endringa frå oktober 2021 som inneber at foreldre no fritt kan utsette uttaket av foreldrepengear innanfor den treårsperioden etter fødsel som stønaden må nyttast. Endringa har styrkja foreldra sine rettar til å tilpasse foreldrepengeuttaket etter egne ynskjer og behov, noko eg meiner er viktig at ordninga gir rom for. Regjeringa har også foreslått og fått støtte i Stortinget for at fedre med opptening til foreldrepengear får rett til å ta ut foreldrepengear i åtte veker, uavhengig av mors aktivitet (arbeid, studie mv etter fødsel). Arbeids- og velferdsdirektoratet har anslått at om lag 4 900 fedre årleg får nye rettigheter som følgje av endringa.

I regjeringa sin politiske plattform, Hurdalsplattforma, slår regjeringa fast at foreldrepermisjonen skal vere raus og sikre at begge foreldre har sjølvstendig krav på sin del av permisjonen saman med barnet. Vidare står det i plattformen at regjeringa vil vidareføre ein tredelt foreldrepermisjon og sikre mor moglegheit til å amme i tråd med helsefaglege råd. Regjeringa vil behalde dagens

fedrekvote og styrkje fedrane sine rettar. I tillegg står det i plattformen at vi ynskjer å sikre at mødre ikkje får kutt i permisjonstida dersom dei føder før termin, og at permisjonen ikkje startar på termin dato dersom dei føder seinare enn termin.

Departementet arbeider med oppfølginga og nødvendige utgreiingar på dette området.

SPØRSMÅL NR. 1300

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Heidi Nordby Lunde

Besvart 14. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hvilken dato besluttet regjeringen å legge opp til ny prisjustering av statsbudsjettet for 2023?

BEGRUNNELSE:

I Dagbladet 8. februar hevdes det at regjeringen allerede i høst i praksis besluttet ny prisjustering av statsbudsjettet. Selv om det alltid utarbeides nye anslag til revidert nasjonalbudsjett, er det ikke vanlig å gjennomføre ny prisomregning på budsjettpostene, slik Finansdepartementet varslet i pressemelding 3. februar.

Svar:

Regjeringen omtalte allerede i Meld. St. 1 (2022-2023) Nasjonalbudsjettet 2023 at det var risiko for at prisstigningen

kunne bli høyere enn antatt, og at det kunne bli aktuelt med en justering av budsjetttopplegget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Vi skrev blant annet at «De høye inflasjonstallene som har kommet for juli og august, etter at budsjettanslagene ble utarbeidet, indikerer at KPI-veksten kan bli høyere enn lagt til grunn i denne meldingen.» Vi kommenterte også i nasjonalbudsjettet at «Skulle den økonomiske utviklingen gjennom 2023 bli vesentlig annerledes enn lagt til grunn i denne meldingen, kan budsjetttopplegget justeres. Revidert nasjonalbudsjett i mai er i så fall en stasjon for dette, ...»

Lønns- og prisanslagene har økt mye siden budsjettet ble lagt frem. Regjeringen har derfor besluttet at vi vil fremme forslag om en justering av budsjettet i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Da vil vi ha bedre innsikt både i hva pris- og lønnsutviklingen for 2023 faktisk blir.

SPØRSMÅL NR. 1301

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Aram Karim

Besvart 15. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Har statsråden en konkret plan for å gjennomføre forbedringspunktene Riksrevisjonen har pekt på for å sikre kortere saksbehandlingstid i trygderetten?

BEGRUNNELSE:

Saksbehandlingstiden for å få en sak prøvd av trygderetten ligger på 13-15 måneder i snitt. Riksrevisjonen undersøkte saksbehandlingstidene i et dokument som ble

offentliggjort i 2021 og konkluderte med at ventetiden er for lang, og pekte ut noen tiltak som kunne korte ned ventetiden. Der ble særlig feltene sykepengene, arbeidsavklaringspengene og uføretrygd tatt opp som saker som tok ekstra lang tid. Dette er naturligvis ekstremt belastende for mennesker som fra før av er i en sårbar posisjon, og kommer på toppen av alle andre bekymringer man har når man blir nødt til å be NAV om slike ytelser.

Svar:

Jeg vil innledningsvis si at det er svært beklagelig at saksbehandlingstiden i Trygderetten er lang. Lang saksbehandlingstid vil kunne sette mange i en usikker og vanskelig situasjon, og ha betydning for velferden til den enkelte. Spesielt i et rettssikkerhetsperspektiv er det viktig at virksomhetene avgjør sakene innen rimelig tid og på en forsvarlig og tillitvekkende måte. Derfor er lang saksbehandlingstid og effektivitet i saksbehandlingen tema i styringsdialogen med Trygderetten. Trygderetten har fått styrket sitt driftsbudsjett de senere årene, sist i 2022, jf. Prop. 1 S (2021-2022). Det viser seg likevel at en økning i

ressurser ikke umiddelbart fører til økt produktivitet og kortere saksbehandlingstid.

Departementet har i tildelingsbrevet til Trygderetten for 2023 stilt krav om redusert saksbehandlingstid og at Trygderetten bygger ned sine restanser. I tillegg forventes det at Trygderetten arbeider systematisk og kontinuerlig med å identifisere og iverksetter tiltak og tilpasninger i organisasjonen som kan gi en bedre og mer effektiv oppgaveløsning og ressursutnyttelse og bedre kvalitet i saksbehandlingen.

I august 2021 ble det satt ned et offentlig utvalg som foretar en helhetlig gjennomgang av klage- og ankesystemet. Utvalget skal blant annet vurdere mulige forbedringer innenfor dagens modell og organisering og alternative måter å organisere klage- og ankesystemet på. Ivaretagelse av brukernes rettssikkerhet er et sentralt hensyn. Utvalget skal legge fram sin rapport i slutten av mars 2023. Utvalgets anbefalinger vil være viktige i vurderingen av mulige og nødvendige endringer i klage- og ankesystemet i Arbeids- og velferdsetaten og Trygderetten.

SPØRSMÅL NR. 1302

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 17. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vi hører nå at nye Drammen sykehus har en stor kostnadsprekk og at det diskuteres hvordan dette skal finansieres. Tillitsvalgte på de andre sykehusene i Vestre viken HF uttrykker stor bekymring for om dette vil gå ut over nødvendig vedlikehold og innkjøp av medisinsk utstyr på deres sykehus.

Hva vil helseministeren gjøre for å sikre at alle sykehusene i Vestre Viken helseforetak kan gå til innkjøp av nødvendig medisinskteknisk utstyr og at de kan vedlikeholde bygningene slik at driften er forsvarlig?

BEGRUNNELSE:

På NRK Buskerud i dag kunne vi høre intervju med de tillitsvalgte på Kongsberg, Ringerike og Bærum sykehus som uttrykte stor bekymring for konsekvensene dersom Vestre Viken HF må ta regninga for den store kostnadsøkningen på bygging av nye Drammen sykehus. På Ringerike har de i lengre tid hatt behov for en CT maskin til for å

klare å gi pasienter traumebehandling i rett tid. På Bærum kunne vi høre om vann og kloakkrør som var så gamle og slitne at det stadig var lekkasjer, og Kongsberg sykehus er rett og slett redd for sin eksistens. Det er også stor bekymring for at dette skal føre til økte innsparingskrav i driften med det resultat at det blir færre stillinger og mindre helsepersonell på jobb for å ta seg av den daglige pasientbehandlingen. Det hersker stor usikkerhet rundt hvem som skal ta regninga for den økte kostnaden. Når bygging av nytt sykehus i Drammen ble vedtatt ble det også vedtatt en sum penger som skulle gå til vedlikehold av de andre sykehusene i Vestre Viken. Det er også usikkerhet om hva som skjer med disse pengene. Byggekostnadene for nye Drammen sykehus har vært prisjustert årlig, men den ekstreme prisøkningen vi har sett det siste året er det ikke tatt høyde for.

Svar:

Når det gjelder situasjonen ved Vestre Viken HF og prosjektet Nytt sykehus i Drammen behandlet styret i Helse Sør-Øst RHF den 10. februar 2023 ny framdriftsplan og usikkerhetsanalyser for prosjektet. Det ble da fastsatt en revidert styringsramme for prosjektet. Det er i styresaken opplyst at prosjektet har hatt fremdriftsutfordringer og merkostnader som følge av komplekse grunnforhold, krevende parallellitet i aktiviteter, markedsutviklingen under pandemien og krigen i Ukraina. Styret i Helse Sør-Øst RHF vil gjennom økonomisk langtidsplan og de årlige budsjettene følge opp at de økonomiske konsekvensene av Nytt sykehus i Drammen ikke blir til hinder for at Vestre Viken HF kan fortsette å levere gode helsetjenester.

Helse Sør-Øst RHF viser til at det alltid vil være en risiko ved gjennomføring av slike store byggeprosjekter, slik det ble tatt høyde for ved fastsettelse av styringsrammen i 2019. Det er følgelig gjort sensitivitetsanalyser for bl.a. mulig økning i investeringskostnader.

Det er fortsatt gjenstående usikkerheter i gjennomføringen av prosjektet, som kan medføre endringer i forventet sluttkostnad. Usikkerhetsanalysen som er gjennomført nylig viser også dette.

Helse Sør-Øst RHF opplyser at økonomiske langtidsplaner er basert på at prosjektene gjennomføres iht. styringsrammen, men de tar også høyde for å kunne finansiere en viss kostnadsøkning da det ikke er noen garanti for sluttkostnad. Helse Sør-Øst RHF vil vurdere behovet for inntektsstøtte til Vestre Viken HF i forbindelse med arbeidet med økonomisk langtidsplan.

Situasjonen med den sterke prisveksten ut over forutsetningen lagt til grunn i Prop. 1 S påvirker den forutsigbarheten sykehusene tidligere har hatt når det gjelder å planlegge drift og investeringer. Regjeringen har varslet at vi vil forslå å justere 2023-budsjettet med nye anslag for pris- og lønnsvekst. I tillegg har vi varslet at vi vil foreslå en varig budsjettøkning på 2,5 mrd. kroner til sykehusene slik at sykehusene settes bedre i stand til å prioritere psykisk helsevern og rask tilgang til helsehjelp. Med denne økningen vil sykehusene også kunne gjennomføre nødvendige investeringer i kompetanse, bygg, IKT og medisinsk utstyr. Begge endringene vil bli foreslått i revidert nasjonalbudsjett. Jeg vil i foretaks møte den 17. februar be de regionale helseforetakene vurdere hvordan de best mulig kan ta hensyn til vårt varslede forslag om økte bevilgninger i videre drift og planlegging.

SPØRSMÅL NR. 1303

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 17. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

I tillegg til kutt pga. prisvekst og stramme budsjetter må Oslo Universitetssykehus spare penger til de omstridte sykehusplanene. Dette har ført til kutt som både fagmiljøer og pasientforeninger mener svekker tilbudet til pasientene og fører til oppløsning av fagmiljøer spesialisert på pasientgrupper som har få andre tilbud.

Frykter statsråden at innsparingskravet på 3 % ved OUS vil svekke helsetilbudet i Oslo og tar hun de ansattes bekymring for forsvarligheten i tjenestene på alvor, og hvordan blir dette i så fall fulgt opp?

BEGRUNNELSE:

Tidligere i vinter var flere ansatte ved klinikk for rus og avhengighet ute i mediene med bekymring om at kuttene som gjøres der vil få alvorlige konsekvenser for helsetilbudet i befolkningen. Personlighetspoliklinikken, Tidlig

psykosebehandling og spesialpoliklinikk for spiseforstyrrelser er blant enhetene som gir spesialiserte tjenester til langvarig og alvorlig syke som har lite tilbud ellers i helsetjenestene.

På Kvinneklinikken har nedleggelsen av ABC-klinikken og de omfattende kuttene i Kvinneklinikken vekket stor debatt. Det har vært meldt bekymring og sendt varsler om kapasitet og bemanning på de ordinære føde- og barsel avdelingene på OUS allerede før disse kuttene. Nå mister de bufferen ABC har utgjort og mange erfarne jordmødre har sagt opp.

Nå varsles det også kutt på nyfødteintensiv som vil svekke kapasiteten og føre til tidligere overføring til lokalsykehus som ikke har kompetanse til håndtere de sykeste av disse pasientene. Både tillitsvalgt for legene og barnesykepleierne sier til Sykepleien og Aftenposten 9. februar at dette kuttet vil gå utover de sykeste de aller sykeste nyfødte.

Dette er bare noen av kuttene.

I samtaler jeg har hatt med ulike tillitsvalgte og ansatte på OUS får jeg et tydelig inntrykk av at avstanden mellom ledelsen og det som skjer på bakken er stor, og at de ansatte i liten grad blir hørt og tatt med i arbeidet med kuttene.

For å betale de nye sykehusbyggene må Oslo universitetssykehus (OUS) spare milliardbeløp på driften for å sikre midler til egenkapitalkravet på 30%. Dette er planer fagmiljøene, alle de ansattes representanter og et flertall i Oslo bestyre er mot. I september skrev de tillitsvalgte et bekymringsnotat til styret om finansieringen av de nye byggene. De mener planene for hvordan nye sykehus på Aker og Gaustad skal finansieres er ikke realistisk, og til NRK 5. september uttrykte de at de fryktet at innsparingen ville gå utover pasientbehandlingen. De kuttene vi ser nå tyder på at denne bekymringen var berettiget.

Svar:

Bevilgningene til helseforetakene skal dekke både drift og investeringer. Oslo universitetssykehus HF har den dårligst bygningsmassen av alle helseforetakene i Helse Sør-Øst og har et sterkt behov for fornying og nybygg. Samlokalisering av de mest spesialiserte tjenestene i Oslo universitetssykehus vil være viktig for framtidig drift i hele Helse Sør-Øst. Nye Oslo universitetssykehus inngår i Helse Sør-Øst sine samlede planer for å ivareta tilstrekkelig behandlingsskapasitet og gi forsvarlig pasientbehandling i regionen.

Helse Sør-Øst RHF viser til at Oslo universitetssykehus har oppgitt at effektiviseringskravet på 3 pst. lå til grunn for planleggingen av budsjett 2023 fra sommeren 2022. Vurderingen på det tidspunktet var at et slikt innsparingskrav var nødvendig for å opprettholde investeringsevnen i eksisterende bygg i 2023. Oslo universitetssykehus opplyser videre til Helse Sør-Øst RHF at krav til effektivisering senere er endret og differensiert mellom klinikkene, blant annet for å kunne prioritere psykisk helsevern. For de fleste klinikkene er innsparingskravet nå mindre enn 3 pst. sammenliknet med budsjettet for 2022. Klinikker psykisk helse og avhengighet og Kvinneklinikken har fått betydelige styrkninger av sine budsjetter sammenliknet med budsjettet for 2022.

Det fremkommer av opplysningene Helse Sør-Øst RHF har hentet inn fra Oslo universitetssykehus at alle klinikkene ved sykehuset må gjennomføre bemanningstilpasninger gjennom 2023 med utgangspunkt i det sykehusbudsjettet som styret har vedtatt. Dette skyldes for høy bemanning og høyt kostnadsnivå ved utgangen av 2022. Oslo universitetssykehus opplyser også til Helse Sør-Øst RHF at de ønsker å videreføre god tilgjengelighet og kvalitet i pasienttilbudet. Det kan innebære å samle driften der den kan effektiviseres og i større grad innlemme

spesialiserte tilbud i større enheter og avdelinger for å gi økt bærekraft i tjenesten.

Når det gjelder budsjettssituasjonen i 2023 så har denne vært mer uforutsigbar for sykehusene enn hva som har vært vanlig. Dette som følge av den sterke prisveksten. Regjeringen har derfor varslet at vi vil forslå å justere 2023-budsjettet med nye anslag for pris- og lønnsvekst. I tillegg har vi varslet at vi vil foreslå en varig budsjettøkning på 2,5 mrd. kroner til sykehusene slik at sykehusene settes bedre i stand til å prioritere psykisk helsevern og rask tilgang til helsehjelp. Med denne økningen vil sykehusene også kunne gjennomføre nødvendige investeringer i kompetanse, bygg, IKT og medisinsk utstyr. Begge endringene vil bli foreslått i revidert nasjonalbudsjett. Jeg vil i foretaksmøte 17. februar be de regionale helseforetakene vurdere hvordan de best mulig kan ta hensyn til vårt varslede forslag om økte bevilgninger i videre drift og planlegging. Dette gjelder også Helse Sør-Øst.

Jeg vil understreke at budsjettet fortsatt er stramt, og det vil fortsatt være behov for prioritering og omstilling. Alle helseforetak må også gjøre tilpasninger til en mer normal driftssituasjon sammenliknet med den mer ekstraordinære driftssituasjon under pandemien. Det er de regionale helseforetakene som selv vurderer og beslutter hvordan bevilgningene skal benyttes for å følge opp styringsdokumentene for 2023. Vi vet at sykehusene fremover vil ha betydelige bemanningsutfordringer, slik også Helsepersonellkommisjonen har pekt på. Økende utfordringer med tilgang på personell krever omstilling i sykehusene for fortsatt å kunne gi gode og likeverdige helsetjenester til hele befolkningen.

SPØRSMÅL NR. 1304**Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 17. februar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at tidsskrifter som driver kritisk journalistikk om idrett, slik som Josimar, får støtte, og vil statsråden rydde opp i dobbeltkommunikasjonen om støtte til fagmedier fra Medietilsynet og følge opp egen pressemelding fra 9.12 om at fagmedier kan få støtte?

BEGRUNNELSE:

Tidsskriftet Josimar har siden 2009 dekt fotball og idrettspolitik, og fått internasjonal oppmerksomhet for sine saker om fotball-VM i Qatar blant annet. I 2022 fikk de prisen som årets tidsskrift for sin journalistikk om avsløringer om korrupsjon, hvitvasking og ukultur. I tillegg leverer de kvalitetsstoff om fotball og kjærligheten til spillet.

Hele veien har de hatt anstrengt økonomi. Selv om Norge har blant verdens mest omfattende ordninger for pressestøtte ser Josimar ut til å falle mellom to stoler.

9. februar sendte de e-post til sine abonnenter og varslet om at faren er stor for at utgave 1/23 kan bli vår deres siste ordinære utgave.

Josimar får noe støtte fra kulturrådet, men ikke mye i forhold til sammenlignbare tidsskrifter.

Kulturrådet har ikke objektive kriterier, det er basert på komitedemlemmenes skjønn. Men støtte skal visst kunne tildeles "kritisk virksomhet innen hele bredden av kunst-, kultur- og samfunnsdebatt".

I eposten til sine abonnenter skriver Josimar at statsråden sa at hun ville justere på pressestøtten, en ordning under Medietilsynet, slik at fagmedier, som Josimar, kunne søke støtte fra 2023.

9. desember i fjor skriver departementet en pressemelding som heter En mer moderne mediestøtte

hvor statsråden er sitert på at "Derfor åpner vi blant annet for at flere fagmedier kan kvalifisere til innovasjons- og utviklingstilskudd enn før". En tilsynelatende direkte oppfølging av beskjeden gitt til Josimar.

Men i januar, når utlysningen kommer, ser det annerledes ut: "Mediet må videre inneholde et bredt tilbud av nyhets-, aktualitets- og debattstoff fra ulike samfunnsområder". Josimar opplyser at de i en telefon til Medietilsynet fikk opplyst at de ikke kunne søke, fagmedier var utelukket. Oppsiktsvekkende nok skriver Josimar at en seniorrådgiver i Kulturdepartementet ba dem ignorere beskjeden. Tidsskriftet er naturligvis usikre på om de vil bruke

tid på en søknad når de som forvalter ordningen sier de ikke er kvalifisert.

Tidsskriftet Josimar sørger for kritisk journalistikk om idrett på høyt nivå i Norge. Når de nå sier at de nye signalene om at de ikke er kvalifisert til støtte gjør at de ser ut til å måtte legge ned, er det dramatisk.

Svar:

Endringen som er gjort i innovasjons- og utviklingstilskuddet innebærer at mediestøtteordningene, åpner for at flere nisjemedier kan få innovasjons- og utviklingstilskudd.

Hensikten med endringen var å åpne for at flere fagmedier kan søke om prosjektstøtte enn før. Begrunnelsen er at fagpressen utgjør et viktig bidrag til mediemangfoldet ved at disse mediene bidrar til samfunnsdebatten innenfor sine respektive fagområder. Departementet vurderte det videre slik at flere fagmedier befinner seg i den samme krevende digitale overgangen som breddemediene og at det derfor er behov for å stimulere til redaksjonell, innholdsrettet innovasjon.

I Norge har vi høy tillit til mediene. De fleste vil si seg enig i at en fri, uavhengig presse er blant de viktigste institusjoner i demokratiske samfunn, slik det er formulert i pressens egne etiske kjøreregler, Vær Varsom-plakaten paragraf 1.1. Vi skårer høyest i verden når de mest pressefrie landene listes opp.

For å ivareta pressens uavhengighet krever Vær Varsom-plakaten at en redaktør skal opptre fritt og uavhengig overfor personer eller grupper som av ideologiske, økonomiske eller andre grunner vil øve innflytelse på det redaksjonelle innholdet. Redaktøren skal verne om redaksjonens produksjon av fri og uavhengig journalistikk. Dette prinsippet er det bredt oppslutning om i Norge. På samme måte er det bredt oppslutning om ordningen med offentlig pressestøtte, som gjerne beskrives som en av verdens raueste. Hvordan håndterer vi så utfordringen ved at medier som mottar støtte og dermed kan sies å få en økonomisk binding til staten, også har som en kjerne i sitt samfunnsoppdrag å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre?

Svaret er blant annet at vi gjør det med regler. Og prinsippet om armlengdes avstand. Mediestedesystemet er laget for å ivareta mediens frie redaksjonelle stilling og tilliten blant mediebrukerne. Tildelingen av mediestøtte er derfor basert på objektive kriterier som i minst mulig

grad åpner for forvaltningsskjønn. Forvaltningen av den direkte mediestøtten er delegert til Medietilsynet, og behandlingen av klager på mediestøttetildeling er delegert til en uavhengig klagenemnd. Det er ryddet i tidligere øremerkede tilskudd til enkeltmedier ved at disse er lagt inn i forskriftsregulerte tilskuddsordninger.

Det er lett å si seg enig i at Josimar med sin undersøkende journalistikk er en viktig premissleverandør for debatten om fotball og fotballens samfunnsrolle. Derfor uttrykte jeg støtte til Josimars journalistikk da jeg møtte redaktøren i juni i fjor. Jeg fortalte ham også at departementet arbeidet med en endring av forskriften som regulerer hvem som kan motta innovasjons- og utviklingstilskudd. Et av forslagene, som da ble fulgt opp, var å utvide ordningen for innovasjons- og utviklingstilskudd slik at flere nisse- og fagmedier kan søke. I forskriften ble dette løst ved at departementet fastsatte nye kriterier for hvem som kan søke innovasjons- og utviklingstilskudd. Etter forskriften kan det nå gis tilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier som:

a) har som hovedformål å drive journalistisk produksjon og formidling av nyheter, aktualitetsstoff og samfunnsdebatt til allmennheten. Tilskudd gis ikke til medium som har som hovedformål å drive med reklame eller markedsføring. Tilskudd gis heller ikke til medium som hovedsakelig er rettet mot medlemmer eller ansatte i bestemte organisasjoner, foreninger eller selskap.

b) inneholder et bredt tilbud av nyhets-, aktualitets- og debattstoff fra ulike samfunnsområder, eller som inneholder et bredt tilbud av nyhets-, aktualitets- og debattstoff om politikk, økonomi eller samfunnsliv. Tilskudd gis ikke til medium som inneholder en overvekt av annonser.

c) har en ansvarlig redaktør med status som svarer til bestemmelsene i Redaktørplakaten.

Det stilles også en del andre krav i forskriften, blant annet at tilskudd kan gis til innovasjons- og utviklingsprosjekter som:

a) utvikler redaksjonelt innhold, eller

b) utvikler eller implementerer nye løsninger for produksjon, publisering, spredning eller konsum av redaksjonelt innhold.

Det kan også gis tilskudd til forprosjekter for utvikling av slike innovasjons- og utviklingsprosjekter.

Dette er så langt departementets arm strekker seg. Basert på forslag fra fagmyndigheten Medietilsynet, har departementet altså laget regler for tilskuddsordningene ut fra hvilke kategorier av medier det er behov for å støtte for å oppnå målene om et geografisk og tematisk mediemangfold. Så er det opp til mediene å sette seg inn i forskriftene, søke veiledning hos Medietilsynet, skrive søknad og få den vurdert. Vurdering av søknadene foretas Medietilsynet. Den som får avslag, kan klage. Klager behandles av den uavhengige Medieklagenemnda, som slett ikke alltid er enig med tilsynet. Departementet bestemmer ikke hvilke enkeltmedier som kan søke, ei heller hvilke medier som skal få støtte.

Representanten nevner i bakgrunnen for spørsmålet Kulturrådets støtteordning for tidsskrift og kritikk. Også her er prinsippet om armlengdes avstand gjennomført. Rådet velger selv hvilke tilskuddsordninger det skal ha, og hvilke retningslinjer og kriterier som skal gjelde for ordningene. Søknader vurderes og behandles, på grunnlag av faglig skjønn, i et tverrfaglig utvalg oppnevnt av Kulturrådet.

Jeg har nå redegjort for hva jeg har gjort for å sørge for at tidsskrifter som representerer viktige bidrag til samfunnsdebatten på sine respektive fagområder kan søke om støtte til utviklings- og innovasjonsprosjekter. Representanten synes å ønske seg et system der en statsråd kan bevilge penger over bordet til sine favorittmedier. Jeg mener det hører hjemme i regimer vi ikke pleier å sammenligne oss med.

SPØRSMÅL NR. 1305

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Naomi Wessel

Besvart 17. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Før jul godkjente Vegdirektoratet kort tunnel med bratt stigning på Rv. 13 i Suldal. Hovedargumentet for å velge kort tunnel, selv om det krever dispensasjon, har vært at

prosjektet da ikke overstiger grensen for å utløse krav om KS2. Det kan gi raskere byggestart. Samtidig er det stor skepsis til løsningen med kort tunnel lokalt.

Er det slik at regjeringens foretrukne løsning nå er kort tunnel, hvor stor er egentlig kostnadsbesparelsen, og

hva skjer hvis det viser seg at også kort tunnel overstiger grensen for å utløse KS2?

BEGRUNNELSE:

Rv. 13 Lovraeide–Rødsliane er en av landets mest omtalte veistrekninger, med god grunn. Den er svært rasutsatt, og det har i årevis vært snakket om å bygge tunnel. Alle partier, regjeringer og politikere har sagt at de ønsker å gjøre noe, men fremdriften er minimal.

Den foreløpig siste omdreiningen i saken er at Statens vegvesen ønsket å korte ned tunnelen for å unngå at krav om ekstern kvalitetssikring (KS2) slo inn. Men det betyr samtidig at den må bli brattere. Før jul sa Vegdirektoratet ja til dispensasjonssøknaden om dette.

Det kan virke som man på myndighetshold, både i regjering og SVV, nå reelt sett har valgt kort tunnel som foretrukne løsning. Når saken til slutt når Stortinget, vil det da bare være med bare én mulighet: Kort tunnel.

Med det siste årets kraftige prisvekst på anleggsarbeid, er det samtidig et åpent spørsmål om forutsetningen om at man skal klare å unngå å utløse KS2, fortsatt gjelder. Hva skjer da? Det har foreløpig ingen svart på.

Det er stor skepsis lokalt i Suldal til løsningen med kort og bratt tunnel. Lang tunnel-løsningen er dessuten ferdig utredet, den mangler bare KS2. Vi kan dermed havne i en situasjon hvor det likevel ikke er noen tidsbesparelse i å velge kort tunnel, og hvor forsinkelsene og merarbeidet ved å velge kort tunnel spiser opp deler av innsparingen valget av kort tunnel var ment å gi.

Det statlige utredningsregimet er heller ikke hogget i stein. Det har skjedd før at statlige etater har fraveket det

for å sikre fortgang. Regjeringen har imidlertid ikke sagt hva den vil gjøre hvis også kort tunnel overstiger KS2-grensen.

Svar:

Statens vegvesen skal i tråd med NTP 2022-2033 og tildeingsbrev til etaten arbeide med å optimalisere alle sine prosjekter. Det betyr at de skal lete etter løsninger som kan bidra til å dra kostnadene ned og/eller nytten opp. Statens vegvesen har derfor vurdert om det er mulig å oppnå kostnadsreduksjoner i prosjektet Rv. 13 Lovraeidet - Rødsliane. Det er en forutsetning for endringer at sikkerheten på strekningen blir opprettholdt. I den sammenheng har det blitt vurdert å bygge en kortere tunnel. Parallelt med arbeidet med ny tunnel har Statens vegvesen utført betydelige skredsikringstiltak i området. Alternativet med en kortere tunnel forutsetter fravik fra tunnelsikkerhetsforskriften på grunn av stigningen. Vegdirektoratet har behandlet søknaden og innvilget fraviket.

Statens vegvesen har begynt å jobbe med prosjektet og holder framdriften slik at prosjektet klargjøres for anleggsstart. Det er satt av nødvendige midler til dette i budsjettet for 2023.

I begynnelsen av 2022 gjorde Statens vegvesen en vurdering av kostnadsanslaget for rv. 13 Lovraeidet–Rødsliane basert på gjeldende vedtatt reguleringsplan fra 2017. Anslaget viste en kostnad over 1 mrd. kr uansett lengde på tunnelen. Det betyr at prosjektet nå har passert terskelverdien for Statens prosjektmodell og skal gjennomgå ekstern kvalitetssikring (KS2).

SPØRSMÅL NR. 1306

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 17. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Har justisministeren vært i kontakt med forsvarsdepartementet vedrørende mandatet til 25. juni-evalueringen, hvilke vurderinger ble gjort da det ble besluttet at evaluering av samhandling mellom PST og E-tjenesten ikke ble en del av mandatet, og vurderer statsråden at det er tidsnok at det kommer en skriftlig redegjørelse fra E-tjenesten så sent i evalueringsprosessen?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til mitt spørsmål av 13.01.22 hvor jeg etterspør hvorvidt statsråden vil ta initiativ til at 25. juni-evalueringen skulle inkludere samarbeidet mellom E-tjeneste, PST og Oslopolitiet. I sitt svar skriver statsråden at det ligger i utvalgets mandat å evaluere hendelsesforløpet frem til masseskytingen i Oslo. Etter det opplyste skal PST ha fått informasjon fra etterretningstjenesten om planer om et terrorangrep mot Skandinavia.

VG skrev denne uken at politidirektoratet i utkastet til mandat for 25. juni-evalueringen foreslo at samhandlingen mellom PST og e-tjenesten skulle evalueres. I førsteutkastet til mandatet fremgår det at politidirektoratet ønsket at utvalget skulle se på «Informasjonsdeling og samhandling mellom PST og EOS-tjenestene». Dette punktet i mandatet ble senere tatt ut.

Til VG uttaler stabssjef hos Politidirektoratet at beslutningen om å inkludere etterretningstjenestens informasjonsdeling og samhandling med PST lå utenfor politidirektoratet og PSTs myndighet.

For å sikre full oversikt over hendelsesforløpet og informasjonsdelingen i forkant av 25. juni, synes det viktig at samhandlingen mellom PST og e-tjenesten i forkant av skytingen er en del av mandatet til evalueringen.

Utvalget startet arbeidet i oktober 2021. I januar 2023 ba forsvarsdepartementet E-tjenesten om en skriftlig redegjørelse, som etter det opplyste skal redegjørelsen bli delt med justisdepartementet slik at de kan gjøre den tilgjengelig for utvalget. Utvalget er ca. halvveis i perioden.

Svar:

Evalueringsutvalget som skal se på politiets og PSTs håndtering av masseskytingen i Oslo natt til 25. juni i fjor fikk sitt mandat av POD og PST. Det ligger utenfor POD og PSTs myndighet å evaluere Etterretningstjenesten, ettersom denne ligger under forsvarsministerens konstitusjonelle ansvar. Samtidig vil jeg understreke at evalueringen skal vurdere informasjonen som PST fikk fra Etterretningstjenesten i forkant av masseskytingen. Dette vil være viktig for å forstå hva PST visste i forkant av masseskytingen, og som et ledd i å forstå hvorvidt hendelsen kunne vært unngått.

Den skriftlige redegjørelsen som Forsvarsdepartementet har innhentet fra Etterretningstjenesten ble mottatt i Justis- og beredskapsdepartementet 6. februar, og ble deretter sendt videre til evalueringsutvalget. Redegjørelsen oppsummerer saken, gir en tidslinje for aktivitet, møter, informasjonsutveksling mv. Jeg legger til grunn at dette gir tilstrekkelig tid til at redegjørelsen bidrar til å opplyse saken før rapporten ferdigstilles.

Jeg viser for øvrig til mine svar på skriftlig spørsmål nr. 1025 fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen og spørsmål nr. 993 fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik.

SPØRSMÅL NR. 1307

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Marian Hussein

Besvart 16. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hva vil helseministeren gjøre for at RHF-ene skal følge de klare styringssignalene som er gitt for styrking av ideelle leverandører, og hvorfor er ikke veilederen om anskaffelse av helse- og sosialtjenester fra ideelle organisasjoner benyttet?

BEGRUNNELSE:

Helse Sør-Øst RHF (HSØ) har 15. januar 2023 kunngjort en åpen konkurranse for private leverandører om kjøp av behandlingstilbud innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) i Sørlandet sykehusområde. I kunngjøringen uttrykkes det eksplisitt at både ideelle og kommersielle leverandører som kan yte tjenesten innenfor sykehusområdet, kan levere tilbud.

Velferdstjenesteutvalget sin kartlegging tydet på at åpne konkurranser i realiteten innebærer en favorisering av kommersielle framfor ideelle virksomheter, alt annet likt. Utvalget uttrykte at over tid kan bruk av åpne anskaffelser medføre at ideelle aktører forsvinner som leverandører av offentlig finansierte velferdstjenester (NOU 2020:13, s. 99).

Utvalget dokumenterte at åpne konkurranser har medført stor reduksjon av ideelle aktører sin andel av driftsinntektene for private leverandører av spesialisthelsetjenester de siste årene. Kommersielle aktører sin del har økt tilsvarende og utenlandske konsern har mer enn doblet sin del fra 11 til 25 % (NOU 2020:13, s. 318).

Denne faktiske desimeringen av ideelle aktører har skjedd, selv om det over tid har vært bred politisk enighet i Stortinget om å bevare de ideelle tjenestetilbudene innen velferdsstaten. Den brede politiske enigheten er konkreti-

sert på mange vis. Blant annet har ulike regjeringer etablert samarbeidsavtaler med ideell sektor om leveranser av helse- og sosialtjenester, og nåværende regjering har satt ned Avkommersialiseringsutvalget, med formål å utrede hvordan kommersiell drift kan fases ut i ulike skattefinansierte velferdstjenester.

Helseministeren har i svar på skriftlig spørsmål 12.12.2022 uttalt at:

«... det gjennom de siste årene er stilt mange krav til de regionale helseforetakene som skal bidra til å ivareta de ideelle aktørenes rolle i spesialisthelsetjenesten og ta i bruk handlingsrommet innenfor gjeldende rett til å kjøpe tjenester fra ideelle leverandører. Disse kravene gjelder fremdeles. I januar 2018 ble de regionale helseforetakene, med unntak av Helse Nord RHF, pålagt å reservere nye konkurranser for ideelle tjenesteleverandører innenfor tverrfaglig spesialisert rusbehandling, i den grad de regionale helseforetakene anser at de rettslige vilkårene er oppfylt.»

Svar:

Som representanten viser til, er det gjennom de siste årene stilt mange krav til de regionale helseforetakene som skal bidra til å ivareta de ideelle aktørenes rolle i spesialist-helsetjenesten og ta i bruk handlingsrommet innenfor gjeldende rett til å kjøpe tjenester fra ideelle leverandører. De regionale helseforetakene har inngått flere avtaler med ideelle aktører gjennom 2022. Helse Vest RHF har inngått nye avtaler om rusbehandling, og alle de fem leverandørene er ideelle. I forbindelse med avviklingen av godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg har Helse Sør-Øst RHF utvidet sine avtaler innen psykisk helsevern, og flertallet av leverandørene er ideelle.

Regjeringen vurderer om det skal inngås en generell samarbeidsavtale med ideell sektor om helse- og sosialtjenester.

For å kommentere forholdene som representanten tar opp i begrunnelsen til spørsmålet, har departementet innhentet opplysninger fra Helse Sør-Øst RHF.

Helse Sør-Øst RHF viser til at de har avtale med 22 private leverandører innen TSB, hvor samtlige leverandører er ideelle. 21 av avtalene ble inngått i 2013 gjennom en konkurranse som var reservert for private ideelle leverandører. Innen psykisk helsevern har Helse Sør-Øst RHF 11 avtaleparter, hvorav 10 er ideelle leverandører. Innen tverrfaglig spesialisert rehabilitering har Helse Sør-Øst RHF løpende avtale med 29 private leverandører, hvorav tilnærmet halvparten er ideelle virksomheter. Samlet for disse tre områdene utgjør avtalene med private ideelle leverandører om lag 80 prosent av total økonomisk verdi.

Helse Sør-Øst RHF kunngjorde 15. januar 2023 en åpen konkurranse for private leverandører om kjøp av behandlingstilbud innen TSB i Sørlandet sykehusområde. Det er flere forhold som ligger til grunn for Helse Sør-Øst RHF's beslutning om å ikke reservere konkurransen for ideelle leverandører:

- Anskaffelsen er avgrenset til ett geografisk område, med en fordeling av kunngjort volum mellom to ulike tilbydere. Dette begrenser i seg selv antall mulige tilbydere.

- Utlysningen gjelder for en relativt kort tidsbegrenset periode (frem til Helse Sør-Øst RHF skal foreta en større anskaffelse innen TSB gjeldende fra 01.01.2025). Dette vil kunne begrense antall tilbydere som er interessert i å delta i konkurransen.

- For å ha tilstrekkelig kapasitet ved avvikling av godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg har utlysningen korte frister. Ordningen ble vedtatt avviklet i desember 2022, og Helse Sør-Øst RHF har vurdert at tilbudet i anskaffelsen må være på plass fra sommeren 2023. Den begrensede tiden leverandører har til å utforme og eventuelt etablere et tilbud vil sette begrensninger for antall mulige tilbydere.

SPØRSMÅL NR. 1308

Innlevert 9. februar 2023 av stortingsrepresentant Marian Hussein

Besvart 20. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

I Sverige ser vi nå at det kommersielle selskapet Humana som blant annet driver med omsorg og assistanse nå risikerer å få godkjenningen sin trukket tilbake grunnet mislighold og juks av statlige midler.

Vil statsråden ta initiativ til en granskning av den norske delen av Humanakonsernet, og vil hun vurdere å se på kontrollrutinene for kommersielle velferdsleverandører innen helse slik at vi ikke risikerer det samme i Norge?

BEGRUNNELSE:

Tidligere i februar valgte den svenske institusjonen “Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) å trekke tilbake til Humana AB sin mulighet til å tilby tjenester innen assistanse og omsorg. Selv om denne nå er overprøvd, er det fortsatt mulig at de vil miste rettigheten.

I Norge har vi også sett en rekke eksempler på at kommersielle misbruker offentlige tjenester. Blant disse er Andreas Hus, Care Service - Englegård og Hurdalssjøen Recoverycenter som alle har fått bred mediedekning knyttet til brutt på lover og regler.

Humana har også en norsk avdeling. I årsrapporten for 2021 skriver de blant annet:

“Humanas norska verksamhet är stabil och lönsam. Det finns samtidigt en stor tillväxtpotential, då behoven av vård och omsorg i Norge, precis som i övriga Norden, fortsätter att öka.”

De har med andre ord planer om å utvide og vokse i Norge. Da er det ekstra viktig at vi har kontroll med denne – og lignende virksomheter.

Svar:

Innledningsvis ønsker jeg å vise til at en sterk offentlig helsetjeneste, styrt av felleskapet og finansiert over skattedebatten, er avgjørende i kampen mot økte sosiale og geografiske forskjeller og mot en todeling av helsetjenesten. Den offentlige helsetjenesten skal sørge for beredskap og trygghet i hverdagen og tilgang på helsehjelp av høy kvalitet ut fra behov. Norsk helsetjeneste skal være preget av åpenhet og tillit, og regjeringen ønsker derfor å redusere dagens markedstenkning, målstyring og privatisering i helsetjenesten.

Gjennom den kommunale helse- og omsorgstjenesteloven av 2011 er kommunene pålagt å sørge for nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til de som oppholder seg i kommunen. Kommunene står imidlertid

relativt fritt til selv å organisere disse tjenestene slik det finnes mest hensiktsmessig ut fra lokale forhold og behov. Den enkelte kommune avgjør derfor om den ønsker å yte tjenestene selv, eller om den ønsker å inngå avtale med andre offentlige eller private tjenesteytere. Uavhengig av hvordan den enkelte kommune velger å innrette seg, vil det uansett være kommunen som har det finansielle ansvaret for tjenestene, som har ansvaret for at tjenestene som leveres er forsvarlige og adekvate og at de leveres i rett tid.

For de tilfeller der kommunen velger å kjøpe tjenester av private tjenesteytere, inngås det en privatrettslig avtale mellom kommunen og tjenesteleverandøren som blant annet vil regulere volum av tjenester og avtalt pris. Jeg forutsetter at kommunen som avtalepart fortløpende forsikrer seg om at kommunens interesser etter avtalen overholdes av avtalemotparten.

Etter lov om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten mv. (helsetilsynsloven) av 2017 har Statens helsetilsyn det overordnede faglige tilsynet med helse- og omsorgstjenesten i landet og skal utøve myndighet i samsvar med det som er bestemt i lover og forskrifter. Tilsynsmyndigheten vil føre tilsyn med virksomheter som yter kommunale helse- og omsorgstjenester uavhengig av om virksomheten er kommunal eller privat. Statens helsetilsyn opererer som tilsynsmyndighet uavhengig av departementet. Det tilligger derfor i prinsippet ikke departementet å instruere Statens helsetilsyn om hvor og når det skal foretas tilsyn.

Når det gjelder den rent forretningsmessige driften av private virksomheter vises det til de alminnelige tilsyns- og revisjonsbestemmelser som gjelder innen dette feltet, og som for øvrig faller utenfor mitt ansvarsområde. Jeg må derfor kunne legge til grunn at gjeldende tilsyns- og kontrollmekanismer fungerer og vil kunne avdekke eventuelle misligheter.

SPØRSMÅL NR. 1309

Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson

Besvart 17. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for at alle kommuner blir fullt kompensert for de faktiske utgiftene til engangsutbetalingen av sosialhjelp i desember 2022?

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i høst at alle sosialhjelpsmottakere skulle få en ekstra engangsutbetaling på 1 000 kroner før jul. Det ble satt av 100 millioner kroner for å kompensere

kommunene for merutgiftene. Jeg har fått tilbakemelding fra kommuner som forteller at de ekstra utgiftene til sosialhjelp ikke har blitt kompensert fullt ut fra staten.

Svar:

Stortinget vedtok 15. desember 2022 å øke rammetilskuddet til kommunene med 100 mill. kroner i 2023. I Innst. 140 S (2022-2023) heter det:

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, foreslår å øke kommunerammen med 100 mill. kroner i inneværende år, med formål å gi mottakere av sosialhjelp en ekstra utbetaling i desember. En økt bevilgning på 80 mill. kroner tilsvarer utgiften ved å gi 1 000 kroner ekstra til mottakere av sosialhjelp i desember, og 1 000 kroner ekstra per barn til de som har mottatt eller som kommer

til å motta sosialhjelp i desember. De resterende 20 mill. kroner bevilges for å sikre tilstrekkelige midler dersom kostnadene blir høyere enn anslått. Pengene fordeles kommunene gjennom økt rammetilskudd etter gjeldende fordelingsnøkkel.

Rammetilskuddet inngår i kommunenes frie inntekter. Slik det fremgår av innstillingen, skal den økte bevilgningen kompensere kommunene for utgiften ved å gi 1 000 kroner ekstra til mottakere av sosialhjelp i desember, og 1 000 kroner ekstra per barn til de som har mottatt eller som kommer til å motta sosialhjelp i desember.

Den ekstra bevilgningen er fordelt kommunene i tråd med Stortingets vedtak. Det ble ikke lagt føringer på hvordan kommunene skal gjennomføre utbetalingene i praksis, og kommunene ble heller ikke bedt om en særskilt rapportering knyttet til tiltaket. Det er heller ingen planer om å be om en slik rapportering.

SPØRSMÅL NR. 1310

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 16. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Når og hvordan vil statsråden sørge for at det utarbeides en helhetlig samfunnsøkonomisk alternativanalyse i tråd med Finansdepartementets krav (Rundskriv-109), som grunnlag for valg mellom luftspenn eller kabel for den nye 420 kV strømforbindelsen Hamang-Smedstad, og vil statsråden sørge for å innhente oppdatert informasjon fra Oslo og Bærum kommuner som grunnlag for analysen?

BEGRUNNELSE:

Olje- og energidepartementet har til klagebehandling om ny 420 kV strømforbindelse mellom Hamang i Bærum til Smestad i Oslo skal bygges som kabel eller luftspenn. Dette er første gang det er søkt om konsesjon for 420 kV luftspenn gjennom tettbygd område. Statnett anser begge alternativer som teknisk likeverdige, men har prioritert luftspenn på bakgrunn av lavere investeringskostnad. Det er imidlertid ikke foretatt helhetlig samfunnsøkonomisk analyse av de to alternativene.

I august 2021 fattet NVE konsesjonsvedtak om luftspenn med 38 meter høye master. Det har møtt massiv og tverrpolitisk motstand både fra Oslo og Bærum kommune, som ønsker at forbindelsen skal legges som kabel

i bakken. Begge kommuner har reist innsigelse. Samtidig er det fremmet nærmere 500 felles- og enkeltklager fra befolkningen. Et viktig grunnlag for klagen er at det ikke er gjennomført en helhetlig samfunnsøkonomisk alternativanalyse i tråd med Finansdepartementets «Prinsipper og krav ved utarbeidelse av samfunnsøkonomiske analyser» (Rundskriv-109). Også «Strømnettutvalget» (NOU 2022-6) slår fast at samfunnsøkonomiske analyser må gjennomføres i tråd med Rundskriv-109. Saken ble sendt til Olje- og energidepartementet for endelig klagebehandling og konsesjonsvedtak, 24. mars 2022.

Mer enn 2.100 boliger vil ligge nærmere enn to mastelengder (75 m) fra det foreslåtte luftspennet.

Gruppen bak befolkningens fellesklage viser også til Statnett SF sine egne eiendommer ved Smestad og Hamang. Her vil Statnett legge forbindelsen i bakken. Ved omregulering og salg til boligformål (til henholdsvis Husebyplataet AS ved Smestad og Franzefosbyen AS ved Hamang) ventes Statnett SF å få salgsinntekter i størrelsesorden 1 500 millioner kroner. Denne salgsinntekten er alene nok til å finansiere jordkabling av hele strekket mellom Hamang og Smestad.

Saken har prinsipiell betydning; om OED gir konsesjon for luftspenn gjennom det tettest befolkede linjestrekket

i Norge, fryktes det at kabling ikke være aktuelt for noen andre tettbygde strøk.

Svar:

Ny 420 kV Hamang-Smestad behandles etter energiloven. Energiloven skal sikre at utbygging av nye nettanlegg foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, og at det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt. I energiloven er det fastsatt særskilte krav til kunnskapsgrunnlaget for et vedtak. Vurdering av samfunnsøkonom-

isk lønnsomhet av ulike løsningsalternativer er en sentral del av konsesjonsbehandlingen av nye kraftforbindelser.

Departementet går nå nøye igjennom et omfattende saksmateriale, inkludert egne samfunnsøkonomiske analyser og betraktninger fra Bærum og Oslo kommuner. Jeg vil sørge for at saken er godt opplyst før det fattes vedtak og i den forbindelse vurdere om det er behov for ytterligere samfunnsøkonomiske utredninger. Departementet har hatt god kommunikasjon med kommunene Bærum og Oslo så langt i klagesaksbehandlingen.

SPØRSMÅL NR. 1311

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 17. februar 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Vil Kultur- og likestillingsministeren gi Nasjonalbiblioteket signaler om å prioritere fortsatt digitalisering av filmene som dokumenterer Den norske brigadens aktiviteter i Skottland?

BEGRUNNELSE:

«Scottish Norwegian Connection (SNC) er en vennskapsforening mellom Skottland og Norge og et dokumentasjonssenter med utgangspunkt i Den norske brigades virksomhet i Dumfries og andre steder i Skottland under annen verdenskrig. De har intervjuet tidsvitner, samlet litteratur, dokumenter, bilder, filmer, dagboksopptegnelser, effekter og har «gått opp stiene» etter Brigadens tilstedeværelse gjennom fact-finding-reiser i alle deler av Skottland. Foreningen SNC, som ble stiftet i 2017, har foreløpig utgitt et bind, «Hvalfangerbrigaden», av denne historien. Arbeidene med bind 2 er allerede godt i gang.

Brigaden besto av svært mange hvalfangere som kom fra fangstfeltet uten mulighet til å kunne reise hjem. Senere kom tusenvis av norske frivillige og flykninger fra hele verden med i de norske styrkene.

Arbeidet SNC gjør bidrar til økt kunnskap om forhold under annen verdenskrig som er svært lite kjent, og som i noen tilfeller ikke tidligere er beskrevet. Dette er en underkommunisert del av norsk krigshistorie, noe som er bekreftet fra flere fag-relaterte bl.a. fra Forsvarsdepartementet som støtter prosjektet økonomisk.

SNC har i flere år samarbeidet tett med Nasjonalbiblioteket, og for et drøyt år siden ble foreningen kjent med

at det var funnet flere hundre filmer i Forsvarets arkiver som dokumenterer Den norske brigaden. Filmene viser bla inspeksjoner av prominente gjester, slik som Kongen og Kronprinsen, øvelser, kirkeparader, norske sykehus, rehabiliteringssentre, de første norske kvinnelige soldater og mye mer, som blir dokumentert i filmene.

Foreløpig har Nasjonalbiblioteket digitalisert drøyt 30 av filmene, men vi er nå blitt kjent med at Nasjonalbiblioteket har besluttet å stanse dette prosjektet.

Det bekymringsfulle er at filmene, som er helt unike fra en svært viktig del av Norges historie, nå er inne i en påbegynnende forvitningsprosess, og det haster derfor med å fullføre digitaliseringen nå. I motsatt fall vil en viktig del av norsk historie gå tapt.

Dessuten, den generasjonen som ennå kan gi fylldig informasjon om filmenes innhold, blir nå raskt færre og færre.

Svar:

Nasjonalbiblioteket har siden 2006 arbeidet med masdigitalisering av alle materialtyper, herunder blant annet bøker, aviser, foto, musikk- og lydopptak, video og film, manuskript og kart. Fra 2020 fikk Nasjonalbiblioteket i tillegg utvidet mandat til å digitaliserer materiale både fra egen samling og kulturarvmateriale fra norske arkiv, bibliotek og museer (ABM-sektoren).

Hovedsiktemålet med digitaliseringen er å forhindre at kulturarvmateriale går tapt ved at informasjonsbæreren forvitrer. Dette gjelder spesielt for audiovisuelt materiale som musikk, film, tv og bilder. For å oppnå full

effekt av digitaliseringen og samtidig forhindre at materiale går tapt kreves det en nitidig prioriteringsprosess med framhenting og klargjøring av materiale slik at det er god flyt og gjennomstrømming i alle digitaliseringsløypene. Ut over bevaringsperspektivet arbeider Nasjonalbiblioteket tett med andre ABM-institusjoner om deres formidlingsprogram, slik at også formidlingshensyn tas med i prioritering og produksjonsplanlegging.

Det er Nasjonalbiblioteket som besitter den faglige kompetansen til å vurdere hvilket materiale som står i fare for å gå tapt og som dermed må prioriteres først, og til å legge langsiktige planer for digitaliseringen av ulike materialetyper. Nasjonalbibliotekets faglige vurderinger må ligge til grunn for prioriteringen av rekkefølgen i digitaliseringen.

SPØRSMÅL NR. 1312

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 17. februar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Finansministeren har varslet at statlig virksomhet vil få kompensert for manglende prisjustering i forbindelse med revidert statsbudsjett. I Vårt Land varslet Barne- og familieminister at dette vil gjelde for Den norske kirke. I familievernet er det varslet nedbemanning.

Må familievernkantorene som yter en lovpålagt tjeneste nedbemanne eller kan statsråden gi allerede nå kan få trygghet for at driftsøkonomien vil bli styrket?

lag som forutsett i budsjettet då Stortinget vedtok dette i desember i fjor. For familievernkontora er føresetnaden frå stortingsfleirtalet at aktiviteten i 2023 skal først vidare på om lag same nivå som i 2022.

BEGRUNNELSE:

Familievernkantorene har med årets bevilgninger ikke mulighet til å videreføre tidligere års driftsnivå siden det ikke er gitt full pris- og lønnskompensasjon. Flere kontor vurderer nå nedbemanning, og mange vil måtte finansiere driften med vakanser og ellers holde aktiviteten på et absolutt minimum. Særlig vanskelig er dette for de ideelle kontorene som ikke har mulighet til å ta økonomisk risiko siden de selv må ta ansvar for evt. merforbruk. Som følge av denne situasjonen vil mange familier ikke få den hjelpen de bør få, og ventelistene vil øke. Dette i en tid der vi vet mange familier har det krevende.

Svar:

Den ekstraordinære pris- og lønnsjusteringa som regjeringa har varsla i samband med revidert nasjonalbudsjett, vil også omfatte familievernkontora. Regjeringa gjer dette for å unngå ein utilsikta innstramming i dei prioriteringane som låg til grunn for 2023-budsjettet.

Nivået på kompensasjonen er enno ikkje fastsett, men målet med justeringane er at utviklinga og aktiviteten hos dei som mottar løyvingar over statsbudsjettet, blir om

SPØRSMÅL NR. 1313**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 15. februar 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Etter pandemien har mange småbarnsforeldre opplevd mye sykdom i barnehage og skole. Det betyr at mange allerede har brukt mange omsorgsdager for å være hjemme med syke barn. FHI har også snakket om at nedsatt immunforsvar vil gi mer sykdom. Under pandemien ble antallet omsorgsdager doblet, men en annen mulighet er også å gi mulighet til å kunne ta halve omsorgsdager. Da kan foreldre dele på dagene, samt noen ganger trenger man bare en halv dag.

Vil statsråden se på muligheten for å kunne ta ut halve omsorgsdager?

Svar:

Rett til omsorgspenger følger av folketrygdloven kapittel 9, og det er folketrygdloven § 9-6 som regulerer antall omsorgspengedager (sykt-barn-dager). Denne bestemmelsen gir i utgangspunktet rett til omsorgspenger i hele dager. Dette har imidlertid ikke vært til hinder for at den enkelte arbeidsplass kan ha mer fleksible ordninger for sine ansatte. En rekke virksomheter har hatt fleksible løsninger, og mange arbeidsgivere har lokalt avtalt eller ensidig akseptert at ansatte registrerer omsorgsfravær i halve dager eller helt ned i halve timer. Inntil nylig har denne fleksibilitetsmuligheten ikke vært lovregulert,

og det har vært opp til den enkelte arbeidsgiver å gi sine ansatte denne muligheten.

Regjeringen har ønsket å gjøre noe med dette, og foreslo høst 2022 en lovendring i § 9-6 som presiserer at arbeidsgiver kan gi rett til omsorgspenger for kortere perioder enn hele dager, jf. Prop. 7 L (2022-2023). Det ble også foreslått en plikt for arbeidsgiver til å drøfte med de tillitsvalgte om det skal gis slik rett til å ta ut omsorgspenger for del av dag.

Hovedformålet med drøftingsplikten er å tydeliggjøre at arbeidsgiver kan gi bedre rettigheter enn det som følger av loven. Lovendringen ble vedtatt av Stortinget og trådte i kraft 1. januar 2023.

Arbeidsgiver kan altså gi rett til uttak av f.eks. halve omsorgspengedager, men arbeidsgiver er ikke pålagt å gjøre det. Dette henger sammen med at ikke alle arbeidsplasser eller alle typer arbeid kan tilpasses fleksibelt fravær. Det er ikke gitt at arbeidsplasser med skift- eller turnusordninger, eller publikumsrettet virksomhet hvor den ansatte er alene på jobb, alltid kan ha fleksibelt fravær. Regelverket for omsorgspenger og omsorgspermisjon må ta høyde for variasjon mellom virksomheter med hensyn til muligheten til å legge til rette for timefravær.

Det er viktig at virksomheter er bevisste på at det er i samsvar med folketrygdloven å ha mer fleksible ordninger for å ta ut omsorgspenger, og at virksomhetene vurderer hvorvidt dette kan være en god løsning hos dem.

SPØRSMÅL NR. 1314**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 17. februar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Synes næringsministeren som eier av DNB at det er greit at rentene er så høye at banken tjener milliarder som de kan gi til rike eiere (som staten) mens vanlige folk sliter med å få endene til å møtes med økte utgifter.

Var det dette som var vanlige folk sin tur?

BEGRUNNELSE:

Finansministeren har snakka mye om renta det siste året. Før RNB i fjor sa han mellom anna dette til media:

– Den store trusselen er renta, og vi kan ikke la være å si det. Renta er spøkelset, og så må man ikke gjøre «humbug»-grep som får renta opp, sa Vedum. Likevel har renta gått opp og denne uken presenterte DNB sine resultat der de virkelig har tjent gode penger på renter til vanlige folk.

Så gode penger at banken gir utbytte til eierne der staten er størst og kan få 6,5 mrd. i utbytte. Dette i en tid der vanlige folk sliter med høye drivstoffgifter, økte matvarepriser, strømpriser som har vært høye lenge og en økende rente. Alt dette spiller inn på vanlige folk sin økonomi. For alle disse fremstår det som urimelig at de skal måtte betale mer på alt og staten tjener seg rik på drivstoffavgifter, krafteierskap og avgifter og nå økte renteinntekter som gir milliard i utbytte til staten som eier.

Svar:

DNB Bank ASA er et børsnotert selskap, og den norske stat ved Nærings- og fiskeridepartementet eier 34 pst. av aksjene. Rammene for statens eierutøvelse fremgår av eierskapsmeldingen (Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap). Et sentralt prinsipp er at statens eierutøvelse skal legge til grunn selskapslovgivningens ansvars- og rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder, samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder. I tråd med dette er styret ansvarlig for å forvalte selskapet, mens daglig leder står for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet. Det følger av dette at

staten som eier ikke involverer seg i DNBs forretningsmessige beslutninger, herunder fastsettelse av rentesatser på bankens utlån og innskudd.

Det er høy aktivitet i norsk økonomi, arbeidsmarkedet er fortsatt stramt og prisstigningen er på det høyeste nivået på mange tiår. Som konsekvens av dette, har styringsrenten blitt satt opp flere ganger. Da er det også sann at bankenes utlånsrenter settes opp, ellers hadde ikke pengepolitikken fungert til sin hensikt.

Regjeringen er klar over at det er utfordrende tider for mange. Dette forsøker vi å bøte på. Ved å føre en ansvarlig finanspolitikk vil vi unngå å skape ytterligere press i norsk økonomi. Sterkere prisvekst og enda høyere renter ville gitt en mer krevende hverdag for husholdninger og bedrifter. Derfor bruker vi mindre oljepenger i statsbudsjettet for neste år, ikke mer, selv om statens inntekter fra petroleumsvirksomheten er høyere.

I et stramt budsjett prioriterer også regjeringen en omfattende strømstøtteordning, som dessuten utvides nå. Strømstøtte er et av flere eksempler på hvordan det offentliges ekstraordinære inntekter går rett tilbake husholdningene og de som trenger det mest.

SPØRSMÅL NR. 1315

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein

Besvart 14. februar 2023 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tvinneim

Spørsmål:

Under behandlingen av Solbergregjeringens klimamelding i 2021 fremmet Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og MDG følgende forslag til vedtak: «Stortinget ber regjeringen fremme en egen sak til Stortinget om norsk klimafinansiering i utviklingsland. Saken skal inkludere en forpliktende opptrappingsplan».

Vil regjeringspartiene følge opp sitt eget forslag fra 2021 og legge fram en egen sak om, og en forpliktende opptrappingsplan for norsk klimafinansiering i utviklingsland?

BEGRUNNELSE:

KrF er glad for at regjeringen viderefører Solbergregjeringens forpliktelse til å doble klimabistanden innen 2025 og triple bistand til klimatilpasning innen 2025. Samtidig ser vi ikke at målene følges tilstrekkelig opp i regjeringens budsjettforslag for 2023.

KrF økte i sitt alternative budsjett for 2023 bistanden til klimatilpasning og matsikkerhet med over 2 mrd. kroner, styrket fornybar energi satsinger med 500 mill. kroner i tillegg til at KrF legger investeringene i klimainvesteringsfondet som Norfund administrerer utenfor bistandsbudsjettet (foruten risikokapitalen).

Dersom regjeringen skal nå målene om dobling av klimabistanden og tredobling av klimatilpasningsbistand bør det lages en forpliktende opptrappingsplan, som viser hvordan man vil nå målet, hvilke samarbeidsland Norge skal jobbe tettest med og hvordan man mener pengene kan brukes mest mulig effektivt. Samtidig bør det redogjøres for om regjeringen ønsker å betale for økningen i satsingen på et globalt fellesgode, som det å redusere klimagassutslippene er, gjennom midler som kommer i tillegg til bistandsprosenten. Eller, vil man la fattige land ta regningen ved at man trekker fra de pengene som ellers ville gått til fattigdomsbekjempelse i utviklingsland for å betale Norges klimaforpliktelser.

Svar:

Regjeringen har store ambisjoner i utviklingspolitikken. Vi skal forene klima- og utviklingspolitikken.

Under klimatoppmøtet i Glasgow lovte regjeringen at Norge skal doble sin klimafinansiering fra 7 mrd. kroner i 2020 til 14 mrd. kroner senest i 2026, og innenfor dette minst tredoble støtten til klimatilpasning. Dette inkluderer mobilisert privat kapital. Regjeringen står ved dette løftet. Statistikken viser at i 2021 var norsk klimafi-

nansiering på 8,3 mrd. kroner. Vi har ikke statistikken for 2022 enda, men vi har økt støtten til klimatilpasning med 230 mill. kroner i budsjettet for 2023, og vi opprettholdt økningen til fornybar energi fra i fjor. Satsingen på mat-sikkerhet innebærer også noe økning til klimatilpasning, som er en del av klimafinansiering. Vi er dermed i gang med opptrappingen.

Regjeringen vil følge opp våre klimafinansieringsforpliktelse gjennom de årlige budsjettforslagene.

SPØRSMÅL NR. 1316

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 21. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Jeg ønsker å få en oversikt over hvor mye som har vært innkrevet i bompenger og antall bomstasjoner totalt i Østfold for årene 2004, 2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 og 2022.

Kan jeg også be om at det lages tilsvarende tabell for årene 2024, 2026, 2028, 2030 basert på regjeringens planer og forslag?

BEGRUNNELSE:

Jeg ber om å få dette oversiktlig satt opp i en oversiktlig og sammenlignbar tabell. For årene fremover ber jeg om at man baserer seg på regjeringens planer og forslag, herunder f.eks. regjeringens forslag i Prop 41 S (2022-2023).

Svar:

I løpet av perioden 2004-2022 var det bompengeneinnkrevning i tidligere Østfold fylke i bompengeprojektene Bypakke Nedre Glomma fase 1, E6 Svinesundforbindelsen, E6/E18 Østfoldpakka, fv. 108 Kråkerøyforbindelsen og rv. 108 Hvalertunnelen. Bypakke Nedre Glomma fase 1 anslås nedbetalt i mai 2023. Innkrevningen i prosjektet fv. 108 Kråkerøyforbindelsen forventes nedbetalt i løpet av 2025. Øvrige prosjekter ble avsluttet før 2023.

Tabellen under viser samlede innkrevde bompenger og sum av antall bomstasjoner for disse bompengeprojektene i perioden 2004-2022. Tall for bompengeneinntekter for 2022 er basert på prognoser ettersom foreløpige tall fra bompengeselskapet enda ikke foreligger.

År	Bompengeneinntekter (mill. kr, løpende)	Antall bomstasjoner
2004	188	5
2006	379	9
2008	419	9
2010	415	9
2012	550	11
2014	596	12
2016	623	13
2018	672	14
2020	764	20
2022 prognose	299	8

Kilde: Statens vegvesen, på bakgrunn av rapportering fra de regionale bompengeselskapene

Inntektene oppgitt i tabellen er basert på innkrevde inntekter fra bilistene. Andre inntekter, som f.eks. tilskudd til reduserte bompengetakster utenfor byområdene, er ikke inkludert. I denne perioden har det også vært ombygging av enkelte bomstasjoner som har påvirket antall bomstasjoner, uten at dette har påvirket bompengerevningen.

Tallene for innbetalte bompenger fra trafikantene er basert på etterskuddsvis rapportering fra bompengeselskapene, jf. tabell 5.7 i Prop 1 S (2022-2023) for Samferdselsdepartementet.

Når det gjelder framtidige bompenginntekter viser jeg til at regjeringen nylig har fremmet Prop. 41 S (2022–2023) Utbygging og finansiering av Bypakke Nedre Glomma fase 2 i Viken. I de økonomiske beregningene er det her lagt til grunn innkreving i 24 bomstasjoner fra 2024 til 2038. Brutto bompenginntekter er beregnet til om lag 7 967 mill. 2022-kr. Oppstart av innkreving av fase 2 av Bypakke Nedre Glomma er anslått til våren/sommeren 2024.

SPØRSMÅL NR. 1317

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 17. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å forsikre seg om at Stortingets vedtak, som statsråden selv stemte for i 2020, følges opp av Helse Nord slik at intensivberedskapen ikke blir svekket ved sykehuset i Kirkenes?

BEGRUNNELSE:

Alle helseforetak har varslet kraftige kutt også Helse Nord. I VG, på nett 10. februar, kan vi lese at når Helse Nord nå skal spare penger, kan intensivberedskapen i Kirkenes bli borte. Hele Øst-Finnmark vil bla. kunne være uten tilgang til respirator. I dag har Kirkenes sykehus døgnbemannet respiratorplass til én pasient. Om de mister denne vil det være minst 50 mil til tilsvarende tilbud i Hammerfest.

I 2020 ble det vedtatt på Stortinget, med både Arbeiderpartiets og Senterpartiets stemmer, at Kirkenes skulle øke intensivberedskapen fra nivå 1 til nivå 2. Statsråden selv satt i helsekomiteen på tidspunktet og er med i følgende merknad:

«På grunn av avstand og klimatiske forhold må sykehuset i Kirkenes også kunne utføre respiratorbehandling over flere døgn i påvente av transport, eller frem til det tidspunktet hvor pasienten ikke har behov for respiratorstøttende behandling».

En nedleggelse av denne intensivberedskapen kan også få mange alvorlige konsekvenser. Flere anesthesi- og intensivleger ved sykehuset har varslet at de slutter dersom den døgnbemannede respiratorplassen blir fjernet. Da vil flere andre tilbud også bli sterkt redusert ved sykehuset.

Svar:

Anmodningsvedtaket fra 2020 om å definere sykehuset i Kirkenes som intensivvirksomhet på nivå 2 har blitt fulgt opp. I et foretaksmøte i juni 2020 ble Helse Nord RHF bedt om å vurdere nivådeling av intensivavdelingene i regionen på bakgrunn av daværende erfaringer og Stortingets anmodningsvedtak. I juni i fjor informerte Helse Nord RHF om at intensiv-virksomheten i Kirkenes var tilsvarende nivå 2 (1 sengeplass i kategori 3 etter nye definisjoner).

Den offentlige helsetjenesten skal sørge for beredskap og trygghet i hverdagen, og tilgang på helsehjelp av høy kvalitet ut fra behov og der folk bor. Det betyr at vi skal ha et godt helsetilbud i hele landet, også i Øst-Finnmark. Det er styret i Finnmarkssykehuset HF som må vurdere hvilken kapasitet som er nødvendig for å ivareta en forsvarlig beredskap i tråd med helseforetakets ansvar.

Det er ikke til å undervurdere at den økonomiske situasjonen i Helse Nord er bekymringsfull. Finnmarkssykehuset HF har vurdert om de kan opprettholde beredskapen tilsvarende nivå 2 (kategori 3 etter nye definisjoner), da det medfører redusert kapasitet til å håndtere andre pasientgrupper. Styret i Finnmarkssykehuset HF har bestemt at dagens bemanning skal opprettholdes i påvente av en pågående utredning av saken. Risikoanalyse og sak til styret skal være klar til styremøtet den 29. mars 2023. Samtidig er det viktig å nevne at prehospitaletjeneste er vesentlig styrket i Kirkenes de siste årene, noe som gir økt og bedre transportkapasitet. Fra 2019 ble ambulansesyke-

et bemannet med anestesilege, og fra 2020 er det etablert legehelikopter ved sykehuset.

Samlet er intensivkapasiteten basert på utstyr og bemanning per 100 000 innbyggere høyere i Helse Nord enn i landet for øvrig. Helse Nord arbeider med en regional strategi for intensivmedisin for perioden til og med 2026. Det er en strategi som skal bidra til tilstrekkelig inten-

sivkapasitet og en bærekraftig utvikling i årene fremover i hele regionen.

Det er styret i Helse Nord RHF som må håndtere den økonomiske situasjonen i helse-regionen. Da er det naturlig å vurdere endringer i funksjonsdeling og oppgavedeling som bidrar til at Helse Nord kan ivareta sitt sørge for-ansvar på lang sikt og på en måte som også styrker fagligheten og kvaliteten i pasienttilbudet.

SPØRSMÅL NR. 1318

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 17. februar 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Vil statsråden iverksette en gjennomgang av forholdene for norskadopterte?

BEGRUNNELSE:

I svar til mitt spørsmål nr. 648, stilt den 7. desember 2022, svarer statsråden at det ikke er aktuelt å inkludere norskadopterte i den varslede gjennomgangen av norske utenlandsadopsjoner.

Jeg kan se at det er grunner for å holde disse to forholdene fra hverandre. Samtidig mener jeg det fortsatt er flere forhold som er sammenlignbare. Flere av beretningene om forholdene før norsk regulering av adopsjon, er forhold som vi ser gjentar seg i beretningene om utenlandsadopsjon før Haagkonvensjonen.

Det er verdt å minne om at det årene etter krigen var en eksplosiv økning i adopsjoner internt i Norge, noe som førte til et privat adopsjonsmarked uten regulering og helt nødvendig kontroll. Særlig i perioden frem til reguleringen av adopsjonsmarkedet i 1953, ble svært mange barn i Norge adoptert inn i uakseptable forhold.

Selv om man i dag har rett til å få opplysninger om egen sak, betyr ikke det at staten har anerkjent urett som er begått. En gjennomgang av forholdene for norskadopterte vil både være viktig for å anerkjenne den historiske uretten som er begått mot mange adopterte, samt gi viktig læring for å sikre trygge og gode adopsjonsprosesser fremover.

Svar:

Det er svært viktig å arbeide for at det ikke foregår ulovlegheiter eller irregularteter i adopsjonar, og gransking av

historiske saker kan forutan å få fram om dette har skjedd i adopsjonar til Norge, gi viktige funn som kan vere nyttig også for arbeidet med adopsjon etter dagens regelverk og system. Eg viser innleiingsvis til mitt svar 14. desember på spørsmål 648 frå representanten Almeland. I mitt svar står det at «[o]m det skulle vise seg at det er behov for å sjå på norske saker tilbake i tid, vil eg vurdere dette seinare.»

Regjeringa har vedtatt at det skal gjennomførast ei eksternt gransking av historiske utanlandsadopsjonar. Eg er samd med representanten Almeland i at det er samanliknbare tilhøve på adopsjonsfeltet, når det gjeld utanlandsadopsjonar og innanlandsadopsjonar. Det er likevel sentrale moment som ikkje er samanliknbare.

Utgangspunktet for den eksterne granskinga regjeringa set i gang no, er opplysningar som har kome fram i andre land om ulovlegheiter i internasjonale adopsjonar og enkeltsaker som har kome fram om ulovlegheiter i utanlandsadopsjonar til Norge. Land som vi kan samanlikne oss med, har gått gjennom sine system eller er i gang med dette, og regjeringa si vurdering er at gransking er noko også Norge må gjennomføre, og at denne granskinga skal vere eksternt leia.

Utanlandsadopsjonar gjeld internasjonale tilhøve og samarbeid med opphavsland, og det er naudsynt å sjå nærare på adopsjonsprosessen norske myndigheiter og adopsjonsforeningar har (eller hadde) eit ansvar for. Den eksterne granskinga skal sjå på dei spesifikke utfordringane ved utanlandsadopsjon. Mandatet og personsamansettinga til granskinga må vere tilpassa dette. Det vil ut frå dette ikkje vere tenleg å innlemme innanlandsadopsjonar i same gransking, fordi det vil krevje ein annan samsætjing og kompetanse i granskingsutvalet, og i tillegg ville det blitt eit veldig stort mandat og arbeid å gjennomføre samstundes. Difor vel eg å starte med ei gransking av

utanlandsadopsjonar. Som eg har svart representanten før, er behovet for også ei gransking av innanlandsadopsjonar noko eg vil vurdere seinare.

Eg viser elles til at det er høve til å be styresmaktene om hjelp ved mistanke om ulovlegheiter ved nasjonale adopsjonar, anten hos Bufdir, eller hos statsforvaltaren, dersom adopsjonen skjedde før 1. desember 1999.

SPØRSMÅL NR. 1319

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 17. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener beredskapsministeren det er tilfredsstillende beredskap for blålysetatene at det kun er en bro til Jeløy der det bor rundt 13 000 mennesker?

BEGRUNNELSE:

Viser til mitt spørsmål nr. 15:1240 (2022-2023) som statsråden ikke svarte på, men heller listet opp hvilke krav som finnes og hvilke planer regjeringen har. Jeg ber derfor om et svar på det som faktisk var mitt spørsmål.

Svar:

Som jeg har nevnt i mitt svar på spørsmål nr. 1240 fra representanten skal nødetatene være bevisst sin lokalisering og være godt forberedt på å håndtere ulike situasjoner, gjennom planlegging av innsats og ved å ta høyde for sårbare punkter i sitt område.

Det er flere bebodde øyer i Norge med og uten fastlandsforbindelse og det er ikke naturlig at jeg som statsråd vurderer hva som er tilfredsstillende beredskap i enkeltsaker. Det er viktig at det gjøres gode og grundige vurderinger lokalt gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser.

Regjeringen er opptatt av god beredskap over hele landet, og har iverksatt flere tiltak med sikte på å løfte beredskapen slik som å nedsette en forsvarskommisjon, totalberedskapskommisjon, se på responstidskravene til nødetatene, helhetlig gjennomgang av brannområdet, styrking av lokalt tilstedeværende politi mv.

Uavhengig av regjeringens arbeid for å sikre god beredskap gjennom tilgang til blålysetater i hele landet, er min forståelse av problemstillingen at det i hovedsak dreier seg om arealplanlegging og de risiko og sårbarhetsanalysene som gjøres i forkant av at ulike tiltak gjennom-

føres. Slik jeg forstår saken, ble bruforbindelsen mellom Jeløy og Moss etablert i 1955 med en helt annen trafikkmengde og bebyggelse på Jeløy enn i dag. Veien er en fylkesvei, og det Viken fylkeskommune som eier, drifter og vedlikeholder veien samtidig som det er Moss kommune som er reguleringsmyndighet på Jeløy. Mitt inntrykk er at kommunen og fylkeskommunen er bevisst sitt ansvar.

Når det gjelder kommunenes ansvar for å gjøre risiko- og sårbarhetsvurderinger etter sivilbeskyttelsesloven og plan- og bygningsloven, er også dette noe som regjeringen har et fokus på. På samfunnssikkerhetsområdet følges dette opp av mitt departement gjennom etatsstyringen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) som, foruten å følge opp statsforvalterne på området, blant annet utvikler veiledningsmaterieell og verktøy som kommunene kan benytte i sitt arbeid med risiko- og sårbarhetsanalyser. Jeg har også gitt DSB i tildelingsbrevet for 2023 i oppdrag å utarbeide forslag til forskrift til plan- og bygningsloven § 4-3 om risiko- og sårbarhetsanalyser som ivaretar relevante beredskapshensyn, noe som på sikt kan gjøre det enklere for kommuner over hele landet å gjøre risiko- og sårbarhetsanalyser etter plan- og bygningsloven.

SPØRSMÅL NR. 1320**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold****Besvart 17. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Kan statsråden svare på hvilke garantier som er gitt fra staten i forbindelse med innføringen av Helseplattformen?

BEGRUNNELSE:

I et innlegg i lokalavisa Arbeidets rett skriver nestleder i Helseinnovasjonssenteret, Arne Ingebrigtsen at:

“Helseplattformen er del av den nasjonale e-helsestrategien og det har vært bred politisk enighet om prosjektet. Derfor har staten også garantert for at de kommunene som blir med i samarbeidet, ikke skal ta regningen for de som ikke deltar. Det er altså ingen «økonomisk katastrofe» om andre kommuner ikke blir med. Staten har garantert for dette.”

Samtidig har statsråden ikke ønsket å involvere seg i saken, og har uttalt følgende:

«Det er de regionale helseforetakene og helseforetakene som må sørge for at journalløsningen i virksomhetene er forsvarlige».

Jeg ber derfor om at statsråden svarer på hvilke økonomiske garantier som er gitt fra statens side i forbindelse med innføring av Helseplattformen. Dersom det er riktig at staten har garantert for at det ikke skal bli økonomiske ulemper for kommunene som deltar, så har staten direkte økonomiske interesser i Helseplattformen, og det er derfor veldig spesielt at statsråden skyver alt ansvaret over på de enkelte helseforetakene.

Svar:

Stortinget ga sin tilslutning til finansieringsmodellen for Helseplattformen allerede i forbindelse med behandling av Prop. 1 S (2018-2019). Den innebærer at Helse Midt-Norge RHF er gitt et lån tilsvarende 70 pst. av investeringskostnaden for spesialisthelsetjenesten og at det er etablert en tilskuddsordning tilsvarende 100 pst. av investeringskostnaden for kommunene og fastlegene. Tilskuddet skal betales tilbake med renter etter hvert som kommuner og fastleger tar i bruk løsningen.

Ordningen ble etablert for å legge til rette for deltakelse fra kommuner og fastleger i Midt-Norge, slik at verken Helse Midt-Norge RHF eller de kommunene som går inn i prosjektet skal bære risikoen for manglende deltakelse fra andre. Det er opp til den enkelte kommune i helseregion Midt-Norge om behovet for bedre journalløsninger skal dekkes av Helseplattformen, eller på andre måter.

Den etablerte finansieringsordningen kan bidra til at flere kommuner ønsker å ta Helseplattformen i bruk, og gjennom det styrke den elektroniske samhandlingen mellom helsetjenestens ulike aktører.

Lånerammen til Helse Midt-Norge RHF er fastsatt til 2 140 mill. 2019-kroner i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 19 S (2019-2020), mens tilskuddsrammen ble fastsatt til 715 mill. 2019-kroner. Tilskuddsrammen ble senere, i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 117 S (2019-2020), nedjustert til 601 mill. 2019-kroner. Dette som følge av at Trondheim kommune hadde gått inn i prosjektet uten at de hadde behov for statlig mellomfinansiering gjennom tilskuddsordningen.

Status i dag er at ni kommuner har tatt i bruk Helseplattformen, 15 kommuner har vedtatt å innføre Helseplattformen og 22 kommuner har startet med forberedende aktiviteter med sikte på å innføre denne felles journaløsningen. Om lag 83 pst. av innbyggerne i Midt-Norge bor i disse kommunene. Av de resterende kommunene er det 15 kommuner som planlegger å ta en politisk beslutning om Helseplattformen i 2023, mens fem kommuner ikke har tidfestet når de skal ha en kommunal behandling.

Avslutningsvis så vil jeg kort kommentere ansvarsforholdene som berøres i spørsmålet begrunnelse. Både spesialisthelsetjenesten og kommunene har et ansvar for selv å sørge for at journal- og informasjonssystemene i deres virksomhet er forsvarlig. Dette følger av henholdsvis spesialisthelsetjenesteloven § 3-2 og helse- og omsorgstjenesteloven § 5-10.

SPØRSMÅL NR. 1321**Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 16. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren svare på om intensjonane til regjering var fyrst å gjere enkelte ferjestrekningar gratis, for så i neste omgang å kutte ned på ferjetilbodet på desse rutene?

GRUNNGJEVING:

Ferjedrifta vert berre dyrare og dyrare for fylkeskommunane, etter at drivstoff og straumprisane har auka kraftig. Regjeringa har ikkje kompensert fylkeskommunane for denne kraftige prisveksten, noko som førte til at til dømes Møre og Romsdal fylkeskommune måtte kutte kraftig i ferjedrifta i budsjettet for 2023.

Ferjestrekningar som har blitt “gratis” har opplevd at ferjetilbodet blir kutta med bakgrunn i den skakkørde politikken som regjeringa fører på området.

Svar:

Stortinget har løyvd midlar til fylkeskommunane, som legg til rette for at fylkeskommunane kan innføra gratis

ferjer i alle fylkeskommunale ferjesamband med under 100 000 passasjerar og dessutan til øyar og samfunn utan veg til fastlandet i samband med meir enn 100 000 reisande. Midlane vert fordelte over rammetilskottet til dei aktuelle fylkeskommunane etter ein nøkkel basert på tapte inntekter i den enkelte fylkeskommune ved å innføra ordninga. Midlar som vert fordelte gjennom inntektssystemet er frie midlar, det vil seia at det er midlar som fylkeskommunane kan disponera fritt. Det er altså fylkeskommunane som avgjer om det skal innførast gratis ferjer i fylkeskommunale ferjesamband, og må gjera vedtak om det.

Den økonomisk situasjonen har endra seg frå då budsjettet for 2023 vart lagt fram i fjor haust. Oppdaterte overslag viser høgare løns- og prisvekst enn det som er lagt til grunn for budsjettet. Regjeringa har derfor varsla at det ved revisjonen av statsbudsjettet i mai vil verta sett fram forslag om pris- og lønsjustering. I den samanhengen vil det og verta gjort ei samla vurdering av økonomien i kommunesektoren.

SPØRSMÅL NR. 1322**Innlevert 7. februar 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 27. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren leggje fram ei detaljert oversikt over grunnkjøp og innløyning av hus og eigedomar som Statens vegvesen har gjennomført i 2022, fordelt på dei ulike prosjekta gjeldande heile landet og synleggjort kostnad pr prosjekt?

GRUNNGJEVING:

I ulike svar frå samferdselsministeren ang ferjefri kryssing over Romsdalsfjorden ved Møreaksen kjem det fram at ein i Statens vegvesen brukar betydelige midlar på grunnkjøp, innløyning av eigedomar osv. – berre i 2022

har Statens vegvesen forbrukt 73 mill. kroner på dette berre på Møreaksen som med stor sannsynligheit aldri reelt vil bli bygd.

Dette blir altså gjort i prosjekt som verken har ferdig KS2 eller har vore til Stortinget til endeleg behandling og er heller ikkje prioritert i Statens vegvesen sine langtidspanar dei neste tiåra.

Samtidig opplever samferdselsprosjekt over heile landet å bli ramma av regjeringa sin “tørke” ang løyvingar til vegbygging og planlegging. Berre planleggingsmidlane er kutta ca. 30 % i årets statsbudsjett.

5 store “gryteklare” viktige nasjonale vegprosjekt blir stoppa, medan pengane renn ut av statens vegvesen

rundt omkring i landet til prosjekt lenger ned på listene, og på prosjekt som sansynlegvis aldri blir bygd slik som Møreaksen til dømes.

At vi då samtidig har regionar innan Statens vegvesen som ukritisk brukar pengar, ikkje berre på planlegging, men på grunnkjøp og innløyasing av eigedomar på prosjekt der ein ikkje garantert veit om prosjektet skal byggjast, eller endeleg beslutta trasevalg.

Svar:

Vedlagt følgjer ei oversikt over grunnkjøp som er gjennomført og gjort opp av Statens vegvesen sin divisjon Utbygging i 2022. Utover divisjon Utbygging kan også Divisjon Drift- og vedlikehold gjere grunnkjøp, men dette vil da gjelde prosjekt som i hovudsak er under 200 mill. kroner, for eksempel grunnkjøp i samanheng med utbetringar og punkttiltak i forbindelse med ny busslomme.

Statens vegvesen sin divisjon Utbygging har gjennomført og gjort opp grunnkjøp for om lag 659 mill. kroner i 2022. Oversikten viser at desse prosjekta er i ulike fasar og dei fleste prosjekta er i hovudsak under bygging og har

vedtatt reguleringsplan. Dermed er eigedommane som er løyst inn i hovudsak omregulert til vegformål i vedtekne reguleringsplanar, og for en stor del er anlegget i gang.

Det er og noko grunnkjøp knytt til bustadar der anlegget ikkje er i gang. Det er vedtatt egne retningslinjer for innløyasing av bustadar i regulert veglinje. På visse vilkår kan bustadeigar krevje bustaden innløyst sjølv om prosjektet ligger fram i tid. Til dømes om eigar kommer i ein vanskeleg situasjon, svært sjuke eller gamle folk som er helt avhengig av å flytte til en annan bustad. Noko av grunnervet skyldast slik innløyasing.

I nokre høve må Statens vegvesen få høve til starte erverv av bustad tidlegare fordi det ikkje er nok eigendomar for sal til å dekke marknaden når det ordinære bustadervervet startar, til døme Vestkorridoren. I tillegg kan det være andre grunnar til grunnkjøp før prosjektet er klart for oppstart/har vedtatt reguleringsplan, såkalla strategiske kjøp. Dei skal og gjerast innafor visse rammer, trase må vere vedtatt i kommunedelplan, og det må vere klart i statleg interesse.

Vedlegg til svar:

Prosjekt	mill. kr	
	Totalt	Kommentar
E39 Bjerkeset-Astad	0,4	Reguleringsplanfasen
E39 Ålesund-Ørskogfjellet	3,3	Kommunedelplanfasen
E39 Halsafjorden	0,1	Forprosjekt Møreaksen
Rv. 22 Kryssing av Glomma	0,1	Reguleringsplanfasen
E39 Ådland - Svegatjørn	0,6	Reguleringsplanfasen
E39 Storehaugen - Førde	0,1	Reguleringsplanfasen
E39 Smiene - Harestad	0,1	Reguleringsplanfasen
E18 Retvet-Vinterbro	6,0	Vedtatt Reguleringsplan - Klar for KS2
E39 Lønset-Hjelset	15,8	Bygging pågår
Rv. 70 Elverhøy bru	2,8	Bygging pågår
Rv. 70 Rensvikkrysset-Rensvikholmen	0,4	Vedtatt Reguleringsplan
Rv. 70 Vikansvingen-Atlanten	6,8	Vedtatt Reguleringsplan
E136 Breivika-Lerstad	13,7	Bygging pågår
E136 Kollektivknutepunkt, Ålesund sjukehus	4,0	Bygging pågår
E39 Betna-Stormyra	13,3	Bygging pågår
E39 Julbøen - Molde	0,0	Vedtatt Reguleringsplan
E39 Vik-Molde	32,0	KS2 ferdigstilt, klar for bygging
E6 Fjeringen-Grøndalselv	5,5	Bygging pågår
Rv. 706 Nydalsbrua	0,2	Bygging pågår
E6 Klettkrysset	0,0	Bygging pågår
Rv. 83 Kanebogen - M. Jørgensens veg	0,3	Bygging pågår
E10/rv.85 Tjeldsund - Gullsfjordbotn - Langvassbukt, OPS	2,3	OPS kontrakt
Rv. 94 Hammerfest sentrum	3,8	Vedtatt Reguleringsplan
Rv. 94 Saragammen-Rypefjord	0,0	Vedtatt Reguleringsplan
E6 Helgeland sør	1,4	Bygging pågår
E6 Trøndelag grense-Majahaugen og E6 Flyum-Lille Majavatn	1,2	Bygging pågår
Hesseng kontrollstasjon	0,1	Bygging pågår
E6 Megården - Mørsvikbotn	2,3	KS2 ferdigstilt, klar for bygging
E6/rv. 827 Tilrettelegging lavutslipp ferjekaier	0,1	Bygging pågår
E8 Sørbotn - Laukslett	10,4	Bygging pågår
Rv. 80 Sandvika - Sagelva	0,2	Bygging pågår
Rv.80 Thallekrysset-Bodø stasjon	0,0	Vedtatt reguleringsplan
E134 Oslofjordfordorbindelsen	35,9	KS2 ferdigstilt, klar for bygging
E16 Bjørum-Skaret	0,3	Bygging pågår
E18 Lysaker-Ramstadsletta	195,7	Bygging pågår
E18/E39 Gartnerløkka-Kolsdalen	17,5	Bygging pågår
Rv. 41/Rv. 451 Utbedringsstrekning Timenes-Kjevik	8,6	Bygging pågår
Rv. 3 Østerdalen, Evenstad-Imsroa	0,2	Bygging pågår
Rv. 3 Østerdalen, Tunna bru	1,8	Bygging pågår
E134 Dagslett E18	0,0	Vedtatt Reguleringsplan
Rv. 4 Etp. 2 Roa-Gran grense, Jaren-Amundrød-Lygnebakken	0,1	Bygging pågår
Rv. 7 Ørgenvika-Kittilsviki	0,5	Vedtatt reguleringsplan
TOG E134 Haukelitunnelen, Vågslid og Svandalsflona skredoverbygg	0,2	Tunneloppgradering pågår
E18 Rehabilitering av Bygdøy- og Sjølystlokket	0,0	Bygging pågår
E134 Saggrenda-Elgsjø	9,2	Vedtatt Reguleringsplan - Klar for KS2
E39 Bradbenken - Sandvikstorget, Sykkelstamveg, delst. 6	0,3	Bygging - Prosjektering pågår.
E39 Osbanen, Nesttun - Skjold (Osbanen Rådal - Nesttun - Delstrekning 2 sykkelstamveg Bergen)	18,8	Bygging - Prosjektering pågår.
E39 Sandvikstorget - Glassknag, Sykkelstamveg	0,0	Bygging - Prosjektering pågår.
E134 Røldal - Seljestad	26,4	KS2 ferdigstilt, klar for bygging
Vossabanen/E16 Stanghelle - Arna	63,4	KS2 pågår
E39 Sykkelstamvegen, Sørmarka - Smeaheia	24,1	Bygging pågår
E39 Rogfast	4,0	Bygging pågår
Rv 555 Sotrasambandet	28,5	Bygging pågår
E16 Arnanipa-, Sætre-, Bjørkhaugtunnelen	0,0	Tunneloppgradering pågår
E16 Dalevåg, Dalseid, Trollkone, Hernes, Hyving	0,0	Tunneloppgradering pågår
E39 Jernfjell-/Skrikeberg tunnelen	0,0	Tunneloppgradering pågår
E39 Fjellvegen - Førdepk	14,2	Bygging pågår
E39 Hafstad-Kronborg, tiltak 3/4 Førdepk	0,2	Bygging pågår
E39 Osli - Hove	3,6	Bygging pågår
E39 Ålgård - Osli	10,0	Vedtatt Reguleringsplan
Rv 509 Transportkorridor vest	0,2	Vedtatt Reguleringsplan
Rv. 509 Sør Tjora - Kontinentalvegen	15,3	Bygging pågår
E6 Trondheim - Stjørdal, parsell Trondheim	0,3	Prosjektet er åpnet for trafikk
E6 Vindåsliene - Korporalsbrua	0,7	Prosjektet er åpnet for trafikk
E39 Romsdal og Nordmøre, tilpasning av ferjekaier til nye anbud	0,6	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv. 706 Dalenbrua-Lilleby skole	0,5	Prosjektet er åpnet for trafikk

E6 Jaktøya-Sentervegen	10,2	Prosjektet er åpnet for trafikk
E6 Helgeland nord	0,2	Prosjektet er åpnet for trafikk
E6 Ballangen sentrum	0,1	Prosjektet er åpnet for trafikk
E6 Hålogalandsbrua inkl. tilførselsveier	0,3	Prosjektet er åpnet for trafikk
Tenk Tromsø - Bomstasjoner	0,0	Prosjektet er åpnet for trafikk
E6 Frya - Sjøa	0,2	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv. 36 Skyggestein - Skjeldbredsstrand	0,2	Prosjektet er åpnet for trafikk
E134 Damåsen-Saggrenda	0,5	Prosjektet er åpnet for trafikk
E134 Gvammen-Århus	0,2	Prosjektet er åpnet for trafikk
E18 Knapstad - Retvet	0,7	Prosjektet er åpnet for trafikk
E18 RIKSGRENSEN - ØRJE	0,3	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv150 ULVEN-SINSEN	0,1	Prosjektet er åpnet for trafikk
E16 Eggemoen-Olum	2,5	Prosjektet er åpnet for trafikk
E16 Sandvika-Wøyen	1,9	Prosjektet er åpnet for trafikk
E18 Varoddbrua	0,0	Prosjektet er åpnet for trafikk
E18 Bommestad-Sky	0,2	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv. 3/25 Ommangsvollen-Grundset	16,8	Prosjektet er åpnet for trafikk - OPS prosjekt
E6 Gardermoen-Biri Fase 3, Minnesund-Skaberud-Fellesprosjektet Langset-Labbdalen	0,0	Prosjektet er åpnet for trafikk
E16 BAGN-BJØRGO	0,1	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv. 52 Utbedringsstrekning, Skjøiten bru inkl. Venåsbakken	0,0	Prosjektet er åpnet for trafikk
E39 Sykkelstamveg Minde allé - Fabrikkgaten	1,5	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv 580 Sandslikrysset	2,3	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv. 555 Gyldenpriskrysset og Carl Konowsgate	0,1	Prosjektet er åpnet for trafikk
E16 Øye - Eidsbru	0,0	Prosjektet er åpnet for trafikk
E39 Bjørset - Skei	0,7	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv 5 Kjøsnestfjorden	0,1	Prosjektet er åpnet for trafikk
E39 Svegatjørn - Rådal	6,7	Prosjektet er åpnet for trafikk
E39 Eiganestunnelen	0,8	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv. 13 Ryfast	0,0	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv. 13 Vik - Vangnes	3,7	Prosjektet er åpnet for trafikk
E39xfv.609 Askvollkrysset, tiltak 7 Førdepk	0,0	Prosjektet er åpnet for trafikk
Rv. 5 Gs-tunnel Kletten Førdepk	0,3	Prosjektet er åpnet for trafikk
	658,9	

SPØRSMÅL NR. 1323**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 20. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Mener statsråden at fellesskapet stiller opp i saken om kvinnen som lever i sin egen avføring som det fortelles om i Telemarksavisa?

BEGRUNNELSE:

I august 2021 utfordret jeg statsråden i spørretimen, etter at Telemarksavisa hadde fortalt om en alvorlig sak der en eldre kvinne i Skien omtrent bodde i sin egen avføring og ikke fikk tilstrekkelig hjelp. Statsrådets svar var da at: «Alle som trenger hjelp skal være trygge på at fellesskapet stiller opp».

For å følge opp saken lagde kommunen en grundig rapport om pasientsikkerhet, resultatet halvannet år senere er at kvinnen har det minst like ille. Telemarksavisa viser et hjem der det er avføring oppetter veggene, og forteller om en kvinne som ikke får hjelpen hun burde hatt. Det fortelles også at det er kommunalt ansatte innom som setter igjen mat, men mye av det blir ikke spist. Det blir heller ikke vasket i leiligheten, som lukter helt forferdelig ifølge personen som har varslet om situasjonen.

Helse- og omsorgssjefen mener at kommunen ikke kan gripe inn fordi kvinnen er samtykkekompetent. Dette er rett og slett ikke verdig. Når personer bor under så forferdelige forhold må kommunen kunne gripe inn å gi den hjelpen som åpenbart behøves. For meg er det helt åpenbart at her har ikke fellesskapet stilt opp.

Svar:

At personer lever under slike forhold som representanten beskriver og som fremkommer i Telemarksavisa, gjør dypt inntrykk på meg som for de aller fleste av oss. Når det er sagt, ber jeg om forståelse for at jeg ikke kan gå detaljert inn i enkeltsaker. Min uttalelse må derfor være på generelt grunnlag.

Kommunene har et ansvar for å sørge for nødvendige og forsvarlige helsetjenester til alle som oppholder seg i kommunen. Pasienter og brukere har etter pasient- og brukerrettighetsloven rett til nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Dersom pasient eller bruker opplever at han eller hun ikke får oppfylt sine rettigheter, kan dette påklages til statsforvalteren som både er klageinstans og tilsynsmyndighet.

Formålet med pasient- og brukerrettighetslovens bestemmelser er blant annet å fremme tillitsforholdet mellom pasient og bruker og helse- og omsorgstjenesten,

fremme sosial trygghet og ivareta respekten for den enkelte pasients og brukers liv, integritet og menneskeverd. I noen saker er det slik at den enkelte ikke ønsker eller motsetter seg hjelpen som helse- og omsorgstjenesten mener er nødvendig. Dette kan gjelde også der det er gjort et omfattende og godt arbeid med å motivere vedkommende til å motta nødvendig hjelp.

Når pasienter eller brukere nekter å motta hjelp, vil helsepersonell i noen situasjoner kunne stå både i et faglig og etisk dilemma. De ser at den enkelte etter en helsefaglig vurdering har et åpenbart behov for hjelp og det ligger i personellens «rygggrad» å ville hjelpe. Samtidig er det et grunnleggende prinsipp at helsehjelp i utgangspunktet kun kan gis når pasienten samtykker til det. Pasienten har selv rett til å bestemme om vedkommende ønsker å motta den helsehjelp som tilbys, og helsehjelp kan som den klare hovedregel ikke pålegges personer som ikke ønsker det. Resultatet kan dessverre i noen enkeltsaker være uverdigg og fremstå som uakseptabelt for omverden.

SPØRSMÅL NR. 1324**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Ingunn Foss****Besvart 20. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å bedre forholdene for kvinner i norske fengsler, og hvordan påvirker regjeringens løsning på utfordringene med fengselskapasiteten i Oslo planene med å rehabiliterer/bedre forholdene ved Bredtveit fengsel?

Svar:

Jeg er opptatt av at kvinnelige innsatte i norske fengsler skal ha likeverdige soningsforhold som menn. Kriminalomsorgen arbeider med å følge opp dette. Det er bl.a. etablert et nasjonalt ressursteam for kvinner ved Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt som skal bidra til å forebygge og hindre langvarig isolasjon for kvinnelige innsatte med alvorlige psykiske lidelser. Videre er det etablert flere

soningsplasser med elektronisk kontroll som også gir flere kvinner mulighet til å sone hjemme.

Regjeringen vurderte i utgangspunktet å etablere et nytt fengsel på en tomt ved Bredtveit fengsel. Det ville gitt et nytt kvinnefengsel i Oslo og hadde betydd et betydelig løft for kvinners soningsforhold. Etter dialog med Oslo kommune, har det imidlertid vist seg å ikke være mulig å komme frem til en løsning for nytt fengsel på Bredtveit som har støtte lokalt. Kriminalomsorgen gjennomgår nå de bygningsmessige forholdene for kvinner og vurderer aktuelle tiltak. Justis- og beredskapsdepartementet forventer tilbakemelding i løpet av våren 2023 og vil følge opp forslagene på egnet måte. Jeg har også dialog med Helse- og omsorgsministeren om hvordan utfordringer knyttet til helse- og omsorgstjenester til innsatte best følges opp.

SPØRSMÅL NR. 1325**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Cato Brunvand Ellingsen****Besvart 21. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Kan helseministeren bekrefte at også mennesker med nedsatt funksjonsevne, inkludert barn og deres familier, med mer eller mindre omfattende behov for bistand i hverdagen for å leve liv i tråd med egne ønsker og verdier, også skal kunne velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform?

BEGRUNNELSE:

Helsepersonellkommissjonen skriver i sin NOU (2023:4 Tid for handling) at det fra et «personellperspektiv kan være mer hensiktsmessig å yte tjenester til disse pasientene og brukerne i omsorgsboliger eller andre større enheter som gir mulighet til bedre ressursutnyttelse».

Imeld. St. 8 (2022-2023) ser regjeringen med bekymring på samlokalisering og mener dette «kan bidra til ytterligere institusjonalisering når tenestene den enkelte får, er

knytte til bustaden heller enn til den enkelte som bur der. Ei slik organisering kan skape administrerte liv og liten grad av sjølvråderett i kvardagen», samtidig som regjeringen, i motsetning til denne bekymringen, i samme melding også vil «få til eit betre samarbeid gjennom samlokalisering».

Artikkel 19 i CRPD er tydelig på at mennesker med nedsatt funksjonsevne har «anledning til å velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform», og at de skal ha «tilgang til ulike støttetjenester i eget hjem» og «den personlige bistand som er nødvendig for å kunne bo og være inkludert i samfunnet og for å hindre isolasjon eller segregering».

Det helsepersonellkommissjonen skriver fremstår i motstrid mot CRPD som Norge har forpliktet seg til å følge, og det kan synes som om CRPD ikke er lagt til grunn for deres vurderinger. Signalene fra regjeringen om samlokalisering fremstår uklare.

På denne bakgrunn er det behov for avklaring fra regjeringen.

Svar:

Personer med funksjonsnedsettelse skal kunne velge hvor de vil bo, og jeg vil understreke at regjeringen vil at personer med nedsatt funksjonsevne, på lik linje med andre, skal kunne velge hvor og hvordan de bor. Dette er slik det følger av Meld. St. 8 (2022–2023) og den nasjonale strategien for den sosiale boligpolitikken «Alle trenger et trygt hjem (2021–2024)».

I begrunnelsen viser representanten Bruncand Ellingsen til forslag fra Helsepersonell-kommisjonens rapport (NOU 2023:4) som signaler fra regjeringen. Jeg vil derfor tydeliggjøre at forslagene i kommisjonens rapport står for utvalgets regning og utvalget har bestått av uavhengige medlemmer. Rapporten er nå sendt på høring og jeg vil

sammen med mine kollegaer ta stilling til hvordan den skal følges opp.

Norge ratifiserte FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i 2013 og er dermed forpliktet til å følge konvensjonens bestemmelser, herunder artikkel 19 om retten til å velge bosted og å ikke måtte bo i en bestemt boform.

Regjeringen vil føre en aktiv boligpolitikk som skal bidra til å utjevne sosiale og geografiske forskjeller i boligmarkedet. Vi har for eksempel sørget for at flere kan gå fra leie til eie med startlån, ved at Husbankens låneramme er økt med 2 milliarder kroner siden vi tiltrådte. Jeg kan også opplyse om at Kommunal- og distriktsdepartementet arbeider med en stortingsmelding om en helhetlig boligpolitikk. Der vil etablering i boligmarkedet være et sentralt tema.

SPØRSMÅL NR. 1326

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen

Besvart 21. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til skriftlig besvarelse til finansministeren: Hvor mange betaler kun formuesskatt, og hva er formuen til gruppen?

BEGRUNNELSE:

Velstående personer må betale formuesskatt, men ikke alle i gruppen betaler inntektsskatt for eksempel på grunn av negativ kapitalavkastning eller tilbakeholdelse av inntekt i holdingsselskaper. Jeg er interessert i hvor mange som ville blitt nullskatteyttere dersom formueskatten ble fjernet. Jeg ønsker også å vite formuen til dem som kun betaler formuesskatt og fordelingen av gruppen gjennom formuesintervaller eller prosentiler, og for å få et bredere bilde ønsker jeg tall for de fem siste årene.

Svar:

Det vises til svar av 21. februar på brev fra Stortinget president av 13. februar vedlagt spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1326 fra representanten Marie Sneve Martinussen.

Når departementet gir opplysninger om personer som ikke betaler formuesskatt eller inntektsskatt, inkluderes vanligvis også skattytere som får null skatt etter at det er tatt hensyn til skattefradrag. I svar av 21. februar var disse skattyterne ikke medregnet. Det sendes derfor et korrigerende svar der også personer med skattefradrag regnes med.

I tabell 1 er befolkningen (personer 17 år og eldre som er skattemessig bosatt i Norge) delt inn i desiler etter beregnet markedsverdi av nettoformue. Desil 10 er igjen delt inn i ti grupper (persentiler). Tabellen viser antall personer som kun betalte formuesskatt for hvert av årene 2017 til og med 2021 (tredje kolonne), deres gjennomsnittlige beregnede nettoformue (fjerde kolonne) og hvor mye de betalte i formuesskatt i gjennomsnitt (femte kolonne). Tallene baserer seg på inntekts- og formuesstatistikken

fra Statistisk sentralbyrå. Antall personer som kun betalte formuesskatt, fremkommer ikke direkte av statistikken, men er en beregnet størrelse som kan variere noe avhengig av hvilken beregningsmetode som benyttes.

Den samlede beskatningen av selskapsoverskudd vil også være relevant i denne sammenhengen. I år hvor eiere av næringsvirksomhet av ulike grunner betaler lite

i inntektsskatt, vil næringsvirksomheten, dersom den går med overskudd, fortsatt gi skatteinntekter til fellesskapet gjennom selskapsskatten. Videre kan det gi et riktigere bilde å se flere år under ett, siden eiere av næringsvirksomhet kan ha stor variasjon i årlige inntekter pga. blant annet realisasjon av gevinster/tap.

Tabell 1 Antall skattytere som kun betalte formuesskatt, sortert i formuesgrupper (desiler og persentiler) etter størrelsen på beregnet markedsverdi av nettoformue¹. 2017-2021

	Gjennomsnittlig beregnet nettoformue. Alle	Betaler kun formuesskatt. Antall	Gjennomsnittlig beregnet nettoformue for de med kun formuesskatt (kroner)	Gjennomsnittlig betalt formuesskatt for personer som kun betaler formuesskatt (kroner)
2017				
Antall som kun betalte formuesskatt		21 140		
Desil				
1	-1 224 000	0	0	0
2	-171 000	0	0	0
3	-5 000	442	5 000	0
4	57 000	960	61 000	200
5	284 000	1 768	305 000	900
6	815 000	2 306	804 000	2 100
7	1 449 000	2 482	1 485 000	2 800
8	2 155 000	3 095	2 154 000	4 400
9	3 207 000	3 871	3 254 000	6 500
10	9 187 000	6 216	17 644 000	100 000
Persentiler (om lag 42 325 personer i hver persentil)				
91	4 133 000	446	4 132 000	8 800
92	4 385 000	501	4 387 000	8 500
93	4 679 000	527	4 679 000	9 500
94	5 032 000	550	5 036 000	9 700
95	5 465 000	573	5 462 000	11 500
96	6 023 000	635	6 036 000	13 600
97	6 791 000	654	6 802 000	16 400
98	7 982 000	690	7 997 000	20 800
99	10 325 000	761	10 408 000	35 200
100	37 052 000	879	85 952 000	610 000
2018				
Antall som kun betalte formuesskatt		23 663		
Desil				
1	-1 318 000	0	0	0
2	-191 000	0	0	0
3	-9 000	527	5 000	100
4	55 000	1 318	59 000	200
5	281 000	2 020	297 000	900

6	818 000	2 586	813 000	2 100
7	1 465 000	2 789	1 497 000	2 800
8	2 179 000	3 372	2 177 000	4 500
9	3 245 000	4 167	3 290 000	6 700
10	9 577 000	6 884	14 789 000	71 300
Persentiler (om lag 42 690 personer i hver persentil)				
91	4 184 000	489	4 183 000	8 300
92	4 440 000	561	4 439 000	8 500
93	4 740 000	550	4 742 000	9 100
94	5 097 000	603	5 089 000	10 300
95	5 537 000	639	5 538 000	12 300
96	6 103 000	712	6 108 000	13 400
97	6 890 000	775	6 905 000	16 900
98	8 115 000	760	8 146 000	22 000
99	10 547 000	865	10 558 000	33 900
100	40 119 000	930	67 773 000	423 800

2019

Antall som kun betalte formuesskatt

22 887

Desil

1	-1 332 000	0	0	0
2	-187 000	0	0	0
3	-6 000	561	6 000	0
4	66 000	1 328	71 000	200
5	311 000	2 061	328 000	1 000
6	863 000	2 615	861 000	2 200
7	1 524 000	2 667	1 555 000	3 100
8	2 262 000	3 250	2 260 000	4 600
9	3 367 000	3 915	3 413 000	6 900
10	10 158 000	6 490	17 127 000	82 600

Persentiler (om lag 43 110 personer i hver persentil)

91	4 343 000	498	4 350 000	8 900
92	4 610 000	479	4 612 000	8 900
93	4 923 000	544	4 916 000	9 600
94	5 295 000	570	5 303 000	10 100
95	5 757 000	607	5 752 000	12 000
96	6 349 000	668	6 340 000	12 800
97	7 178 000	676	7 150 000	17 600
98	8 468 000	721	8 515 000	23 200
99	11 046 000	822	11 110 000	36 200
100	43 610 000	905	80 942 000	488 100

2020

Antall som kun betalte formuesskatt

26 186

Desil

1	-1 344 000	0	0	0
2	-179 000	0	0	0
3	-1 000	699	9 000	0
4	86 000	1 470	90 000	300

5	365 000	2 235	385 000	1 100
6	944 000	2 805	943 000	2 300
7	1 622 000	3 276	1 652 000	3 200
8	2 386 000	3 763	2 383 000	5 000
9	3 537 000	4 746	3 593 000	7 000
10	10 931 000	7 192	16 466 000	70 000
Persentiler (om lag 43 430 personer i hver persentil)				
91	4 556 000	575	4 554 000	8 700
92	4 834 000	581	4 830 000	9 500
93	5 162 000	607	5 162 000	10 400
94	5 555 000	703	5 557 000	11 000
95	6 038 000	684	6 039 000	12 800
96	6 666 000	725	6 665 000	15 100
97	7 543 000	737	7 545 000	18 800
98	8 909 000	788	8 903 000	24 300
99	11 672 000	854	11 727 000	37 800
100	48 372 000	938	79 325 000	419 700

2021				
Antall som kun betalte formuesskatt		27 579		
Desil				
1	-1 288 000	0	0	0
2	-154 000	0	0	0
3	8 000	922	14 000	0
4	117 000	1 620	124 000	400
5	463 000	2 738	486 000	1 300
6	1 116 000	3 144	1 115 000	2 600
7	1 845 000	3 721	1 848 000	3 800
8	2 679 000	3 730	2 686 000	5 400
9	3 945 000	4 809	3 986 000	8 100
10	12 257 000	6 895	14 184 000	50 600
Persentiler (om lag 43 805 personer i hver persentil)				
91	5 071 000	539	5 075 000	9 800
92	5 383 000	606	5 381 000	11 600
93	5 748 000	631	5 748 000	12 500
94	6 189 000	701	6 194 000	13 800
95	6 733 000	684	6 743 000	14 300
96	7 444 000	683	7 436 000	16 700
97	8 432 000	698	8 446 000	20 900
98	9 982 000	756	9 963 000	27 300
99	13 127 000	770	13 114 000	42 500
100	54 461 000	827	61 203 000	278 300

¹ Omfatter beregnet bruttoformue fratrukket bruttogjeld. Beregnet bruttoformue inkluderer formue uten formelle verdsettingsrabatter for primærbolig, sekundærbolig, næringseiendom og aksjer og driftsmidler. Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

SPØRSMÅL NR. 1327**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Ane Breivik****Besvart 16. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Statnett sin kortsiktige markedsanalyse fra november 2022 angir et kraftunderskudd i normalår i 2027 på 2 TWh.

Kan statsråden redegjøre for hvor stort kraftunderskudd Norge kan få i et tørrår når vi har et kraftunderskudd på 2 TWh i normalår, og hvilke konsekvenser dette kan medføre for husholdninger og næringsliv?

BEGRUNNELSE:

Norge har alltid hatt et værbasert kraftsystem, hvor tilsig til vannkraftsystemet har variert mellom ulike år. Det er en høy korrelasjon mellom tilsig som gir høy produksjon fra både regulert og uregulert vannkraft og vindkraftproduksjon i Norge. Siden nedbør kommer fra lavtrykkssystemer som også gir vind, vil nedbørsrike år ofte sammenfalle med år med høy vindkraftproduksjon.

Svar:

Det finnes i dag ulike analyser av utviklingen i kraftforsyningen fram mot 2030, som alle er basert på usikre forutsetninger. Dette gjelder spesielt hvilken forbruksvekst som vil realiseres framover. I sine analyser peker Statnett på at et eventuelt kraftunderskudd antas å være kortvarig, før ny kraftproduksjon forventes å komme inn rundt

2030. I NVEs langsiktige analyser fra 2021 anslås det et fortsatt kraftoverskudd i Norge for 2030 og 2040, men kraftoverskuddet vil være lavere enn i dag. NVE kommer om kort tid med oppdaterte prognoser.

Norge har, som representanten peker på, alltid hatt et værbasert kraftsystem, hvor tilsig har variert mellom ulike år. Vi har i utgangspunktet et kraftsystem som er godt rustet til å ta høyde for tørrår. Den regulerbare vannkraften, og særlig flerårsmagasinerne, spiller en viktig rolle i å balansere kraftsystemet, og vil bidra i situasjoner med lite tilsig. Likevel har vi også tidligere hatt situasjoner hvor vi har vært avhengige av import, og det med mindre importkapasitet enn vi har i dag. Dette behøver ikke å være en utfordring for forsyningsikkerheten av kraft i Norge. Vår erfaring med reguleringen av et væravhengig kraftsystem i kombinasjon med økte importmuligheter fra våre naboland gjør oss mindre utsatt ved variasjoner i tilsig.

Samtidig har regjeringen vært tydelig på at vi trenger mer kraft. Derfor har vi blant annet gjenåpnet konsesjonsbehandlingen av vindkraft på land, og varslet at vi vil lyse ut områder for utbygging av havvind. Vi vil legge til rette for utbygging av mer vannkraft, og arbeider med å styrke innsatsen på energieffektivisering. Vi jobber nå videre med oppfølgingen av Energikommisjonens anbefalinger.

SPØRSMÅL NR. 1328**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen****Besvart 17. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Kan statsråden legge fram tall for hvor store skattefrie inntekter som er mottatt av selskaper som er personlig eid, med tre eller færre aksjonærer, for årene etter 2018?

BEGRUNNELSE:

I desember 2019 presenterte Dagens Næringsliv i artikkelen «Milliardærenes skattefrie pengebinger» tall mottatt

fra Skatteetaten for årene 2007-2018 for hvor store skattefrie inntekter (netto aksjegevinster og mottatte utbytter) som ble mottatt av selskaper som er personlig eid, med tre eller færre aksjonærer. I dette utvalget vil man finne holdingselskapene til Norges rikeste. Ber om få forlenget denne tidsserien med de årlige beløpene for årene siden 2018. Ber også om å oppgi antall selskaper i dette utvalget fra 2007 til i dag.

Svar:

De forespurte tallene kan ikke fremskaffes ved hjelp av publisert statistikk, men vil kreve innhenting, bearbei-

delse og kvalitetssikring. Dette lar seg ikke gjøre innenfor tidsrammen for spørsmål til skriftlig besvarelse.

SPØRSMÅL NR. 1329

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Ane Breivik

Besvart 21. februar 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan regjeringen gjøre en beregning på provenyvirkningene og produksjonsøkningen av å gå fra grunnrente-beskatning av vannkraft med terskelordning til en ordning med bunnfradrag?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har innført økt grunnrenteskatt på vannkraftproduksjon. I tillegg er det innført et høyprisbidrag. Nå foreslår også skatteutvalget å senke terskelen for innslag av grunnrenteskatt fra dagens nivå på 10 000 til 1 500 kVA, hvilket da vil innebære at en betydelig andel av småkraftproduksjon også vil få grunnrenteskatt.

En nedre grense for grunnrenteskatt gir insentiver til å nedskalere prosjekter til like under nedre grense (10 000 kVA), selv om samfunnsøkonomiske lønnsomme ressurs-er går tapt. Årsaken er at all produksjon etter at terskel-verdien nås, blir ilagt grunnrenteskatt. Kraftprodusentene hevder dette vil gi mindre kraftproduksjon og ikke

mer. Skatteutvalget redegjør for at flere produsenter har skattetilpasset produksjonen slik at man ligger rett under innslagspunktet for grunnrenteskatt på 10 000 kVA.

Et alternativ til dagens ordning med terskel for grunnrente-beskatning er et bunnfradrag i beregningen av skattegrunnlaget.

Svar:

Vannkraftverk med samlet påstemplet merkeytelse under 10 000 kVA er i dag fritatt fra grunnrenteskatt. Den nedre grensen på 10 000 kVA tilsvarer omtrent 10 MW, slik at kraftverk inntil 10 MW i hovedsak er unntatt fra grunnrenteskatt. Den nedre grensen for grunnrenteskatt ble økt fra 5 500 til 10 000 kVA i statsbudsjettet for 2015.

Departementet har ikke grunnlag for å vurdere eventuell økning i kraftproduksjon som følge av å erstatte nedre grense med et bunnfradrag i grunnrenteskatten eller gjort vurderinger av eventuelle provenyøkninger av dette.

SPØRSMÅL NR. 1330

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 23. februar 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvor mye penger som er brukt på konsulenter i forbindelse med planlegging, innføring og drift av Helseplattformen, og hva tenker statsråden om Epics slagord «Have Fun - Make Money»?

BEGRUNNELSE:

Innføringen av Helseplattformen i Helse Midt-Norge har fått mye oppmerksomhet i det siste. Det er rapportert om blant annet feilmedisinering på grunn av feil og mangler

på Helseplattformen, og for et par uker siden ble et dødsfall knyttet direkte til Helseplattformen.

I konkurransen om å levere tilbudet til nytt journalsystem var det bare en tilbyder som sto løpet ut, det amerikanske IT-systemet Epic. Epics slagord er «Have Fun – Make Money», som passer godt overens med kostnadene i ettertid. Prosjektet hadde per 26. januar 2023 kostet 3,8 milliarder kroner.

Kontrakten med Epic ga ikke noe sluttsum på prosjektet, og kostnadene ser ut til å være store. Ved innføringen på St. Olavs ble 300 amerikanere fløyet inn i 14 dager for å ha overblikk med implementeringen. Helseplattformen selv har 400 årsverk som jobber med den teknologiske løsningen.

Derfor ber jeg om at statsråden redegjør for hvor mye penger som er brukt på konsulenter i forbindelse med planlegging, innføring og drift av Helseplattformen.

Svar:

Helse Midt-Norge RHF opplyser at den totale rammen for prosjektet Helseplattformen (inkludert kommunene) er på 3,8 mrd. 2022-kroner, hvorav Helse Midt-Norge RHF sin andel er 2,854 mill. 2022-kroner. Prosjektet er organisert i Helseplattformen AS, som i dag eies av Helse Midt-Norge RHF og et økende antall kommuner, per nå 23, og hvor Trondheim kommune har den største eierandelen.

Helse Midt-Norge RHF opplyser at det i tråd med anskaffelsesstrategien og programdirektivet for Helseplattformen, har vært planlagt med innleie av nødvendig kompetanse innen blant annet teknologi og prosjektstyring. Her har flere private leverandører bidratt, men den største andelen innleid personell har kommet fra eierorganisasjonene selv, altså St. Olavs hospital HF, Helse Midt-Norge IT (Hemit), Trondheim kommune m.fl. Over 400

fageksperter fra alle fagområder innen helsetjenesten har medvirket i prosjektet.

Antallet innleide har ifølge Helse Midt-Norge RHF variert med ulike faser i prosjektet. Dagens situasjon, med oppfølging etter innføring ved St. Olavs hospital HF og åtte kommuner, er at ca. 45 pst. av bemanningen er innleid og halvparten av disse er innleid fra eierorganisasjonene selv, altså helsetjenesten i Midt-Norge.

Helse Midt-Norge RHF opplyser videre at i forbindelse med innføringen ved St. Olavs hospital HF, og etter signaler fra medarbeidere ved sykehuset, så valgte leverandøren å hente inn flere ressurser enn opprinnelig planlagt. De ekstra ressursene utgjorde 115 personer, i tillegg til de som inngikk i opprinnelig plan og som omfattet 185 personer. Disse kom både fra USA og fra leverandørens aktiviteter i mange europeiske land. Prosjektet har kun dekket kostnader til reise og opphold, og ikke timepris, for disse ekstra ressursene. Helse Midt-Norge RHF opplyser at de til nå har mottatt faktura på 2,1 mill. kroner for denne ekstraaktiviteten, men at det fortsatt gjenstår noe fakturering.

Helsetilsynet har et pågående tilsyn knyttet til innføringen av Helseplattformen, og de undersøker om tekniske feil, samt forhold som manglende kjennskap og mangelfull opplæring, kan ha medvirket til avvik som er rapportert inn til Statsforvalteren. Vi må avvente konklusjonene til endelig rapport fra Helsetilsynet foreligger.

Avslutningsvis er jeg usikker på representantens poeng om slagordet, da Epic ser ut til å benytte slagordet «with the patient at the heart» i tilknytning til sin logo. I tillegg så har det angivelig vært benyttet et slagord internt, knyttet til motivasjon av egne ansatte – «work hard, do good, have fun, make money».

SPØRSMÅL NR. 1331

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 27. februar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Nordfjordakademiet har sendt ein søknad til Kunnskapsdepartementet om støtte til prosjektet.

Kan statsråden gjere rede for korleis ho vil handsame denne søknaden?

GRUNNGJEVING:

I Distrikts-Noreg har ein ei stor utfordring med minkande folketal, mange som flyttar ut kjem ikkje tilbake, ein stor del av arbeidskrafta vert eldre og skal av med pensjon og det er ei stor utfordring med rekruttering som fører til mangel på relevant kompetanse. Skal ein utvikle Dis-

trikts-Noreg til eit konkurransedyktig og levedyktig samfunn i framtida, må ein tenke nytt og langsiktig.

Ein av våre samfunnsflokke er at born og ungdom i Noreg ikkje får anledning til å orientere seg godt nok om dei moglegeheitene som finst på heimlassen eller i regionen sin før dei drar ut for å studere eller jobbe. Dette fører med seg fråfall i skule og utdanning, fråflytting og at ungdom vel utdanningar som ikkje nødvendigvis er utdanningar dei har valt fordi dei brenn for det eller at dei matchar deira eigenskapar. Samt er det mange unge som gjerne vil flytte heim til distrikta som har valt utdanningar det lokale næringslivet ikkje etterspør. Det handlar det om å ta vare på ungdommane når dei er i lære, i yrkesliv og når dei kanskje ikkje bur i regionen – slik at dei alltid skal vite at dei er velkomne og at ei moglegeheit finst for dei i distrikta.

Jakta på superkreftene er ein banebrytande pilot som skal ta i bruk nye metodar for at borna og ungdommane skal få bli kjent med alle yrker og ikkje minst få eit forhold til bedriftene og kommunane i regionen. Satsinga vil kunne løyse desse utfordringane gjennom langsiktig satsing på valkompetanse, tidleg innsats, gode system og rutinar for korleis drive lærlingararbeid og eit kontaktpunkt som gjer det trygt og godt å ta kontakt også seinare i livet.

Fullføringsreforma hevar fram kor viktig det er at ungdom gjennomfører VGS. Denne piloten vil føre til meir motiverte barne og ungdomsskuleelevar som ser moglegeheitene. Dei vil ha motivasjon til det som kjem og lettare ta eit sikkert val for kva dei skal vidare.

Svar:

Nordfjordakademiet henvendte seg til departementet seint i fjor høst. For at vi skulle få lære mer om prosjektet ble de invitert til et møte 1. november 2022 med statssekretær Sindre Lysø.

Prosjektet «Jakta på superkreftene» er et eksempel på hvordan lokale aktører kan jobbe sammen for å utvikle gode system for at barn og ungdom skal bli tidlige introdusert og knyttet til næringslivet. På et overordnet nivå kan slikt arbeid føre til aktive og velfungerende lokalsamfunn og et bærekraftig næringsliv. Det er også viktig for elever i regionen som får oppleve økt relevans av det de lærer i skolen. Regjeringen er i gang med arbeider som er relevante sett hen mot dette prosjektet. En av målsettingene til regjeringen er å gjøre skolen mer praktisk og variert, slik at elevene kan lære mer og trives bedre. Vi er derfor godt i gang med å lage en stortingsmelding om 5.-10.trinn, hvor vi jobber bredt ut med å samle innspill. Nordfjordakademiets arbeid viser at det er mulig å få til spennende prosjekter og tenke nytt lokalt. I forbindelse med møtet ble derfor Nordfjordakademiet oppfordret til å sende skriftlig innspill til det pågående arbeidet med både stortingsmelding om 5.-10. trinn i Kunnskapsdepartementet og stortingsmelding om distriktpolitikken i Kommunal- og distriktsdepartementet. Prosjektsøknader behandles i den ordinære budsjettbehandlingen.

SPØRSMÅL NR. 1332

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 15. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden nå besvare mine skriftlige spørsmål nr. 433 og nr. 728, og hvilke vurderinger begrunnet konklusjonen om at det å installere TikTok på tjenestetelefonen var i henhold til NSMs råd nr. 12 for mobilbruk?

BEGRUNNELSE:

Det vises til statsrådets svar på Stortingets spørsmål i den ordinære spørretimen den 08.02.23. Det vises herunder særlig til statsrådets uttalelse om at dersom Stortinget har flere spørsmål om hennes TikTok-bruk, vil hun bes-

vare disse etter beste evne. Det vises videre til statsrådets uttalelser til TV2 den 01.02.23:

«Før hun lastet ned appen, diskuterte hun saken med andre i departementet, forteller statsråden. Samtidig satte hun seg inn i rådene for bruk av tjenestetelefoner.

Det ble da klart at det ikke forelå noen råd som er spesifikt rettet mot TikTok. Det er ikke noen råd om at man ikke bør laste ned akkurat den appen, sier Mehl.

Noe slikt råd mot TikTok foreligger fortsatt ikke, ifølge Mehl. Men Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) har gitt et sett med generelle råd om mobilbruk i tjeneste.»

Jeg stilte den 17.11.22 og den 14.12.22 spørsmål til statsråden om hvordan hun tolker NSMs råd nr. 12 for mobilbruk. I statsrådets besvarelser av 28.11.22 og 22.12.22 blir ikke det konkrete spørsmålet besvart, men det gis den 17.11.22 en kort henvisning til besvarelsen av skriftlige spørsmål nr. 7, nr. 65 og nr. 152. Den 22.12.22 gis det en tilsvarende kort henvisning til besvarelsen av skriftlige spørsmål nr. 7, nr. 65, nr. 152 og nr. 433. Ingen av de spørsmålene som statsråden henviser til sier noe om hvordan NSMs råd nr. 12 for mobilbruk har blitt forstått. Det som derimot fremgår av svarene det henvises til er at statsråden forholder seg til gjeldende råd og retningslinjer for mobilbruk i tjenesten, og i besvarelsen av spørsmål nr. 152 henvises det konkret til NSMs 13 råd for mobilbruk.

Nasjonal sikkerhetsmyndighets råd nr. 12 for mobilbruk har overskriften «Bare installer nødvendige apper og foretrekk kjente og tiltrodde kilder». Videre lyder rådets siste avsnitt som følger: «Du bør derfor bare installere apper som du virkelig trenger, og da foretrekke apper fra kjente og tiltrodde kilder. Du bør være spesielt kritiske til apper som ber om personlig informasjon og tilgang til data i offentlige skyer.». Spørsmålsstiller ønsker svar på hvordan statsråden tolker dette rådet, og hvilke vurderinger som lå til grunn for konklusjonen om at det å installere TikTok på tjenestetelefonen var i henhold til NSMs råd nr. 12 for mobilbruk.

Svar:

Jeg viser til tidligere svar på spørsmål om samme tema, herunder skriftlig spørsmål nr. 1206 og mine svar i ordinær spørretime onsdag 8 februar 23.

Jeg er tilstede på flere sosiale medier-plattformer, i likhet med mange andre folkevalgte, myndighetspersoner og samfunnsaktører. Sosiale medier er i dag en naturlig del vår kommunikasjon, som gir mulighet til å kommunisere til grupper det ikke er like lett å nå via tradisjonelle media. TikTok er en av de mest brukte sosiale medier-plattformene blant ungdom mellom 18 og 29 år i Norge, og brukes også av mange i andre aldersgrupper. Dette mener jeg det er riktig å forholde seg til. Det er et sted der barn og unge ferdes. Da mener jeg det er riktig at også seriøse aktører er på den plattformen.

Det foreligger som tidligere påpekt ikke råd rettet mot spesifikke apper fra sikkerhetsmyndighetenes side. Som jeg tidligere har beskrevet, tar jeg en rekke forholdsregler knyttet til bruk av digitale verktøy og mobiltelefon. Som jeg skrev i svaret til representanten Stensland, lastet jeg opprinnelig ned TikTok-appen på tjenestetelefonen og gjorde vurderinger om hvordan jeg kunne bruke appen på en trygg måte. På eget initiativ valgte jeg etter om lag en måned å ta i bruk en egen mobiltelefon for sosiale medier, selv om det ikke var et rettslig krav om dette. Dette er et tiltak for ytterligere forsiktighetshensyn jeg nok kunne ønske jeg hadde gjort fra starten av.

Som meddelt i ordinær spørretime er jeg lei for at jeg ikke tidligere var tydelig på at jeg hadde TikTok på en ugradert tjenestetelefon en drøy måned i fjor høst, og at dette har skapt mer usikkerhet.

SPØRSMÅL NR. 1333

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 17. februar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden, i samarbeid med skoler og skoleeiere, ta grep for å motvirke den økende volden mot lærere i skolen, og hvilke tiltak mener statsråden det kan være formålstjenlig å gjennomføre for å redusere vold mot ansatte i skolen?

BEGRUNNELSE:

Det er et økende problem med vold i skolen, og særlig mange lærere på barneskolen oppgir at de har blitt utsatt for vold i forbindelse med arbeidet. Mange lærere har fortalt at de føler seg utrygge på jobb og tar forhåndsregler når de går på jobb for å være mindre utsatt for vold.

Ifølge levekårsundersøkelsen i 2021 har lærere på 1.-10. trinn over fire ganger så høy risiko for å bli utsatt for vold og trusler sammenlignet med yrkesaktive ellers i samfunnet. Vold eller trusler om vold omfatter hendelser

av ulik alvorlighetsgrad. Det kan dreie seg om slag, spark, dytting, lugging eller andre fysiske angrep.

I en undersøkelse bestilt av Utdanningsforbundet i 2017 viste det seg at 45 pst. av lærerne oppgir at de en eller flere ganger har blitt utsatt for trusler fra elever som de oppfattet som ubehagelige i løpet av de siste fem årene. 52 pst. av lærerne i barneskolene og 34 pst. blant lærerne i ungdomsskolene. 42 pst. av lærerne har opplevd fysisk vold fra elever en eller flere ganger i løpet av de siste fem årene.

I en tilsvarende undersøkelse fra 2005 var tallene 19 pst. av lærerne i barneskolen som oppga at de hadde blitt utsatt for trusler som opplevdes ubehagelige, mens 24 pst. av lærerne i ungdomsskolen svarte det samme. 24 pst. av lærerne på barnetrinnet oppga at de hadde blitt utsatt for vold fra elever siste fem år, og 11 pst. blant lærerne på ungdomstrinnet.

Nylig har media satt saken på dagsorden igjen med utgangspunkt i situasjonen i Sarpsborg kommune, der antallet avvik der elever har utsatt ansatte i skolen for fysiske angrep, trusler og/eller trakassering, har steget fra 253 i 2018 til 666 i 2022. Kommunen registrerte 442 fysiske angrep i 2022, opp fra 188 i 2018.

Svar:

Storingsrepresentanten løfter frem et viktig og alvorlig tema om vold og trusler mot ansatte i skolen. Undersøkelsene representanten referer til, viser en urovekkende økning i antallet lærere som rapporterer om vold

eller trusler fra elever. Dette er en utvikling som bekymrer meg.

Det er alvorlig og uakseptabelt når ansatte i skolen blir utsatt for trusler og vold på jobb i våre skoler. Arbeidsmiljøloven regulerer de ansattes arbeidsmiljø, og regelverket gir føringer for hvordan arbeidsgiver skal sikre et trygt og godt arbeidsmiljø for de ansatte. Loven krever blant annet at alle virksomheter har et avvikssystem der vold og trusler i forbindelse med arbeidet skal registreres. Systemet er en sentral del av HMS-arbeidet på den enkelte arbeidsplass og arbeidsgiver må sørge for at det finnes et slikt system.

Skoleeier som arbeidsgiver har hovedansvaret for lærernes og andre ansattes arbeidsmiljø i skolen. Jeg vil understreke betydningen av profesjonell ledelse, et trygt arbeidsmiljø og en åpenhetskultur på den enkelte skole. Det er viktig med godt samarbeid mellom ledelse og tillitsvalgte, alle ansatte og elevene.

Hvilke utfordringer den enkelte skole har, og hva som er gode tiltak i den enkelte situasjon, vil variere. For å styrke det lokale arbeidet er det satt i gang et samarbeid mellom fem utvalgte kommuner og fylkeskommuner. Målet er å finne fram til gode tiltak for å forhindre vold i skolen og dele disse med andre skoleeiere. Dette arbeidet er nå i slutfasen, og jeg vil vurdere og følge opp dette arbeidet på egnet måte.

Når barn og unge utøver vold i skolen mot voksne, må vi stille oss spørsmålet om hvordan dette kan skje. Jeg mener det er viktig å erkjenne at det er komplekse årsaker til at lærere utsettes for vold og trusler, og at det neppe heller finnes enkle løsninger for å snu utviklingen.

SPØRSMÅL NR. 1334

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 17. februar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å finne en løsning for elevene på gartnerfag i samarbeid med fylkeskommunene, slik at det blir mulig for elevene å få yrkesfagkompetanse i gartnerfaget, og hvordan vil statsråden sikre at det fortsatt skal være mulig å utdanne seg til gartner ved lokale, vide-regående skoler for voksne?

BEGRUNNELSE:

Våren 2020 ble opplæringsmodellen i gartnerfaget endret fra et treårig yrkeskompetanseløp til en såkalt 2+2-modell, med to år i skole og to år i bedrift. Initiativet til endringen kom fra næringen selv, representert ved Norsk Gartnerforbund og Faglig råd for Naturbruk, og bar delvis basert på et forsøk med lærlingeordning i gartnerfaget. Evalueringen av forsøket viste at elevene underveis i forsøket har fått mer praktisk kompetanse enn elevene som kommer fra dagens Vg3 tilbud i skole.

Gartneryrket er variert og det er til dels store ulikheter mellom aktørene i næringen. Ved at lærlingene får anledning til å være to år ute i bedrift får de anledning til å fordype seg i det de er mest interessert i, noe som er positivt. Ifølge evalueringen treffer utdanningen bedre de krav elevene møter etter at de er ferdige med fagbrevet som 19-20 åringer, og lærebedriftene mener at det utdannes bedre kandidater.

Det viser seg nå at overgangen til ny opplæringsmodell har skapt utfordringer for en del på voksengartnerutdanningen. NRK meldte 10. februar om at den treårige utdanningen for voksne gartnere ikke lenger ville være gyldig, fordi endringene trådte i kraft våren 2022. Voss videregående skole, som administrerer utdanningen, og Vestland fylkeskommune har gjort en feil som medfører at elevene Hjeltnes gartnerskole har blitt undervist etter gammel modell, og søker derfor om dispensasjon for å kunne tilby elevene å fullføre som privatister.

Svar:

Det er riktig som representanten skriver at Kunnskapsdepartementet fastsatte ny opplæringsmodell for vg3 gartnerfaget våren 2020. Gartnerutdanningen gikk fra å være et treårig skoleløp med yrkeskompetanse, til en modell med to år i skole og to år med opplæring i bedrift. Denne 2+2-modellen fører fram til fagbrev som gartner. Endringen var ønsket av næringen fordi de vurderer opplæring til fagbrev som mer egnet og tilpasset arbeidslivet. Det var på det tidspunktet ingen fylkeskommunale skoler i landet som hadde gartneropplæring i videregående, fordi det ikke var tilstrekkelig med søkere blant ungdom. Dette var også en viktig grunn til endringen, fordi man vurderte at det antagelig ville rekruttere flere unge til yrket.

Voksengartneren, som representanten viser til, er finansiert over jordbruksavtalen. Det vil si at ordningen ikke inngår i den ordinære finansieringen av opplæringen i Norge. Det er Landbruks- og matdepartementet som har ansvar for ordningen.

Voksengartnermodellen ble innført som en del av voksenagronomordningen i 2019. Ordningene skulle følge opplæringsloven, og de ordinære tilbudene i videregående opplæring skulle ligge til grunn. Det vil si at opplæringen skulle følge læreplanene i vg2 landbruk og gartner og vg3 landbruk eller vg3 gartner, som alle var skoleløp til yrkeskompetanse.

Fra og med skoleåret 2022-2023 finnes ikke vg3 gartner med yrkeskompetanse som tilbud i videregående opplæring. I dagens regler om opplæringstilbudet i videregående er det ikke anledning til å ha to ulike veier fram til samme sluttkompetanse, som i dette tilfellet er fagbrev som gartner. Det betyr at det ikke lenger er mulig å gjennomføre voksengartnermodellen slik den har vært fram til våren 2022.

Landbruks- og matdepartementet har derfor, i samråd med jordbrukets organisasjoner, endret det tilbudet de gir til voksne som ønsker kompetanse som gartner. Tilbudet er fortsatt finansiert over jordbruksavtalen, men ligger delvis utenfor det ordinære tilbudet i videregående opplæring. Partene i jordbruksoppgjøret er enige om at det mest hensiktsmessige er å fortsette med å tilby en samlings- og nettbasert opplæring over to år, med samme faglige innhold som tidligere. Det vil si at det første året tilsvarer nåværende (ny) læreplan i vg2 landbruk og gartner, som gir grunnlag for standpunkt karakter og tverrfaglig eksamen i vg2 landbruk og gartner. Det andre året bygger på tidligere (og eventuelt modifisert) læreplan for vg3 i skole til det gamle yrkeskompetanseløpet. Denne læreplanen gjelder ikke lenger i det formelle opplæringsløpet og det andre året i den nye voksengartnermodellen gir dermed grunnlag for et kursbevis, med omtale av faglig innhold og eventuelt avlagte prøver, men det er ikke grunnlag for standpunkt karakterer og eksamen.

De voksne deltakerne som gjennomfører denne opplæringen inneværende skoleår kan formalisere kompetansen sin ved å gå opp som privatister i enkeltfag våren 2023. Det vil kun være en mulighet for dette kullet, som en overgang fra tidligere opplæringsløp. Det vil ikke være mulig for de som følger denne opplæringen til neste år.

Når det gjelder saken om gartneropplæringen i Vestland fylkeskommune, så er det fylkeskommunen som har ansvar for denne. Jeg vet at Vestland fylkeskommune gjør det de kan for å hjelpe dem som har kommet i denne situasjonen.

SPØRSMÅL NR. 1335**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes****Besvart 20. februar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Hvor mye tjener den norske staten på norskeide våpenselskapers salg av forsvarsmateriell og komponenter som ender opp i Israel, og kan utenriksministeren redegjøre for samarbeid om overvåkings- og forsvarsteknologi mellom Norge/norskeide selskaper og Israel; import og eksport av forsvars- og overvåkingsutstyr mellom Norge og Israel; eksport av forsvarsmateriell og deler fra Norge til Israel via tredjeland og forsvarsmateriell og deler fra norske produsenter i tredjeland som eksporteres til Israel?

BEGRUNNELSE:

Norge har en omfattende våpenindustri med utstrakt samarbeid mellom norske og utenlandske våpenprodusenter. Det er dokumentert samarbeid mellom Nammo Talley og Kongsberg Gruppen og amerikanske våpenprodusenter som igjen samarbeider med israelsk våpenindustri.

Den israelske staten har i flere tiår brutt folkeretten på det groveste og fortsetter den folkerettsstridige okkupasjonen av palestinske områder, samt en rekke andre forbrytelser og overgrep mot den palestinske befolkningen. Det er vedtatt norsk politikk at Norge ikke tillater eksport av våpen til Israel.

Spørsmålsstiller er bekymret for om dette omgås ved at norskeide selskaper i tredjeland produserer forsvarsmateriell og overvåkingsutstyr for eksport til Israel og/eller om det fra Norge eksporteres deler og komponenter som videreeksporteres til Israel etter å ha blitt satt sammen til våpensystemer av samarbeidende produsenter, for eksempel i USA.

I juli 2022 avslørte Dagbladet at USA og Norge jobber med en avtale som skal gjøre at norske våpen kan bli solgt til land anklages for krigsforbrytelser via det amerikanske systemet Foreign Military Sales. Kongsberg Defence & Aerospace har allerede inngått et partnerskap med Raytheon om missilet NSM (Naval Strike Missile). Spørsmålsstiller mener det er grunn til bekymring for om NSM under betingelsene i Foreign Military Sales kan selges etter amerikanske regler, til Israel eller til andre stridende parter som det etter gjeldende norske regler ikke ville bli gitt eksporttillatelse til.

Svar:

Spørsmål om norske bedrifters inntjening ligger utenfor Utenriksdepartementets ansvarsområde.

Når det gjelder eksportkontroll, vil jeg understreke at søknader om eksportlisens for forsvarsmateriell alltid blir grundig vurdert innenfor rammen av Utenriksdepartementets retningslinjer. Det er redegjort grundig om praktiseringen av retningslinjene i de årlige meldingene til Stortinget om eksporten av forsvarsmateriell i de enkelte år.

Norge har aldri åpnet for eksport av forsvarsmateriell til Israel. Heller ikke eksport av flerbruksvarer for militært sluttbruk i Israel.

Den lovfestede taushetsplikten setter strenge begrensninger for innsyn i konkrete eksportsaker. Utenriksdepartementet kan verken bekrefte eller avkrefte hvilke saker som behandles eller hva utfallet blir.

Hovedgrunnlaget for Utenriksdepartementets behandling av lisenssøknader for forsvarsmateriell er Stortingets vedtak av 11. mars 1959. Utenriksdepartementets retningslinjer sikrer at Stortingets vedtak følges.

Jeg vil presisere at eksport av forsvarsmateriell bare kan skje til andre lands forsvarsmyndigheter, eller til mottakere som opererer på vegne av en statlig myndighet. Uavhengig av om eksporten skjer direkte eller via et tredjeland, legges det endelige mottakerlandet til grunn. Sistnevnte må godtgjøres gjennom dokumentasjon om sluttbruk og -bruker.

Utenriksdepartementets retningslinjer gir bl.a. regler om leveranser av deler og komponenter til forsvarsmateriell, dvs. varer som ikke har noen selvstendig funksjon.

Eksportlisens for slike deller leveranser innvilges når det foreligger en myndighetsgodkjent samarbeidsavtale mellom en norsk og en utenlandsk bedrift i NATO, EU og noen særlig nærstående land. Det er da en forutsetning at de norske deler og komponenter samordnes med deler fra andre leveringskilder, og at det endelige produkt ikke fremstår som norsk. Når dette er tilfelle kan det avstås fra dokumentasjon for sluttbruk av det ferdige produkt. Eksport vil da skje i henhold eksportkontrollreglene til landet som eier det ferdige produktet.

Den 20. oktober 2022 uttalte jeg følgende i forbindelse med behandlingen av eksportkontrollmeldingen i Stortinget: «Jeg vil benytte anledningen til å avkrefte at Utenriksdepartementet har vært involvert i noen avtaleinngåelse (...)», av den typen som representanten viser til her i sitt skriftlige spørsmål.

Et robust industrisamarbeid mellom Norge og USA, for å styrke leveransesikkerhet for oss selv og våre allierte, er viktig. En streng eksportkontroll er like fullt en ufravikelig forutsetning.

SPØRSMÅL NR. 1336**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 16. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Statsrådene Vestre og Barth Eide uttalte til E24 i januar: “Kraftmangel skal ikke ødelegge for klimamål”. Lengre nede i stykket siteres Vestre på at: “Vi skal ikke la kraft være en show stopper for det grønne skiftet.” Det grønne skiftet fordrer nok kraft, som må produseres, eller hentes fra et annet sted.

Kan olje- og energiministeren avklare om fysikkens lover og regler også gjelder for denne regjeringen, ev. hvordan regjeringen planlegger å omgå begrensningene og gjennomføre det grønne skiftet, selv ved mangel på kraft?

BEGRUNNELSE:

Det grønne skiftet innebærer en overgang fra fossil energi til nye grønne næringer, kraftproduksjon, samt satsing på nye energibærere som hydrogen, ammoniakk og mer, i tillegg til en storstilt elektrifisering av samfunnet.

Det grønne skiftet krever store mengder kraft, og ifølge fysikkens lover så kan man ikke bare vedta mer kraft, den må derimot produseres og transporteres, for deretter å utnyttes. Mangel på kraft vil dermed stoppe det grønne skiftet, ellers må man hente kraften fra andre steder. F.eks. ved å stenge ned annen kraftkrevende virksomhet, stenge ned privat strømforbruk, bedrive roterende utkobling av kraftkonsumenter, eller annet.

Uttalelsene fra statsrådene vitner om en tro på at mangel på energi ikke er begrensende for denne regjeringen, og at fysikkens lover ikke gjelder for Støre-regjeringen.

Det er av interesse å få vite om olje- og energiministeren også mener at fysikkens lover kun er veiledende, eller om evnt. mangel på kraft representerer reell stopp på omstilling til det grønne skiftet.

Svar:

Som jeg tror representanten forstår, legger jeg til grunn at fysikkens lover gjelder for alle regjeringer – både denne og de foregående.

Regjeringens mål er at vi skal møte klimamålene Norge har satt seg, og sørge for tilgang på ren kraft til folk og industri. Dette vil kreve mer av kraftforsyningen framover, og er bakgrunnen for Energikommisjonen (NOU 2023:3 Mer av alt -raskere) som denne regjeringen nedsatte og som la fram sin utredning 1. februar i år. Energikommisjonen bygger på arbeidet som ble gjort i Strømnettutvalget (NOU 2022:6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet). Begge utvalgene peker på viktige tiltak som kan gi nok nett og nok fornybar kraftproduksjon til at vi skal kunne nå klimamålene.

Regjeringen arbeider med oppfølging av begge utvalgene. Vi har samtidig allerede igangsatt en rekke tiltak for å sikre mer nett og kraftproduksjon i årene framover. Vi har åpnet for konsesjonsbehandlingen av vindkraft på land etter mange år med stillstand, og vi har varslet åpning av områder for utbygging av havvind. Også arbeidet med energieffektivisering vil være svært viktig framover.

SPØRSMÅL NR. 1337**Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Sigrud Zurbuchen Heiberg****Besvart 20. februar 2023 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim****Spørsmål:**

Dødstallene etter jordskjelvkatastrofen i Tyrkia og Syria har nå passert 22.000, og tallet stiger for hver dag som går. Regjeringen har lovet 150 millioner kroner i støtte til de to jordskjelvrammede landene. Det internasjonale forbun-

det av Røde Kors og Røde Halvmåneforeninger (IFRC) har imidlertid bedt om 2 milliarder norske kroner.

Vil regjeringen imøtekomme dette?

BEGRUNNELSE:

Det er fortvilende å se bildene fra katastrofeområdet i Tyrkia og Syria, der jordskjelvet så langt har krevd mer enn 22.000 menneskeliv. Folk ligger begravet i ruinene, mens man mangler utstyr til å grave frem de som sitter fast. Jordskjelvet rammet mens folk lå og sov i husene sine, og enormt mange er skadet. Vinterkulden bidrar til å forverre situasjonen.

Jeg er ekstra bekymret for folk i Idlib-provinsen i Syria. Her bor to millioner internt fordrevne flyktninger som har rømt fra krigen som raser i andre deler av landet. Mange av dem bodde i falleferdige bygg som kollapset da jordskjelvet rammet. Bistanden når ikke inn, og Sivilforsvaret har ikke utstyr til å grave frem folk fra ruinene. Forsyninger som tidligere har kommet fra Tyrkia har stanset opp.

Det er bra at regjeringen har lovet 150 millioner kroner i støtte til de to jordskjelvrammede landene, og at Norge gir 500 millioner kroner til FNs nødhjelpsfond (CERF) og Røde Kors-føderasjonens nødhjelpsfond (DREF) i år. Røde Kors-føderasjonen har allerede brukt penger fra sitt nødhjelpsfond i arbeidet i de jordskjelvrammede områdene.

Men behovet er mye større, og det vokser for hver dag. Norge er en humanitær stormakt som har mulighet til å

bidra med mer enn vi har gjort hittil, og det haster å få på plass mer hjelp.

Svar:

Jordskjelvene i Tyrkia og Syria er den verste naturkatastrofene som har rammet et europeisk land på nesten 100 år.

Regjeringen annonserte 6. februar, samme dag som skjelvet, 150 millioner kroner i humanitær støtte til Tyrkia og Syria.

Den internasjonale Røde Kors-føderasjonen (IFRC) utstedte to nødhjelpsappeller for jordskjelvrammede i hhv Tyrkia og Syria 7. februar, mens FN annonserte sin humanitær responsplan for Syria 14. februar, hvor de ba om 4 milliarder kroner for å dekke de akutte behovene. Regjeringen vedtok på denne bakgrunn (18. februar), å gi ytterligere 100 millioner til responsen. Regjeringen har således allerede trappet opp støtten ettersom de humanitære aktørene har fått bedre oversikt over behovene og hvordan de best kan nå de hjelpetrengende.

Pengestøtten kanaliseres gjennom norske humanitære organisasjoner, FN og Røde Kors-bevegelsen. Norge har også sendt medisinsk utstyr, personell som hjelper å koordinere den internasjonale bistanden, og et militært fly for å hjelpe med medisinsk evakuering.

SPØRSMÅL NR. 1338

Innlevert 10. februar 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland

Besvart 15. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Myndighetene er pliktig å tilrettelegge for innsattes helse.

Hvordan vil ministeren følge opp at innsatte får bruke medisinsk cannabis som er lovlig forskrevet av lege som medisin mens de soner i tråd med Kriminalomsorgsdirektoratet sitt rundskriv?

BEGRUNNELSE:

NRK kunne den 09.02.23 fortelle om Remi Sørelvmo som før han skulle sone en dom i Vadsø fengsel fikk bekreftet at han kunne bruke medisinsk cannabis. Likevel ble han fratatt medisinen. I fengselet fikk han bare smertestillende medisiner som han har dårlige erfaringer med og resultatet ble at han ble sendt med helikopter til Kirkenes sykehus med store smerter.

Det fremgår av saken at fengselet og den kommunale helsetjenesten peker på hverandre. Her er det naturlig at KDI følger opp det de selv har omtalt i tidligere rundskriv og lager retningslinjer for bruk av medisinsk cannabis i fengsel. Det understrekes at den medisinske cannabisen ikke gir rusvirkning. Vil justisministeren sikre at innsatte får den helsehjelpen de har krav på og sikre at de kan fortsette å bruke godkjente medisiner i fengselet.

Svar:

Ansvar mellom helse- og omsorgstjenesten og kriminalomsorgen ved godkjenning, foreskrivning og utdeling av medikamenter er tydelig.

Når domfelte settes i fengsel, overtar helse- og omsorgstjenesten i kommunen hvor fengselet er lokalisert, ansvaret for å foreskrive og godkjenne alle typer medika-

menter. Alle medikamenter som innsatte har med seg når de kommer til fengselet, skal vurderes av legen i fengselet, herunder om medikamentet er lovlig foreskrevet i Norge og om det er nødvendig at denne behandlingen fortsetter i fengsel.

Kriminalomsorgen skal gjennom samarbeid med andre offentlige etater legge til rette for at innsatte og domfelte får de tjenester som lovgivningen gir dem krav på, jf. straffegjennomføringsloven § 4. Kriminalomsorgens rolle er kun å bistå helsetjenesten i utdeling av medikamenter, og kriminalomsorgen har således ikke hjemmel til å nekte innsatte medikamenter som helse- og omsorgstjenesten i kommunen har godkjent.

Gjeldende regelverk er rundskriv KDI 6/2016 punkt 3 om «Bruk av legemidler foreskrevet av lege i utlandet

under straffegjennomføring, herunder medisinsk cannabis mv.». Rundskrivet inneholder en presisering av at det kun er de legemidler som er lovlig foreskrevet av lege og helsetjenesten i Norge som kriminalomsorgen kan tilrettelegge for utdeling av. Godkjenning og utdeling av medisinsk cannabis skal følge de samme prinsipper som annen medikamenthåndtering. Det er ikke behov for øvrige spesifikke retningslinjer fra kriminalomsorgen om medisinsk cannabis.

Det vises for øvrig til Helsedirektoratets Veileder for helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel (revidert 2016) og kapittelet om medikamenthåndtering. Denne veilederen er nå under revisjon.

SPØRSMÅL NR. 1339

Innlevert 11. februar 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 20. februar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

På kva måte skal utvalet som utgreiar erfaringane med EØS-avtalen og andre relevante avtaler med EU (EØS-samarbeidet) samt vurdere EØS-samarbeidet opp mot Storbritannia, Sveits og Canada sine avtalebaserte og meir avgrensa samarbeid med EU, vurdere betydninga av full tilgang til deltaking i EU sine forskingsprogram og EU si stadig meir omfattande satsing på utdanning, innovasjon og forskning som motor for framtidig velferd og verdiskapning, og verdien dette har for Noreg, norske utdannings- og forskingsmiljø og norsk næringsliv?

GRUNNGJEVING:

Våren 2022 sette regjeringa ned eit utval som skal vurdere røyntslene med EØS-avtalen dei siste ti åra, og vurdere EØS-samarbeidet opp mot andre mulige tilknytingsformer slik som Storbritannia, Sveits og Canada sine avtalebaserte og langt meir avgrensa samarbeid.

I mandatet til utvalet er oppsiktsvekkande nok ikkje det særskilte temaet utdanning, forskning og innovasjon eksplisitt nemnd. EU si satsing på store, langsiktige program innanfor utdanning, forskning og innovasjon, slik som Erasmus+, Horisont Europa og Kreativt Europa, blir stadig større. Horisont Europa er verdas største rammeprogram for forskning og utdanning. Noreg har gjennom EØS-avtalen høve til å delta i Horisont Europa-prosjekt

på lik line med medlemsland i EU, medan verken Sveits eller Storbritannia har tilgang til desse i sitt avtalebaserte samarbeid med EU.

Tilgangen til Horisont Europa er etter Venstre sitt syn av heilt avgjerande betydning for norske forskingsinstitusjonar, universitet og næringsliv for å bygge sterke kompetansmiljø og tilrettelegge for framtidig konkurransekraft. For å oppfylle Noreg sine ambisjonar om grøn omstilling, som presentert blant annet i «Grønt industriløft» frå 2022, er forskning og teknologiutvikling viktige verkemiddel. Horisont Europa gir uvurderleg tilgang til finansiering av forskning og innovasjon, nye samarbeidspartnarar og nye marknader.

Finansminister Vedum sa i mai 2022 at «målet er å få en saklig og balansert utredning som forteller hva avtalen betyr i praksis». Samarbeid innan forskning og innovasjon må kunne seiast å vere EØS-samarbeidet «i praksis». EØS-utvalet skal også «gi råd om hvordan norske interesser best kan ivaretas i samarbeidet med EU». Utdanning, forskning og innovasjon må kunne seiast å vere svært sentrale «norske interesser».

I lys av at temaene utdanning, forskning og innovasjon ikkje ligg eksplisitt i mandatet for utvalet, er det viktig for undertekna og for Venstre å vite at EØS-utvalet går grundig inn i desse temaene og utviklinga på dette området i EU siste 10 år og i åra framover, og kva følgjer det vil ha

for norsk utdanning, forskning og innovasjon dersom vi i staden for anten å halde fram EØS-samarbeidet eller gå inn som ordinært medlemsland i EU, vel ei lausare tilknytingsform slik Sveits og Storbritannia har i dag.

Svar:

For regjeringa er deltaking i europeisk og internasjonalt forskings- og utdanningsamarbeid avgjerande for at norske kunnskapsmiljø skal kunne ta del i den store kunnskapsutviklinga som skjer i resten av verda. Europa er eit særleg viktig samarbeidsområde for norske fagmiljø og deltaking i europeisk forskingssamarbeid er difor svært viktig for Norge.

Som varsla i Hurdals-plattformen har regjeringa sete ned eit utval for å foreta ei utgreiing av røynsleane med EØS-samarbeidet dei siste ti åra. Utvalet vert leia av Line Eldring.

Eldring-utvalet har fått eit omfattande mandat som dekkjer sentrale sider ved utviklinga av EØS-samarbeidet det siste tiåret. Då vil også deltaking i EU-program for utdanning, forskning og innovasjon inngå. Mandatet opnar og for at utvalet kan inkludere andre tema som det vurderer å vere relevante for oppdraget.

Sjølv om ikkje forskingssamarbeidet er eit eige mandatpunkt, vil deltaking i EU sine forskings- og utdanningsprogram og andre program høyre naturleg heime under fleire av mandatpunkta. Norsk program-deltaking vil ikkje minst vere eit viktig tema i ei drøfting av konsekvensar av EØS-avtalen for norsk økonomi og næringsliv, ikkje minst for utviklinga av norsk industri i det grøne skiftet.

Deltaking forskings- og utdanningsamarbeid vil også inngå i ei vurdering på brei basis av kva konsekvensar EØS-avtalen har for norske borgarar og norsk samfunnsliv.

SPØRSMÅL NR. 1340

Innlevert 11. februar 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 20. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Vil det vere mulig med dei tekniske løysingane som finst hos nettselskapa å betale ut straumstøtte basert på historiske forbruksdata, til dømes eit gjennomsnitt av forbruket i åra 2019-2021?

GRUNNGJEVING:

Tyskland gir etter det eg er kjend med økonomisk støtte til både hushaldningar og næringsliv for høge energikostnader basert på historiske forbruksdata. Det gjeld for straum og gass, og muligens også andre energivarer. Årsaka til at Tyskland har vald å bruke historiske forbruksdata som grunnlag for utbetaling av støtte for høge energikostnader, er at støtta då ikkje reduserer insentiva for energiparing og energieffektivisering.

Noreg har ei kortsiktig utfordring med ei straumpriskrise, men vi har også meir langsiktige og fundamentale utfordringar i energiforsyninga ved at vi styrer mot kraftunderskot og effektunderskot mot slutten av 2020-talet. Effektunderskot betyr at vi er avhengige av import i dei strammaste timane, altså når høgt effektbehov inntreffer i ein situasjon med låg tilgjengeleg effekt. Det vil kunne gi periodar med svært høge prisar på kraft.

Effektivisering i bygg gir også betydeleg nedgang i effektforbruk, ifølgje Statnett sin delrapport til Langsiktig Marknadsanalyse (LMA). Med 10 TWh reduksjon av det alminnelige forbruket, vil maksimalt effektbehov bli redusert med ca. 2 000 MW. Reduksjon i byggforbruk vil gi større nedgang i maksimalt effektforbruk enn tilsvarende nedgang i industrien, fordi alminneleg forbruk har ein forbruksprofil nært knytt til trongen for oppvarming, altså med høgast forbruk vinterstid då det maksimale effektforbruket er som høgast.

Med ei straumstøtte basert på historisk forbruk, vil vi kunne få ei straumstøtteordning som bidrar både til å avhjelpe den kortsiktige straumpriskrisa, og samtidig gi sterkare insentiv for å gjennomføre energitiltak. Eg vil understreke at det ved sidan av riktige prissignal etter Venstre sitt syn framleis trengs gode støtteordningar også for modne og velprøvde energitiltak etter nærare definerte kriterie. For nokre grupper må økonomisk støtte supplerast med gode låneordningar gjennom Husbanken.

Ved å basere ordninga på eit gjennomsnitt av forbruket i perioden 2019-2021, unngår ein at dei som reduserte forbruket kraftig i 2022 kjem ugunstig ut i ordninga. Ved å basere ordninga på gjennomsnittet av til dømes tre

år, unngår ein at spesielle omstende i enkeltår i den eine eller andre retninga får stor innverknad på støttesatsen.

Svar:

Ifølge Reguleringsmyndigheten for energi (RME) vil det kunne være teknisk utfordrende for nettselskapene å knytte historisk forbruk mot månedlig støtte med dagens systemer. En ordning som baserer støtte på historisk forbruk har også flere andre utfordringer, blant annet hvordan

man skal håndtere folk som har flyttet, nye målepunkter og endringer i husholdningsstørrelse.

Regjeringen har nå foreslått flere endringer i strømstøtnadsordningen for husholdninger. Formålet med endringene er å gjøre ordningen mer forutsigbar og treffsikker. Regjeringen foreslår at husholdningene skal få strømstønad basert på prisen i de timene de bruker strøm. I tillegg foreslår vi at støtnadsgraden øker til 90 prosent fra juni 2023, og at ordningen forlenges ut hele 2024. Forslagene vil bli sendt på høring snart.

SPØRSMÅL NR. 1341

Innlevert 11. februar 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 24. februar 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Kan statsråden stadfeste at Vestland fylkeskommune vil få kompensert meirkostnader når dei no har vedteke eit anbudsgrunnlag for hurtigbåt med eit absolutt minimumskrav om minst 70 % nullutsleppsdrift, og klimagassreduksjon på over 85 %?

GRUNNGJEVING:

Vestland Fylkeskommune har i tråd med Stortinget og regjeringas ønskjer vedteke å lyse ut anbod for nye hurtigbåtar med eit absolutt minimumskrav om minst 70 % nullutsleppsdrift, og klimagassreduksjon på over 85%. Noverande avtale går ut 2026, og det var difor naudsynt å gjera vedtak for at ein skulle koma i mål med prosessen. Det synes likevel uklart om ein fullt ut får kompensert eventuelle meirkostnader ved å gå frå fossil drift til fornybare energiberarar. Viser her til Hurdalsplattformen:

“Kompensere fylkeskommunene for merkostnader ved å velge lav- og nullutslippsteknologi ved anskaffelser av ferger og hurtigbåter.”

Svar:

Vestland fylkeskommune har vært tidlig ute med å kreve nullutslippsteknologi for ferger og nå hurtigbåter. Under forrige regjering var det også et stort ønske om at staten skulle ta en større del av merkostnadene ved overgangen til ny teknologi. Jeg er derfor glad for at denne regjeringen i Hurdalsplattformen ønsker å «Kompensere fylke-

skommunene for merkostnader ved å velge lav- og nullutslippsteknologi ved anskaffelser av ferger og hurtigbåter.»

I Statsbudsjettet for 2021 ble 100 mill. kroner av veksten i de frie inntektene til fylkeskommunene begrunnet med å gi fylkeskommunene mulighet til å prioritere lav- og nullutslippsløsninger for ferjer og hurtigbåter. To tredjedeler av dette beløpet ble fordelt etter tallet på el-ferjer, mens resten ble fordelt etter ferjekriteriet i kostnadsnøkelen. I Statsbudsjettet for 2023 er dette kostnadsjustert, og 106,2 mill. kroner blir nå fordelt på denne måten og med denne begrunnelsen.

I tillegg har Regjeringen satt av 40 millioner kroner til Hurtigbåtprogrammet i statsbudsjettet for 2023. Her kan fylkeskommuner søke støtte til prosjekter som støtter nettopp slike utslippsreducerende tiltak for hurtigbåter. Formålet med ordningen er å framskynde utviklingen av hurtigbåter som driftes uten klimagassutslipp.

Howdan regjeringen velger å følge opp Hurdalsplattformens formuleringer skjer gjennom ordinære prosesser, i dette tilfellet gjennom budsjettproposisjonene og i kommuneproposisjonen.

Norge har forpliktet seg til å redusere klimagassutslippene med 55 prosent innen 2030. Fylkeskommunene er en stor transportkjøper, og skal vi nå de ambisiøse utslippsmålene er det viktig at alle bidrar til utslippsreduksjonen. Den maritime sektoren er svært omstillingsvennlig, men for å få fortgang på utviklingen må det skapes et marked. Her har det offentlige et særlig ansvar for å lede an. Regjeringen er derfor positiv til at Vestland Fylkeskommune følger opp med å anskaffe klimavennlige hurtigbåter.

SPØRSMÅL NR. 1342**Innlevert 12. februar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 16. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

8. februar i år kom NVE med si tilråding om å seie ja til Statnett sin omstridte søknad om å byggje 420 kV-linje i luftspenn frå Blåfalli i Kvinnherad til Gismarvik i Tysvær.

Vil statsråden på vegne av regjeringa leggje denne omstridte saka fram til politisk slutthandsaming i Stortinget i staden for at olje- og energidepartementet slutthandsamar saka?

GRUNNGJEVING:

Ei rekkje instansar har i høyringsrunden tatt til orde for ei alternativ løysing i form av jord- og sjøkabel for å skåne naturen, miljøet og viktige friluftssinteresser. Dette alternativet er i liten grad vurdert av NVE. I tillegg har Naturavtalen frå FN-konferansen i Montreal lagt strengare føringar for vern av urørt natur, også i Norge. Denne avtalen er heller ikkje grundig vurdert av søkjar og NVE. Både Etne kommunestyre og Vestland fylke har tidlegare uttalt seg til fordel for alternative og meir miljøvenlege løysingar for denne linja. Liknande problemstillingar seglar no opp i andre delar av landet i samband med forsterkning av straumnett. Denne saka har fleire prinsipielle sider, og fortener difor ein open og demokratisk prosess i energi- og miljøkomiteen og Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 1343**Innlevert 12. februar 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 20. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden gi en begrunnelse for hvorfor de ikke tilbakebetaler folk som bor permanent i fritidsbolig for hele perioden strømstøtten har vart (og gi et økonomisk anslag for hva en slik tilbakebetaling ville kostet staten),

Svar:

Konsesjonssøknader til nye kraftledningsanlegg behandles etter energiloven § 3-1. Etter forskrift 21. juni 2013 nr. 681 om ekstern kvalitetssikring og vedtaksmyndighet § 3, er det Kongen i statsråd som fatter vedtak om konsesjon for nye, store kraftledningsanlegg. Med nye store kraftledningsanlegg menes ledninger lengre enn 20 kilometer på spenningsnivå fra og med 300 kV. Behandlingen av disse store sakene starter i NVE med en innstilling til departementet som igjen forbereder saken for Kongen i statsråd.

Søknad om ny 420 kV-kraftledning mellom Blåfalli og Gismarvik er en kraftledning over denne fastsatte størelsesgrensen, og det er derfor Kongen i statsråd som har vedtakskompetanse i denne saken. Etter energiloven kan det gis konsesjon til samfunnsmessig rasjonelle tiltak, det vil si tiltak der de samlede fordelene overstiger de samlede ulemper.

Olje- og energidepartementet vil i forberedelsen av saken for Kongen i statsråd, foreta en grundig vurdering av NVEs innstilling og vurdere alle sider av saken, inkludert alternativ løsning i form av jord- og sjøkabel, arealbruk, samfunnsøkonomi, naturmangfold, landskap og friluftsliv.

Det er Stortinget som i lovs form har gitt regjeringen myndighet til å avveie de ulike hensyn som gjør seg gjeldende og ta stilling til konkrete konsesjonssaker. Jeg tror det er den mest hensiktsmessige arbeidsdelingen, og jeg kommer ikke til å ta noe initiativ til å bringe saken inn for Stortinget til sluttbehandling.

og vil statsråden sørge for at husholdningsforbruk i private strømnett får tilbakebetalt strømstøtte for hele 2023, samt at nærvarmekundene får søke om støtte for hele 2023, når statsråden er ferdig med sin vurdering?

BEGRUNNELSE:

Hull i strømstøtteordningen.

Endelig har det kommet på plass en ordning som tetter et av hullene i strømstøtten, slik at også de som bor permanent i fritidsbolig (uten annen bopel) får støtte. De får også tilbakebetalt støtte fra og med september i fjor, om spørren har forstått ordningen riktig. Skåret i gledene er at tilbakebetalingen ikke gjelder fra og med strømstøtten ble innført. De som bor i fritidsbolig fast har hatt store utgifter som følge av dette hullet.

Samtidig som Stortinget vedtok å tette hullet i støtten for fritidsboliger, vedtok også Stortinget at regjeringen skal se hvordan mindre, private strømnnett (ofte kalt gren-denett) kan inkluderes i ordningen i tillegg til en lenge etterspurt inkludering av fjernvarmeanlegg uten konsesjon (ofte kalt nærvarme).

RME anbefaler en løsning hvor nettselskapet betaler ut støtte basert på forbruket registrert i tilknytningspunktet mellom nettselskapet og gårds- og grendeverket. NVE har også utredet en strømstøtnadsordning for husholdning-skunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon. Nærvarme er tross alt et viktig, energieffektivt tiltak som avlaster annet strømforbruk. NVE anbefaler at en eventuell støtteordning er søknadsbasert, og at det er nærvarmekundene (som regel er dette boligsameier/borettslag) som søker om støtte.

Svar:

Departementet vedtok nylig endringer i midlertidig forskrift om strømstønad, slik at personer som bor fast på en fritidsbolig på nærmere vilkår kan få strømstøtte. I høringsforslaget som lå til grunn for endringen var det foreslått at strømstønad i slike tilfeller som hovedregel skulle bli utbetalt med virkning fra og med januar 2023. For husholdninger som hadde falt ut av ordningen i løpet

av 2022 og som nå ville komme inn i ordningen igjen, var det foreslått at disse skulle få tilbakebetalt stønad fra tidspunktet da de falt ut.

I høringen fremkom det innspill om at forskjellige tidspunkter for tilbakebetaling av strømstønad til husholdninger som bor i fritidsbolig kunne bli administrativt krevende å håndtere for nettselskapene. Etter hva jeg er kjent med var det særlig fra og med september 2022 at praksis ble strammet inn, slik at personer som bor på fritidseiendom og som frem til da hadde vært omfattet av ordningen, ikke lenger var det. For å oppnå en administrativt håndterbar ordning som gir størst mulig likebehandling, kom jeg derfor til at et felles tilbakebetalingstidspunkt 1. september 2022 er mest hensiktsmessig.

Det er krevende å gi et økonomisk anslag for hva en tilbakebetaling til personer som bor i fritidsbolig som beskrevet i representantforslaget ville kostet. Årlig provenyeffekt for å inkludere kunder som bor fast i fritidsboliger er med enkle antagelser og under usikkerhet anslått å være et sted mellom 35 og 350 millioner kroner.

Regjeringen vil etablere en søknadsbasert strømstøtnadsordning for husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon (ofte kalt nærvarmeanlegg) som baserer seg på strøm. Departementene arbeider nå med den nærmere utformingen av en slik ordning, og jeg legger opp til at et forslag vil bli sendt på høring. Regjeringen foreslår å støtte forbruk fra og med november 2022, og legger derfor opp til at stønad vil kunne etterbetales. Regjeringen tar sikte på å legge frem forslaget for Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i mai.

Med private strømnnett forstår jeg det slik at representanten sikter til nettanlegg som ikke er underlagt konsesjonsplikt etter energiloven. Regjeringen vil også inkludere husholdninger i private strømnnett som ikke har krav om konsesjon i strømstøtnadsordningen. Vi legger opp til å sende også dette forslaget på høring.

SPØRSMÅL NR. 1344

Innlevert 12. februar 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 16. februar 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

I NRKs Dagsnytt18 10. februar åpnet statssekretæren i OED for at vindturbiner kan bli revet på Fosen, som en følge av høyesterettsdommen fra 11. oktober 2021.

Deler statsråden denne oppfatningen og hvilke utredninger gjøres i forbindelse med rivning av turbinene?

Svar:

Regjeringen følger opp Høyesteretts dom i Fosen-saken. Vi skal sikre at staten oppfyller sine folkerettslige forpliktelse overfor samene som urfolk. Og vi må finne løsninger som står seg for ettertiden.

Selv om Høyesterett har vurdert at tillatelsene som er gitt er ugyldige, har domstolen ikke tatt stilling til hva som nå skal skje med de to vindkraftverkene. Denne oppgaven ligger under Olje- og energidepartementets myndighet.

Olje- og energidepartementet sendte i desember 2021 brev til reindriften og konsesjonærene på Fosen om at det i prosessen videre vil vurderes hvilke endringer i konsesjonene som er nødvendige for å finne en løsning som sikrer reindriftens folkerettslige vern. Departementet har også tidligere uttrykt i brev til Sametinget, reindriften og konsesjonærene at målet for prosessen i departementet er å sikre en løsning der driften av vindkraftverkene kan opprettholdes samtidig som reindriftens rettigheter ivaretas.

Eventuelle endringer i konsesjonene innebærer et nytt enkeltvedtak, og må behandles innenfor alminnelige forvaltningsrettslige rammer. Ved en slik saksbehandling er

forvaltningen forpliktet til å sikre at saken blir forsvarlig utredet.

Utkast til utredningsprogram ble oversendt til reindriften i september 2022. I utkastets punkt IV fremgår det at utredningene blant annet bør omfatte:

«Andre endringer i drift, utforming og/eller omfang av vindkraftverkene med tilhørende infrastruktur og anlegg, herunder utbedring av veier/skjæringer, ferdselsbegrensninger og flytting/fjerning av turbiner».

Selv om målet med prosessen er å søke en løsning som sikrer både reindriftnutøvelse og produksjon av fornybar energi, mener departementet de kommende utredningene også må omfatte endringer i utforming eller omfang av vindkraftverkene. Det er likevel helt klart fra departementets side at ingen beslutning kan tas uten at problemstillingene er forsvarlig og grundig utredet.

Det har siden høsten 2022 vært gjennomført konsultasjoner med reindriften om det nærmere innholdet i utredningsprogrammet. Konsultasjonene er ennå ikke avsluttet, men departementet har som mål å få fastsatt utredningsprogram så snart som mulig, slik at vi kommer videre i saken.

SPØRSMÅL NR. 1345**Innlevert 12. februar 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 27. februar 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Er det i tråd med regjeringens politikk at foreldre overtar undervisningsdager/skoledager hvor lærere ikke er til stede, og mener statsråden lærerløse timer er en god løsning?

BEGRUNNELSE:

På nyåret 2023 ble det kjent at ledelsen ved det som skal bli nye Klokkerjordet skole i Holmestrand kommune hadde tatt initiativ til en såkalt foreldreovertagelse av Haga skole 20. og 21. april.

Foreldreovertagelse vil i korthet si «annerledesdager» der i hovedsak foreldre tar seg av klassene, til dels også i SFO-tiden. Skoleledelsen skulle ivaretas av en annen rektor/administrativ leder fra kommunen. FAU innhentet svar fra foreldrene ved skolen og resultatet viser at 63 prosent var imot denne løsningen, kun 27 av i alt 770 foreldre meldte seg til å delta. Det var behov for tre forel-

dre til hver klasse. Dette skal ikke være eneste tilfelle, men skjedd flere steder i landet.

Svar:

Jeg går ikke inn i den konkrete saken i Holmestrand kommune, men på generelt grunnlag vil jeg understreke at det er viktig for elevenes læring, trivsel og trygghet at de blir møtt av dyktige ansatte med god og riktig kompetanse. Derfor stiller opplæringsloven flere krav til de som jobber i skolen. Kommunen og fylkeskommunen har som skoleeier ansvaret for å sikre at skolen oppfyller reglene i opplæringsloven, og for å ha riktig og nødvendig kompetanse i skolen. Det er flere regler i opplæringsloven og andre regelverk som skoleeier må vurdere om vil bli ivare tatt dersom foreldre bes om å hjelpe til på ulike måter i skolehverdagen.

Opplæringsloven stiller både krav til faglig og pedagogisk kompetanse for å bli ansatt i undervisningsstilling,

og krav til relevant kompetanse i undervisningsfag. Loven slår fast at personale som ikke er ansatt i undervisningss-tilling, ikke skal ha ansvar for opplæringen. Det er lærerne som skal ha ansvaret for undervisningen i fag, dette kan ikke overlates til foreldre.

Skolen har ansvaret for tryggheten til elevene, og det stilles strenge krav til den som skal ha en omsorgsrolle og tillitsposisjon overfor barn og unge. Derfor er det krav om å legge fram politiattest for alle som skal tilsettes fast eller midlertidig i grunn- eller videregående skole, i musikk- og kulturskolen, i skolefritidsordningen eller for å gi lekseh-jelp. Kravet om politiattest gjelder også for personer som skal tilsettes fast eller midlertidig i skolelignende aktivi-tetstilbud.

Skoleeier må også vurdere det å la foreldre hjelpe til vil være i tråd med reglene om personvern og taushetsplikt. I slike situasjoner vil foreldre kunne få innblikk i personlige

forhold hos elever. Skoleeier har ansvar for at skolen op-pfyller elevenes personvernrettigheter, og kravene til be-handling av personopplysninger som følger av personop-plysningsloven og personvernforordningen (GDPR). De ansatte i skolen har også taushetsplikt etter forvaltning-sloven. Alle ansatte i skolen skal vite hvordan de kan be-handle personopplysninger på en god og lovlig måte, og skoleeier har ansvar for å sikre at de ansatte har riktig og nødvendig kompetanse om personvern og taushetsplikt.

Alt i alt må skoleeier gjøre en grundig vurdering av om det å la foreldre hjelpe til vil være til elevenes beste og i overenstemmelse med regelverket for både opplæringen og elevenes personvern. Som jeg har vist over er det flere regler som gjør at dette kan være krevende, og her må kommunene og fylkeskommunene gjøre en god vurder-ing av dette og om det å tilby et slikt opplegg vil være til elevenes beste.

SPØRSMÅL NR. 1346

Innlevert 12. februar 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 20. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Anser statsråden at lovforslagene som beskrevet i Prop. 31 L (2022-2023) gjør endringer i straffeloven for å kriminalisere samarbeid med fremmed etterretning om å utøve påvirkningsvirksomhet overflødig, og, hvis ikke, hvordan anser statsråden at Prop. 31L (2022-2023) skal forholde seg til forslaget om endringer i straffeloven knyttet til på-virkningsvirksomhet?

BEGRUNNELSE:

I Prop. 31 L (2022–2023) Endringer i politiloven og politiregisterloven (PSTs etterretningsoppdrag og bruk av åpent tilgjengelig informasjon) blir PSTs anledning til å ar-beide for å avdekke fremmedstatlig påvirkning nevnt flere ganger, og det skrives at det er «ønskelig at PST skal kunne kartlegge [...] påvirkningsoperasjoner fra andre land». På nåværende tidspunkt er det å gjennomføre en påvirkning-soperasjon på vegne av en fremmed stat i utgangspunk-tet ikke ulovlig. 12. mai 2021 sendte imidlertid Justis- og beredskapsdepartementet ut forslag til endringer i straf-feloven, straffeprosessloven og politiloven som kriminaliserer samarbeid med fremmed etterretningstjeneste om å utøve påvirkningsvirksomhet på høring. Som påpekes i blant annet Forsvarsdepartementets høringssvar kan det

oppfattes som at lovforslaget i Prop. 31 L står i kontrakt til forslaget om å kriminalisere samarbeid med fremmed etterretningstjeneste om å utøve påvirkningsvirksomhet, fordi endringene foreslått i Prop. 31 L vil gi PST anledning til å kartlegge aktivitet på nett og i sosiale medier for å avdekke påvirkningsoperasjoner uavhengig av om disse er kriminalisert eller ikke. I den forbindelse er det ønskelig med en utdypning av hvorvidt statsråden mener at Prop. 31L (2022-2023) – når det gjelder påvirkningsoperasjoner – gjør forslaget om endringer i straffeloven mv. knyttet til påvirkningsvirksomhet overflødig, og, hvis ikke, hvordan statsråden mener at Prop. 31L (2022-2023) skal forholde seg til forslaget om endringer i straffeloven knyttet til på-virkningsvirksomhet.

Svar:

I Prop. 31 L (2022–2023) foreslås lovfesting av at PST skal utarbeide analyser og etterretningsvurderinger om for-hold som kan true nasjonale sikkerhetsinteresser, og i den forbindelse lagre og analysere åpent tilgjengelig informasjon. Endringene er foreslått i politiloven og politiregisterloven. Påvirkningsvirksomhet fra fremmede stater kan være en slik trussel. Analysene og etterretnings-vurderingene vil ikke være individrettet, men skal danne

grunnlag for beslutningsstøtte for å prioritere innsatsområder, ressurser og tiltak. Forslaget i proposisjonen gjør ingen endringer i hva som er straffbart, og gir heller ikke PST mulighet til å bruke skjulte tvangsmidler i flere tilfeller enn de kan i dag.

Forslaget om endringer i straffeloven, som ble sendt på høring av den forrige regjeringen i mai 2021, gikk ut på å gjøre det straffbart å samarbeide med fremmede staters etterretningstjenester i påvirkningsøyemed. I høringsnotatet ble det også foreslått å åpne for at PST kan bruke skjulte tvangsmidler for å forebygge, avverge og etterforske påvirkningsvirksomhet. Dersom et slikt lovforslag fremmes for og vedtas av Stortinget, vil det muliggjøre strafforfølgning av enkeltpersoner for samarbeid med fremmed etterretningstjeneste om å utøve påvirkningsvirksomhet.

Jeg mener derfor at forslaget i Prop. 31 L (2022–2023) og et eventuelt fremtidig forslag om kriminalisering av påvirkningsvirksomhet vil utfylle hverandre. Samlet sett vil forslaget som nå ligger til behandling i Stortinget og et eventuelt forslag om å kriminalisere påvirkningsvirksomhet, gi PST et bedre og mer oppdatert regelverk for å møte truslene vi står overfor, både på et overordnet nivå og individnivå.

Som kjent var en rekke høringsinstanser kritiske til forslaget om å kriminalisere påvirkningsvirksomhet. Det er viktig at et eventuelt lovforslag både gir PST de virkemidler de trenger, samtidig som personvernet og ytringsfriheten ivaretas på en god måte. Jeg har derfor til vurdering hvordan høringsinnspillene kan hensyntas på en hensiktsmessig måte i et justert lovforslag.

SPØRSMÅL NR. 1347

Innlevert 12. februar 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 20. februar 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Mener regjeringen det vil bli kuttet minst 55 prosent i utslippene fra luftfarten innen 2030, gitt virkemidlene omtalt i den nasjonale luftfartstrategien og i lys av regjeringens øvrige politikk?

BEGRUNNELSE:

I et skriftlig svar til undertegnede, dokument nr. 15:1181 (2022-2023), viser ministeren til mye det samme som står i stortingsmelding om en nasjonal luftfartstrategi.

I regjeringens strategi er det ikke satt noen konkrete utslippskutt mål for luftfarten. Men viktigere: Strategien inneholder ingen prognose for hvor store kutt som faktisk vil bli oppnådd, gitt politikken som skisseres.

Målet om 55 prosent kutt innen 2030, mot 1990-nivå, er et sektorovergripende mål. Det er like fullt relevant i hvilken grad dette målet kan nås i den enkelte sektor. Kan det ikke nås innen en sektor, for eksempel luftfart, må det kompenseres for ved at andre sektorer overoppfyller.

I svaret sitt omtaler ministeren følgende virkemidler for utslippskutt innen luftfarten: Klimaavgifter og omsettelige kvoter, samt fossilfri lufthavndrift, trinnvis økende

omsetningskrav for biodrivstoff og innfasing av null- og lavutslippsfly.

Fossilfri lufthavndrift, økte omsetningskrav for biodrivstoff til nivåer omtalt strategien, samt innfasing av null-/lavutslippsfly på noen ruter, er i seg selv ikke nok til å nå 55%/2030 for luftfarten.

Da er det relevant om regjeringen mener at utslippskvoter og flate klimaavgifter er det som skal ta oss til målet, eller om det er slik at luftfarten ikke kommer til å klare 55%.

I fjor behandlet Stortinget et representantforslag fra Rødt. Vårt hovedsvar for å kutte betydelige utslipp innen luftfart frem mot 2030, er å innføre en progressiv passasjeravgift (øker pr. reise man tar i et kalenderår), primært rettet inn mot reiser mellom Oslo og de største byene, samt utenlandsreiser, og hvor kortbanenettet skjermes. I tillegg ønsker Rødt å sette et reduksjonsmål for Avinor, altså at Avinor skal begynne planlegge for gradvis redusert flytrafikk, men at reduksjonen primært skal gjøres mellom storbyene i Sør-Norge og Skandinavia hvor det finnes jernbane. I sum ville dette tatt oss forbi 55%/2030-målet for luftfarten.

Begge deler ble nedstemt.

Rødt frykter at en politikk som ensidig lener seg på flate klimaavgifter og utslippskvoter for å få til utslippskutt, vil ramme urettferdig, både geografisk og økonomisk. Skal vi klare å samle bred oppslutning om behovet for store utslippskutt, må løsningene oppleves rettferdige av folk flest.

Svar:

Som formidlet i mitt svar på spørsmål nr. 1181 arbeider regjeringen for å oppfylle Norges klimamål for 2030, men vi har ikke fastsatt et eget mål om å redusere utslippene fra luftfarten med minst 55 pst. innen 2030. Hvilke virkemidler og tiltak som er nødvendige for å nå Norges

mål om å redusere klimagassutslippene med minst 55 pst. vurderes på tvers av sektorer. Hovedvirkemidlene i norsk klimapolitikk er sektorovergrepene virkemidler i form av klimaavgifter og omsettelige kvoter, blant annet er innenlandsk luftfart en del av EUs kvotemarked. Det sektorspesifikke mulighetsrommet vil delvis avhenge av teknologi- og markedsutviklingen. Innen luftfarten vil vi arbeide for å redusere luftfartens utslipp gjennom tiltakene oppført i luftfartsstrategien, herunder å nå målet om fossilfri luftfart innen 2030, et trinnvis økende omsetningskrav for biodrivstoff og innfasing av null- og lavutslippsfly slik det er omtalt i strategien.

SPØRSMÅL NR. 1348

Innlevert 12. februar 2023 av stortingsrepresentant Sigrid Zurbuchen Heiberg

Besvart 20. februar 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Rolleforståelsesutvalgets rapport viser på s. 265 til at en innsatsleder i Asker og Bærum politidistrikt i 2013 uttalte etter en aksjon over to måneder hvor 150 rusbrukere ble arrestert at aksjonen var planlagt og utført i samarbeid med NNPF. Dette er sterkt bekymringsverdig og kan ha satt rettsikkerheten til borgere i fare. Vi vet ikke om slik innblanding har skjedd flere steder.

Vil Justisdepartementet ta initiativ til en uavhengig kartlegging for å få klarhet i omfanget av NNPF-innblanding i politiaksjoner?

Svar:

Rolleforståelsesutvalget fikk et bredt utformet mandat slik at alle sider av forholdet mellom politiet og NNPF kunne belyses. Utvalget har foretatt en grundig gjennomgang og viser til flere eksempler på det de mener er kritikkverdige forhold, herunder de forhold representanten trekker frem. Utvalget påpeker at det foreligger systemiske sammenhenger ut over enkelttilfellene og at det gir grunnlag for mer generelle anbefalinger.

Jeg mener utvalgets rapport gir et godt grunnlag for å følge opp de anbefalinger utvalget har kommet med. Jeg kan ikke se at det er hensiktsmessig å bruke funnene i

utredningen til å sette i gang ytterligere utredninger nå av ulike forhold som drøftes i rapporten.

Jeg mener kreftene nå bør brukes på å følge opp anbefalingene i rapporten. Politidirektoratet er godt i gang med oppfølgingen av utvalgets anbefalinger, og mitt departement vil følge arbeidet nøye.

SPØRSMÅL NR. 1349**Innlevert 13. februar 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle****Besvart 20. februar 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hva mener statsråden et nytt markedsetterforskningsverktøy vil oppnå, som i dag ikke løses av de verktøyene Konkurransetilsynet allerede har til rådighet, og når regner statsråden at vi vil se den praktiske effekten av det?

BEGRUNNELSE:

De fleste er enige om at konkurransen i verdikjeden for dagligvarer er begrenset. Stortinget har derfor bedt regjeringen fremme forslag om en forskrift som forhindrer usaklig forskjell i innkjøpsbetingelser og utrede ytterligere konkurransefremmende tiltak. Forskriften har vært ute på høring, og i departementets høringsnotat foreslås det å etablere et markedsetterforskningsverktøy etter inspirasjon fra Island og Storbritannia. Dette forslaget skal behandles i en egen høringsrunde. Hensikten med markedsetterforskningsverktøyet er å «gi mulighet til å gripe inn mot atferd og markedsstrukturer som ikke fullt ut kan løses med dagens konkurranseregler». I Høringsnotatet opplyses det om at det vil bli aktuelt med lov- og forskriftsendringer i den forbindelse, uten at det fremgår konkret hvordan det nye verktøyet skal utformes, hvordan det er tenkt som supplement til eksisterende lovverk og Konkurransetilsynets myndighet, og hva slags lov- og forskriftendringer som vil være nødvendig. Stortingsflertallet har bedt regjeringen komme med tiltak raskt for å bedre konkurransen i dagligvaresektoren, og det haster med å få på plass løsninger til beste for forbrukeren.

Svar:

Takk for spørsmålet. Konkurransesituasjonen i dagligvarebransjen bekymrer meg. Noen få store aktører dominerer store deler av markedet, og det er vanskelig for nye aktører å etablere seg. Mangel på konkurranse fører til høyere priser og dårligere utvalg for forbrukerne. Det øker også risikoen for at aktørene i markedet blir mindre effektive og innovative enn de kunne vært om konkurransen fungerte bedre.

Matprisene har steget mye mer enn vi er vant med det siste året. Dette er krevende for mange. Den høye prisstigningen på mat gjør arbeidet med konkurranseforholdene i dagligvarebransjen viktigere enn noen gang.

Regjeringen har sammen med et bredt flertall på Stortinget iverksatt historisk mange tiltak for å bedre konkurranseforholdene i dagligvarebransjen. Regjeringens 10-punktsplan oppsummerer tiltakene som er iverk-

satt for å bedre konkurransesituasjonen, og dermed bidra til lavere priser og større utvalg for oss forbrukere. For at grepene vi tar skal bli så gode og effektive som mulig, har regjeringen iverksatt flere utredninger. Disse skal gi bedre kunnskap om konkurranseforholdene og bidra til at tiltakene som iverksettes ikke får uforutsette konsekvenser.

Tiltakene i planen består av

- å undersøke hvorfor prisveksten ut til forbrukerne er høyere enn fra produsentene og leverandørene,
- å undersøke hvilken virkning prissignaliseringen som foregår før prisøkningene som foretas to ganger i året har,
- å undersøke hvordan prisene i bransjen settes mer generelt,
- en vurdering av forbud mot usaklige forskjeller i innkjøpspriser,
- å kartlegge omfang og analysere virkninger av kjedenes egne merkevarer,
- å kartlegge omfang og analysere virkninger av vertikal integrasjon på alle ledd i næringskjeden,
- en vurdering av forbud mot negative servitutter og eksklusive avtaleklausuler som stenger konkurrenter ute fra attraktive butikklokaler og hindrer nyetablering,
- å vurdere å senke terskelen for når aktørene anses som dominerende og noe som medfører strengere krav til adferden deres,
- mer penger til Dagligvaretilsynets arbeid med å bidra til ryddige forhandlinger og forutsigbare avtaler i bransjen,
- flere virkemidler til Konkurransetilsynet.

Som ledd i oppfølgingen av punktet om flere virkemidler til Konkurransetilsynet arbeider vi med forslag til et nytt virkemiddel vi har valgt å kalle markedsetterforskning. Tilsvarende verktøy er allerede innført i Storbritannia og Island, og vurderes innført i Tyskland og Danmark. Et lignende verktøy er også innført på et mer begrenset område i EU, gjennom Digital Markets Act.

En markedsetterforskning innebærer at Konkurransetilsynet gjennomfører en grundig analyse av konkurranseforholdene i det konkrete markedet, og at tilsynet på nærmere vilkår skal kunne pålegge markedsaktører å endre sin adferd for å styrke konkurransen. Det kan også være aktuelt å gi adgang til å treffe strukturelle tiltak, som å selge ut deler av virksomheten, dersom ikke andre tiltak er tilstrekkelige til å avhjelpe konkurranseproblemene.

Bakgrunnen for forslaget er en erkjennelse av at virkemidlene vi har i dag ikke alltid er tilstrekkelige til å løse problemene i markeder med omfattende og sam-

mensatte konkurranseutfordringer. Forslaget til nytt virkemiddel skiller seg fra saker om overtredelse av forbudsbestemmelsene i konkurranseloven ved at det ikke fokuserer på å avdekke brudd på konkurranseloven, men heller direkte på konkurranseproblemene i markedet og hvordan disse kan løses på en mest mulig effektiv måte. Det er også tenkt at det skal kunne anvendes på adferd som ikke er strid med forbudene, men som likevel kan være konkurranseskadelig, slik som stilltiende samarbeid.

Forslaget skiller seg videre fra forskriftshjemmelen i konkurranseloven § 14 ved at det er mer fleksibelt og gjør det mulig å tilpasse tiltakene etter de problemene man står overfor i det konkrete tilfellet. Det vil derfor kunne være mer treffsikkert og ha færre utilsiktede virkninger enn en generell forskrift. Det nye verktøyet er i hovedsak rettet mot å styrke konkurransen i markeder hvor det er strukturelle problemer som hindrer konkurransen. Det er blant annet en utbredt bekymring om at økt digitalisering og plattformteknologier kan øke tendensen til maktkonsentrasjon og kompetanseulikheter og gi mindre åpenhet i samfunnet. Dette er således tenkt som et generelt verktøy til bruk i alle markeder med store og vedvarende konkurranseproblemer, ikke bare innenfor dagligvarebransjen.

Konkurransetilsynet gjennomfører allerede i dag markedsundersøkelser som ledd i sin overordnede oppgave med å føre tilsyn med konkurransen. Konkurransetilsynet kan derimot ikke treffe bindende vedtak mot markedsaktører, dersom det ikke foreligger overtredelser

av forbudene eller som ledd i kontroll med en foretaks-sammenslutning. Dette vil endres dersom det innføres et markedsetterforskningsverktøy som beskrevet over.

Et forslag til et eventuelt nytt markedsetterforskningsverktøy vil bli sendt på høring i mars. Videre prosess vil avklares på vanlig måte etter høringen, blant annet på bakgrunn av mottatte høringsinnspill. Dette er ny lovgivning, og må derfor utredes grundig.

Dette er ikke ett enkelttiltak som vil løse alle konkurranseutfordringene i dagligvarebransjen. Regjeringen jobber derfor med flere tiltak samtidig, herunder tiltak som både kan være alternativer og supplement til de virkemidler vi allerede har og de vi vurderer å innføre. Et markedsetterforskningsverktøy er et slikt virkemiddel. Det kan i utgangspunktet benyttes til å undersøke og treffe tiltak mot de fleste av de utfordringene som omtales i 10-punktsplanen.

Konkurranseutfordringene i dagligvarebransjen er komplekse. Alle tiltakene vi vurderer omfatter kompliserte problemstillinger og krevende vurderinger. Jeg er opptatt av at vi gjør et grundig arbeid, slik at vi kommer fram til gode tiltak som bidrar til tøff konkurranse til det beste for forbrukeren. Jeg er glad for den tverrpolitiske enigheten for å styrke konkurransen i dagligvarebransjen. Jeg ser fram til videre samarbeid med Stortinget om dette og andre tiltak som kan føre til bedre konkurranse i dagligvarebransjen.

SPØRSMÅL NR. 1350

Innlevert 13. februar 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 20. februar 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Vil utenriksministeren ta initiativ opp mot ukrainske myndigheter om å få på plass mulige dispensasjoner for pårørende i Ukraina slik at de kan komme til Norge for å ta farvel med sine nære som ligger for døden, forutsatt at de etter dette returnerer tilbake til Ukraina?

BEGRUNNELSE:

På et asylmottak for ukrainske flyktninger på Østlandet bor det en alvorlig kreftsyk kvinne som ligger for døden. Hun ble evakuert til Norge gjennom Med.Evac-ordningen som Norge deltar i for å evakuere syke mennesker fra Ukraina og nærområdene. Hjemme i Ukraina sitter det en

ektemann, som på grunn av sin høytstående stilling i politiet ikke kan forlate landet, og parets datter. Den døende kvinnens høyeste ønske er å få ta farvel med sine kjære, og særlig med barnet sitt.

På mottaket der kvinnen bor gjør de alt de kan for å ta godt vare på henne og se etter muligheter for å oppfylle hennes siste ønske. Datteren kan ikke reise alene og ingen andre i familien kan reise ut av Ukraina for å ledsage henne på reisen. UDI tar kun ansvar for de som har kommet til Norge, men har ikke mulighet til å arrangere for pårørende å reise fra Ukraina til Norge dersom de ikke allerede er evakuerte gjennom den medisinske evakueringsordningen. Mottaket må nå vurdere om de skal sende en ansatt ned til Ukraina for å følge jenta til Norge, for så

å følge henne tilbake til hjemlandet, der resten av hennes familie og nære er.

Mange av de som kommer til Norge gjennom denne ordningen, særlig kreftsyke pasienter, er døende når de ankommer Norge. Mange har gått glipp av viktig behandling for sykdommen og det er lite som kan gjøres når de først kommer hit. For pårørende og pasientene er dette en uutholdelig situasjon. Krigen i Ukraina gjorde at land som Norge kjapt måtte snu seg om og finne løsninger på ulike scenarier, både på kort og lang sikt. Her kan det virke som om det er et hull i systemet. Derfor ønskes det svar fra statsråden på om dette er noe hun vil ta opp med ukrainske myndigheter.

Svar:

Den konkrete historien representanten Tobias Drevland Lund viser til, er i likhet med så mange enkeltskjebner i denne krigen, hjerteskjærende.

Russlands ulovlige angrepskrig mot Ukraina medfører dessverre forferdelige lidelser for svært mange ukrainere. At ukrainske borgere har økt behov for å få behandling for alvorlig sykdom i utlandet, er en av disse konsekvensene. Representanten opplyser at pasienten han viser til, er hentet til Norge for behandling gjennom ordningen med medisinsk evakuering som EUs sivile beredskapsordning UCPM koordinerer, der også Norge deltar.

Ukraina er et land i krig. Det innebærer at ukrainske myndigheter må gjøre mange vanskelige avveininger. Ukrainske myndigheter må selv vurdere hvilke utreisestriksjoner som til enhver tid skal gjelde på grunn av krigssituasjonen. Dette er ikke et spørsmål det er naturlig for norske myndigheter å ta opp med ukrainske myndigheter.

